Gordon Coll
Glasgow
1764

Liber theodoli cum cõmento incipit feliciter.

R. 386
1771
8. 411.
A. p. 128. Wt. p. 285.

Ethiopum terras iam feruida torruit estas
In cancro solis dum voluitur aureus axis.

¶ Multi (licet magno & excellēti ingenio) viri ad p̄ncipia libelli expositōes se applicauerint. vñ haud iniuria labor iste quē aggredior supuacuus atq; superfluus videbit. dabo equidē operā q̄tū magis valuero quo minꝰ superfluꝰ ipe reperiar nec intēdo quouismodo ab his q̄ ab alijs bene cōscripta fuerūt ex arrogantia recedere. Scio nāq; (dicēte comico) nihil esse iam dictū: qđ non sit dictū prius. quare equū est & nos cognoscere atq; ignorare q̄ factitarūt veteres sic faciunt noui. Erit ergo modus p̄cedēdi talis. q: primo premittā textualis sentētia. deinde si opus fuerit ālior materie determinatio. & dicet vñ originaliter sumpsit exordiū. Demū litteralis cōstructio. & termini & grāmat. calū expositio. nō euagādo aliquo mō extra materiā allegādo alias fabulas vel hystorias. q: ex talibus in se honestissimis qdē p̄ns liber totus cōtexit. Et ne a cōi & approbato inchoandi modo recedat. vidende sunt cause operis & aliqua alia ad intellectum plenioꝛē conferentia. ¶ Causa igit materialis est multitudo hystoriaꝝ biblie. & ygmētoꝝ poetaꝝ hic positoꝝ. vel causa materialis siue subiectū est victoria veritatis supra falsitatē. q: circa illud variat totū opus. ¶ Causa formalis est duplex. scz forma tractādi q̄ est modus agēdi narratiuus. p̄batiuus. cōfutatiuus. Et forma tractatus q̄ est diuisio libri p̄ partes principales. & illaꝝ subdiuisio p̄ particulas. ¶ Causa efficiēs est pene ignota. dicūt tñ aliqui q theodolus ipm cōposuit. Alij dicūt q iohēs chrisostomus doctor theologus eximētis scientie. Alij dicūt aliter. sed sup hoc nō est curandū multū. Et ego credo q theodolus nō sit p̄prium nomē actoris: sed nomē nouiter inuentū & fictū sm̄ p̄portatē rei & materie. sicut in comedus dauus. quasi dans vana. ¶ Causa finalis est vt videatur qualiter a pseudo p̄dicatoribus & puersis hoibus veritas ipa sepe crumpenet: tñ ipa vincit falsitatē. Ex quo patet vtilitas operis. Hortamur enī in isto libello amare veritatē & fugere falsitatē & mēdaciū. & credere q falsitas a veritate superat. Ideo dicit Hieronymꝰ. Vos nobiles aut ignobiles hec est conditio veritatis: vt cū semp inuincite p̄sequant. sicut p adulationē p̄niciose amicitie cōsequunt. Et chrisostomus sup matheū. Non solū p̄dicator veritatis est qui mendaciū p veritate loquit: sed q̄ nō libere p̄nūciat veritatē quā p̄nunciare oportet. Intētio etiā patet ex eodē. Tytulus est talis. ¶ Incipit liber vel egloga theodoli. Et iste titulus innuit q theodolus sit nomen actoris. Vel dicat sic. Incipit theodolus. vt theodolus sit nomē huius egloge. sicut eunuchus nomē vnius comedie. sicut etiā tragedie p̄ponūntur nobis noiantur. sicut etiā intitulat q̄libet eglogaꝝ virgilij. ¶ Dicit aūt theodolus a theos qđ est deus. & dolus doli q: in hac egloga agitur de veritate q ipemet deus est. Deus enī est p̄ma veritas. & de dolo. i. falsitate. ¶ Et p̄ latiora declaratōne sciendū est q Egloga dr̄ esse vana descriptio bucolicoꝝ. & est materia humilis moꝛes p̄dicās p̄ introductionē rusticaꝝ p̄sonaꝝ. vt patet ex. Et dr̄ ab egle qđ est capra. & logos sermo quasi sermo caprinus. i. humilis. vel q: a capris & talibus ruralibus posset fōi bus talis sermo sumi. Et glose cōes solent hic distinguere tria genera eglogarū. sed nō videt mihi salua reuerētia autoris q illa distinctio sit bene posita. aut cōsona dictis poetaꝝ. ideo eā omitto. ¶ Vlterius p̄sideranda q inter oēs eglogas & virgilij & francisci petrarche & aliorꝝ p̄cipuaꝝ egloga videt esse honestior fru

ctuoſlo: ꝛ maiori artificio cõpoſita. ꝛ grauioribus ſententiis plena. ideo merito vſus hꝫ q̃ eã addiſcãt iuuenes. Et cõpoſuit autor ad ſimilitudinẽ vnius virgiliane q̃ incipit. Dic mihi dameta cuiũ pecus. Et hic recte idẽ ordo ꝛ modus p̃cedendi obſeruat. Etiã hic ſeruat autor legẽ amabei carmis. ſicut ibi. ꝓpter quo ſciendũ q̃ amabeũ carmẽ ſic dictũ eſt ab inuẽtore. ꝺi aũt id in quo introducunt p̃ſone altercãtes. Et prima eius pars p̃ libito incipit. ſcõa vero plus ſemper ꝛ magis vel cõtrariũ aliq̃d dicit. Ãñ Seruius ſic diffinit carmen amabeũ. q̃ eſt quotiẽs q̃ canũt equali numero verſuũ vtunt. ꝛ ita ſe hꝫ rõnio. vt aut maiꝰ aut cõtrariũ aliq̃d dicat. Vnde hic introducunt tres p̃ſone. ſcz ꝓpter pſeuſtis. Aluthia. ꝛ Froneſis. ꝓpter pſeuſtim intelligim⁹ falſitatẽ. q: pſeudo eſt falſus p̃pheta vel predicator. ꝓpter aluthiã intelligim⁹ veritatẽ (vt dicũt aliqui) ꝛ ꝺi: de alo alis. et theos q̃ eſt deus. Et p̃ froneſim intelligit ſapiẽtia vel prudentia. ¶ Et p̃ iſto aduertendũ eſt q̃ p̃ pſeuſtim poſſum⁹ intelligere ſynagogã ſiue diabolum, vel tẽpus ante tẽpus gratie. ꝓpter aluthiã eccleſiã xp̃ianoꝝ: cuius caput eſt xp̃s. ꝛ vicarius eius ꝛ miniſter eſt p̃apa. vel intelligimus filiũ dei vel tẽpus gratie. q: lex noua vincit cerimonialia ꝛ figuras veteris legis. ꝛ xp̃s vicit diabolũ ꝛ ifernũ ſpoliauit. ꝛ tẽpus gratie dedit. q̃ eſt tẽpus aliud a tp̃e legis antique. ſicut magis theologice declarandũ eſſet. Et ex hoc patet fruct⁹ q̃ latet ſub hac eglo ga. ꝛ qualiter intelligi põt. ꝓpatet etiã q̃d intelligat ꝓſonas introductas ſicut in Virg⁹. p̃ Dametam Menalcam ꝛ Palemonem alie perſone intelliguntur. ¶ Iſte liber ſupponit vel ſubalternat theologice ſcãtie. q̃tũ ad moralẽ partẽ ipſius. vel potius ethice. hoc eſt morali philoſophie. q: mores nr̃os coponit et inſtruit. Iſtis premiſſis deſcẽdo ad textũ. Sciendũ eſt q̃ prima diuiſio text⁹ ꝺi uidit in duas partes principales. in ꝓhemiũ ſcz vel exordiũ. ꝛ in narrationem vel tractatũ. Scõa ibi. ꝓmus cretheis ꝛc. Et iſta alias ſubdiuiꝺit. ꝓrima q̃ incipit. Ethiopũ terras. diuidit in duas partes. ꝓmo deſcribit tẽpus in quo facta eſt diſputatio iſta vel altercatio inter pſeuſtim ꝛ aluthiã. Scõo deſcribit ſtatũ diſputationẽ ꝛ modũ vtriuſq̃. Scõa ibi. Cõpuleratq̃ ſuas. Et antecq̃ iſta exponat premittẽdũ eſt vnũ q̃ dicit Buto in ſua ſũma theologice. ſcz q̃ ſacra ſcriptura quattuor modis exponit. ſcz hiſtorice. allegorice. anagogice. ꝛ tropologice. Hiſtoria vt dicit Iſidorus p̃ie ethimolo. eſt narratio rei geſte p̃ quã ea q̃ in preterito facta ſunt cognoſcunt. Allegoria eſt tropus quo aliud ſignificat q̃ dicat. Itẽ Donatus in barbariſmo. Ãñ allegoria eſt de vno ad aliud ſermonis trãſlũptio. Et ꝺi: ab alcos q̃ eſt alienum. ꝛ gore dictio vel locutio. q: aliud ꝺi: ꝛ aliud intelligit. Ãñ allegoria multis modis ſumit. Qñq̃ a p̃ſona. vt iſaac ſignificat xp̃m. Qñq̃ a re q̃ nõ eſt p̃ſona. vt aries occiſus ſignificat carnẽ xp̃i paſſã. Qñq̃ a loco. vt xp̃s predicatur⁹ aſcẽdit in montẽ. vbi eminẽtia loci ſignificat ſapientiã eius. eloquẽtiã vel excellentiã. Qñq̃ a numero. vt appiehẽdent ſeptẽ mulieres virũ vnũ. i. ſeptẽ dona gr̃e. Qñq̃ a tp̃e. vt nõ ſit fuga vr̃a i hyeme. i. in gelicidio caritatis. Qñq̃ a negocio vel facto. vt interfectio golie a dauid. interfectionẽ diaboli a xp̃o ſignificat. ¶ Tnagogia (ſicut ꝺi: i ꝓlogo ciuſdẽ) ſpẽs eſt allegorie. ſed dr̃a eſt. q: allegoria eſt myſticus ſenſus ptinẽs ad militãtẽ eccleſiã. Tnagogia vero eſt myſticus ſenſus ptinẽs ad triũphantẽ eccleſiã. vnde anagogia eſt locutio de terrenis. q̃ p̃ terrena dat intelligere ſupcelestia. vt i illis verbis apli. Hieruſalẽ q̃ ſurſũ eſt mater nr̃a. Et ꝺi: ab ana q̃ eſt ſurſũ. ꝛ gogos ductio. ¶ Tropologia eſt ſermo cõuerſus ad edificatõez alie ꝛ mor̃ bonor̃

informatõem. Et ꝺi a tropos qꝺ eſt cõuerſio. A logos ſermo. Sicut eñ ꝺi q̃ per hoc q̃ Dauid interfecit goliã. intelligit q̃ humilitas deiecit ſuperbiam. ⁊ ſapientia munit fortitudine. Et vt quatuor predicta breuiter cõprehẽdas hiſtoria docet ſacrũ. tropologia faciendu. allegoria credẽdũ vel intelligẽdũ. anagogia apparendũ. exẽplũ in hac dictõe hieruſalẽ. Hiſtorice enim nomẽ eſt ciuitatis ciuitatis. tropologice typus eſt aie fidelis. allegorice figura eſt eccleſie militãtis. anagogice typũ gerit eccleſie triũphãtis. Ideo iſta premittunt vt ſciat q̃ aliq̃n tex⁹ erit exponẽdus hiſtorice. aliq̃n allegorice. ⁊ ſic de aliis. Quib⁹ premiſſis inſiſtẽ dũ eſt ad expoſitõem textus. ¶ Dicat ergo q̃ xp̃s (in quo pro cepit eſſe diſputatio ⁊ lis inter veritatẽ ⁊ falſitatẽ) fuit tẽpus eſtuũ quo aduruñt terre ethiopũ. ꝓpter exceſſiuũ feruorẽ in mẽſe iulij. i. quo ſolis aureus axis ꝺi volui ⁊ moueri in cancro ſigno celeſti. Ita eſt textualis ſentẽtia in qua oportet videre myſticũ ſenſum latentẽ ſub cortice. Et põt eſſe duplex. Primus eſt q̃ eſtus ⁊ feruor põt ita eſſe creſcere hoies nigros ſicut ethiopes. ⁊ denigratos vitijs ⁊ ſceleribus. qñ aure⁹ i. diuinus. axis ſolis. hoc eſt filius dei (q̃ eſt ſol verus iuſtitie) volutus eſt in vtero virginali p incarnatõem. Iſtos ſenſus eſt iſte feruor tẽporis tribulationũ ⁊ pſecutionũ q̃ labefactos vulnerauerat ⁊ crucauerat fideles qñ caro xp̃i precoia ⁊ aurea dignata eſt volui ⁊ cõuerſari i hoc mũdo retrogrado gradiẽdi retro a veritatis tramite. ¶ Cõſtrue. Eſtas feruida. i. calida. torui t. i. torruerat. tã terras. i. regiones ⁊ patriã ethiopũ. i. illoꝝ populoꝝ. dũ aureus axis. i. ſplẽdidus ⁊ lucidus ad modũ aurei ſolis (q̃ eſt planetaꝝ lucidiſſim⁹) volui tur. i. mouet in cãcro. i. in hoc ſigno celeſti (vel ly ſolis põt cõſtrui cũ ly cãcro) Et ſic pz ex dictis qꝺ q̃ eſtate debeamus intelligere. vel potius qꝺ q̃ ethiopes qꝺ q̃ ſolẽ. ⁊ qꝺ q̃ cancrũ. ideo cõſtruendo illud nõ repetit. ¶ Circa ista ulterius eſt aduertendũ q̃ actor noſter vtit hic quadã figura q̃ ꝺi cronographia (q̃ interpretatur tẽpis deſcriptio) Nam poete frequẽter tẽpora deſcribũt. Vñ dicit illud. Cronographia ſolet certũ deſcribere tẽpus. Vbi qñ exponit torruit. i. torruerat. ponitur tẽpus p tẽpe. Et eſt alia figura locutionis q̃ ꝺi antiptoſis. iuxta illud. Decimus auditi tẽpus p tẽpe poni tẽ. Vbi fm aliquos qñ dicit textus aureus axis ſolis. eſt ſynecdoche locutõis. q: ibi p axem ſolis intelligitur ipſe ſol. q̃ in ſingulis menſibus ſigna peragrat mouet in eis. Et qualiter hoc intelligit. videatur in tractatu de ſp. ra. q: illud declarare hic eſſet fruſtũ ⁊ ſuperfluum ⁊ mittere falcẽm in meſſem aliena. ꝺs hic ſum tantũmodo poeta hiſtoricus ⁊ grãmaticus. Et ſic ergo in hoc textu ponit pars p toto. iuxta illud. Si partẽ ſumas p toto vel viceverſa. Synecdochen facies tẽ. Poſtremo inſiſtendũ eſt aliqualiter expoſitioni grãmaticali ſingulorꝝ terminorꝝ illorꝝ primorꝝ verſuũ. ly in ſeqntib⁹ terminis ita poſſent termini declarari. ſed qñ hoc eſſet nimis ꝓlixũ. ideo tantũmodo tangã difficiliores dictiões de qbus ⁊ etiã de aliis (ſi latius videre ꝺs voluerit) videat ꝓpriã. Huguc. Brixonẽ. catholicon. breuiloquiũ ⁊ ſimiles. ¶ Ethiopũ. hic ⁊ hec ethiops. nomen gẽnic. derivat ab ethiopia. vñ dicit Huguc. Ethiopes dicti ſunt a filio cayn. q̃ vocatus eſt thus a quo originẽ traxerũt. Thus enim hebraica lingua ethiops interpretat. Inde ethiopius a. um. ⁊ ethiopicus ca. cũ Ilã ethiopia interpretat tenebre. ¶ Terra ꝺi a tero ris. qꝺ aſſidue terit. vel a torreo (vt dicit catholicon) qꝺ ſiccitate torret. vel ꝺi quaſi raſtris trita. ⁊ eſt ethimologia. Et inde ꝺi terreus a. um. de terra exiſtens. ⁊ terrenus a. um. ⁊ terreſtris is. e. ⁊ terroſus a. um. Et appellat terra arida ad diſtinctionẽ. qꝺ natura-

lis sua ꝓpietas est siccitas (vt vi.ii. de generatõe) Alia multa catholicon dicit
¶ Jam aduerbiũ est tpis. t cõponit. etiam. iãm. iãq. vt Ebiardus. Feruid⁹ a.um. i. calidus a.um. t ide feruiditas. t vi a feruco es. t significat bullire. squalere. calcheri. estuare. t vi feruco quasi flou habeo. p etymologiã. Priscianus dicit q feruco t feruo habẽt idẽ preteritũ. scz ferui. Jnde feruor. t habet cõpõsita efferbeo vel efferueo. deferueco. conferueco. t ab eo dicunt inchoatiua.
¶ Torreo es. rui. tostũ. i. vrere. assare. siccare. cremare. vel vertere siue voluere. Juxta illud. Qui torret volum. siccat. cremat. assat t vrit. Tẽ catholicon. inde torrens entis. corusco sas. Torris ris. i. tritus entis. gallice tyson. ignitus stipes. a quo torriculus. inde torridus a.um. ¶ Estas ab estu. t est calida t sicca pars anni. Et sunt quattuor partes. iuxta illud cõperi. Ver petro dat tẽ. Inde catholicon. Dat clemẽs hyemẽ. dat petrus ver cathedratus. Estuat vibanus. autũnat barthelemeus. Jnde estacula diminutiuum. t estifer. t estiuus a.um.
¶ Cancer equinoctiũ est. vt dicit Ebiardus. hic accipit cancer ꝓ signo zodiaci. Tñ Papias. Cancer est quartũ signũ dictus. qr cũ sol ad eũ venerit retrogradit in modũ cancri. Idẽ catholicon. Est aial signũ cancer vitiũq; maligne. Cancer canceris morbus. cancer cancri stellaq; piscis. De isto signo latius tractat in de spera t de aliis. ¶ Sol planeta lucidissimus: qr solus luceat. Jñ solaris vi: solanus t subsolanus. inde solsticiũ t solsequiũ. Voluo notũ est. inde volubilis. t hꝫ multa cõpõsita. auoluo. cõuoluo. reuoluo tc. Jnde voluto as. frequẽs tiuũ. ¶ Aureus a.um. est illud qđ est totũ de auro. Aurũ vi ab aura fm beto tonẽ. t aureus qđ in superficie tñ. t vi deauro ras. inde auricalcũ. t auritho⁹ q hꝫ aureos capillos. ¶ Axis celi est septentrionalis linea recta p mediã pilã sphere. fm Papiã. t sumit ꝓ parte rote. t est masculini generis.

Compulcratq; suas tylie sub amena capellas
Natus ab athenis pastor cognomine pseustis
Pellis panthere cui corpus texit vtrũq;.
Discolor t rigidas perflauit fistula buccas.
Emittens sonitum per mille foramina vocum.

¶ Jsta est secũda pars huius ꝓlogi. q diuidit in tres partes. Primo describitur status pseustis gestus t labor. Secũdo status alithie. vbi ostẽdit q alithia excellebat in istis pseustum. Tertio in hoc pseustis indignatus increpat alithiã. t cã ad certamẽ t disputatiõm ꝓuocat. Secũda ibi. Ad sonẽ iuxta. Tertia ibi. Non tulerat pseustis. Dicit ergo in prima parte sualiter. q pastor quidam athenien⁹ natione. dictus pseustis cognoie. cõgregauit capellas suas sub arboris tilie amena t delectabili. cuius pastoris corpus coopti erat pelle panthere aialis varii ori celer. t vehemẽter cũ fistula resonabat. emittẽdo varios sonitus ꝓ foramina fistule. ¶ Jntelligit sic q pseustis. i. diabolus vel falsitas. natus ab athenis ciuitate grecie (in qua grecia semp fuerũt doctissimi t caute hoies. iuxta illud Virgilii. v. eneydos. de vlixe. Jlle dolis instructus t arte pelasga. i. greca. t illud aut nulla putaris dona carere dolis danaũ. i. grecoꝝ) Jste ergo pseustis cõgregauerat hoies virtutis fetidos t infructuosos. sicut capre fetide sũt sub amenitate t delectabilitate huius mũdi. q bene cõparat tilie arbori infructuose. qr deficit in

mūdo.aut est cōcupiscētia carnis.aut superbia vite.vt dicit scriptura. Induebat pelle panthere discolorus.i.habebat aim habituatū in diuersis fallacijs. t tunc fistulando ipius fecit inflatas buccas rigidas.hec est dulcedo apparēs suauis blādicijq fecit homes inflatos superbia.t rigidos p obstinatocm in perio. Et ille p seustin mittebat predicatēnes suas falsas p mille diuersitates fraudū.imo p infinitas qbus allitiebat audientes t illectos decipiebat.deceptos superbos faciebat.t superbos obstinatos in malicia in gehennam detrudebat t cōdemnabat. vbi nullus ordo tē. ¶ Cōstrue.q p t pseustis.i.ille vir falsus natus ab athenis(athene nomē ciuitatis est in grecia.vbi prio fuit hec alma parisiēn.vniuersitas.de qua ciuitate romā trāslata est.de roma parisius situata. vbi (cōcedēte iesu xpō) vsq ad seculi finē ab ea gallex regnū celeberrimū t xpianissimū dicetur t florebit.t ōr ab a qō est sine.t thanatos qō est mors. Pastor cognoie. qi nō erat verus sed mercēnarius.sicut sunt multi pastores nri tēporis im cognoie t nō vere noie.qi aiam suā nō ponūt p ouibus suis. Cōpulerat.i. aggregauerat.Dicit eni cōpellere quasi simul i vnū pellere.suas capellas.i.parvas capras.t est diminutiuū a capra.sub amena.t tenet neutraliter.i.sub delectatōes t oblectamina.alie.si boris inutilis.cui.s.pseusti.i.pellis discolor pāthere. alius sialis coloratī diuersis coloribus.ideo ōr a pan qō est totū.t etheron vsurū.tegit.i.cooperuit.virq corpus.i.corpus t aiam.vel i.vtrūq partē corporis.hec est mēbra t partes xpi.t fistula.tale instrumētū musicū.p flauit buccas rigidas.i.flauit p buccas rigidas.i.p duo labia.vel p ora eius.Et est hic hypalogē figura.qi agens ponit p patiente.ideo intelligit sic.i.bucce rigide pflauerunt fistulā.iuxta illud.Si dicat agens patiens res vel viceversa. Fiet hipalagiū tē.fistula inquā emittens senitū p multe foeamina vocū. Ponit hic numerus finitus p numero infinito. ¶ Decetero vt opus breuius fiat. exponendo tertū.notabo difficultates tertuales in quolibet verbo.t vbi expedit dictionū derivatōes.vbi distinctius peni possunt. Unde amenū ōr ab a qō est sine. t mene defectus. Natus de nascor. Pastor a pascēdo. Cognomē. quasi cognatōis nomē. Pseustis.i.falsitas.inde pseudo.i.falsus. t pseudo pphera. Panthera est epyceni gēnis. Elio mō ōr panther. Corpus ōr quasi cordis opus.i.custodia. vel ōr a corrūpēdo. Utrūq de uter a.um.qō idē ē sicut quis q quod. Discolor cōponit de dis t color oris. t ē gēnis cōis. Rigidus de rigeo ges. Fistula a phonos sonus. Emittēs.i.extra mittēs.a mitto tis. Senitū de sene nas. Nulle nomē numerale t indeclinabile.bñ reperit multis declinabile. Foeamina ōr a foeas Vox de voco as.inde vocalis.inde vocifero as. Sz q: ista sunt satis clara: lz sint vtilissima tacebo talia.quia si taliter oia dicēda penerētur:opus essz nimis magnum t f. studiosum.

Ad fontem iurta pascebat oues alithia.
Virgo decora nimis dauid de semine regis
Cuius habens cytharam fluuū percussit ad vndam
Subsisterat fluuius tanta dulcedine captus
Auscultando quasi modulantis carmina plectri
Ipsoq balantum grex obliuiscitur esum.

¶ Ista est scda particula in qua describit status ⁊ gestus alithie ⁊ ostēdit excellēcia eius sup pseustim. vñ multis pseustis in eā cōclaut. Dicit ergo sic textualiter. Alithia ꝛ go pulcherrima de genere dauid regis orta. custodiebat gregē ouiū iuxta fontē. ⁊ gerebat cytharā dauid. cū qua tū melodiose ludebat vt fluuius melodia cytharę sisterat cursum suū. quasi auscultādo carmina melodiosa q̄ p eā in illa cythara canebant. ⁊ ideo ita dulciter canebat q̄ etiā grex suus oēm cibū pre dulcedine melodie negligebat. ¶ Exponēdo ⁊ applicādo. per alithiā intelligimus ecclesiā vel veritatē. vt sic dicat q̄ ecclesia vel vera predicatio pascebat oues suas. hoc est fideles xp̄ianos simplices simplicitate columbina. ⁊ mites cibo spūali. quia nō ex solo pane viuit homo: sed ex oi verbo q̄ procedit ex ore dei. Et erat iuxta fontē. scz baptismū. q̄a tūc cepit esse gratia. Tūc sūt diuina lege ⁊ euāgelica instruebantur simplices p apostolos. ⁊ ita ecclesia erat nimis pulchra. sicut in cāticis cāticoꝝ clare ⁊ pulchre ponit. Et ista descendit de genere dauid. quia xp̄s fuit natus de semine dauid ꝛm carnē. Et dicebatur habere cytharā dauid. hoc est psalteriū vel alia precepta de documēta salubria ꝓphetaꝝ. ⁊ cū hac cythara pcussit ad vndā. hoc est ad populū predicando nouā legē. vt vetus lex dimitteret. Et tūc populus audiēs dulcedinē ⁊ sanctitatē ⁊ mysteria istius legis subsitit nec pcessit vlterius inveterem legē. cognoscēs hāc esse legē sanctā. ⁊ tenendā. Et tūc grex fideliū dimisit esum iecularium voluptatū. ⁊ cessauit a peccatis ⁊ coluit deū incarnatū. Manifestū est q̄ hic ⁊ vbiq; tanguntur multe ⁊ ardue materie theologice quas nō oportet hic tractare. sz sufficit celeri pede ꝑtū sufficit ad ꝓpositū trāsire. ¶ Cōstrue. Alithia virgo nimis. i. multū decora ⁊ pulchra. pascebat. i. nutriebat. reficiebat oues ad fōtē. iuxta scz locū in quo erat pseustis. ⁊ q̄ hoc ostēdit q̄ bonus pastor dz esse ꝓpe gregē suū. (q̄ est ptra prelatos. qui dimittis ouib⁹ ad secularium principū curias veniūt lucri pōpe ⁊ honoris causa. vbi eīs principes ipos nō ꝺ recta iuste faceret. sed etiā ad nephāda ⁊ magna petā instruūt ⁊ dirigūt) ista dico de semie. i. de genere dauid regis (de quo inferiꝰ dicet) cuiꝰ. s. dauid. habēs cytharā pcussit ad vndā. i. aquā fluuii. fluuiꝰ caput tāta dulcedine quāta est sonitꝰ cytharę substuerat. i. arrestauerat vel quietꝰ mānserat. quasi auscultādo carmina. i. cātilenas ⁊ dictamina plectri. i. lyre modulātis. i. dulciter ⁊ ꝛm melodiosos musice modulos resonātis. q̄ p ⁊ ipe grex. i. pgregatio paruoꝝ aialiū (iō sequit) balāsū. i. ouiū (a balo as. qđ significat clamare. ⁊ ptiet ad oues. sicut grunire ad porcos) obliuiscat esum. i. cibū vel comestionē (⁊ dr ab edo es est.)

Non tulerat pseustis: sed motus felle doloris
Litoris alterius proclamat ab aggere tutus
Cur alithia tanis rebus stultissima mutis
Si iuuat vt vincas mecum certare potestas
Fistula nostra tuum si vincas cedat in vsum.
Victa dabis cytharam. legem coeamus in equam.

¶ Ista est tertia particula que diuiditur. Primo pseustis indignati ⁊ insultatio ponitur prouocatio. qua alithiā prouocat ad certāduni secum pignore posito q̄ victor lucraret. Scdo ponitur prudēs alithie rñsio ⁊ ꝓuocatōis eraudicio

Scda ibi. Illa refert. Primo dr sic ſraliter. Dū vidit pſeustis aluthiā paſcentē dulciter ⁊ modeſte reficientē ſuū gregē. ⁊ vidit etiā gregē attentiſſimū ad carmina eius. ipe nō potuit amplius irā ſuā cōtinere: ſed ipe iratus ⁊ illi inuidēs: ab aggere ⁊ littore ſuo clamare cepit dicēs. Quare impudentiſſima aluthia consumis laborē tuū inutiliter canēdo coīā brutis mutis ⁊ iſensatis rebus. volo (ſi placet) tecū certare. ⁊ ſi me deuinceris: habebis fiſtulā nr̄am qua vti poteris p libito. Si naut ſupra te victoriā habuero. habeā tuā cytharā. Et idcirco nūc cō gregemur ⁊ incipiamus decertare ⁊ diſputare. ¶ Cōtinuādo intellectū iā pactū. Postq̄ vidit diabolus xp̄ianos velle parere eccleſie. commotus inuidia erudēs lōge diſtās a veritate clamare cepit. O eccleſia tu debes reputari ſtultiſſima. er. quo operationē meā deſeris. quare predicas rebus mutis. hoc ē xp̄ianis. muti videnti reſpectu pphetaꝝ vel garrulitatū philoſophoꝝ gētiliū. naturaliter tm̄ ſapientiū ⁊ carnaliter. Vel mutis. hoc eſt ſtultis ⁊ ignaris. q̄ a ſecta mea recedūt. Si vis me expellere ⁊ meā legē deſtruere. diſputem⁹ inter nos. ⁊ ſi victoriā habueris: mihi ſubditi tibi obediēt. ⁊ ecōtra. ¶ Cōſtrue. Pſeustis nō tulerat. i. pati non potuerat q̄n inuideret. ſed ipe motus. i. cōmotus felle. i. amaritudine doloris. pclamat. i. pcul exclamat. tutus ab aggere. Agger (vt dicit buto fm papiā) eſt ſtrues cōgeries moles mōticulus. ⁊ dr ab aggregando vel eſt cuiuſlibet rei acceruatio. vñ foſſe ⁊ valles poſſunt repleri. ⁊ fm Hug'. dr ab aggero ras. i. adunare vel accumulare (alterius littoris) O aluthia ſtultiſſima. cur. i. quare cani. s. predicas rebus mutis. i. hoibus ignaris ⁊ ſtolidis (q̄ te audiūt) Si muat. i. ſi placet vel delectat. vt vincas. mecum. ptās (eſt tibi data) certare. i. diſputare mecū. Fiſtula nr̄a cedat. i. accedat vel veniat. in tuū vſum. ſi vincas me. ⁊ tu victa a me. dabis mihi cytharā tuā. ergo cocam⁹ vel pgrege mur ⁊ ſubeam⁹. in equā legē. i. in equū certamē. poſito pignore (a quolibet.)

Illa refert nec dicta mouent: nec p̄mia mulcent
Me tu. ⁊ nunc adeo: q̄ vulnere mo⁊deo⁊ vno.
Quo res cunctꝫ cadit: niſi teſtis ſedulus aſſit,
Si victus fueris non me viciſſe fateris.

¶ Iſta eſt ſcda particula q̄ ſic diuidit. Primo aluthia certamē admittit ⁊ pſeustum eraudit. Scdo ipa iudicē petit ⁊ eligit. Scda ibi. Sed q̄ mutari. Primo dicit. O pſeustis ego nō multū moueo: ꝓpter verba tua. q̄ nec tua dicta. nec te reputo vel tuneo. nec tua munera vel pignora me ad certandū alliciūt. ſed retrahor ab hoc actu. ⁊ actū differo. q̄ nullus eſt q̄ tanq̄ teſtis vel iudex idoneus litē nr̄am terminare poſſet vel audire. q̄ liceret tibi negare a me deuictum (ſi victus fueris.) ¶ Aduertendū q̄ p hoc q̄ dr. h. c. Hec dicta nec p̄mia tē. datur documētū q̄ iudex non dr eſſe acceptator: pſonar. nec placari p̄ece vel p̄tio. Furta illud Eſopi. Nō erat acumē iudicis. Vñ dicit Hug'. in quodā ſermone. Abſit dñe vt in tabernaculo tuo p pauperibus accipiant pſone diuitū. aut' p ignobilibus nobiles. q̄ potius infima mundi elegiſti vt fortia q̄q confunderes. Et vt in libro Deutr. dr. Deus eſt magn⁹ potēs ⁊ terribilis. q̄ pſonā non accipit nec munera. ¶ Cōſiderādū eſt circa tertū q̄ ſicut dicit Hiero. de ſūmo bono. Teſtis falſidicus tribus pſonis obnoxius. Primo deo q̄ puriādo contēnit. Scdo iudici q̄ mētiendo fallit. Tertio innocēti q̄ falſus teſtis ledit.

Ideo bene dicit hic sedulus. Multa de' ꝓprietatibus iudicū ⁊ testū dicūt iuristę. ¶ Cōstrue. Illa. s. aluthia refert. i. rñdet. nec tua dicta. i. verba mouēt me. ad trā. nec tua ꝓmia (q̄ ꝓponis) mulcēt. i. mitigāt. fallūt. allicūt. adeo. i. intantū. q̄. i. inquātū. ego mordeo. i. crucio ⁊ torqueo. vno vulnere. vno scrupulo. ⁊ vna punctiōe. Si tertius hz q̄ vulnere. tūc ly adeꝙponitur ꝓ certe. quo res cūq; i. quocūq; res (hic est figura q̄ ꝺ: themesis. q̄ hz fieri q̄n dictio diuidit ⁊ inter partes eius alia dictio interponit iuxta illud. Dat themesis binas in partes dictio secta.) quocūq; loco res cadit. i. cuentus iudicū tendat. nisi testis sedulus. i. iustus. diligēs. rectus. quasi sine dolo. assit. i. ꝓsens sit. si fueris victus. a me. non fatens. i. fatebens (tēpus ꝓ tēpore) me vicisse te ⁊c.

Sed quia mutari nescit sententia veri.
En adaquare gregem simul ⁊ releuare calorem
Nostra venit fronesis sedeat ꝓ iudice nobis.

¶ In hac pte aluthia iudicē eligit fronesim. Et diuidit in duas ptes. Prīo fronesis eligit vt cām ⁊ litē decidat ⁊ terminet. scō excusatōe premissa cnus iudicis sibi fronesis assumit. scōa ibi. Tūc mater ⁊c. Prima in duas. Primo aluthia fronesim tanq̄ iudicē neiat. Scō pseustis eam acceptat. scōa ibi. Pseustis ad hec. Prīo dicat aluthia. q̄ oportet nos hīc iudicē. ⁊ q̄ veritas nō pot vinci vel mutari. ecce video fronesim q̄ adducit gregē suū ad aquā ad refrigerādū ⁊ bibendū seu petandū. ipa sit iudex noster. ⁊ cōmittam' in eā. ⁊ arbitret ipa ꝓ libito ⁊ arbitrio terminet litē nostrā. Et ex isto textu elicit vna proprietas boni iudicis. Debet esse bonus iudex esse prudēs. nā fronesis interpretat sapiēs vel sapiēt a. nec dz pueri amore vel odio. vt ꝺ: in ꝓhemio rhetorice Arist (. Unde Judicis est recti nec munere nec prece flecti. Ipe-ni dz esse tanq̄ rus incarnatū. Et sicut lūgua libere indifferēs inquātū est ex se ad vtrāq; partē. Et de ignorāntia iudicis dicit Aug (. li. xxx. de ciui. dei. Ignorātia iudicis plerūq; est calamitas innocētis. Hese cōes hic tractāt de ꝑsonis requisitis ad iudiciū. sed istud non est ꝓpositū. ideo. ¶ Cōstrue. Sed q: sētētia veri. i. veritatis. mutari nescit. en. i. ecce (q̄ iudēter dicit hoc nra fronesis (q̄ est quasi mater sapiētie. ⁊ ipa sapiētia) venit adaquare. i. ad aquā ducere. gregē suū. ⁊ releuare simul ei' calorē. ergo ipa sedeat nobis ꝓ iudice. i. loco iudicis. ⁊ tanq̄ arbitrarius vel arbiter.

Pseustis ad hec: video q̄ eam sors obtulit vltro.
Huc ades o fronesis: nam sufficit hora diei.
Ut tu ⁊ iam nostro postponas seria ludo.

¶ In hac pte pseustis acceptat fronesim i iudicē. ⁊ dicit sic. Ego credo q̄ a casu vel fortuna nūc ipa venit. ideo o fronesis rogo velis interclie nro certamini q: stati finiem' ⁊ expediem' infra vnū diē. ⁊ ideo supplico quatin' postponas nūc ꝓpria negocia nra disputatōi. ⁊ dimissa re ꝓpria nos audias. ¶ Ad ducerendū est q̄ in hoc textu pūo ponit causa quare cōsenserūt in eā. q: nō erat verisimile q̄ aluthia eā venire fecisset. Et ita fronesis nō erat suspecta. q: a casu illuc venerat. Et si suspecta esset. recusari posset nec esset iudex idoneus. Scō ponit supplicatio. q̄n ꝺ:. ll. huc ades. Tertio ponit causa ꝓpter quā moueri dz fronesis ad erudiēdū eū. quia dicit pseustis illud certamen terminari in vno die.

Quarto alia supplicatio subiūgit. quasi rādendo obiectōi quā posset pretēdere
fronesis. qñ ōr. Ut tua tā nō rē. ¶ Et hic scēdū est q multi textus habēt pre-
ponas. ñ textus dz esse postponas. aliter sentētia nulla esset. ⁊ istud metrū siue
etiā istud verbū recte sumptū est ab egloga virgilij ad cuius exēplar ⁊ similitudinē pūtē acto: cōscripsit q incipit. Forte sub arguta. In qua vtitur carmine
amabeo. ⁊ tali genere certaminis. sicut in alia allegata. scz Dic mihi dameta rē
q: iste duc sūt scripte cadē lege carminis. Ñ in ista forte etiā habet istud me-
trū. Post habuit tamē illoꝝ mea seria ludo. ¶ Cōstrue. Pfronesis dicat vel ait.
ad hec. verba alithie (hic deest verbū necessario requisitū. ⁊ est ecclypsis figura.
iuxta illud. Dicat vnius verbi defectꝰ ecclypsis rē.) video q sors. i. fortuna. obtu
lit. i. adduxit. vltro. i. spōte. sic q nō vocata est eā scz fronesim. O fronesis ades
id est sis presens. vt postponas iam. i. modo. tua seria. i. tua negocia seriosa ⁊ uti
lia tibi. nostro ludo. i. nestre luti ⁊ disputationi. nā p q. hora diei sufficit. hoc est
vnica hora diei. ⁊ hoc est vnus dies integer. ⁊ hoc videtur melius. vt patet in
fine libri. vbi innuit solem iam tendere ad occasum. Et ista clausula potest pre-
construi in vltimo versu.

Tunc mater fronesis: adaquato ne grege q̄uis
Accelerare domum iussisset vteroꝝ parentum
Non dubito penas si quicq̄ tardo paratas.
Leta feram talis presumens gaudia litis.

¶ Hic fronesis suscipit onus audiēdi litē. ⁊ ferēdi iudiciū. q̄uis haberet legiti
mā cām recusatōis. Et diuidit. Primo fit hoc. Secō ibi vt hūs auctoritatē im
ponit eis legē. Pmo sic. Quis vteroꝝ parētū mihi dicere poterit. vt adaqua-
to grege celeriter domū reuerterer. ⁊ nō dubito penas mihi ab eis preparatas
(si qd tardauero) tñ ego leto ⁊ iocūdo animo sufferā percipiendo gaudia magna ab
hac disputatōe vra. Aduertēdū etiā q hic p fronesim intelligim⁹ ecclesiā hanc
militantē: cui⁹ pater est xps ⁊ caput. mater vero illa celestis ecclesia triūphās
Ideo dicit fronesis. Licet parētes mei iusserit me q̄rto grege adaquato. i. gre
ge xpiano baptisato trāsire ad domū. ⁊ ad patriā illā celestē (q̄ est nra mansio.
vt dicit aplūs) ad quā hinc baptismo trāsiri nō pōt. Tñ si aliq̄diu verso: hic in
terris certādo cōtra mundū carnē ⁊ demonē. nō dubito penā mihi infligi. imo
potius spero leta gaudia. q: quāto aliqs plus viriliter pugnauerit pro hostes
istos familiares ⁊ nequissimos. tāto maiorē gloriā expectare dz in qua (vt ōr i se
quētia) Nec lāgue: nec senū nec fraus nec terror hostiū sed vna vox letantiū
rē. ¶ Cōstrue. Fronesis mater: ait (supple viso cōpromisso facto in causa) q̄uis
vteroꝝ parentū nr̄oꝝ iussisset me accelerare. i. celeriter ire. domum (⁊ hoc dico)
grege meo adaquato. i. ad aquā deducto nihilominus si tardo quicq̄. i. aliqua-
liter. nō dubito penas mihi paratas. sed ego presumēs. pōt teneri in bona signi
ficatione. i. cōfidēs. vel in mala. i. me presumptuose hūs nō obediēdo parēti bus
quasi aliqd ante ⁊ cōtra preceptū sumēs. Leta feram gaudia litis talis. i. talis
certaminis vel disputatōis ⁊ altercationis.

Pergo prior pfecisti quia masculus: illa sequaci
Equabit studio tetras sit in ordine vestro.

Pythagore numerus: sol augeat obsecro tempus.

¶ Ista est vltima pars huius plogi. in qua imponit ler & ordo dicēdi disputātibus decertātib⁹ vel litigātib⁹. Et diuidit. Prio ler iponit. Scōo factū p eos executōi mādat. ibi. Primus cretheis. Dicit ergo fronesis ordināndo eos & legē iponēdo. O pseusti qz tu es vir. vir aūt est dignior muliere. ideo prio incipies lītē ꝓponēdo in medīū qd volueris. deide te sequet aluthia. & qlibet vestrū in dicendis numer⁹ quaternarīū obseruabit. q est numer⁹ pythagore. & ego oro qz sol augeat tēpus & spaciū mod⁹ sui. vt lis vra apte terminari possit. Hic posset aliqs q̄rere quare vult fronesis qz pseustis incipiat. Dicit qz sicut claritas est placidissima & gratissima post nubilā: ita veritas post falsitatē. Alia rō. vt apparētius victoria veritatis appareat. qz falsitas habuit pterogatiuā prio ꝓponēdo: & p hoc irritādi veritatē ad rīndendū iurta legē carminis amabet. dicēdo plus vel maius vel cōtrariū vt in plurib⁹. tñ iz hoc ita sit. pseustis cui datus erat prior locus deuincit. Aduertēdū qz p pseustum pōt intelligi tēpus qđ p:cessit tēp⁹ gre. qđ intelligit p aluthiā q̄ illud tps insequit. vacādo bonis operibus & vtēdo marie doctrina quattuor euāgelistar: in qua ꝓtinet tota ler nra & etiā amplectēdo quattuor virtutes cardinales. prudētiā iusticiā fortitudinē & tēperantiā. ¶ Sciēdū (vt dicūt glose) Pythagoras phūs trāsiēs iurta fabucā audiuit qnqz malleos. qntū deposuit & ibi optimā ꝓsonātiā & ꝓportionē i sonis repperit. & iurta diuersā ꝓportionē soni illor⁹ malleor⁹ iuenit quattuor principales cōsonātes. s. dyatessero. dyapēte &c. Et dicit Boetius qz pythagoras iuenit artē musice. Itē ꝓsiderādū est circa illud nomen tetragrāmaton (vt dicit bruto in sūma) est nomen dñi ineffabile quattuor līar. Joth. beth. vau. he. & dr a tetras qđ est quattuor. & grāma līa. Et exponit glosa. Exodi. xxviii. sic. Hec iste Joth p:cipiū. Beth passionis. Vau vite. qz tps est p:cipiū vite in adā amisse quā sua passione restaurauit. ¶ Cōstrue. O pseusti pge. i. ꝓcede ad disputādū prior. i. ante aluthiam. qz scz es masculus. i. vir dignior. Illa. s. aluthia equabit. i. equaliter sequet te. studio sequaci. scz disputatōis. Tetras. i. quaternarius numerus. scz versuū pythagore. illius philosophi. sit in vestro ordine. s. dicendor⁹. (Et vt disputatio ista pfecte possit cōpleri) ego obsecro. i. rogo deū. vt sol augeat. i. p:trahat nobis tempus scz dict.

Primus cretheis saturnus venit ab oris.
Aurea per cunctas disponens secula terras.
Nullus ei genitor: nec quisq̄ tempore maior
Ipso gaudet auo superum generosa propago.

¶ Finito plogo in quo intētio actoris apta est & modus ꝓcedēdi fronesim limitat⁹. restat expedire p virib⁹ partē p:cipalē que cōtinet disputatōem inter pseustim & aluthiā. Prio quo sciēdū qz tota disputatio cōsistit in adductōe fabular: poeticar: & historiar: sacre scripture. Et fm erigēnā fabule q̄ precedit subiūgit historia vel maior vel cōtraria. vel pot⁹ iurta legē istius carminis. Et fabule nō habēt ordinē inter se nisi p quāto hñt respectū ad historiā sequentē. ió nō ponit diuisio fabular:. sed historie diuident. & libri diuisio attendit penes historias & penes diuersos actus disputatōis. Nec pars diuidit. Primo pseustis

ꝓponit fabulã. Scõs aliꝫhia hiſtoriã correſpõdentẽ. Scõs ibi. Incola primus homo. Dicit ergo textualiter. Saturnus primus deoꝝ venit a regionib⁹ crethẽſibus. ⁊ adeo cõpoſite ⁊ prudenter rexit ſubditos q̃ ſecula dicta ſunt aurea. Iſte ſaturnus nõ habuit patrẽ: nec maiorẽ ſe. ⁊ ideo ipe eſt auus alioꝝ deoꝝ ſupnorũ. Hec fabula ſumit originaliter ex primo methamorphoſeos. vbi Ouidius diſtinguit quattuor etates mũdi. Prima fuit aurea: cui pretuit ſaturn⁹. Scõa argẽtea. tertia erea. vltima eſt de duro ferro. De prima dicit ſic. Aurea prima facta eſt etas tẽ. vbi pulchre ſingula deſcribit. Pro latiori intellectu aduertendũ q̃ ſaturni deſcriptio eſt talis. Saturnus pingit hõ ſenex curuus triſtis ⁊ pallidus. q̃ in vna manu falcẽ tenet. in eadẽ draconis imaginẽ. q̃ dẽtibus mordet cãdẽ ꝓpriã. ⁊ applicat cũ altera manu filiũ paruulũ ad os. ⁊ cũ dẽtib⁹ ꝓprius eũ deuorat. quattuor iuxta ſe hz liberos. Iouẽ. iunonẽ. neptunũ ⁊ plutonẽ. ⁊ iupiter ãputauit virilia patris. mare erat pictũ ante ipm in quo puerebãt virilia. ex q̃bus ven⁹ naſcebat. iuxta ipm erat ops vxor eius q̃ opẽ oibus ferebat. Hec fabula multis modis exponit. Cũ hiſtoria eſt ⁊ res geſta q̃ ſaturn⁹ fuit rex crethe ⁊ ab vno filioꝝ ſuoꝝ expulſus eſt a regno. Et iſta hiſtoria exponit applicando aſtronomiã. nã ſaturn⁹ primo⁹ eſt planetaꝝ. tardus ⁊ maliuolus. Vel q̃ ſaturnũ intelligit tempus q̃libet. quattuor filios. i. quattuor ptes principales hyemis. ⁊ dr comedere filios. q̃ ſecũd naturã in tpe: ꝓſumit etiã in tpe. ⁊ oia ſicut veſtimẽtũ veteraſcẽt. vt dr in primo fa. Iſta tãgunt p gloſas cões hic. ⁊ i greciſmo i illo textu. Saturn⁹ genuit tẽ. Et ideo q̃tũ poſſibile ẽ oia ad mores erũt applicãda. Saturnus põt ſignificare aliquẽ malũ ſuperiorẽ. vt prĩcipẽ terrenũ vel prelatũ et tyrãnũ. q̃ deſcribit ſenex. i. antiquat⁹ in malicia. ⁊ curu⁹ a recta via. ⁊ tenet falcẽ. qua mediãte affligit. torquet ⁊ depauperat ſubditos. ⁊ dr ideo eos comedere p tyrãnicas ⁊ indebitas exactiones. Et ſecũ tenet draconẽs. i. aliquos ⁊ peſſimos ſatellites. Et dr hr opẽ. i. opũ ⁊ diuitiaꝝ copiã vxorẽ. q̃ oẽm ſubditoꝝ ſubſtãtiã exhauſerũt. Et accidit q̃ frequẽter iupiter. hoc eſt, pplus ſubdit⁹ ei iſurgit in eũ. ⁊ expellit a regno ſuo. ⁊ ſic dr caſtraſſe filios. Et virilia in mare dr proici. q̃ tota voluptas in amaritudinẽ cõuertit ſicut equũ eſt. Alio mõ poſſet exponi fabula. ⁊ iſte modus latius ab alijs declarat. ſed q̃ inquãtũ poſſibile erit ſum breuitatẽ ꝓfeſſurus. ideo illud ſufficiat. ¶ Cõſtruc. Saturn⁹. i. ille rex vel deus primus. venit ab oꝝ. i. regionibus. Et ſcribit oris ſine h. iuxta illud metrũ. Oras mũdus habet. nor horas. ⁊ clamis oras. cretheis. i. crethenſibus. nomen gentile a cretha dictũ. diſponẽs ſecula aurea. i. preciosa ſplẽdida ⁊ munda ⁊ fertilia. p cunctas terras. nullus genitor. i. pater fuit ei (ergo eſt primus deus) nec quiſq̃ fuit maior tempore. i. in ſuo tpe. ⁊ ideo ꝓpago. i. ꝓgenies. generoſa. i. nobilis. ſuperum. i. ſupernoꝝ (per ſyncopam) gaudet ipſo. ſaturno auo. Auus eſt pater patris.

Incola primus homo fuit in viridi paradyſo
Coniuge viperium donec ſuadente venenum
Hauſit eo cunctis miſcendo pocula mortis
Sentit adhuc proles quod commiſere parentes.

¶ Hic aliꝫhia quaſi rndẽdo petit hiſtoriã. Iſta pars diuidit multipliciter. Primo ponit hoc inter iſtos. Scõs ſententia frenetis. ibi Mortales cũcti tẽ. Itẽ prima

in duas. Primo ponit altercatio. Secõ auxilij implorat̃o ⁊ victorie confessio. Secõa ibi. Egregiã sobolẽ. Itẽ ponit prima disputatio neutra parte debilitata Secõ ponit debilitatio alterius partis. s. pseustis. ibi. Quadrupedes phebi. Itẽ prima in duas. Primo ponũtur illa q̃ gesta sunt in tribus etatibus. Secõ in duabus. Secõa ibi. Hoia mille deñ. ⁊ capit hic etas sicut ỏ: q̃ septẽ sunt etates mũdi. Prima ab adã vsq̃ ad noe ⁊c. ⁊ est ibi. Hoia ⁊c. Potuisset significari pars illa in qua tangit debilitatio pseustis ⁊ eius desperatio vsq̃ ad finem. Prima in duas. Primo ponunt gesta tp̃e legis nature p̃ duas etates. Secõ gesta terna etatis. in cuius initio circuncisio data est abrahe. ibi. Iunire iussus abrahã. Itẽ prima in duas. Primo ponunt̃ hystorie de adam ⁊ filijs suis. Secõ de enoch. ibi. Enoch iusticie. Itẽ ponit primo hystoria de adã p̃ se. Secõ de filijs. ibi. Immolat ante deũ. Itẽ primo describit status ante peccatũ. Secõ status ⁊ misericordia post lapsum. ibi. Et rulat. Multe istar̃ partiũ subdiuidi debent̃ infra. sed ista est diuisio ⁊ sententia in generali totius ẽglogę. ¶ Dicit ergo in prima parte hic. q̃ adã primus parens noster creatus a deo de limo terre in habitabat paradysũ terrestrẽ. ⁊ monitionẽ eue vxoris sue ipse transgressus est p̃cepti dñi quando comedit de fructu ligni vite. vnde ip̃e morte p̃ se ⁊ p̃ posteris ⁊ peccatu ⁊ miserias multas cõsecutus est. Hec hystoria originaliter scribitur Genẽ. ij. Et certũ est q̃ ꝑplurima possunt hic recitari. ⁊ in alijs q̃ tangunt̃ p̃ magistrũ Nicolaũ de lyra. ⁊ p̃ alios doctores ⁊ expositores biblie. sed ista remittunt̃ ad doctores superioris facultatis. s. theologice. ⁊ breuiter declarãda est hystoria dimissis altioribus speculationibus. etiã doctoribus q̃ de creatione ade ⁊ de peccato eius ⁊ talibus super libro sententiar̃ determinauerũt. Si ystoria ergo talis est. Deus creauit hoiem de limo terre vt esset futurus particeps sue glorie ⁊ beatitudinis. ⁊ cũ posuit in paradyso voluptatis. ⁊ p̃duxit ibi oẽm lignum pulchrũ visu ⁊ suaue ad vescendũ. p̃duxit etiã lignũ vite in medio paradysi. ⁊ lignũ scientie boni ⁊ mali. Precepitq̃ ade dicẽs. De ligno scientie boni ⁊ mali non comedas. In quocunq̃ enim die comederis ex eo morte morieris. Tunc immisit deus sopore in adam. ⁊ de costa eius formauit mulierẽ. scz Euã. Postq̃ hec facta sunt̃ (dicitur capitulo sequenti) diabolus ille serpens tortuosus dixit mulieri. Cur p̃cepit vobis deus vt non comederetis de oi ligno paradysi nequaq̃ morte moriemini. Et tunc ipsa accepit fructum vetitum ⁊ comedit. et dedit viro suo. qui etiã comedit. vnde exierũt transgressores mandati dei. ¶ Aduertendũ est q̃ adã tunc peccauit tribus vicijs. iuxta illud. Ter vicit adam. primũ gula gloria vana. Cupido dum comedit vetitũ gula vicit. Gula decipitur altissimo dũ simulatur. Cupido iubet dũ oia scire cupiunt. Itẽ in hybernis nouitatibus notantur incommoda que incurrimus propter peccatũ ade. Nocumentis mortibus calor. frigus. sitis. eluricięq̃. Cura labor vite. dñi sunt octo sagitte. ¶ Consistit ue. Primus homo. s. adam fuit incola. i. inhabitator (de incolo lis) in paradyso (Et dicitur a para. qõ est iuxta. ⁊ dysis scilla. ⁊ est locus terrestris amenissimus. viridis propter arbores) donec coniuge tua. scz euã. suadente. i. hortante. hausit venenũ viperũ. i. serpentinũ (dicitur de vipera serpente) miscendo. cõid est inde vel ideo. pocula mortis. cuncte. i. hec. bus. proles i. posteritas sentit. id est percapit. adhuc. illud quod parentes. scz nostri. cõmisere. quia ibi nõ fuit tantũ peccatũ omissionis. sed commissionis. Aliqui per serpentẽ intelligunt dem

monē.per euam sensualitatē.per adam rationē.per esum pomi secularem delectationem.ꝛ satis apte. Ecce ex dictis apparet conuenientia fabule precedē tis.ꝛ etiam istius hystorie.quia sicut Saturnus primus fuit deorum.ita Adam primus hominum.ꝛ adam expulsus est a paradyso sicut saturnus a regno.vt patebit.

Splendorem tanti non passus iupiter auri.
Expulit illatis patrem crudeliter armis.
Discolor argento mundi successit imago
Et iam primatum dedit illi curia diuum.

¶ Hic p libito pseustis posuit fabulā.ꝛ dependet ex prima oīno.vt pz ex dictis Diuidit ergo sic. Primo ponit fabula.secō hystoria correspōdēs.ꝛ quasi a precedenti etiā dependēs.ibi Statii. Exulat electus. Et vbiq; taliter posset diuidi hystoria cōtra fabulā.sed decetero talis diuisio omittet. Dicit ergo q iupiter non potuit pati splēdorē auri seculi.vel patrē suū tantū aurū ꝛ tot bona possidere sed in cū insurrexit ꝛ regno cū priuauit.ꝛ tūc iccepit secūda etas q dicta fuit argētea:ꝛ tūc iupiter fuit effectus sūmus deorū. Hec fabula tangit in primo methamorphoseorū.vbi dicit.pestiq; saturno tenebrosa in tartara misso sub ioue mūdus erat.subiit argētea proles.ꝛ ibi describunt pulchre mores illius etatis. Vñ exposito patet ex dictis. Alii exponūt naturaliter.p saturnū tēpus.p iouem etherē superiorē.p iunonē eius cōiugē aerē.p neptunū aquā.p plutonē terras intelligētes. Alii astrologi.vt vere iupiter sit planeta benignus immediatus saturno.q tēperat eius feuiciā. Sed vt fabula applicet ad mores.primo sentētia fabule premittēda est.secō exponēda. Iupiter (q celū dicit regere) pingit homo in throno eburneo sedēs.ꝛ tenēs sceptrū in manu.in altera mittit fulmina.ꝛ cōprimit sub pedibus gygātes fulminatos.iuxta cū erat q̄dā aquila volās.ꝛ inter pedes suos puerū pulcherrimū rapiebat. Ita dicūt poete. Exponat ista fabula.primo p iouē intelligēdo deū oipotentē q regit oia ꝛ fulminat elatos p superbiā.vel pōt intelligi bonus prelatus vel princeps q dz hꝫ istas ꝓpriētates. dz cū sedere in throno maiestatis sue gerēs virgā iusticie.ꝛ fulmia aspere correptiōis corrigēdo criminosos ꝛ tyrānos reprehēdēdo.ꝛ ideo cōpescere dicit gygātes.i.tyrānos ꝛ ecclesiaꝝ oppressores.ne celū.i.ecclesiā expugnare p̄sumāt. q: princeps hz iuramētū ꝛ obligatiōem ad ꝓtegēdū ecclesias ꝛ ecclesiasticas p̄sonas. Per aquilas intelligunt viri prudētes.discreti.clari ꝛ videtes q prudēti:q debēt pueros.i.simplices subditos sursū erigere p cōtēplatiōem. ereūdo a ꝓfundo viciorū ad altitudinē virtutū. Posset etiā exponi de malis principib⁹ q fulmina rapinaꝝ ꝛ feroctatū gerūt cē. Adducē ꝓpositū oiz istorū ꝛ similū posset adduci auctoritates scripture ꝛ sc̄oꝝ dicta grauissima ꝛ pulcherrima.sz hec pauca breuitatis causa sufficiāt. ¶ Cōstruc. Iupiter nō passus splēdorē tanti auri expulit crudeliter patrē.s.saturnū a regno.ꝛ hoc dico armis illatis.i.cōtra ipm latis.imago mūdi.i.diuersi coloris ab imagine alterius mūdi vel etatis. successit argēto.ꝛ curia diuū.i.deoꝝ p syncopā.iuxta illud. Syncopa in medio tollit q̄ epenthesis auget.dedit illi primatum.i.dominū. Et declinat. Die primatus tui tui. Et dicit primatus de primas atis.

Exulat eiectus de sede pia protho plaustus
Ac cinis in cinerem nature mutat honorem
Ne tamen eterni temeremur stipite pomi
Flammeus ante fores vetat ensis adire volentes.

¶ Nic alithia subiūgit hystoriā correspōdentē. ⁊ describit status post peccm. Et dr: sic. q adā primus parēs post trāsgressionē preceptī dei expulsus est a paradyso in quo erat. ⁊ sic honor. i. integritas nature sue mutatus est in cinerē. hoc est in mortalitatē miserā. Et ab illo tpe angelus cū ense igneo custodit portas paradysi ne qs itroeat. ¶ Hec hystoria scribit Gen. ij. vbi dr: q postq adā ⁊ eua gustassent fructū vetitū: cognouerūt se nudos. ⁊ fecerūt sibi de folijs perizomata. i. q̄dā tegmina corporis. Et dixit dns vocādo adā. Ubi es. Ipe eni cū eua absconderat se. Quare comedisti de ligno. Et rndit adā. Mulier quā dedisti mihi socia fecit vt comederē. Et mulier dixit q serpēs eā deceperat. Tūc maledixit deus serpēti. ⁊ dixit mulieri. Mulier multiplicabo erūnas ⁊ pceptus tuos. i dolore paries filios. ⁊ sub viri ptāte eris. ⁊ tu adā maledicta erit terra in ope tuo in laboribus comedes spinas. ⁊ tribulos germinabit tibi terra. ⁊ comedas herbas terre. in sudore vultus tui vescēris pane tuo. Et tūc expulsi sunt de paradyso voluptatis. ⁊ posuit deus cherubin ad custodiendū vīa ligni vite. Et hec fere sunt verba textus. q̄ qm̄ clarissima sunt. frustra a sacris eloquijs recederē Ex quo patēt incōmoda grauia peccī ade. q: primus eramus imortales. nūc autē mortales. ¶ Exposito vltimo versus pōt esse. vt p gladiū igneū intelligat ignis inferni. q̄ parat volētibus temere intrare hierusalē celestē. q icy ducunt in bonis dies suos. ⁊ ipsi in pūcto ad inferna descēdūt. ¶ Coltruc. Protho plaustus id est primus homo (a protinos primū. ⁊ plasma formatō. quasi pūo formatus) Eiectus. i. expulsus de sede pia. paradysi. erulat. i. erul factus est (erulo verbū neutropassiuū est. q: sub voce neutrali hz signm̄icatōem passiui) ac p ⁊ cinis. s. homo q̄ de cinere. i. de limo terre factus fuerat. mutat honorē. nature sue. in cinerē. i. in miseriā ⁊ vilitatē. t̄n ne temeremur. i. temerarij efficiamur. vel cōrumpamur. stipite eterni pomi. s. volēdo cōtra volūtatē dei capere de ligno vite. Stipes (dr: quasi stās pes) Ensis (q dr: rūphea) flāmeus. i. igneus erutēs ante fores. i. portas (⁊ caret Utō Dtō ⁊ Utō singularibus) vetat hoies volētes adire.

¶ Ecce apparet cōuenientia hystorie ⁊ fabule.

Egregio cyclopi debetur causa litandi.
Ille bouis primo rimatur viscera ferro.
Sacra Ioui statuit: que posteritas celebrauit
Condidit athenas: adiuuit nomine pallas.

¶ In hac parte pfeustis apponit aliam fabulā dicēs sic narrādo. Cyclops rex primo ordinauit boues immolari ad sacrificādū bacho. ⁊ ipm̄ posteri imitati sūt. Edificauit ciuitatē athenien̄sem cui pallas nomē imposuit. ¶ Hāc fabulā videt tāgere Virgili⁹ in pncipio georgicor̄. vbi inuocat varia numina. ⁊ dicit. Tuq̄ o cui prima frementē fodi equū. Magno tellus pcussa tridēti neptune. ¶ Ūn cyclops dr: rex in grecia q̄ cōdidit athenien̄sē ciuitatē. ⁊ cōtentio fuit inter palladē

q neptuñ de impoſitõe noīs. ꝗbus dirit inter q ille qui p mortalibus melius munus de terra ꝓduceret imponēt nomē vrbi. Neptunus percussit terram cũ tridente ſua virga ⁊ ecce equus. ⁊ percussione pallados ecce ramus oliue. Et iudicatũ eſt q pallas nomē imponeret. qz p oliuã pax designat. Et vt i alexandro ōi. Pace oſtendit nil tutius eſſe. qz pax eſt breue verbu cõmens oẽ bonũ. Unde vtra ciuitas diuiſa eſt in tres partes. ſcz in naualia. artes. ⁊ areopagũ in quo ſtudebãt philoſophi. ⁊ unde dionyſius dictus eſt areopagita. ¶ Sic autem coiter exponit. p cycropẽ intelligit opulẽtia (q̃ illã ciuitatẽ condidit ītã in loco fertili. vñ cõtentio fuit vtrũ in illa ciuitate magis eſſent ſtudentes philoſophi q̃ mercatores. finaliter vſum eſt q magis dedicanda erat philoſophie. ⁊ ideo ōi pallas (q̃ eſt dea ſapiẽtie) impoſuiſſe nomẽ. Quia vero de pallade (q̃ alio noīe minerua ōi) hic fit mentio. videnda eſt eius deſcriptio. Unde Pallas nata de cerebrio iouis pingit in ſimilitudine vnius dñe armate. cuius caput tegebat caſide cũ criſta. ⁊ tenet lanceã in dextera. ⁊ in ſiniſtra ſcutũ criſtallinũ. in quo depingebat caput mõſtruoſe gorgonis crinibus ſerpentibus. ⁊ hz oculos ſplendẽtes. veſtes triplici colore. iuxta ſe eſt oliua. ⁊ deſup auis volitans (q̃ ōi nocrua) Et dicit Fulgentius in li. mitologiaꝝ. minerua vel pallas ſapiẽtia ſignificat q̃ a ioue. i. parte luminũ deriuat. vt habet Eccleſiaſtici p.o. Omnis ſapiẽtia a dño deo eſt. Dicit armata. qz ſapiẽs multiplicẽ hz armaturã virtutũ. habz ſcutũ fortitudinis ⁊ ſapiẽtie. hz lanceã rectitudinis vel iuſtitie. galeã ſobrietatis ⁊ tẽperãtie. oliuã pietatis ⁊ mie. Nocrua ſignificat humilitatẽ peraruã iactãtie q̃ ſe oſtẽtat. ⁊ hz triplicẽ veſtẽ. qz hz habere enim tres virtutes theologicales ſcz ſpem fidẽ ⁊ caritatẽ. inter quas (dicit aplus) maior eſt caritas. ¶ Conſtrue Cauſa litandi. i. ſacrificãdi (a quo ōi litus: qz in litoribus ſacrificabãt) decet cycropi egregio. i. nobili. quaſi extra gregẽ comunũ hoim p vera animi nobilitate clarũ: qz vt in Alexandro. Nobilitas ſola eſt animũ q̃ moribus ornat. Et dicit Boetius de cõſolatõe phie. Nullus degener exitat niſi in vitia pectora fouens ꝓpriũ deſerat ortum. Et ideo exclamat. Quid ſtrepitis genus ⁊ ꝓauos. Vera enim nobilitas a virtute ꝓcedit. ſicut ſeruitus a vitio ⁊ indiſcretõe. Ut ōi: p.o politice (ille ſunt inuidenter dicta de nobilitate) Ille ſcz cycrops rimat. i. perquirit viſcera. i. inteſtina (declinat in ſingulari nũ in ablõ) dicendo. viſcera bouis ferro. i. cũ ferro. ſupplet ipẽ ſtatuit. i. ordinauit ſacra ioui. i. ſacrificia illi ōi q̃ ſacra poſteritas. i. ſequela hoim celebrauit. condidit. i. cõſtruxit athenas. ciuitatẽ grecie (caret ſingulari numero. hic hz primã longã) pallas illa dea. adiuit: ipm. nomine. i. imponendo nomen ciuitati ꝛc.

Immolat ante deum cayn de ſemine fruguin
Frater abel iuſtus dedit acceptabile munus
Sponte ferens agnum: talis decet hoſtia chriſtum
Enſe cadit fratris: loquitur poſt funera ſanguis.

¶ Hic aliubia ſubiungit hiſtoriã de filiis ade. Et dicit q cayn ſacrificabat fruges ad honorẽ dei. ⁊ frater eius abel (q̃ erat iuſtus ⁊ rectus) ſacrificabat agnũ (cuius ſacrificiũ fuit deo gratũ) ⁊ ideo frater ſuus p inuidiam eum interfecit. vnde ſanguis eius clamauit ad dñm p.o vindicta. Iſta hiſtoria ponit Geñ. iiij. Ubi ōi q Adam cognouit Euam carnaliter. ⁊ genuit primo cayn ⁊ ſecõ abel.

Contigit autē q̄ cayn (qui erat agricola) sacrificabat ⁊ deo munera offerebat. ⁊ abel similiter de primogenitis gregis sui obtulit (quia pastor) ⁊ deus respexit ⁊ acceptauit munera abel ⁊ nō alterius. vnde iratus cayn egressus est in agrū cū fratre. consurrexit in eū ⁊ occidit eū. Et dixit dñs. Ubi est abel frater tuus. Qui rñdit. Nescio. nunquid custos fratris mei sum. Et dixit dñs. Quid fecisti. vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc ergo maledictus es sup terrā. cū operatus fueris terrā nō dabit fructus suos. vagus ⁊ ꝓfugus eris sup eā. Et egressus a facie dñi inhabitauit orientalē plagā. ⁊ cognouit vxorē suā et genuit enoch. ⁊ cōstruxit ciuitatē dictā enoch. ¶ Per cayn possunt intelligi iudei. qui male deo sacrificabāt. q̄ abel intelligimus xp̄m. quē iudei crucifixerūt ⁊ cōparat agno sine macula. ⁊ talis hostia fuit deo patri accepta. ¶ Aduertēdū est hic q̄ aliter videl reprehēdere ꝓpter ꝓdicta. Nec esset locus inuehendi cōtra genus humanū ⁊ cōtra peccata ꝓpheta. vñ inuidia in filios. superbia. ferocitas. ⁊ alia malicia derivate sunt. ¶ Cōstrue. Cayn. filius ade. immo lat. i. sacrificat ante dēū de semine frugū (declinat hec frux ſm artem. ſm vsum caret tribus casibus in singulari. sicut preces. ⁊ dr a fruēdo) Abel frater iustus suus dedit munus acceptabile. i. gratū ⁊ acceptum deo. ipe inq̄ abel ferens. i. portans ad sacrificiū. agnū scilicet. talis hostia i. tale sacrificiū decet xp̄m. Abel cadit. i. moritur. cuius fratris sui. scz cayn. Aliqui dicunt q̄ eum occidit cum maxilla equi. Alii dicunt q̄ enim suffocauit. sanguis loquitur. i. clamat ad dominū. post funera. i. post mortem ipsius.

Lychaon archas celestes prouocat iras
Quando suas edes inuasit iupiter hospes
Fallere tentando nomen iouis eruit: ergo
Corpus ⁊ os hominis seuit lupus asper in aruis.

¶ In hac parte pscustis incipit ſm beneplacitū suū. Et dicit q̄ quidā hō de archadia dict⁹ Lychaō. ieuē ad irā ꝓtra se ꝓuocauit. q̄ voluit tētare vtrū iupiter (qui suus hospes tūc erat) esset verus deus. ⁊ ideo corpore hois dispositio. i. lupū asperū cōmutatus est. ¶ Ista fabula ponit in pmo methamorphoseos. vbi narrat Ouidius in textu q̄ incipit. Cōtigerat vestras infamia tp̄is aures. ⁊c. q̄ dū Iupiter specie humana assumpta de summo celo descendisset: vt mores hominū. conspiceret ⁊ terrā. tandē multis regionibus trāsactis: in archadiā descēdit. ⁊ in domo Lychaonis regis hospitatus est. ⁊ dedit signa p̄ que omis gens scire poterat q̄ ipe esset deus. Lychaon tamē nō credidit. sed illud experientia discere voluit. ⁊ parauit ouem de nocte occidere: ⁊ in mēsa sua sibi ꝓposuit artus humanos cuiusdā viri quē occiderat. ⁊ pars erat decocta igni. pars vero aque. Q̄ dū iupiter peiperet mutauit eū in lupum. vñ territus ille fugit. nactusq̄ silēna ruris exulat ⁊c. ¶ Hystoria. Lychaon iste hospites interficiebat. ⁊ regē ieuē voluit etiā de nocte interficere. ⁊ antea per venenū: sed ipe euasit. vñ postea cū exercitu potēti deuastauit patriā istius. ⁊ factus est vespilio i sylvis ⁊ in agris. ¶ Aliter p̄ Lychaonē possumus intelligere populū iudeor⁹ qui occidit deū q̄ assumpserat humanā carnē p̄ incarnatiōis gloriā. Uel ipsi effecti sunt fugitiui ⁊ ꝓfugi ⁊ vagabūdi p̄ totū mūdū. Uel lychaon fuit heroes qui

multos pueros interfecit: ꝛ nō potuit occidere deū incarnatū. ¶ Construe. Lychaon. i. ille rex (in primo methamorphoseos. prima in lychaon corripit. qñ ōi. motus feritate lychaon) Archas. i. existens de archadia (ꝛ est nomē gētile) ꝓ uocat. i. irruat. iras celestes. qñ iupiter hospes suus (iurta illud. Hospes ḋ recipit ꝛc.) intrauit suas edes. i. suas domos intrauit. hoc est fuit in suas edes. ꝓuocat inq̄ tentando fallere nomen iouis. ergo iste lychaon eruit. i. deposuit corpus ꝛ os. i. facie (ibi ponit pars ꝓ toto ꝙ synecdochen) hominis. lupus asper existens. seuit. i. furit in armis. i. in campis.

Enoch iusticie polluto cultor in orbe
Raptus de terra nulli comparuit vltra
Iudicis aduentum fidens athleta secundum
Leuiathan contra socio precedet helya.

¶ Hic alithia ponit historiā suā. ꝛ sicut pseustis loquit de hoste pessimo. ita alithia loquit de optimo cultore equitatis. ꝛ sic dicit contrariū dicto pseustis. Dicit ergo terrualiter ꝙ enoch homo colens iusticiā (licet conuersaret cū hoibus polluts viciis) raptus est a terra miraculose. nec vnq̄ postea alicui apparuit. sed occurret antichristo. ꝛ cōtra demonē certabit cū helya socio suo. De enoch tangit Gen. v. quia vt dictū est prius ꝛ in eōdē capitulo ponit liber generatōis adam. Et vbi ꝙ Jared vixit centū (seraginta ꝛ duobus annis. ꝛ genuit enoch ꝛ enoch vixit seraginta quinq̄ annis. ꝛ genuit matusalem. ꝛ postea vixit trecentis annis. ꝛ facti sunt oēs dies eius trecenti ꝛ seraginta quinq̄ anni. ꝛ ambulauit cū deo ꝛ non apparuit quia tulit eū deus. Et sic patet ꝙ enoch fuit vir sanctissimus ante tempus legis. Helyas sub tempore legis in curru igneo raptus est a deo. Isti expectant aduentū antichristi. quia contra eū dimicabunt. ꝛ cum deuincent predicatione. ¶ Exponendo allegorice. isti qui resurrecturi sunt designant xp̄i resurrectionē. vel xp̄ianos qui debent resistere antichristo. hoc est hereticis scismaticis. quos seducit leuiathan. hoc est diabolus ꝛ instruit peruersis doctrinis. ¶ Aduertendū est ꝙ hic seruatur ler carminis amabei. quia hic dicit contrariū illi qđ dictū est prius ꝓ alithiā. Est tñ similitudo ꝛ cōuenientia quedā. quia sicut cōtra naturā fuit holem fieri lupū: ita cōtra naturā est homine in celū rapi. Tñ sicut enoch non amplius vixit est. ita nec lychaon inter hoies amplius cōuersatus est. ¶ Construe. Enoch iste vir. cultor (a colēdo dicitur) iusticie. in orbe. i. in mundo orbiculari ꝛ rotundo. qr terra est rotunda. pollute. i. maculato criminibus. raptus de terra. nulli p̄sonē ꝛ vlli. comparuit vltra. i. postea. Iste dico athleta. i. pugil. fidens sez in deo. ꝛ securus. precedet secundū aduentū iudicis. i. dei. Ān duplex est aduentus. Primus qñ deus assumpsit carnē nostrā. Secūs in die iudicii. vbi tremebūt angeli ꝛ archangeli. contra leuiathan. i. contra antichristum.

Venit ab occano submergens cuncta vorago
Tellus cessit atq̄ perit quod vixerat omne
Deucalion homines preter quem nemo superstes
Cum pyrra iactis renouauit coniuge saxis.

¶ Hic pſcuſtis narrat aliã fabulã dicens. q̃ a magno mari ꝓceſſit quoddam diluuiũ: ex quo oia viuentia perierũt. ⁊ terra fuit totaliter aquis cooꝑta. ⁊ mortui ſunt oẽs hoies ꝓter deucalion ⁊ pyrram cõiugẽ ſuã. p̃ iactũ lapidũ nouũ ſeculũ reparauerunt. Hec fabula ponit in primo de tranſformatis ab ouidio. q̃ dicat q̃ ſummus deus iupiter in preſentia conſilij celicolaꝝ dixit. ꝑdendum eſt mortale genus: q: ipm tantus vitij erat deturpatũ. q̃ vltio ſm rigorẽ diuine iuſtitie ſumẽda erat. Et finaliter cõcluſit q̃ pena placet genus mortale ſub vndis ꝑiere. hoc eſt diluuio aquarũ puniẽdus erat mũdus. q̃ factũ eſt. ⁊ dũ oẽs orbes. arua. ſylue. ⁊ alia quecũq; ſub aqua laterent. ſolus deucalion cũ pyrra cõiuge in gnaſo monte altiſſimo cõſeruatus eſt. Et ceperunt iſti orare nymphas ⁊ alia numina ⁊ themin deã fatidicã quidnã agere deberent ꝑ reſtauratione generis humani. Et ultus dee oraculũ vel reſpõſum fuit. Velaq; poſt tergum magne iactate parẽtis. hoc eſt. Eos o deucalion ⁊ pyrra accipite oſſa magne parẽtis: ⁊ ea poſt tergũ proiicite. Et q: illud reſpõſum erat obſcurum: diu dubitauerũt quid hoc eſſet. Tandẽ dixit deucalion q̃ magna parens erat terra. ⁊ lapides ſunt oſſa terre. ⁊ tunc ꝓcepit ipe lapides poſt tergũ. ex quib⁹ nati ſunt viri. ⁊ ex lapidibus iactis p̃ pyrrã nate ſunt mulieres. ⁊ tũc ceſſauit diluuiũ. ⁊ taliter ſeculũ reparatũ fuit. Iſtud diluuiũ fuit particulare in theſſalia et no vniuerſale. ſicut illud de quo loquit in textu ſequenti. ¶ Naturaliter q̃ deucalionẽ poſſumus intelligere caloie. ⁊ p̃ pyrrã humoiẽ. ex q̃bus oia generãtur ſm naturales philoſophos. ita dicũt gloſe cões. ¶ Aliter põt exponi ⁊ applicari fabula. q̃ illi q̃ de lapidibus fiũt. hoies ſunt illi q̃ de ruſticis ⁊ media plebe fiunt magnates ⁊ quaſi nobiles. cõtra documentũ Ariſt. ad Alexandrũ macedonẽ. q: tales ſeuiores ⁊ truculentiores aſpide. q: crudeſcũt mopes dũ veniunt ad opes. Hã fiunt nerones miſeri facti locupleteꝝ. ⁊ iſtos deucalion. i. deꝰ ꝓiecat poſt tergũ: qi de ſalute iſtoꝝ timendũ eſt: cũ ſemp̃ naturã pumã ⁊ liberalitatẽ retineãt. Vel diluuiũ ſignificat abũdantiã vitioꝝ: quã ſi q̃s vult euadere. dz gnaſum. i. montẽ cõtemplatõis aſcẽdere. cõſiderãdo ſe ⁊ fragilitatẽ ſuã. ⁊ tũc debet ire ad templũ themis. i. eccleſiã ad audiendũ ſermonẽ dei ⁊ ꝓcepta eccleſie. q̃ ſummati cõpiehendunt in dilectõe dei ⁊ pximi. ⁊ dz lapides. hoc eſt rationales motus ⁊ regulatos ratione. ¶ Cõſtrue. eloiagro. i. diluuiũ (a voro as.) ſubmergẽs cũcta. venit ab occeano. i. magno mari (⁊ dr ab occin qđ eſt velor. ⁊ amnis qđ eſt aqua) cellus. i. terra ceſſit. i. locum dedit aque. oẽ ens qđ vixerat. i. vitã habuerat ꝓout deucalion. i. ille vir. ꝓter quẽ. i. quo excepto. nemo. i. nullus homo fuit. ſuſtes. i. ſuppuiens. renouauit. i. reſtauratit. cũ pyrra cõiuge. i. vxore ſua. hoies (hic tenet in genere cõi) ⁊ hoc dico. ſaxis. i. lapidibus iactis p̃ eos. Et dr de iactoꝝ eris. iactuſſum vel fui.

Vltio digna dei fontes dirupit abyſſi
Octauũ noꝝ ſeruans in partibus arce.
Inmodo ne talem patiantur ſecula cladem.
Vſibus humanis per nubila panditur iris.

¶ Hic alithia reſpõdendo ponit hiſtoriã ſuã. ⁊ diuidit in duas partes. ꝓmo deſcribitur diluuium. ſcõo conſtructionis babilonie. ſcõa ibi. ꝓſtcritas ade. Item ponit diluuiũ. ſcõo ſedatio eiꝰ. ſcõa ibi. Loquã gñdie. Dicit ergo ꝓlo ſic.

q deus vltionē volens accipere de pctis hoim. aperuit oia flumina ⁊ fontes ⁊ causauit diluuiū. vñ submersi sunt oēs p:eter noe. q cōstruxit archā. vbi octo p sone tātūmodo liberate sunt. Et ne deceter o mūdus talē penā sustineat arcus celestis nobis p nubes ostēdit. ¶ Sciēdū est q ista hutoria est depēdēs a p:ecedēntibus: vt ptz intuēti. ⁊ extrahit a libro geneſis. Ān Heñ. vi. tractat de causa diluuij ⁊ factiōe arce. ⁊ in. vij. de ingressu in archā ⁊ de diluuio. Ān legit ibi q postq genus humanū multiplicatū fuit. vidēs deus q multa malicia hoiz eēt in terra. ⁊ cūcta cogitatio cordis eēt intēta ad malū oi tpe. penituit eū q hoiem fecisset. Et dixit dñs ad noe. Fac tibi arcā de lignis leuigatis. ⁊ ingrediaris arcā tu ⁊ filij tui vxor tua ⁊ vxores filioꝝ tuoꝝ. quo facto: factū est diluuiū. ⁊ tota terra fuit cooptū aquis. Et delcuit deus oia viuētia p:eter illa q secū posuerat noe. Et aque diluuij steterūt sup terrā cētū qnquagita diebus. ⁊ sedato diluuio (vt ō: in. ix. caplō seqnti) posuit dñs arcū in nubib⁹. qō fuit signū federis inter deū ⁊ terrā. vt nunq interficiat oīs caro ab aquis. ¶ Ex hac hiſtoria oñdit rigor diuine iustitie in punitōe scelerū p diluuiū facta. Scōo p:emiatio vel remuneratio bene acte vite in saluatōe noe ⁊ suoꝝ. Tertio ꝓmissio liberalitatis diuine qñ posuit arcū. Et hec tria pulchre latioi sermone declarāda essent. nisi brevitatē elegissem. ¶ Allegorice exponēdo. q noe intelligit filius dei. q arcā ecclesia. q: deus q humanū genus redimere voluit. misit noe. i. filiū suū in terrā. ⁊ iussit vt fabricaret arcā. i. ecclesiā. suo sanguine. ⁊ ꝓsecraret de lignis planis. hoc est hoibus ꝓbis sine viciꝝ asperitate. ⁊ ligata fuerūt adinuicē ligna birumine tenacissimo. i. viculo charitatis ⁊ dilectōis. ⁊ facta est arca contra diluuiū pctōꝝ nr̄oꝝ. vt saluaremur. ⁊ a morte eterna liberaremur. Iris aūt significat sacrā scripturā. q: ex radijs solis. i. xpi solis iustitie efficit. ⁊ calorē accepit multiplicē. i. fructū ⁊ sensū multimodū (q: vt dicūt doctores) nulla est veritas q̄n ea in sacro canone biblie p spūm scīm posita fuerit. Circa ista notent ista metra. Tē poribus tres esse trib⁹ cognouimus arcas. Prima noe. moysi fuit altera. tertia xpi. Lignea prima. scōa metallica. tertia pētris. Octo priot. tria posterioꝝ. tulit altera solū. ¶ Cōstrue. Vltio. i. vindicta (ō: ab vlciscor) digna dei. dirupit. i. rūpēdo aperuit. fontes abyssi. Abyssus fm Catholicō ō: ꝓfunditas aquaꝝ unpenetrabilis. vel spelūca aquaꝝ latitātū. Et ō: quasi sine byſſo. i. sine candore vel quasi a dispso. q: ad ipm tanq ad matrē oēs aque reuertunt (iste dico seruans noe octauū in partib⁹ arce) Circa fm butonē ō: ab arceo arces. q: arcet visum ⁊ manū. ⁊ inde arcarius. q custodit vel facit arcas. Iris. i. arcus celestis. de iride ⁊ eius ꝓp:ietatibus. ⁊ de nō per quem causatur. vi leatur id tertio methe o rex. vbi misteria ista ad longū tractatur ⁊ poetice per virgilium in. iij. Eneyō. panditur. i. monstratur humanis visibus. per nubila. i. per nubes. ne secula nostra patiantur ammodo. i. deceter o. talem cladem. i. pestilentiam. Conuenientie fabule ⁊ hiſtorie sunt euidentes. ⁊ aliqhia videtur hic corrigere assertionem pcustis in tertu p:ecedenti.

Ideos lepores puer exagitat ganimedes.
Quem iouis arreptum deuexit in ethera sursum
Armiger ablato diuum concesserat ordo.
Nomen pincerne quod possedit p:ius hebe.

¶ Hic pfcustis ꝓponit aliã fabulã cõtinuãdo disputatõem inceptã. Et dicit q̃ dũ quodã die q̃dã puer vocatus ganimedes fugaret lepores i yda silua troiana. aquila aut̃ iouis assumpsit eũ ⁊ sursum ad iouẽ detulit. vbi loco hebes ꝓcerna iouis effectus est. Ista fabula recitat ab ouidio. iii. methamorphoseos. vbi dr. Rex superũ quõdã fugiẽ ganimedis amore arsit. elegãtissime ⁊ cõpendiose a Virgilio in. v. eneid. vbi dicit in tertio. Interea q̃ puer frondosa regnis yda. Et sequit. Quẽ plebes ab yda sublimẽ pedibus rapuit iouis armiger vncis ⁊c. Hũ ganimedes puer fortissimus filius laomedõtis regis troiani nimiũ a ioue fuit dilectus. ⁊ ab aquila ꝑ mandatũ iouis fuit raptus ⁊ celificatus. ⁊ est factus pincerna iouis. Et ipe aquarius dr. q: aquã fingit fundere sup manus deor̃. ¶ Rei veritas fuit q̃ ganimedes filius troy rege troie fuit a ioue rege ⁊ filio saturni. patrẽ ꝓsequente cõtra naturã dilect⁹. ¶ Naturaliter vel physice exponit. vt semp ꝑ iouẽ intelligamus aerẽ superiorẽ. ⁊ aquila dr armiger iouis. hũ ꝓpter caliditatẽ nature suc. tum ꝓpter altitudinẽ volatus sui. ⁊ ganimedes vt tactũ fuit fit aquarius. Et iste dr reprimere ⁊ tẽperare sua humiditate calorẽ supioris etheris. ¶ Preter ista dr aliter. q̃ aquila significat plenitudinẽ sapiẽtie. ganimedes significat cuãgelistã iohẽm ⁊ gratiosum. q̃a aquilina sublimitas claritas vel cõtẽplatio: ipm in celũ rapuit. inquãtũ locutus est ꝓfũde de celestibus. Et efficit pincerna deor̃. i. prelator̃ ⁊ alior̃ q̃ ab eo hauriunt aquã sapiẽtie. ¶ Postremo iupiter põt significare filiũ dei. ganimedes humanã naturã. quã ipe hic nobiscũ assumpsit: ⁊ in celos portauit. ¶ Cõstruc. Puer (ꝓpietates pueror̃ tangunt hic ⁊ in istis versibus. Sũt pueri puri parui modico satiati. Ludũt cõformãt. cito dant. cito pacificant. Hic notant septẽ ꝓpietates pueror̃ cõtra septẽ vitia capitalia) ganimedes exagitat. i. fugat agitat. lepores ydeos. i. trolanos (ab yda silua) quẽ arreptũ. violẽter raptũ. armiger iouis. s. aquila. deuerit sursum in ethera (Actus est grecus) ordo diuũ. i. deor̃. cõcesserat. illi ablato. q̃ aquilã. nomẽ picerne (dr quasi penu cernẽs. ethimologia est) qõ hebe. illa puella. possedit prius.

Coruum perfidie damnant animalia queq̃
Nuncius inclusis quia noluit esse salutis
Dic columba suo: ramum virentibus vltro
Detulerat foliis: superest amena testis.

¶ Hic ꝛndet alithia ⁊ ponit hystoriã ꝓmentẽ sedationẽ diluuii ⁊ cessationẽ. Et dicit q̃ oia animalia condẽnãt corui vt pfidũ q̃a illis q̃ in arca inclusi erãt salutẽ nũciare nõ voluit. sed colũba detulit ramũ virẽtẽ. Et illud factũ fuit in amenia. vbi sup isto testimoniũ queri põt. Hec hystoria cõtinuat q̃ incepta erãt prius ibi. Altro ⁊c. ⁊ habet originaliter Gen. viii. vbi agit de sedatõe diluuii ⁊ missõe corui ⁊ colũbe. ⁊ egressu noe d: arca. Et dr ibi q̃ recordatus est dñs noe. ⁊ claussi sunt fontes abyssi. ⁊ requieuit arca mẽse septimo. xvii. die mẽsis sup mõtes armenie. ⁊ aperiẽs noe fenestrã arce emisit corui q̃ non reuersus est. deinde misit columbã vt videret si cessassent aque sup faciẽ terre. Et cũ nõ inuenisset vbi requiesceret pes eius reuersa est. ⁊ expectãs noe ꝑ septẽ dies alios cã emisit. ⁊ illa rediit in vespere portãs ramũ olliue virẽtibus foliis. ⁊ sic intellexit noe q̃ cessassent aque. Et iussit deus q̃ ipe ⁊ oia animalia egrederent de arca. ⁊ dixit. Cres-

scite ⁊ multiꝑ. Et fecit noe altare dño. ⁊ ibi sacrificauit. ¶ Arca est ecclesia. corui⁹ significat carnales ⁊ tẽporales q̃ tantũ terrenis adherẽt. Colũba vero significat simplices ⁊ iustos q̃ sunt veri filij ecclesie. Corui sunt illi q̃ adherent tñ diuitijs ecclesie terrenis nihil sapientes q̃ sunt iesu xpi. nec sentiẽtes nisi ſm hominẽ exterioré. ⁊ isti sunt fraudulenti ad modũ corui ⁊ rauci. q̃a nihil sanctũ p̃ferũt. ⁊ tales nõ sunt veri filij ecclesie: sed quasi spurij ⁊ illegitimi. ⁊ merito ab oibus xp̃ifidelibus condẽnandi. q: sunt nigri sicut corui⁹. i. denigrati vicijs et ambitiõe. ⁊ arcã ecclesie deserũt ⁊ xp̃m. adherẽtes quasi immobiliter ⁊ pnicioſe vni creature. sed veri filij dei designant p̃ columbã. q̃ pure simpliciter ⁊ sine exquisitõe fraudis p̃cedunt ⁊ viuũt. nec adherẽt cadauer. sed reuertuntur ad arcam. hoc est ad xpm. ⁊ deferũt ramos oliue. hoc est bonos fructus ⁊ dulces tam in doctrina q̃ in bonis ꝯpis operibus. ¶ Construe. Cũcta alia damnant corui⁹ p̃dicta. i. de p̃fidia (greca cõstructio. q: greca carẽt ablatiuo: loco cuius ponebãt gen̄ (quia ipe noluit esse nũcius salutis inclusis in arca. Colũba detulerat vltro suo ore ramũ foliis virẽtibus. Armenia. illa patria vel ille locus supest. i. remanet testis predictoꝝ. Hec hystoria cõuenit cũ fabula premissa. q: sicut aquila fuit nũcius iouis: ita colũba inclusoꝝ in arca.

Surrexere viri terra genitrice creati
Pellere celicolas fuit omnibus vna voluntas
Mons cumulat montem sed totum mulciber hostem
Fulmine delectum vulcani trusit in antrum.

¶ Hic pseustis arguẽdo cõtra aliquã aliã ponit poeticam narratiõem. dicens. Cuncta viri de terra genita voluerũt vnanimiter insurgere i deos. ⁊ vt facerẽt montẽ supra montẽ posuerũt. sed iupiter rex celicolaꝝ oẽs illos cũ fulmine vulcani delecit ⁊ p̃straut. Hec narratio tangit in pso methamorphoseos. vbi de gygãtibus q̃ affectarũt celeste regnũ loquit. De ista gygomachia dicit tullius in libro de senectute. Quid enim aliud est gygantũ nisi pugnare cũ dijs: q̃ natura repugnare. Vel p gygãtes corpus intelligimus ⁊ sensualitatẽ. ⁊ p deũ aiam vel rationẽ. q̃a dicit Dñs. Aliud est nobis. s. appetitus sentiendi (q̃ sẽp aduersat rationi) ⁊ ipa rõ hystorica fuit q̃ isti fuerũt q̃dã potẽtes homines q̃ pugnauerũt contra iouẽ regẽ. Iupiter ascẽdit p̃ rupta montiũ ⁊ alij mãserũt in vallibus ⁊ vt ascẽderẽt in montẽ cõstruxerũt magnas machinas. ⁊ dicti sunt habere pedes serpẽtinos. q̃a videbant repere ad montẽ. ⁊ iupiter eos oẽs obruit cũ lapidibꝰ deorum missis. ¶ Aliter. Aliud pot aliter expon̄ ⁊ applicari. vt gygãtes sint auari et ambitiosi ⁊ superbi q̃ ad apices p̃elatiõis ⁊ dñationis ascẽdere volũt. iuxta illud Ysaie. xiiii. Ascendã in celũ sup astra celi. ⁊ exaltabo soliũ meũ. similis ero altissimo. Et vt tales ad altitudinẽ talium statuũ puenire possint aggregant agros ad agros. pecuniã ad pecuniã ⁊c. Cõtra quos dr̃: Ysaie. v. Ve q̃ cõiungitis domũ ad domũ. agrũ agro copulatis. Et volunt deos. i. iustos ⁊ probos efficaciꝰ remouere ⁊ loco eoꝝ iturentizari. sed deus gloriosius sepe mittit fulmen. hoc est mortem ⁊ tribulationẽ. ⁊ sic deiciuntur de gradibus suis ⁊ statu. ⁊ detrudũtur in loca obscura sub terra. s. in infernũ. ¶ Aliter. Celum est ecclesia (quã tyranni ⁊ scismatici impugnare nõ cessant) ⁊ nituntur repere contra eos pedibus. hoc est afflictionibus serpentinis ⁊ peruersis. tamẽ deus semp eam protegit et

nunq̃ deseruit. ¶ Cõstrue. Uiri creati.i. pducti.terra.i.a terra. genitrice.i.mfe. ꝛ ideo dñr terrigene.surrexere.i.surrexerũt p supbiã aduersus deos. vna volũ tas fuit oibus pellere.i.expellere a celo.celicolas.i.deos celum colẽtes.ꝛ ergo mons (vnus mons cumulat aliũ montẽ) sed mulciber.i.vulcanus (faber iouis quasi mulcẽs ferrũ cũ imbre) vel mulciber.i.iupiter.trusit.i.cũ violẽtia induxit in antrũ.i.in foueã.sub mõtibus.totũ hostẽ.i.oẽs hostes deiectũ.s. deorũ. fulmine vulcani.i.imus fabri iouis. Vulcanus deus ignis ꝛ fulminũ.depingebat in similitudinẽ fabri deformis ꝛ clauda malleũ tenentis.ꝛ impulsu deor̃ de celo inferius descẽdentis.Et põt significare quẽlibet tyrannũ ꝛ raptorẽ vel exactorẽ. Sed ista nõ est materia pñtis particule.ideo supsedendũ est.

Posteritas ade summa babylonis in arce.
Turrim construxit que celum tangere possit.
Excitat ira deum confusio fit labiorum.
Dispergũtur ibi:nomen non accidit vrbi.

¶ Hic aluthia rñdet ponẽdo historiã correspõdẽtẽ fabule precedẽti ꝛ quasi falsã assertionẽ historiã narratõis cõfutãdo veritatẽ.ꝛ quasi semp obseruat iste modus. Dicit ergo sic tertualiter. Posteri q̃ ab adã descẽderũt: pstruxerũt turrim quẽdã babylonicã adeo altã vt celũ possent cõtingere. ppter qõ deus puocatus ad irã.cõfudit ꝛ mutauit eor̃ idiomata.ꝛ sic ipsi dispsi sũt ꝛ ciuitas adhuc retinet nomẽ cõfusionis. Hec historia tangit Gen̄.xi.vbi innuit diluuio cessante.timẽtes aũt hoies ne veniret aliud: pposuerũt facere turrim altissimã.ꝛ dicit vnusq̃sq̃ ad primũ suũ. Venite faciamus lateres ꝛ coquem⁹ eos igni. et habuerũt lateres p saxis ꝛ bitumẽ p cemẽto.ꝛ disponebãt facere turrim: cuius sũmitas ptingeret celũ. Hoc vidẽs deus cõfudit linguas eor̃:ita vt nõ intelligeret vnus vocẽ primi sui.ꝛ sic nõ ãplius edificauerũt illã turrim.Et vocatũ est nomẽ eius babel.q: ibi confusio labior̃ vniuersꝫ terre facta est. Et isti sunt dispsi sup faciẽ oim regionũ. ¶ Exponit sic.Membrũ vir erat de genere noe.ꝛ cõgregauit illũ populũ ad expeditõem illius operis.ꝛ significat diabolũ q̃ voluit ponere sedẽ suã in aq̃lone:ꝛ esse similis altissimo. sed cũ deus cũ suis cõplicibus cõfudit ꝛ dispsit ꝛ misit in tenebras exteriores. ¶ Ex isto tertu ptz q̃ deus nullũ crimen dimittit impunitũ.q: dato q̃ homo pmutat aliq̃n viuere voluptuose fm carnẽ.fm mundũ.ꝛ fm spm̃.tñ finaliter cõfundit a deo ꝛ pternit in infernũ.marie si talis voluerit pseuerare:ꝛ se nimis p supbiã extollere(q̃ est radix oim vicior̃ ꝛ mater) De qua dicit Augustin⁹ in quodã sermone. Uermis diuitiar̃ est supbia.Difficile est vt nõ sit supbus q̃ diues est.tolle supbiã diuine nõ nocebũt.Et Hugo dicit. Supbia est elatio viciosa q̃ inferiora despiciens.superioribus ꝛ parib⁹ satagit dñari. Ideo q̃dã egregi⁹ versificator dicit. Si tibi copia si sapiẽtia formaq̃ detur. Sola superbia destruit oia si dñetur. Talia metra aliquẽ grauẽ aut moralẽ sententiã ptinẽtia nõ sunt despiciẽda.iz nõ pdeant a trito actore. ¶ Aduertẽdũ est q̃ duo sũt ciuitates. Una est ciuitas dei (q̃ fit ꝛ pstruit ex amore ꝛ dilectõe dei vsq̃ ad cõtẽptũ sui) Alia est ciuitas diaboli (q̃ fit ex amore sui vsq̃ ad cõtemptũ dei) ꝛ istud pulcre tractat p totũ Aug⁹. p totũ decursum libri de ciuitate dei. ¶ Ulterius sciẽdũ est q̃ babel interpretatur pfusio.ꝛ inde babylon ꝛ babylonia. Un̄ vt dicit Hieronym⁹, babylõ est mo

tropolis chaldeoꝝ.ꝛ erat mirabilis magnitudinis ꝛ eius muri.ꝛ ibi dñatus est nabuchodonosor rex potentissimus.ꝛ fuit destructa a medis ꝛ persis.ꝛ postea fuit reedificata.due ciuitates apud medos dnr facte ex ea. videlz thclosontes ꝛ selucia. Cū medi ꝛ persi erāt suspecti bab; lonijs ꝛ chaldeis.sed postea exigē te cor lugbia:destructa est a cyro ꝛ dario regibus.vñ sup istud Ysaie.lxvii. de niēt tibi subito hec duo in die vna.sterilitas ꝛ viduitas.Dicit ergo glosa subi-to.i.ex impiouiso veniete cyro ꝛ dario. ¶ Cōstrue.Posteritas.i. sequela (ꝛ ꝺi a posterus) ade.coꝛtruxit.i.edificauit turrim.arce.i.altitudine summa.babylo-nis.q̄ posset tangere celū.Celū ꝺi quasi caclū.vel casa eius.i.domus solis.vel ꝺi a celando.Ira execrat.i.commouet deū.vbi ꝓz q̄ deus ꝺi irasci. Juxta illud psalmiste.Dne ne in furore tuo arguas me.Et est antropopatos.i.hūane pas sionis impropria dei attributio.Et de ira dei fecit Lactantius vir eloquentissi mus vnū libꝝū.Confusio labioꝝ fit (labiū ꝺi a labēdo).pꝛi dispgūt.nomē.nō ex cidit.i.nō cecidit (ꝛ ꝺi ab ex ꝛ cado) vbi.i.illi ciuitati babylonie. ¶ Conuenien-tia ꝛ contrarietas patet de se.

Fulmina cyclopes iouis imperio fabꝛicantes.
Peone percusso moꝛti decreuit apollo
Wox deitate sua superum spoliatus in ira
Admeti curam pecoꝛi suscepit agendam.

¶ Hic pleustis incipit augmētari narrādo aliā poeticā fabulā.Et dicit sic hic uiter.q̄ apollo morti adiudicauit cyclopes (q̄ fabꝛicant fulmina iouis) q̄ iupi-ter fulminauerat peonē phebi filiū.quē ꝓpter apollinē iupiter sua deitate pri uauit.ꝛ tūc seruauit gregē admeti regis.Hec fabula quantū ad peonē vel ad esculapiū filiū phebi.tangit in scōo methamoꝛphoseos post mediū.ꝛ quātū ad apollinē (q̄ pascebat gregē) tangit adhuc circa finē.ꝛ ibi ingredit fabulā.quali ter mercurius phebo rapuit vaccā tē. ¶ Sed ꝓ textu precise.alius omissis tā q̄ impertinētibus.ꝓintellectu textus sciendū est q̄ iupiter fulminauit peonē (q̄ dictus est esculapius) q̄ ad preces dyane suscitauerat hypolitū mortuū.ꝛ ideo phebus interfecit cyclopes q̄ fulmina fabꝛicauerāt.vñ iratus iupiter ipm sua deitate spoliauit.ꝛ ipe pastor admeti regis effectus fuit.Dicūt aliqui fm hūto nā apollinē fuisse filiū iouis.q̄ qꝛ tacitus iouis aduersarijs fauebat a patre re-legatus est.ꝛ in familiaritatē admeti receptus. ¶ Physice exponēdo.pheb⁹. i.sol.est pater peonis.i.fructuū terre.q̄ viuificāt famelicos.iupiter.i.ignis vel ether supior fulminat ꝛ exurit fructus terre.ꝛ pheb⁹ interfecit cyclopes.i.nu-bes ꝛ aeris indispositōes exalādo talia.ita dicūt glose cōes ꝓ quas semp ꝛtel-ligo glosam q̄ incipit.Et glogaꝝ tres sunt partes tē. ¶ Ultra ista dicenda sunt alia.Phebus.hoc est sol iusticie dei filius.interdixit.maledixit diabolo.serpē-ti tortuoso.q̄ fabꝛicauerat fraudes ꝓ quas filius suus.scz adā mortuus fuerat. Ideo du (scz pater ꝛ filius ꝛ spūsctus) q̄ sunt vnus deus in essētia.ꝛ trini in ꝓ-sonis (fm fidē) aliū dei spoliauerunt deitate sua.inquātum ipe incarnatus est. ¶ Aliter.Illi q̄ fabꝛicāt fulmina sunt ballivi ꝛ alie executores iusticie.ꝛ ō illi q̄ tales ledūt sunt grauiter puniēdi.Cōsequēter q̄ hic fit mētio de apolline hic uiter tangēda est eius descriptio. ¶ Apollo quartus deoꝝ depingit sub forma iuuenis.nūc formā puerilē habēs.nūc mulicbrē,sup caput gerit tripodē auri

in vea manu habet pharetrã.arcũ ⁊ sagittas.⁊ in altera cytharã.sub eius pe-
dibus mõstrũ depingit.habẽs corpus serpentinũ.⁊ tria habẽs capita. lupinũ.
caninũ.⁊ leoninũ.iuxta ip̃m est laurus depicta.coruus sup eum volitabat. sub
lauro nouẽ muse choreas ducũt.⁊ phiton serpẽs vna sagitta apollinis transfi
gitur.¶ Exponat sic. Apollo est sol iusticie r̃ps(qui semp iuuenis est p puri-
tatẽ ⁊ sanctitatẽ)habet tripodẽ.i.animã corpus ⁊ deitatẽ. cytharam qua nr̃os
languores ⁊ miserias releuat.habet arcũ quo malos corripit. Iste occidit phy
tonem serpentẽ scz diabolũ.amat coruos.i.religiosos tanq̃ sibi dedicatos. ha-
bet deinde laurũ arboꝛẽ crucis.sibi assistunt muse nouẽ.i.nouẽ ordines ange-
loꝝ.⁊ iste dicitur deus ingenij ⁊ diuinationis.¶ Aliter cum poete aliqui de-
scribunt. Pingitur cũ iuuenis armatus.habens comas delatus in quadriga
⁊ agitatur equis.et litteris erarat sibi muse ministrant.circa eum sunt lauri.⁊
habet coruũ secũ. Istud sic exponi potest. Phebus iste est tyrãnus iuuenis. q̃
ꝓpter insipientiã habet arma crudelitatis.comas.hoc est ornatus pomposos
⁊ superfluos.defertur in quadriga p superbiã tumulosam. circundatur equis
magnifice ⁊ pompose.habet musas.hoc est musicos.mimos ⁊ hystriones. cir-
cundatur lauro.hoc est voluptate mundana.habet secum coruos.hoc est per-
uersos ⁊ satellites.¶ Construe. Apollo decreuit.i.adiudicauit(unde decretum
⁊ decretalis)morti.cyclopes.populos vel gygantes fabricantes fulmina im-
perij.i.precepto.iouis.summi deoꝝ.⁊ hoc dico peone.filio suo.percusso.i.mor-
tuo.mor.i.statim.ipse spoliatus sua deitate in ira.i.per iram(hic est figura p
thesicos pharalange.i.positio prepositionis p prepositione.vt ibi in prio eneyd
Multa super priamo r̃.id est de priamo)superũ.i.superboꝝ.⁊ Superũ declinatur. Relatiuo supera superum.⁊ caret masculino genere.sicut cetera ⁊ infe
ra. Suscepit.curam pecoris.admeti agendam.i.per ipsum regendam ducendam ⁊ custodiendam r̃.

Limite sullus abram patrio discedere saram.
Assumpsit sine spe sobolis sibi concipiende
Tandem confectis etate creatur herilis
Filius ⁊ lactat sua quem natura grauabat.

¶ Postq̃ in precedẽtib⁹ posita sunt gesta r̃pe legis nature p duas etates.hic
cõsequẽter ponitur gesta tertie etatis.in cuius initio circũcisio est data abrae.
Et primo fit qõ dictũ est. Scõo discedit ad tẽpus l^gis. Scõa ibi. Raptus ads
moyses. Et ne ignoret istud in quo fundat diuisio principalis. Sciẽdũ est q̃ sũt
septẽ etates mũdi. Prima fuit ab adam vsq̃ ad noe. cuius vesper ⁊ finis fuit
diluuiũ. Scõa fuit a noe vsq̃ ad abraam.cuius finis fuit confusio linguarũ in
septuaginta idiomata. Tertia fuit ab abraam vsq̃ ad moysen. cuius finis fuit
prava vita saulis. Quarta fuit a moyse vsq̃ ad transmigratõem babylonis. cu
ius finis fuit dissentio regum.q̃ ipsi ducti sunt in babylonẽ captiui. Quinta a
transmigratione babylonis vsq̃ ad dauid.cuius finis fuit puuatio iudeoꝝ a re
gno.q̃ dixerunt regem nõ habemus nisi cesarem. Sexta fuit a dauid vsq̃ ad
r̃pm.cuius vespere siue finis erit resurrectio mortuoꝝ.¶ Quo premisso rede
amus ad diuisionẽ lectionis. Prima pars diuiditur iterũ in duas partes. Pri
mo agitur de tribus patriarchis diuisim. Scõo de duodecim simul.ibi. Vendi-

tur in seruū. ꝓmo iterū agitur de abraam ⁊ filio suo. Scō incidentaliter de destructōe sodome. Scā ibi. In cinere sodomas. Tertio agitur de iacob. ibi. Congressus dño iacob. Zeē primo de abraā. scō de ysaac filio suo. scā ibi. De redis forma. Ista ꝓbabiliter pōt diuidi textus iste. Et possibile est etiam q alia posset reperiri diuisio magis subtilis ⁊ artificiosa. q̄ remittetur ad theologos. ideo ista taliter qualiter inuēta sufficiat. ⁊ ꝓbabiliter sustineatur. ¶ Dicit ergo in prima particula sic. Abraam iussus a deo recedere a patria. secū duxit sarā uxorē suā sterilē. q̄ in senili etate filiū peperit ⁊ lactauit. Hec historia scribitur originaliter Gen. xij. circa principiū. vbi dicit dñs ad abraam. Egredere de terra tua. ⁊ de domo patris tui. ⁊ veni in terrā quā mōstrauero tibi. Septuagintasex annos erat abraam. ⁊ tulit secū uxorē suam ⁊ loth filiū fratris. vt irent in terrā chanaam. De ꝓmissione ysaac habetur Gen. xv. de scā ꝓmissione Gen. xviij. de partu ⁊ cōceptōe ysaac Gen. xxi. vbi dr q sara cōcepit ⁊ peperit filium in senectute sua. sicut predixerat ei deus. Et creuit puer ysaac ⁊ ablactatus est a matre sua. scz antiqua. Ān q: abraam credidit angelo nūciantī ista. ideo addita est sibi vna lra in nōie suo. dicēdo abraam. i. pater multaꝝ. s. gentiū. Et q: saray nō credidit: sed derisit. ideo de nōie eius ablata est vna lra ⁊ vocata est sara. ¶ Iste abraam est filius dei. q in mūdo iussu patris sūmi descēdit. q nō potuit cū uxore habere filiū. ⁊ q nō potuit cōuertere iudeos. ⁊ ideo in alia patriā recessit ⁊ filiū genuit. ⁊ alias natōes ad fidē cōuertit. ¶ Cōstrue. Abram (dissyl laba est hic. ⁊ interpretat pater) iussus discedere tumte patrio. assumpsit sarā. sine spe sobolis cōcipiēde. i. prolis habēde. q: ista erat sterilis. tandē. i. finaliter post longū tēpus. filius heredis. i. heri. hoc est dñi (vel heredis ꝺr q genitus est a patre legitimo ⁊ matre legitima) creatur. i. ꝓducit ⁊ gignit vel concipitur. illis cōfectis. i. grauatis. repletis etate senili. ⁊ sara lactat (lactare actiuū est si significat puero plebere mammam. lactare vero etiā significat lac suggere. vt ponit Ebrardus in grecismo suo. ⁊ ibi in psalmista. Et ore infantiū ⁊ lactantiū ⁊c.) filiū suū lactat. quē sara mater. sua natura. i. senilis etas. grauabat. ꝓpter onus lactādi ⁊ nutriēdi eū. Ista hystoria cōuenit cū fabula preābula. q: sicut Apollo spoliatus est deitate. ita Abraam patria sua.

Dedalus aptatis liquidū sera aera pennis.
Filius insequitur fragilis: sed cera liquatur.
Et cadit in pelagus: gemit sub pondere fluctus.
Ille sui compos bzu: nales attigit arctos.

¶ In ista parte incipit pceustis iurta libriū suum dicēs. Dedalus sibi pennas aptauit qbus p aera leuatus est. sed filius eius ycarus ipm insequēs medium tenere nescuit. sed pennaꝝ cera liquefacta in mare cecidit. Hec fabula describitur Virgilio in principio. vi. Eneyd. vbi dicit. Dedalus feritur fugiēs minois regna ⁊c. Eam quoq describit Ouidius in libro de arte amatoria. ⁊ in. vij. de trāsformat (. post principium. ¶ Fabula est. dum minos rex crethensis esset in obsidione athenarū p: filio suo interfecto. phedra uxor eius concubuit cum thauro. ⁊ effigiē vacce sibi assumpsit ⁊ concepit minotaurū. i. illud monstrū. qd̄ p media pte erat bos. ⁊ p alia media pte erat vir. Hoc videns rex fecit fieri a dedalo artifice subtilissimo laborintheū. i. domū diuersis ābagib⁹ ⁊ flexib⁹ nerā

ꝛ ibi inclusus est minotaurus. ꝛ dabant athenienses singulis annis deuorādi ab eo. Veritas est (vt dicūt) q taurus notarius regis cōcubuit cū regina. ꝛ ista fabula pōt multi cōtra vilē ꝛ horrēdā: imo terpicādā impudicicā aliquā mulierē. Et er illa fabula etiā pōt dari documētū principib⁹ ne numis diu vrores suas deserāt. ne dent eis occasionē peccādi. ¶ Fluter ō: q ista regina est alia. q ab ente rege. i. rpo neglecto p petrū. fornicat cū tauro. i. diabolo. Descēdendo ad tertiū. pest ad noticiā minois regis deuenisset dedalū fuisse cām concubitus vroris sue cū tauro. iussit rex vt cū filio suo ycaro in labyrintho includeret. sed ipe p industriā quā sibi alas applicauit: ꝛ sic cū filio euasit. ¶ Per dedalū itel ligimus petrū. quē minos. hoc est diabolus implicat. i. illaqueat in labyrintho negociū mundanoꝝ. a quo nō pōt se euoluere. nisi p alas cōtēplatōis trāscēdo ꝛ trāsuolando hoc mare tēpestuosum. i. hūc mundū. Petrus dicat finaliter q nō obliuiscentibus mentibus dedali sup modo volādi. ycarus filius eius patris precepta cōtēpsit. ꝛ ita alte volauit q pēnis ꝛ cera liquefactis decidit in mare (qō ō: ab eo ycarū) De isto dicat q dā metrificator. Icare nate bilis ꝛ tā sine pre peribis. Iam diri tibi bis medio tutissim⁹ ibis. Facile est eligere duos sensus mortales. Primus est de obediēdo parentibus. sapientioribus. ꝛ supioribus. Secūs ē de tenēdo mediū. qz vt dicit ꝓuerbium (virtus ꝓsistit in medio. ¶ Iste dedalus est deus summus. fabricator mūdi. qlibet xpianus est filius eius. Cū cū ipe deus celos ascēderet. mōstrauit primo filio suo hoi xpiano viā volādi ad celos p medium virtutū. ereūdo hūc mūdū p cōtēplatōis alas. Sed q tā nimis basse volāt p auariciā. mundiā ꝛc. alii nimis alte p supbiā. ꝛ tales descēdūt in mare. hoc est in infernū. ¶ Cōstruc. Dedalus. ille vir. secat. i. scindit ꝛ diuidit aera (actūs est grecus). i. aerē (ꝛ ō: ab a qō est sine. ꝛ erilis. quasi sine luce vētoꝝ. p antifrasim) liquidū. i. purū ꝛ clarū (qz aer est diaphanus fm phōs) pēnis suis. filius ycarꝰ insequit eū. sed cera fragilis (qz cōpacte ꝛ cōiuncte erāt ale sue) liquefecit. i. fluit. dissoluit. decurrit. defecit. ꝛ cadit in pelagus. i. in mare. Et ō: quasi penitus lasciēs p ethimologiā. vel pellēdo fluctus maris. gemit. in preterito. ꝛ est trisyllabū. sub pōdere. illius. Ille dedalus. cōpos. i. ordinator ꝛ cōpositor. sui. i. sui voti. vel fm libitū suū volans. attigit. si nō. in preterito. arctos. stellas. brumales. frigidas. vñ bruma. Arctos est septētrion. vel est stella vise in septētrione posita ꝛ nunq̄ tēdit ad occasum. sed semp oritur circa polū arcticū. ꝛ iste stelle sūt plures q dār maiora vrsa ꝛ minor vrsa. fm astrologos.

Heredis forma non est motus patriarcha.
Quin mactaret eum nisi vox emisse deorsum
Parcere iussisset. rapitur qui cornibus heret
In dumis aries. patrem sequitur sua proles.

¶ Hic aluthia ponit historiā q depēdet ex precedēti. dicēs q patriarcha abrahā nō fuit a deo pietate paterna ꝓpter formā filii cōmotus. qn ipm mactare ꝛ immolare prōptus esset. nisi vox desup̄ missa iussisset eū dimittere. ꝛ loco eiꝰ aries immolare. Historia scribit Gen. xxii. vbi narrat q deus tēptauit abrahā. ꝛ dixit. ad eū. Abrahā abrahā. Qui rndit. Adsum. Et dns ait illi. Tolle filiū tuū vnigenitū tū (quē diligis) ysaac. ꝛ offer mihi ipm in holocaustū. i. in sacrificiū. supernū mōtē quē mōstrauero tibi. Abrahā itaq̄ hoc audito. sc disposuit ꝛ strauit asinū suū

duos iuuenes ⁊ filiū suū tulitq; ligna holocausti ⁊ imposuit sup ysaac filiū suū Ipse aūt portabat in manibus ignē ⁊ gladiū. Et cū pgerent iunul: dixit ysaac patri suo. Pater mi. At ille rndit. Quid vis fili. Ecce inquit ignis ⁊ ligna. vbi est victima holocausti. Dixit illi. Dns puidebit sibi victimā holocausti fili mi. Deinde colligauit filiū suū. ⁊ posuit eū super struē lignoꝝ. ⁊ accepit gladiū vt immolaret filiū suū. Et ecce angelus de celo clamauit dicens. Abiam abiam. Qui rndit. Adsum. Dixitq; ei. Non extendas manū sup puerum. nec facias ei quicq;. nunc cognoui q; times dnm. Leuauit abiaam oculos suos. ⁊ vidit arietem inter vepres herentē cornibus. quē assumens obtulit in holocaustū p filio suo. Et cōsequenter cōmendatur iste ⁊ sibi benedicit. ¶ Ibi instruūtur parentes diligere filios suos. sed ppter deū. ⁊ ergo deū magis diligere. vt semp sint prompti etiā de ppriis filijs disponere ꝑm beneplacitū dei. Est ergo reprobatus amor quoruūdā parentū inordinatus adeo. vt nō audeāt: imo nec ꝑmittant filios castigari vel corripi virgis ⁊ verberibus. ex qua re ꝙ grauida reipublice ⁊ fidei orthodoxe incōmoda quētura sint. experiētia discere possumus. Hec sic mulier illa ꝓbitate ⁊ honitate cōspicua mater scti Ludouici regis quondā huius xp̄ianissimi gallor; regni. filiū suū inerudituū aut indisciplinatū ꝑmittebat. sz eū diligēter monitionibus salutaribus instruebat. Inquiebat sepissime. mallē te mortē incurrere tēporalē: ꝙ p vnū mortale pctm te. tuū offendere creatorē. Qō a vobis generosissimi p:incipes totis vite vestre tēporibus coꝝ mētis vestre oculis insidere dz. vt sic hec clarissima domus francie fidei catholice religionis xp̄iane ꝓtectrix semp existat. p qō maior mois atq; meritum vobis apud hoies ꝓcurabit. quasi totū orbē terraꝝ ab ouētali plaga vsq; occidētalē. ⁊ a meridionali vsq; ad septētrionalē vastis ⁊ potētibus vestror; bellor; impetus ꝓdomuerits. Et scāt pedagogi ꝙ dilicate sit hodiernis tēporib⁹ pueros suos adolescentes ⁊ alios bene regere. qi vbiq; parētes siue iure siue iniuria liberis credunt. Hic ego q̄dem plurimā atq; amplissimā oratiōnē (si locus pateret) cōtexerē. sed hanc hactenus taceo. ¶ Per abiaā intelligit pater ille noster celestis deus glorioſus. q̄ filio etiā ꝓprio nō pepcit. ysaac interpretat risus. qi xp̄o aduenīēte fuit risus ⁊ exultatio in vniuersa terra. Ān iste filius non mortuus est ꝑm deitatē: sed aries mortē passus est. sic xp̄s ꝑm carnē. ¶ Construe. Patriarcha. i. abiaā (ō: a pater ⁊ archos princeps) nō est motus. i. cōmotus. forma. i. ꝓpter formā. heredis. i. filij sui. Juxta illud apostoli. Filius ergo heres ⁊c. quum ipe mactaret. i. occideret cū filiū. nisi vox angelica missa deor:ium a celo ad terrā. iussisset. i. precepisset. parce-e filio suo. Aries (ō: ab ares qō est virt⁹. vel ab ara ꝓ altari) q̄ heret cornibus. i. dumis. rapit. i. ab ipso capit ꝓ imolando patrē scz abiaā. sua ꝓles sequit. s. filius suus insequit. hoc est caro humana insequit xp̄m. ¶ Nota hic generaliter istā cōclusionē istius vltime particule q̄ incipit p accusatiuū casum. vt relatio sequēs habeat locū. iuxta illā regulā Alexādri in suo doctrinali in tractatu de cōstructiōe. Cuius relatiuus ⁊c. ¶ Cōuenīētia est inter hystoriā hanc ⁊ precedentē fabulā. vel similitudo seu ꝓportio. qr: sicut fiebat mētio de pfe ⁊ filio. ita hic. et alibi. Dedalus edocuit filiū suū artē qua mortuus est. hic Abiaā volebat occidere filiū suū. vtz ⁊c.

Phyllis amore graui demophontis capta superbi
Mutat flexibiliter rigidum pro corpore suber

Ille reuersus eo truncum rigat ore supino
Occurrit foliis seu senserat oscula phyllis.

¶ In hac parte pseustis ponit talē fabulā seu poeticā historiā. Hō enī semp ca q̄ p pseustim dr̄ suntficta oino ⁊ fabulosa. q̄ q̄nq; narrat historias (ꝫ poetico tegmine cooptas vel palliatas) Dicit ergo q̄ phyllis amore demophōtis misere pdita in arborē amigdalū cōmutata est. Cuī dū demophon regrediens paueret. cepit osculari lignū. qō sibi suus folius ⁊ sua agilatōe sibi occurrere videbat. ¶ Ista fabula ponit ab Ouidio in de remedio amoris. vbi dicit. Perfi de demophon surdas pclamat ad vndas ⁊c. Et idē Ouidius tāgit eā in. ū. eplā li. heroidū. q̄ incipit. Hospita demophon tua te rodopeia phillis. Altera pmissū tēpus abesse queror. Ēn demophō filius theseī atheniēsis regis rediēs de bello troiano p vnā hyemē remānsit in tracia. in qua regnabat lygurgus habēs filiā speciosam phyllidā: q̄ istū amare cepit. Hyeme trānsacta voluit demophō redire ad patriā. fide tñ prestita phyllidi q̄ infra certū terminū prefixū rediret. ꝫ pter vehemētes maris pcellas in illo termino nō potuit redire. quapropter phyllis mortua est pre nimio dolore (⁊ vt dicūt) in amigdalū trāsformata. q̄ ꝫ rei veritatē ipa pria corrigia ad arborē se suspendit. ⁊ veniēs demophon corpus mortue deosculabat. ⁊ ipam sepeliuit. ¶ Physice pōt exponi fabula. Nota p demophontē solē. p phyllida quālibet arborē intelligim⁹. Demophon cōcubuit cū phyllide moriā faciēdo. q̄ sol arbores pullulare facit. ⁊ in hyeme arbores mutant corpus in rigidū suber. q̄ nullos fructus gerūt. sed solū habent rigorem corticis. ⁊ in reditu demophontis. i. solis insignis estatis. phyllis sentit oscula eius. q̄ tūc arbores fructificāt ⁊ crescūt. ¶ Ad ifam ista narratio introducēda est ad detestandū amoris libidinosi impatientiā. q̄ amantē oino a vite spūali deiicit. ⁊ in rigidū suber mutat. i. ipm induratū in pctō illo carnali facit. Et idcirco iste amor fugiendus est. sicut pulchre ⁊ late docet ipm vitare. Naso ī toto decursu libri de remedio. vbi artificialiter ⁊ ornate pñtē materiā pertractat Unū est tñ qō hic notari volo ad detestatiōem libidinis ⁊ voluptatis. qō scribit Cicero in de senectute. Inquit enī post alia stupra. adulteria. ⁊ oē tale flagitium nullis alijs excitari illecebris. nisi voluptatibus. ⁊ cōcludit dicēs. Quo circa nihil esse tā detestabile q̄ voluptatē. Impedit enī consiliū voluptas. rationi inimica est ⁊ mēti. ⁊ vt ita dicā pstringit oculos. nec hz vllū cū virtute cōmertium ¶ Cōstrue. Phyllis. illa mulier (hec phyllis. gō huius phyllidis vel phyllidos) capta. i. irretita. graui ⁊ inordinato amore demophōtis. mutat. i. mutando accipit. sicuti ter rigidū suber (Ebrardus. Pars prior est corter. liber alterius. tertia suber. Ēn sm Papiā. suber neutri ḡneris dr arbusculave eius corter. vel est corter suberici arboris sm catholicon) Ille scz demophon. reuersus eo rigat truncū arboris. ore supino. phyllis occurrit sibi foliis suis. seu p tanḡ. senserat i. perperat. oscula. sibi correcta ab amasio suo.

In cinerem sodomas soluens diuina potestas
Ob pactum patrui loth parcere cogitat vni
Seruat eum segor sed perfida vertitur vxor
In salis effigiem: lambunt animalia cautem.

¶ Hic allthia penit suã hystoriã dicẽs q̃ punitõc diuina. sodoma ⁊ alie ciuitates funditus dissolute sũt ⁊ euerse. Sed ꝓpter pactũ qđ fecerat deus cũ abrã am patruo loth. ipe loth liberatus est. ⁊ in segor ciuitate receptus. sed vxor eius uersa est in lapidẽ quẽ alia lãbunt. Hec hystoria ouginaliter hꝫ Gen. xviij. ca. vbi legit q̃ dñs dixit ad abrãã. Clamor sodomor ⁊ gomorreor multiplicatꝰ est ⁊ peccã eor aggrauatũ est nimis. descendã ⁊ videbo vtrũ clamorem q̃ venit ad me: ope cõpleuerint. Et dixit ille. Runqđ pdes dñe iustũ cũ impio. Et dixit. Si fuerint quinquagita iusti: nunqđ simul peribũt. Et dixit dñs. Si fuerit quiquaginta: dimittã oi pplo ꝓpter eos. Et ꝓsequẽter dixit. Nõ delebo ciuitatẽ etiã si fuerit quadragita qnq̃. imo quadragita. imo triginta. Et si ibi inuẽti fuerit viginti: nõ interficiã ꝓpter illos. Et dixit adhuc abrãã. Obsecro inquit ne trascaris dñe si loquar adhuc semel. Quid si ibi inuẽti fuerint decẽ. Et dixit dñs. Nõ delebo ꝓpter decẽ. Et misit duos angelos ad ciuitatẽ illã: vt picciperẽt loth q̃ recederet. sed eos pulcherrimos videtes ciues vallauerũt domũ loth volẽtes eos cognoscere. Et direrũt angeli ad loth. Oẽs q̃ tui sunt educ de ciuitate hac q̃: delebimus locũ istũ. surge tolle vxorẽ tuã ⁊ duas filias tuas: neyt tu pariter pereas in scelere ciuitatis. Et angeli edurerũt illos: ⁊ direrũt. Salua aiaz tuã ⁊ noli respicere post tergũ tuũ. Igitur egressus est loth sup terrã. ⁊ loth ingressus est segor. Et dñs pluit sup sodomã ⁊ gomorrã sulphur ⁊ ignem. ⁊ subuertit has ciuitates ⁊ oẽm aiam viuentẽ circa regionẽ. vniuersos habitatores vrbiũ. ⁊ cuncta terre virẽtia. Respiciẽsq̃ vxor eius post se. cõuersa est in statuã salis. ¶ Ex hac hystoria ptz q̃ vile ⁊ abhoiabile execrandũ ⁊ deo exosũ est illud nephandũ crimẽ cõtra naturã. qđ nũc appellat sodomiticũ. qđ vir homo in cõfessione etiã dicere audet. vt scitũ illi q̃ audiũt ꝓfessiones ⁊ ꝓscietias hoim diligẽter inquirũt. ⁊ peccantẽ sic cõtra naturã iubent leges igne cremari. Vñ etiã de viris gabaa volẽtibus abuti. interfecti sunt quadragita ⁊ tria milia ⁊ centũ viri. vt hꝫ Judicũ. xix. Ex istis multis hystoriis ⁊ fabulis ptz detestatio luxurie. de qua dicit Gregorius. Luxuria mentẽ excruciat. rationẽ excecat. corꝑ maculat. Huic seruiũt ceecitates mẽtis ⁊ inconsideratio amor sui. odiũ dei. desperatio ab eterno. ¶ Exponẽdo hystoriã allegorice. p sodomas intelligim⁹ pcõres carnales. Vlle q̃nq̃ ciuitates q̃ delete sunt. significãt q̃nq̃ sensus corporis q̃ oẽs subuertunt ⁊ excecant. Per loth itelligunt virtuosũ ⁊ contẽplatiuũ q̃ contẽnũt carnẽ. ⁊ intrãt ciuitatẽ segor. i. hierusalẽ celestẽ. vxor eius. i. vita actiua. mutat in lapidẽ salis. i. in cõcupiscentiã boni. Vel possũt intelligi penitẽtes q̃ statim reuertunt ad pcã. ¶ Cõstrue. Pestes diuina. soluẽs. i. dissoluẽs sodomas. ciuitatẽ illã in cinerẽ. coguat parcere loth. illi viro ad suũ dictũ. eb pactũ. i. ꝓmissum patrui sui. sez abrãã patruus est pater patris alicuius. ⁊ dr a patre. Segor illa ciuitas. seruat. i. custodit. cũ sez loth. sed vxor ꝑ. a. i. infidelis (quasi sine fide) vertit. i. mutat. in effigiẽ. i. similitudinẽ salis. aialia lambũt. i. lingunt cautẽ. i. illum lapidẽ. Et dr a cauẽdo. ¶ Cõuenẽtia fabule ⁊ hystorie est. q̃ sicut phyllis mutata est in arborẽ. ita vxor loth in lapidem.

Argolicas contra bellans acies cytherea
Titidę manibus dea pertulerat grane vulnus
Deplorant locti commissa ducis furiosi

Nam facti volucres acuunt p̄ dentibus vngues.

¶ In hac parte p̄cessus ꝓponit argumētando fabulā talē dicens. textualiter sic. Venus dea ꝑ troianis aduersus grecos pugnabat. quā p̄cussit dyomedes grecus. ꝓpter cuius culpā socij in aues sunt transformati. Hanc fabulā recitat Ouidius in primo de remedio amoris. Ubi dr. Nō ego titides tē. Ñ ꝓut sepe Virg(.tāgit in eneyd. Eneas fuit filius veneris ⁊ anchyse. q̄ dū pugnaret ꝓtra dyomedē grecū. mater sua auxiliū ei tulit. q: venus se interposuit in nube. ⁊ vulnerata est a dyomede. Illa aūt vxorē illius meretricē fecit. ⁊ post multos ānos dū rediret de bello mutauit socios suos in aues. q̄ adhuc hodierno die seruāt i grecia tēplū dyomedis. Et audiui q̄ augustin⁹ dicat illas aues esse demones. q̄ nō p̄mittūt aliquē nisi grecū intrare illud tēplū. ¶ Hystoria fuit q̄ venus fauebat troianis: q: ipsi crāt luxuriosi. dyomedes socij effecti sunt predones ⁊ vespiliones. Dyomedes significare pōt virū castū. eneas mollē ⁊ luxuriosū tē. Siue lit aliqs videre illud bellū troianū famosū. legat hystoriā breuē daretis frigū. vel ꝑ plurā guidonis de colūna messana. ⁊ virg(.ij. eneyd. ¶ Ñ de venere mētio facta est. ideo eius descriptōem videam⁹. Describit itaq̄ venus pulchra puella nuda natās in mari. tenēs in dextera conchā marinā ornatā rosis. quā colūbe comitant. Ea aūt data est vulcano in vxorē. deo ignis turpissimo. sibi astant tres puelle q̄ vocant gratie. ⁊ duarū facies ad ipas reuerse sūt. ⁊ vna. vertit in ꝓtrariū. hz aūt cupidinē in filiū alatū secū sagittātē apollinē arcu ⁊ sagitta. quas ꝓpter dus turbatis puer fugiebat ad mꝫs gremiū. Iste ꝓprietates attribuūt isti planete ab astrologis. de quo plura dicere nō ē p̄nis speculatōis. Ista dea fm fulgētiū mitologiaꝫ scriptorē. sigt ꝓsonā luxuriosā. q̄ dr femina ꝓpter mollicē ⁊ variabilitatē. nuda ꝓpter indecētiā. natat in mari. i. semp volutat in deliciis. ⁊ ideo dr genita in mari. q: ab opulētia ⁊ saturitate generat. tenet conchā cū qua canit i choreis. nutrit colūbas. i. luxuriosos. diligit rosas ⁊ tales lasciuias. Cupido est filius ei⁹. q: vnus ꝓducit ꝓcupiscētiā carnis. q̄ q̄ꝫ apollinē. hoc est viros iustos vulnerat stimulis carnis. Iste cupido est amor carnalis. q̄ pingit alatus. q: subito venit ⁊ subit aim. Cecus est vt dr. iij. eneyd. ⁊ ceco carpit igni q: homines cecos ⁊ oblitos sui efficit. Ita sūt faciliter applicabilis ad mores i ista materia. ¶ Cōstrue. Cytherea. i. venus(text⁹ cōes hñt cytharea ꝑ a. i scda syllaba. sz credo debēt hꝫ cytherea ꝑ e. q: dr a cythereo mōte in quo venus colit ⁊ oēs poete ponūt ⁊ dicūt cythe ꝫ bellās cōtra acies. i. exercitus. argolicas. i. grecas(Argos est nomē ciuitat(grecie. a qua dñr argi argini. ⁊ argolici. i. greci) ptulerat. i. sustinuerat. graue vulnus manibus titide. i. dyomedis(titides est nomē patronymicū masculini gñis pme declinatōis. ⁊ est filius vel nepos tidei) socij eius ploīāt cōmissa. i. pctā. ducis. i. dyomedis. furiosi. i. insani. ꝓcutiendo venerē. nā ꝑ q̄. q: ipsi facti volucres. i. aues. acuūt vngues ꝑ dētibus. i. loco dentū habēt vngues. ⁊ isti de diuitibus facti sunt pauperes.

Congressus domino iacob luctamine longo
Neruos amisit femoris dum cedere nescit.
Quam plagam veluti gemit euenisse parenti
Non comedit neruum succellio tota nepotum.

¶ Hic aliqñ narrat hystoriã suã ⁊ dicit ſic̃aliter. ⁊ iacob diu lucrabat cũ angelo. ſed in lucta pdidit vnũ neruũ ſui femoris. ⁊ ꝓpter hoc iudei nõ comedũt neruũ. Hec hiſtoria originaliter hꝫ Gen. xxxii. circa finẽ capli vbi dr. ⁊ iacob filius yſaac timẽs inſidias fratris ſui eſau primogeniti. ipe iacob a patria ſua receſſit ⁊ cũ ipe eſſet in itinere quadã die vidit ſcalã a ſupficie terre vſq; ad celos. ⁊ vidit angelos aſcẽdentes ⁊ deſcẽdentes. Jacob aũt vnũ angelũ amplexus eſt. ⁊ dicit textus ibidẽ. Et ecce vir luctabat cũ eo vſq; mane. Qui cũ videret ⁊ cum ſuperare nõ poſſet: tetigit neruũ femoris eius: ⁊ ſtati emarcuit. Et dixit ad eũ. Dimitte me. iã eni aſcẽdit aurora. Rñdit. Nõ dimittam te niſi bñdixeris mihi. Dixit ergo. Qõ nomẽ eſt tibi. Rñdit. Jacob. At ille. Nequaq; iacob appellabit nomẽ tuũ: ſed iſrael. qm̃ ſi cõtra deũ fortis fuiſti: q̃to magis cõtra homines p̃ualebis. Interrogauit eũ iacob. Dic mihi quo appellaris nomine. Et rñdit. Quid q̃ris nomẽ meũ qõ eſt mirabile. Et rñdit ꝙq; ei in eodẽ loco. ¶ Allegorice p angelũ intelligimus rp̃m. p iacob iudeos. rp̃s eni luctatus eſt cõtra iudeos multũ. vt cõuerteret eos ad fidẽ. Patet ꝙ magnã partẽ totius noui teſtamẽti. ⁊ q: ip̃i noluerũt rp̃i monitõibus obtẽperare. peuſſit eos ⁊ oppꝛobriũ ſempiternũ dedit eis. Vñ iudei in die illa in qua rp̃s eſt crucifixus: habẽt diguũ in culo: qr tũc patiunt fluxũ ſanguinis. Ideo iudeus dr verpus quaſi verrens poſticẽ. hoc eſt poſteriorẽ partẽ. Qõ aũt rp̃s bñdixit iacob: ſignificat ꝙ rp̃s multũ primo dilexit ſynagogã. ⁊ antiqs patrib⁹ vt abrae ⁊ alijs dedit bñdictiõem. ⁊ poſtea ſanguine ſuo dedicauit eccleſiã nr̃am. ⁊ qi iudei nõ crediderunt: ideo ſemp ſunt ⁊ erũt vagi ⁊ diſpſi p vniuerſam terrã. ¶ Aduertendũ eſt hic ꝙ iſrael interp̃tat vir videns deũ. iuxta illud verſum. Is vir racꝫ videns dr eiꝫ deus. Et põt cẽ nomẽ declinabile dicẽdo. Iſraci iſraelis. vel indeclinabile ſicut eſt de iſtis. adam abrahã. dauid ⁊ ſimilibus. ¶ Aduertẽdũ eſt ꝙ iacob iſte habuit duodeci filios ex q̃bus ꝓceſſerũt. xii. tribus iudeoꝝ q dr̃ tribus iſrael. Hic ꝓpter iſtã mutationẽ nois iacob poſſet tractari materia de mutatõe nois ꝓpꝛij ipſius pape in creatõe ſua. ꝙ videat ꝙ doctrinã decretoꝝ ⁊ voluminũ illius ſcientie. mutat eniꝫ vt intelligat ipe ꝙ eſt nouus homo. ⁊ cẽm veterẽ pellẽ malicie ⁊ mũdane põpe deſerere debet. ¶ Cõſtrue. Jacob cõgreſſus (vel de cõgradior) dño. i. contra dñm. longo luctamine. amiſit neruos femoris. i. ceſſe. dũ ipe neſcit cedere. i. locũ dare vel recedere quã plagã fractionis nerui in femore. tota ſucceſſio. i. poſteritas. nepotũ. i. iudeoꝝ deſcẽdentiũ ab illo ꝙ cognatõem vel generatõem. genuit. veluti ꝙ ficut euenire ſolet patri. i. patri. ⁊ ideo ipa nõ comedit neruũ. ¶ Conuenit aũt hiſtoria cũ fabula. qr ſicut in fabula precedẽti dyomedes vulnerauit venerẽ ita hic dñs iacob. vt patet.

Hypolitus ſeua perit accuſante nouerca
Diſtractus bigis phocas agitatibus vndis.
Damna pudicicie non pertulit ira dyane
Hypolitum reuocat: modo nomine viribius exstat.

¶ Hic cõſequẽter pſeuſtis ꝓponit aliã fabulã ſeu fabuloſam narratõem. ⁊ iſta dependẽt ab illa. Dedalus optatis ⁊c. Dicit ergo textualiter ſic. Hypolitus a nouerca ſua accuſatus in curru ꝓpe mare fuit diſtract⁹. ſed dyane pudicicie deꝫ pietate mota fecit hypolitũ reſuſcitare. ⁊ ſic fuit bis vir. Hec fabula tractatur

xv. libro methamorphoseos. ¶ Primo quo sciendū est q theseus filius egei regis athenicnsiū missus est ad minothaurū. qui singulis diebus sorte equi athenienses mittebātur. Erat autē iste fortis t pulcher. t dilexit adrianā vnā filiarū minois. cuius auxilio t fauore t consilio dedali ipe occidit minothaurū. t a labourintho exiuit. Rapuit aūt iste adrianā t phedrā minois filias. vnde derelicta adriana in littore maris dormit iecū phedrā. t cā duxit in vroē. q amore hypolit filij thesei de alia vroe pdite nimis t misere exarsit. Sed q: ille sibi cōsentire noluit. ipa eū accusauit erga pat. ē theseū. dicens q filius suus hypolitus ipsam vi t violēta voluit oppimere. Egeus pater ipsius thesei. q credidit filiū suū esse deuoratū a minothauro. se in mari precipitauit. t est factus deus maris. ab ipo filius eius petitionē de hypolito. Hypolitū ergo posuit in quodā curru supra liter. Egeus aūt emisit phocas p quas equi pterriti cū tāta violēcia currū traxerūt q illius viscera dissipata sunt. q qñ p castitate sua mortuus fuerat. dyana misit ad eū esculapium q ipm resuscitauit. t ideo dr esse virbius. ¶ Dicitur est q hypolitus fuit qdam miles. q cū quadā die in curru suo iuxta mare trāsiret. subito intumescēte mari vituli commoti cū alijs mōstris apparuerūt. vnde territi equi eius sine ordine currere ceperunt. ita vt totaliter corpus eius laceratū est. q cum ad inferos mortuus peruenisset. affuit ibi dyana que eū resuscitauit. ¶ Hipolitus potest dici xp̄s. quē equi. i. iudei. quos antiquitus erexit mōstris. hoc est eius miraculis terruit. fecerūt eū herere arbori. i. cruci. t dimiserunt eum mortuū ad inferos. sed dyana. hoc est deitas. ipm resuscitauit. Et dr virbius. ¶ Glose dicunt q p theseum intelligit anima. p hypolitū ingeniū humanū. p phocas intelligimus motus illicitos. qui quādoq; detrahūt ingeniū humanū in precipitū vicior. sed dyana. i. sapientia t ratio ingeniū resuscitat t virtutē reuocat. t iste est bonus intellectus. ¶ Et quis hic sit. mētio de dyana. ideo eius descriptionem videamus. Dyana dicitur proserpina luna tē. iuxta illud Ebardi. in caplō de triuiantibus poeticis. Tres triue sedes proserpina luna dyana. Et potest videri in diuersis passibus poetar. Ista igitur pingitur in specie vnius dē tenentis sagittā t arcū de corno sequentē venatōem t se exercentē. circa quā erant chori dryadū. orchadū. t nereidum. i. dearū nymparū aque. arborū. montiū t fluminū. Erant etiā chori satyror deor nemorum ¶ Ista dyana potest significare virginē gloriosam. que armatur arcu flexibus misericordie t sagittis oratōis. quibus cornutus. i. dyabolus superatur t eam circūdant chori angelor t animar beatar. t chori satyror cornutorum. i. peccator veniā postulantiū. Vel hec dyana potest significare meretricē sagittantē p sagittas veneris homines fatuos. t habet choros iuuencularū vetularū t lenonū sibi famulantiū. ¶ Construe. Hypolitus. ille vir. perit. t hoc nouerca sua. scz phedra. fama. i. crudeli. accusante. ipm erga theseum patrem suū. ille distractus bigis (biga dicit a bis t iugum iugi. fm Catholicon) Currus tantū a duobus equis tractus. t est biga currus lune. quia crescit t decrescit. Et triga est plutonis. quia rapit homines de tribus etatibus. scz pueritia iuuētute t senectute. Quadriga est solis. propter quatuor tempora anni (t hoc dico) vndis id est fluctibus t inundatione maris. agitantibus. i. cum agitatione t cōmotione emittentibus phocas. i. balenas (t est epyceni generis) ira dyane. i. irata dyana. non pertulit. i. non passa est. damna pudicicie. i. castitatis. hoc est casti hominis (qui per emphasim figurā dicitur pudicicia. sicut emphatice apud the-

rentium.dauus dicitur scelus.ꝛ non tantū sceleratus) damna pupicicie.i. non potuit ferre q̄ ille pudicus haberet damnum vel mortem, ideo ipsum hypolitum reuocat(de morte ad vitam) ipse extat mo io virbius.i.bis factus nomine suo. ¶ Item virbius virbii.masculini generis.i.bis vir existens.scz qui binas habuit vxores.vel qui bis fecit facta viro digna. vel qui resuscitatus est. vt lazarus ꝛ hypolitus.

Venditur in seruum ioseph liuoꝛe suoꝛum:
Ardentis domine dum spernit vota inimiciꝫ.
Addictus vinclis:discussit somnia regis.
Et subduntur ei totius regna canopi.

¶ Hic cōsequēter alithia recitat verā historiā.vbi postq̄ egit de tribus patriarchis diuisim.nūc agit de duodecim simul dicēs. Fratres Joseph inuidia moti.fratrē suū ioseph vendiderunt. Et qꝛ vxoꝛi scz phutipharis acquiescere noluit.finxit ipsa q̄ cum ioseph voluerat opprimere.ꝛ sup hoc cōquesta dño suo qui precepit vt mitteret in carcerē.vbi somnia regis postea exposuit.ꝛ tandem effectus est quasi superioꝛ in tota patria illa.scz egypto. ¶ Jsta historia satis vulgata originaliter scribitur Geneſis.xxxvij.caplō.vbi agitur de venditōe ioseph per fratres.ꝛ.xxxix.caplō.habetur qualiter contempsit dominā volētem q̄ ipse secum concuberet.ꝛ de incarceratione eius scribitur ibidem. Sed de liberatione eius scribitur in eodē libro.cap̄.xli. Et compēdiose ipsam tractando. ibidē dicitur q̄ cū ioseph.xvi.esset annoꝛ pascebat gregē cum fratribus suis. accusauitq̄ fratres suos de crimine pessimo. Jsrael autem pater eoꝛ diligebat ioseph super oēs.eo q̄ genuisset eū in senectute. Unde accidit q̄ ipse somniauit q̄ esset in agro cum fratribus suis.ꝛ manipuli fratrū adoꝛabant manipulū eius. Jtem q̄ sol ꝛ luna ꝛ duodecim stelle adoꝛabant eū. Et hoc audientes fratres sui.ꝛ q̄ pater eius dixit q̄ ipm omnes ali9 adoꝛarent ꝛ obedirent ei. cepe runt sibi inuidere. Cum autē iret in dothaim cum aliis.dixerunt fratres adinuicem. Ecce somniatoꝛ venit.occidamus eum.tamē per oratienē ruben peper cerūt illi.ꝛ clauserūt eum in cisterna.ꝛ eū nudum vēdiderunt viatoꝛibus ismaelitis euntibus in egyptū.ꝛ dixerunt patri. q̄ fera pessima deuoꝛauerat eum. Joseph itaq̄ ductus est in egyptū.ꝛ seruiuit phutiphari eunucho pharaonis quem vxoꝛ eius dilexit libidinose.quia formosus erat.ipa igitur vocauit eum in thalamū suum.ꝛ exoꝛauit eum vt secum concuberet.quod ipe renuit. Unde indignata mulier(timens ne reuelaret) clamando dixit.q̄ ioseph voluerat cum ea per vim concubere.ꝛ ideo missus est in carcerē.vbi stetit diuturno tēpoꝛe.ꝛ cum eo erant pincerna ꝛ panetarius siue panifex regis. Pincerna autem somniabat q̄ regi seruiebat.ꝛ sibi offerebat cyphum plenū vino recenter de vua expresso. Quod somniū ioseph exponens.dixit q̄ restitueret ad pristinū officiū. Panetarius vero somniabat q̄ ferebat panem supra suuz caput.ꝛ aues veniebant ꝛ comedebant illum. Et dixit ioseph q̄ in truce suspēderetur. Et ita accidit. Et dū pincerna educeretur de carcere.ioseph dixit ei q̄ sui esset memoꝛ quando esset in officio suo. ¶ Sed post multa tempoꝛa contigit q̄ rex somniauit se vidisse in agro vel pratis septē vaccas pingues ꝛ totidē macras ꝛ macre.destruebāt crassas. Sōniauit etiā se vidisse septem spicas fertiles. et

toridē sterules. Et illa somnia nesciuerūt exponere egyptij. Sed pincerna memor cor q audiuerat a ioseph i carcere: datum illud regi notificauit. t adducit est ante presentiā regis. Et exponendo dixit septē vaccas pingues significare septē ānos fertiles. t septē vaccas macras significare septē ānos sterules. Quas audiens expetiuit qualiter famē illā vitare posset. t sibi t suis succurrere. Joseph prudēs t discretus collegit trit in fertilibus annis de frumēto: qō sufficeret p septē annis sterilibus. Et in gruēte seu imminēte caristia: ioseph vendidit frumētū volentibus hre t emere. t iussit: palea mitti in quēdā fluuiū. q vsq ad patriā patris sui delata est. qō videns iacob multū beniamin filiū suū cū aliis fratribus suis ad patriā. a qua videbat venire illa palea. Et cū beniamin venisset ad domū pharaonis: nō cognouit fratrē suū ioseph. ls cū ioseph bñ cognouit. t sibi vēdidit annonā vel bladū. t latēter abicī dit cyphū in sacco beniamin. t ita recessit. Et dū esset tā remotus a ciuitate. ioseph ipsum capi iussit. t inuētus est cyphus. t dixit q detineret quousq pater t fratres venirēt in egyptū. Et p illis mādauit beniamin. Qui cū venissent pharaoni se obtulit ioseph. t exhilaratus ioseph patrē suū festiue recepit. Et ioseph petiuit a rege q daret ei mansionē in loco remoto. q: nolebat manere inter gētiles colētes idola. q: ipe iudeus erat t soli deo seruire cupiebat. ¶ Exponit allegorice sicut couer ó:. Joseph significat xpm q somniauit q sol luna t stelle adorarēt ipm. q: cū ipe crucingeret sol eclypsatus est t alie stelle. fratres sui. hoc est iudei. inuidebāt ei. q: erat de semine dauid sm carnē. sibi remouerūt pertinēta sua. q: iudas vēdidit cum scribis t phariseis p triginta argēteis. xps noluit obedire one iuc. s. synagoge q tūc erat dña gentiū. Tyrenor puo. t iudo missus est in carcerē. hoc est. captus ligatus t panbulo crucis affix. t ipe exposuit somnia regis. hoc est. postq surrexit a mortuis exposuit sacrā scripturā. t somnia. hoc est. pphetas t dicta pphetaz discipulis exposuit. Quibus factis regnat carnopi. hoc est oēs gētes sibi subdebāt. q: ipe dño est t rex regū oim. ¶ Ex hac hystoria pnt elici multe materie. Una de fidelitate quā debet hre seruitores dño suis. sicut ioseph fidelis fuit pharaoni. Secūda de remuneratoe facienda p dños seruitoribus fidelibus q: sicut seruus dño obligat. ita econuerso dño tenet remunerare seruitorē. sicut pharao q pfecit ioseph toti egypto. Tertia de spū. pphetie t de somnus t eoz expositōe. de qb? tractāt doctores theologi. t albert? magn? de sōno t vigilia aristotelis. sed ista sunt speculatiua t preter ppositū. Quarta de dilectōe parētū quā debēt hre filij. sicut ponit vnū preceptū decalogi. t filij parentibus in necessitate cōstitutis obligant succurrere t eis necessaria ministrare. de quo moralis catho in sua ethica. Parētes ama. Et etiā alibi in fine primi capti sui libri. Dilige nō egra caros pietate parētes. Quinta materia esset de imprudentia detestāda multaz mulierū. q tam illecebrosis t tā libidinosis motibus afficiunt. vt adulteriū in ppio corpore cōmittendū suos seruitores t subditos inuitent. Septima est ex parte huius hystorie de inuidia. q est vicium vile abhominabile t detestandū. de qua Horatius in vna epla. Inuidus alterius reb? marcescit opimis. Et est inuidia talis cōditōis q ipa ppriū actorē corrodit t punit. sicut ethna mōs sulphureus seipm cōsumit t vastat. Hā iustius. inuidia nihil aliud est q q ppriūs ipm actorē rodit excruciatq suū. Et pulcerrime describitur in Ouidio in. v. methamor. circa finē. vbi primo describit domū eius dicēs. Dom? est imis in vallibus antri abdita, sole carens nōnulli penetrat vento. Tristis t

ignaui plenissima frigoris. Et de ipa inuidia subiūgit. Pallor in ore sedet macies in corpore toto. Huiꝰ recta acies. liuēt rubigine dētes. Et aliā in hāc sentēciā. Virgilius aūt in. vi. eneyd. dicit eā habitare ante ipm vestibulū. i. introitus orbi. Iste sic ponit. ¶ Cōstrue. Joseph. ille vir (nomē est indeclinabile) vēditur in seruū liuore. i. inuidia. suoꝝ iupple fratrū. & hoc pōt esse eclypsis. dū ipse spernit. i. despicit. vota. i. votiuas preces. q̄ p & minas iue dñe ardēs. i. ardore libidinis estuāns. ad victus. i. adiudicatus. vinclis. i. vinculis. Et ōr a vincio cis. qō idē est qō ligo as.) Discussit. i. discutiēdo exposuit & explicuit. somnia regis pharaonis. & regna totius canopi. i. egypti. subdunt. i. subiiciunt. ei. scz ioseph. ¶ Nec historia cōuenit cū fabula p̄missa. q̄ sicut hypolitus noluit consentire nouerce sue: ita & ioseph nō obtēperauit dñe sue.

Grecorum primus inuestigat grammata cadmus
Postq̄ seuit humi dentes septemplicis hydri
Quos nondum fato meruit fortuna sinistro
Ne patiatur idem se simulat esse draconem.

¶ Hic cōsequēter incipit pseustis ꝓponere aliā fabulā dicēs. Cadmus primo inter grecos inuestigauit & inuenit lr̄as. postq̄ ipe interfecit serpentē. & dentes in terra seminauit. quos fortuna nō meruit fato sinistro. Et ne ipe deinde pateret se esse draconē q̄ filiū ostēdit. De auxilio cadmi & cōpositoe thebaꝝ habet in principio terrij de trāsformatꝫ. ¶ Per cadmū intelligimus xp̄m. q̄ a patre agenore. hoc est a deo missus est in exiliū huius mūdi edificare ciuitatē. i. eccle siā militantē cōsecrari. & querere europā filiā agenoris. hoc est humanā aiam filiā regis celoꝝ. raptā a ioue. i. a demone. Dicit cōsequēter q̄ dū cadmus vellet edificare ciuitatē. misit socios suos in sylua vetusta vt inde aquas viuas afferret. q̄bus iouī sacrificaret. & reperierūt serpentē maximum crocei coloris. a quo oēs interfecti fuerūt. sed ipm tandē occidit cadmus. ¶ Iste serpēs tortuosus est diabolus. vñ cadmus. i. xp̄s. misit socios. i. patriarchas & prophetas ad sylua huius mūdi ad hauriēdū aquas gratiaꝝ. sed oēs istos serpētes ad inferos detrusit. sed xp̄s post passionē suam oēs redemit a faucibus baratri. & ipm diabolū taliter occidit. Cadmus iste accepit dētes istius serpētis. & eos seminauit iuxta cōsiliū Palladis. ex q̄bus seges clypeatoꝝ viroꝝ orta fuit. q̄ inde nati sunt armati milites. q̄ stati se mutuis vulneribus interfecerūt. Ita xp̄s auuls sit artes demonis paratas interficere quoslibet. & homines malos serpētinos fecit iustos. & eos in agro ecclesie seminauit. q̄ facti sunt milites sti. cum fide. sicut legit de paulo. ¶ Vel iste serpēs significat mundos & detractores & seditiosos. q̄ nō cessant alios nocere vel verbo vel facto. & de dentibus istoꝝ nascunt milites vulnerātes seminicē & occidētes. q̄ sepe q̄n verba istoꝝ nascuntur milites vulnerant seminicem & occidunt. sic sepe q̄n verba istoꝝ detractoria seminātur inde venūt discordie bella & occisiones hoīm. ¶ Res gesta fuit q̄ cadmus debellauit athenienses. q̄ semp tanq̄ serpētes morsu venenoso sibi insidiabantur. ipe aūt primo fuit simplex. deinde affectus est astutus & prudēs. ideo dictus est serpēs. Iste cadmus primus inuenit lr̄as grecas. vt tangit in primo versu nr̄i tert⁹. Vñ hōr ista metra. Abrā chaldeas. prudēs cadm⁹ quoq; grecas. Moyses hebreas. carmētis nympha latinas. ¶ Circa aliā partē istius tert⁹ sciēdū

totidē steriles. Et illa somnia nesciuerūt exponere egyptij. Sed pincerna memor eox q̄ audiuerat a ioseph i carcere:ritatum illud regi nūciauit. t adductꝰ est ante psentiā regis. Et exponendo dixit septē vaccas pingues significare septē ānos fertiles. t septē vaccas macras significare septe ānos sterules. Qđ audiens expetiuit qualiter famē illā vitare posset. t sibi t suis succurrere. Joseph prudēs t discretus collegit tīn in fertilibus annis de frumēto:qđ sufficeret p septē annis sterilibus. Et in gruēte seu imminēte caritha: ioseph vendidit frumētū volētibus hīre t emere. t iussit. palcā mitti in quē dā fluuiū. q̄ vsq; ad patriā patris sui delata est. qđ videns iacob mult benianim filiū suū cū aliis fratribus suis ad patriā. a qua videbat venire illa palea. Et cū beniamin venisset ad domū pharaonis:nō cognouit fratrē suū ioseph. is cū ioseph bñ cognouit. t sibi vēdidit annonā vel bladū. t latēter abicōsit cyphū in sacco beniamin. t ita recessit. Et dū esset iā remotus a ciuitate. ioseph ipsum capi iussit. t inuētus est cyphus. t dixit q̄ detineret quousq; pater t fratres venirēt in egyptū. Et p illis mādauit beniamin. Qui cū venissent pharaoni se obtulit ioseph. t exhilaratus ioseph patrē suū festiue recepit. Et ioseph petuit a rege q̄ daret ei mansionē in loco remoto. q: nolebat manere inter gētiles colētes idola. q: ipe iudeus erat t soli deo seruire cupiebat. ¶ Exponit allegorice sicut couer ó. Joseph significat xp̄m q̄ somniauit q̄ sol luna t stelle adorarēt ipm. q: cū ipe crucingeret sol eclypsatus est t alie stelle. fratres sui. hoc est iudei. inuidebāt ei. q: erat de semine dauid sm carnē. sibi remouerūt vectigalia sua. q: iudas vēdidit cum scribis t phariseis p triginta argēteis. xp̄s noluit obedire one iuc. i. synagoge q̄ tūc erat dña gentiū. Thienoq; pūo. t ideo missus est in carcerē. hoc est. captꝰ ligatus t patibulo crucis affixꝰ. t ipe exposuit somnia regis. hoc est. postq̄ surrexit a mortuis exposuit sacrā scripturā. t somnia. hoc est ppietas t dicta pphetaq; discipulis exposuit. Quibus factis regnat carnopi. hoc est oēs gētes sibi subdebāt. q: ipe dñs est t rex regū oim. ¶ Ex hac hystoria pāt elici multe materie. Una de fidelitate quā debet hīre seruitores dño suis. sicut ioseph fidelis fuit pharaoni. Secūda de remuneratoe facēda p dños seruitoribus fidelibus q: sicut seruus dño obligat. ita ecōuerso dñs tenet remunerare seruitorē. sicut pharao q̄ pfecit ioseph toti egypto. Tertia de spū pphetie t de somnijs t eox expositōe. de qb? tractāt doctores theologi. t albert? magn? de sōno t vigilia aristotelis. sed ista sunt speculatiua t preter ppositū. Quarta de dilectōe parētū quā debēt hīre filij. sicut ponit vnū preceptū decalogi. t filij parētibus in necessitate cōstituti obligant succurrere t eis necessaria ministrare. de quo moralis cathō in sua ethica. Parētes ama. Et etiā alibi in fine primi capli sui libri. Diligе nō egra caros pietate parētes. Quinta materia esset de imprudentia detestāda multax mulierū. q̄ tam illecebrosis t tā libidinosis motibus afficiant. vt adulteriū in ppio corpore cōmittendū suos seruitores t subditos inuitent. Sexta est ex parte huius hystorie de inuidia. q̄ est vicium vile abhominabile t detestandū. de qua Horatius in vna epla. Inuidus alterius reb? marcescat opimis. Et est inuidia talis cōditōis q̄ ipa ppriū actorē corrodit t punit. sicut ethna mōs sulphureus seipm cōsumit t vastat. Ita iustius. inuidia nihil aliud est q̄ q̄ ptinus ipm actorē rodit excruciatq; suū. Et pulcerrime describitur in Ouidio in. ij. methamor. circa finē. vbi primo describit domū eius dicēs. Domꝰ est imis in vallibus antri abdita, sole carens nōnulli penetrat vento. Tristis t

ignaui plenissima frigoris. Et de ipa inuidia subiligit. Pallor in ore sedet macies in corpore toto. Ruſq; recta acies. liuet rubigine dentes. Et alia in hac sentē tia. Hirgilius aūt in. vi. eneyd. dicit eā habitare ante ipm vestibulū. i. introitus orbi. Iſtis sic positis. ¶ Cōstrue. Joseph. ille vir (nomē est indeclinabile) vēditur in seruū liuore. i. inuidia. suoz fupple fratrū. t hoc pōt esse eclypsis. dū ipse spernit. i. despicit. vota. i. votiuas preces. qz p t minas siue dne ardētis. i. ardoris libidinis estuātis. addictus. i. aduidicatus. vinclis. i. vinculis. Et dr a vincio cis. qd idē est qd ligo as.) discussit. i. discutiēdo exposuit t explicuit. somnia regis pharaonis. t regna totius canopi. i. egypti. subdunt. i. subiciunt. ei. scz ioseph. ¶ Nec historia cōuenit cū fabula premissa. qz sicut hypolitus noluit consentire nouerce sue ita t ioseph nō obtēperauit dne sue.

Grecorum primus inuestigat grammata cadmus
Postq; seuit huius dentes septemplicis hydri
Quos nondum fato meruit fortuna siniſtro
Ne patiatur idem se simulat esse draconem.

¶ Hic cōsequēter incipit pseustis ꝓponere aliā fabulā dicēs. Cadmus primo inter grecos inuestigauit t inuenit lras. postq; ipe interfecit serpentē. t dentes in terra seminauit. quos fortuna nō meruit fato siniſtro. Et ne ipe deinde pateret se esse draconē p filiū ostēdit. De auxilio cadmi t cōpositoc thebaz habet in principio tertij de trāsformat'. ¶ Per cadmū intelligimus xp̄m. q a patre agenore. hoc est a deo missus est in exiliū huius mūdi edificare ciuitatē. i. ecclesiā militantē cōsecrari. t querere europā filiā agenoris. hoc est humanā aiam filiā regis celoz. raptā a ioue. i. a demone. Dicit cōsequēter q dū cadmus vellet edificare ciuitatē. misit socios suos in syluā veruta vt inde aquas viuas afferret. qbus iouī sacrificaret. t reperierūt serpentē maximum croceī coloris. a quo oēs interfecti fuerūt. sed ipm tandē occidit cadmus. ¶ Iste serpēs totius est diabolus. vñ cadmus. i. xp̄s. misit socios. i. patriarchas t prophetas ad syluā huius mūdi ad hauriēdū aquas gratiaz. sed oēs istos serpētes ad inferos detrusit. sed xp̄s post passionē suam oēs redemit a faucibus barathri. t ipm diabolū taliter occidit. Cadmus iste accepit dētes istius serpētis. t eos seminauit iuxta cōsiliū Palladis. ex qbus seges clypeatoz virox orta fuit. qi inde nati sunt armati milites. q stati se mutuis vulneribus interfecerūt. Ita xp̄s auuli sit artes demonis paratas interficere quoslibet. t hoies malos serpētinos fecit iustos. t eos in agro ecclesie seminauit. q facti sunt milites sp̄uali fide. sicut legit de paulo. ¶ Uel iste serpēs significat inuidos t detractores t seditiosos. q nō cessant alios nocere vel verbo vel facto. t de dentibus istoz nascunt milites vulnerātes seminicē t occidētes. qi sepe qñ verba istoz nascuntur milites vulnerant seinuicem t occidunt. sic sepe qñ verba istoz detractoria seminātur inde venīt discordie bella t occisiones hoīm. ¶ Res gesta fuit q cadmus debellauit athenienses. q semp tanq; serpētes morsu venenoso sibi insidiabantur. ipe aūt primo fuit simplex. deinde affectus est astutus t prudēs. ideo dictus est serpēs. Iste cadmus primus inuenit lras grecas. vt tangit in primo versu nr̄i tert'. Hñ hñr ista metra. Abrahā chaldeas. prudēs cadm' quoq; grecas. Moyses hebreas. carmētis nympha latinas. ¶ Circa aliā partē istius tert' sciēdū

est q̄ in.iiij.methamorphoseos circa finē describit mutatio cadmi in serpentē
¶ Iste cadmus pōt significare quēlibet hoiem q̄ aliū occidit.t superat serpē
tē.i.tētationes demonis.t q̄nq̄ sensibus edificat sue aie cuitatē paradysi.si in
virtute pmancat.sed aliq̄n recidiuat t reincidit in pcm̄.t de iusto hoie efficit
pctōr venenosus.t sic ꝺr mutari in serpentē. ¶ Cōstrue.Cadmus.ille.inuenis.
primus.i.ante alios oēs.inuestigat.i.inquirit vel inuestigādo inuenit.grāmata
id est litteras(t est grāma nomē grecū)grecor.illor populor.postq̄ ipe seuit
id est seminauit.humi.i.terre(t ponitur absolute in genitiuo fm priscianum
t alios grāmaticos.t sic obseruat vsus)dentes hydri.i.serpentis(t dicitur ab
hydros qꝺ est aqua)septemplicis.i.habentis septem plicas.quos.s.dētes.for
tuna nondum.pio non t adhuc.nō mersit.fato sinistro.i.peruerso(quia homi
nes socii cadmi non fuerunt omnes occisi a serpente.vel sic.non mersit fato si
nistro.quia in homines fuerunt mutati.t istud non est fatum sinistrū)iste cad
mus simulat.i.simulando se monstrat.esse draconem.i.serpētem. ne patiatur
idem. Vel hec clausula potest construi post secundū versum.breuiter illud est
satis obscurū.t male intelligibile.

Raptus aquis moyses magicas euerterat artes
Omnis eum regio timuit circunflua nilo.
Eduxit ciues:submersit fluctibus hostes.
Memphios exitum:testatur adhuc mare rubrum.

¶ In hac parte alithia subiūgit suā hystoriā.t tractat de tēpore legis.Et diui
ditur ista pars in duas partes. Primo describit qualiter lex data fuit. Scōo
qualiter populus se habuit in terra pmissionis.scōa ibi.Hierrici populo. Iterū
prima in duas.primo ostendit q̄ lata t data est lex.scōo describit pcessus populi
q̄ desertū ad terrā pmissionis.scōa ibi.Offensus balaā. Primo describit legis
datio.scōo dathan chore t abyron murmuratio.scōa ibi.Fata chore miseri. Pri
mo educit populus de egypto.Scōo ponit ydolatria filior israel.dū daret lex
scōa ibi.Insignē vitulū. ¶ In prima parte principali ꝺr sic breuiter.q̄ moyses
oēs artes magicas destruxit.t eis patria nilo circūiacens ipm timuit.t educit
filios israel de egypto.t pharaonē t alios sibi cōplices submersit.t istā destru
ctionē mare rubrū testat. ¶ Expedite sunt qꝺem multe hystorie in libro Exō.
scripte.hec aūt pñs quātū ad illā partē.Raptus aquis moyses.scribit Exodi
ij.vbi ꝺr.Egressus est vir de domo leui.t accepit vxorē stirpis sue.q̄ cōcepit t
peperit filiū.t videns eū elegantē abscōdit eū tribus mēsibus.Cuiq̄ iam clare
nō posset.accepit fiscellā scirpeā.t liniuit eā.bitumine ac pice.posuitq̄ ibi in
fantulū.exposuitq̄ eū in carecto ripe fluminis.Et ecce filia pharaonis descen
debat vt lauaret in flumine.t puelle eius gradiebātur p crepitudinē aluei.et
misit vnā ex famulabus quesitū fiscellā.t reperit puerū vagientē.t vocata est
mater.t sibi traditus est nutriendus.t adultū filie pharaonis tradidit.que illū
adoptauit in filiū.t vocauit moysen.qꝺ de aqua eū tulerat. Moys enim grece.
aqua ꝺr latine.Causa aūt ꝓpter quā mater filiū exposuerat pharao. est: quia
pharao fecit edictū q̄ oēs masculi iudeor occiderent. ¶ Quātū ad illā clau
sulā(magicas euerterat artes)hystoria hꝫ Exodi.vij.vbi narrat qualiter ex p̄
cepto dei moyses dixit ad Aaron fratrē eius.q̄ in p̄sētia pharaonis tolleret

virgã manu.ꝛ ꝓcuceret eã coꝝ pharaonẽ.ꝛ versaret in colubꝝ.qđ ꝛ factũ est. ꝛ idẽ fecerũt magi incãtatores pharaonis. Deinde precepto dei extẽdit aaron virgã sup aquas egypti in pñtia pharaonis.ꝛ tunc lacus ꝛ paludes ꝛ oia versa sunt in sanguinẽ.ꝛ pisces mortui sunt. Et idẽ fecerũt maleficꝰ egyptioꝝ incãtationibus suis. Et induratũ est cor pharaonis. Ista virga est in sanctissima illa ciuitate gallie suessonica vide. in ecclesia cathedrali scꝫ scti geruasij.ꝛ eã vidi. tenui.ꝛ osculatus sum. Cũ cũ quadã die rex in aula sua esset cũ suis militibus moyses cepit coronã regis in capite suo.ꝛ cũ pedibus eã dilacerauit. Hoc considerãtes magi pharaonis dicebãt illũ puerũ fore deosꝫ eoꝝ. Qđ videns rex voluit cũ occidere. sed qdam senex aut. Hesci qđ facit. date ei carbonẽ ardẽtẽ ꝛ aliũ extinctũ.ꝛ videbis qđ facit. Et dederũt in manu.ꝛ in ore posuit ardentẽ.ꝛ sic insanũ se finxit. vnde semꝫ postea balbutiuit. ¶ Legitur viterius qꝫ cũ moyses iudeũ ꝛ gentilẽ rixari videret. clauso pugno occidit gentilem ꝛ cũ sepeliuit in arena. ¶ Legitur viterius qꝫ ipe prepositus ꝛ custos iudeoꝝ factus est. Judei aũt tunc tẽporis pharaoni seruiebant in luto ꝛ palea. Moyses vero quẽdam iudeũ stantẽ ociosum videns. dixit ei. Amice qđ est qꝫ ociosus es. non operaris. Cui iudeus ꝓtinus inverba cõtumelioſa dixit. Me occidere putas sicut pridie seruũ regis occidisti. ¶ Postꝫ hoc audiuit moyses: fugit de egypto in ethiopiã. vbi erat sacerdos qdã. noie getro.ꝛ ibi filiã duxit i vxorẽ. ¶ Post ea precepit ei dñs vt iret ad pharaonẽ ad dicẽdũ sibi qꝫ dimitteret populũ suũ in pace de terra sua exire.ꝛ precepit ei virgã portare secũ ꝛ ea signa facere Et illud mãdatũ dei denũciauit moyses. pharaoni. ¶ Circa illã partẽ (Eduxit eaues) sciendũ est qꝫ materia illius particule expedit Exodi. xiiij. capꝫ. vbi determinat de trãsitu ꝑ mare ꝛ submersione egyptioꝝ. vbi dr. qꝫ iuxta mãdatum dei moyses precepit filijs israel existẽtibꝫ in egypto qꝫ oẽs recederẽt. qđ ꝛ fecerũt Sed pharao cũ vniuerso equitatu ꝛ curribus suis ꝑsequebat eos. Cũ pterriti sunt filij israel. quos cõfortauit moyses dicẽs. Nolite timere ꝛ state ꝛ videte magnalia dei qꝫ facturus est hodie. quos enim nũc videtis: nequaqꝫ videbitis in sempiternũ. Et dixit dñs moysi. Eleua virgã tuã ꝛ extẽde manũ tuã supra mare.ꝛ diuide illud vt gradiant filij israel in medio maris ꝑ siccũ.ꝛ ita factum est Egyptij aũt ingressi sunt post eos. sed ipsis fugiẽtibꝫ occurrerũt aq.ꝛ inuoluit eos dñs in medijs fluctibꝫ. Cũ moyses ꝛ filij israel carmẽ dño dixerũt. Cãtemꝰ dño ꝛc. ¶ Historia applicat. Moyses significat xp̃m.ꝛ virga est crux. qꝫ effugauit oẽm potestatẽ demonis. sicut ipa in serpẽte mutata deuorabat alios serpẽtes. Mare rubrũ significat baptisma. qđ fuit effectũ rubeũ ꝑ aspsionẽ sanguinis preciosissimi xp̃i. Pharao. cuius cor induratũ erat in pctis diabolũ significat. ¶ Aduertẽdũ est qꝫ deus voluit mittere decẽ plagas egyptijs ꝓpter peccatũ pharaonis detinẽs filios israel.ꝛ hꝫ in Exod. ab. viij. capꝫ. vsqꝫ ad. xij. i quo ponit recessus coꝝ cũ vltima plaga. Et de istis plagis tractant coiter expositores. puta in illa parte in qua agitur de diebꝫ egris vel egyptiacis.ꝛ allegãtur ista metra in qbus cõtinent duodecim plage principales. Cũ versus. Prima rubens vnda. ranarũ plaga secunda. Inde culex tristis. post musca nocentior istis. Quinta pecus strauit. vesicas sexta creauit. Pone subit grando post bruchus ore nephando. Nona tegit solem pruina. necat vltima: ptolem. ¶ Quia vero vbiqꝫ in ista materia dicit textus biblie qꝫ deus induxit cor pharaonis. ideo esset hic tractanda materia de predestinatõe. qualiter aliqui sunt predesti

nati ad bonū. ⁊ aliqui ad malū. De qua materia tractat Boetius. v. de cōsolatiōe phie. Et vndecima plaga est lapsus sapientū. ⁊ reputat difficillima a theologis ⁊ canonistis. ⁊ cōem hoim valentiā ⁊ intelligentiā eruperās. ideo merito mihi tacendū esse decreui. ¶ Et decursu tñ huius hystorie clare ptz q̄ deꝰ nūq̄ populū suū derelinquit. nec pctōres etiā dimittit impunitos. vt ꝓbat Boetius. Hunq̄ bonis deesse ꝓmia. malis vero supplicia. Ideo dr in psalmista. Sperantē aūt in dño mia circūdabit. Et alibi dr. Cōfringet dñs virgā pctōr. ⁊ iter impior peribit. Deus eni superbis resistit. humilibus aūt dat grām. ¶ Construc. Moyses raptus aquis. i. ab aquis. euerterat. i. destruxerat. artes magicas. i. incātatorias ⁊ illicitas (artes magice sunt ꝓhibite. vt geomātia. negromātia. cyromātia. ⁊ cōsimiles. a mago. Est aūt magnus incātator ⁊ astrologus superstitiosus. Licet aliqñ magi dicant a magnitudine scientie ⁊ in bona significatione. vt in hystoria epyphanie. vbi fit mētio de tribus magis) dis regio. Egyptus circūfluus. nilo fluuio ibi famoso. i. circa quē nilus fluit. timuit cū. scz moysen. ipe edurit. i. extra seruitutem egyptior durit. clues. i. filios israel. submersit hostes. s. pharaonē ⁊ alios. fluctibus. i. inundatōibus maris. mare rubrū. i. ruber. ⁊ statur adhuc erinū. i. tormentū ⁊ destructōem. Et dr ab ercido dis. memphios. i. egypti. Memphis nomē est partis egypti. ⁊ hic p synecdochen sumit ꝓ tota egypto. Item q̄ moyses edurit clues significat q̄ ipe edurit abraam ⁊ alios patriarchas ⁊ patres de domo tartarea rē. Hec hystoria cōuenit cū fabula prioꝛi. q: sicut cadmus mutatus est in serpentē. ita virga moysi. ⁊ sicut cadmus erat dur thebanor. ita moyses filior israel.

Summa iouis calidas europe forma medullas
Mouit ⁊ in tadrum deitatis vertit amictum
Virgine stupꝛata non passus agenoꝛis arma
Nomen donat ei quod habet pars tertia mundi.

¶ In hac parte pseustis narrat aliā fabulā dicēs. q̄ iupiter accēsus amore europe filie agenoris. mutauit se in taurū ⁊ corrupit europā. ⁊ tertiā partē mūdi europā nōauit. Ista fabula scribit in fine scōi libri methamorphoseos. vbi dr. q̄ iupiter modū quo europa potiret cōsiderans eā ad armēta patris venientē scruit. Ipe ergo se in taurū cādidissimū trāsformauit. cui virgo sertū inter cornua interēs floꝛes ⁊ herbas comedēdas dedit. ⁊ quasi iocādo sup taurū māsuetū ascēdit. q̄ facto transiit ad mare ⁊ secū europā cornibus herentē vexit. ⁊ eaꝫ deflorauit. Et istorica veritas fuit q̄ iupiter filiā agenoris regis sydonie vel africe q̄busdā munusculis decepit. ⁊ in naui i qua erat depicta imago tauri posuit q: eā sibi pater eius denegauerat. ¶ Physice iupiter est ether vel aer superior. q̄ calidus est. europa significat aerē inferiorē humidū. ex q̄bus nuptis generant multa bona ꝓ mortalibus. Eluter serpit. Iupiter. i. deꝰ filius se mutauit in taurū. i. in heiem. vt europā. i. aiam humanā quā amabat. in ꝓradyso collo caret. Et ipe bene dr taurus. q: imolatus est ꝓ nobis in cruce. Et istā animā ad aliud litus. s. paradysi duxit. Et pōt applicari ad insipientiā aliquaꝝ mulierꝝ q̄ se ꝓmittūt decipi ⁊ deflorari. Et in istius vicii occasione sunt dātes audaciaꝫ viris vt ad experientiā est videre. ¶ Ꝑ extremo iupiter q̄ se mutauit in taurū candidū. pōt significare hereticos q̄ fingūt se hre puritatē ⁊ candorē cōscientie

quia angelus sathane sepe trāsfigurat se in angelū lucis. ¶ Circa vltimū ver
sū huius partis sciendū est q tres sunt pncipales terre partes. Europa. Afri
ca. t Asia. Ān in asia sunt sex regna. s. Babatheox in ortu solis. Egyptiox cir
ca ethiopiā. Persax. Chaldeox vbi est terra pmissionis. Regnū medox. t re
gnū assyrioz vbi cōdita est babylon. Item in europa sunt q̄nq; pncipalia re
gna. scz Hiecox. Italox. t Hermanox. Frācox. Hyberox. hoc est hyspanox. In
africa sunt duo. scz mauroz t Ethiopū. Et in his tribus partib⁹ tres ciuitates
pncipales sunt. Roma in europa. Carthago in africa. Babylon in asia. ¶ Cō
struc. Forma. i. pulchritudo. summa. i. excellēs t egregia. europe. illi⁹ mulieris
mouit. i. cōmouit. medullas calidas iouis. in amorē eius. t vertit. i. mutat. ami
ctū. i. cooperimētū (de amicio cis. i. tego tegis) deitatis sue. in taurū. virgine. s.
europa. stupr̄ata. i. violata. corrupta. defloīata (t ōi a stupr̄oi aris. qđ ōi de stu
pr̄ū. Isti ablatiui sunt absoluti eo modo quo fm vsum dñr ablatiui poni absolu
te) iupuer nō passus arma agenoris. regis (i hoc videtr trāgi hystoria) ipe donat
ei. scz europe nomē. qđ tertia pars mūdi hz. qđ dicta est europa.

Inlignem vitulum conflauerat ignis t aurum.
Ex aaron digitis insanit turba rebellis
Stirps leui postq̄ domini compescuit iram
Pontificalis ei datur insula iure pr̄enni.

¶ In hac parte ponit aluthia hystoriā suā. i qua trāgit idolatriā filioz israel. Et
dicit q aaron cū igne fecit vitulū ex auro. quē pplūs iudeox adorauit. t quia
stirps leui ꝓsentire noluit nec idolatrauit: ideo semp obtinuit dignitatē sacerdo
talē. Nec hystoria scribit originaliter Exodi. xxxij. vbi hr̄ q pplūs iudeus (quia
morā fecerat moyses) descēdit de mōte. dixitq; aaron. Fac nobis deos qui nos
p̄cedāt. Et aaron ait. Tollite iaures. i. ornamēta aurea t afferte ad me. Que
cū recepisset aaron formauit opere fusorio. t fecit ex eis vitulū. t crediderūt q
ille esset deus q̄ eduxit eos de terra egypti. Et locut⁹ est dñs ad moysen dicēs.
Vade t descēde. peccauit pplūs tuus. Cerno q pplūs iste dure ceruicis sit. t q
moysen placatus est dño. Et reuersus est moyses de mōte. portās duas tabu
las testimonij. manu descriptas ex vtraq; pte t factas opere dñi. Et ipe audiēs
clamorē q̄ fiebat adorādo vitulū. iratus ꝓiecit tabulas de manu t ꝓfregit eas
t arripiēs vitulū cōbussit t cōtriuit vsq; in puluerē. t increpauit aaron. Hz ad
moysen ꝓgregati sūt filij leui. qbus ait. Ite t occidat vnusq;q; fratrē suū t ami
cū t p̄rimū suū. t ita factū e. Et ait. Consecrastis hodie manus vras dño: vt
dñicto det vobis. ¶ Aaron signiſicat pplm iudeox. moyses destruēs idola: est
xp̄s cōfringēs idola. ad q̄ adorāda q̄nq; aliq̄ inducunt ipm aurū t bona terrena.
Tribus leui est pplūs xpianus. q vero deo obediuit t in ipm credidit. quapro
pter benedictōem. hoc est gloriā sempiternā ꝓmeret. ¶ Aduertēdū est hic q
idolatria est maximū vicium t pessimū. quo q̄lis honorē videtr t cultū exhibet cre
ature. q̄ soli deo debet. Et ille cultus dei ōi latria. Furta illud. Dulia cōmunis
hoiq; deo parat. Atq; deo soli latria iure datur. Ān de latria q̄ seruari hz deo t
exhiberi t de fide. dicit Aug⁹. de verbo dñi. Nulle maiores diuitie. nulli thesau
ri. nulli honores. nulla huius mundi maioi est. subsistantia: q̄ sit fides catholica.
que homines peccatores saluat. cecos illuminat. infirmos curat. cathecumi-

nos baptisat. fideles iustificat. penitentes reparat. iustos augmentat. martyres ornat. virgines. viduas ⁊ coniugales casto pudore conseruat. clericos ordinat. sacerdotes consecrat. in eterna hereditate cū sctis angelis collocat. ⁊ in obseruatione fida ꝑsistit latria. Et ꝑ oppositū idolatria. ¶ Cōstrue. Ignis ⁊ aurū cōflauerat i. cōflando fecerat. vitulū. i. vituli imaginē. insignē. i. ignominiosū ⁊ maledictum vel execrabilē. Ūl insignis capit dupliciter. iuxta illud metrū. Nobilis ignis simul ac ignominiosus. Et ꝑ ignominioso capit a Terētio in eunucho. vbi dicit. Nūccine ego vt cū tu contumeliā tā insignē accipiā gnato. Glosa. insignē. i. infamē vel ignominiosam. et digitis aaron. illius viri. turba. i. societas iudeor. rebellis. cōtra deū ⁊ ꝓm naturā ꝓpriā. insanit. celebrādo festa ad honorē illius idoli. postq̄ stirps. i. ꝓgenies leui. illius viri (nomen est indeclinabile. a quo ōr leuita. i. diaconus. sicut ibi. Leuita laurentius) cōpescuit. i. pacificauit. irā dñi. i. deū iratū. infula (ꝓm catholicon est fasciola sacerdotalis capitis alba in modū diadematis. a qua vtrīq; ab vtraq; parte dependent que infulā vinciūt. Et infula est vestis vel ornamentū epale vel sacerdotale (pontificalis. i. ad pontificē pertinens. datur ei. scz stirpi leui. iure perenni. scz perpetuo ⁊ quasi hereditario. ¶ Fabula ⁊ historia in hoc cōueniunt. quia sicut iudei fecerūt taurum vel vitulū. ita iupiter mutauit se in taurū. Et sicut iupiter deus fecit se taurum. ita isti adorabant illum tanq̄ taurum.

Uxoris stimulos luis amphiarae sacerdos
Pectore flagrantis dum splendet bacca monilis
Hausit eum subito specus ex acheronte profundo
Mactat eam tenebris orbate dextera prolis.

¶ In ista parte pseustis ponit aliā narratōem dicens. q̄ amphiaraus grecus penas sustulit ꝑ stimulos ⁊ monitōes uxoris sue ornate monili splēdido existē te in pectore suo. ⁊ cū precās vt iret aduersus thebanos cū alīs. vbi absorꝓ est a terra ⁊ descēdit in acherontē. cuius filius matrē suā interfecit. qr̄ patrē ad eundū illuc induxerat. Ista est venustissima ⁊ pulcherrima historia de bello thebano. qō elegāti stilo ⁊ faceto noster describit Statius l. xii. li. thebaydos. ⁊ breuissime tangit in Ouidio methamor. lr. Et vt quātū facit ad ꝓpositū sub breuitate narrat. Sciēdū est q̄ in. v. ca. scōi libri thebaydos qō incipit. Ecce metu ⁊c. tanguntur duo pcepta q̄ ꝓtigerūt de nuptiis ipōr polycis ⁊ thydei. ⁊ ꝓpter monile qd̄ argia gestauit. ⁊ qō vxor amphiarai maligne ꝓcupiuit. in ca. ir. ⁊ finali septimi libri. ostēdit quō terra vatē amphiaraū viuū in curru bellantē absorbuit. q̄ in infernū cū armis ⁊ curru viuus demersus est. Et incipit istud caplm̄ ibi Tādē se famulo. Ista est quotatio quā fecit Laurētius cāpanus in cōpendio ꝑsaico huius historie ad eo cōposite. Et hūc laurentiū (quē oculis intueri paristus possum⁹) credo egregiissimū excellētissimū poetā viuentiū. cēs versificatores eruperantē. ⁊ elegātia ⁊ pōderi meri equabilissimo. sicut magister nicolaus de clamegis natōe gallicus. dñi pape Benedicti. xiii. secretarius. cantor baiocēsis. ⁊ orator vel rhetor sydus vnicū ⁊ iubar nitidissimū. ¶ Sūma historie est ista. Ethiocles ⁊ polinices filii fuerūt edyppi. q̄ patre suo mortuo cū vellēt cōiter regnare nō potuerūt. sed ꝓcordauerūt q̄ alter ꝑ annū regnaret ⁊ alter recederet ꝑ annū. ⁊ in fine anni rediret vt regnaret. ⁊ q̄ prior regnasset etiā

recederet. dederūtq; sorte vt scirēt quis prior recedere deberet. Et cecidit sors supra polinitē. q̄ a patria recedēs ad adrastū regē venit grecie. cui fataliter in generū destinatus est. desponsata sibi adrasti filia Argia nole. Cū vero finito anno polinites repposcit regnū. illudq; sibi denegauit ethiocles. Polinites vero adrastū suū socerū ꝛ titidē q̄ aliam eius filiā deiphilā nole habebat vxorem ꝛ oēs alios grecos mouit ad bellū contra fratrē suum. Ān dicit Ouidius circa mediū. ix. vbi tangit breuissime hanc historiā. Deflentq; pares in vulnere fratres. Sed cū execratū hesitantē videret ꝓpter amphiaraū q̄ erat vnus de septē ducibus ꝛ vates erat. ꝛ bellū modis oībus dehortabat eis vaticinās malū. Uxor vero polinitis argia in fauste monile habebat. qđ ipa dedit auriphilę vxori amphiarai. ꝛ illa maritū suū abscōditū reuelaret ꝛ ad bellum mitteret. Erat aūt hoc monile tale q̄ oībus interitus fuit. Amphiaraus ergo ꝑdit⁹ ab vxore. primo ad bellū vadēs. a terra viuus absorptus est. vñ almeō filius eius iratus matrē in vltione patris sui interfecit. Ueritas fuit q̄ amphiaraus precibus vxoris sue iuit ad bellū. ꝛ in palude cecidit ꝓpter qđ matrē occidit filius. sed auūculus eius flegreus nole curiphiles filiū q̄ matrē sororē occiderat. iterfecit. ¶ Si historia moralizari debeat. Amphiaraus. i. aīa. cristēs in hoc mundo in cōtinuo bello ꝓtra carnē. mūdū ꝛ demonē. deceptōis vxoris sue. i. carnis ꝛ appetitus sensitiui. cecidit in paludē viciorū. (z hec sensualitas a rōne(q̄ dñari dz ꝛ sibi sensui subiicere)fuit occisa. ꝛ amphiaraus redūt ad sensum virtutis ¶ Ex hac historia' ꝑz q̄ execrāda est ambitio dñandi. q̄ fecit vt isti ffes mutuo bellarēt. Iurta illud Ouid. de etate ferrea. Fratrū quoq; gratia rara. Et istud venit. q; aliq; hoies sunt adeo execati bonis tp̄ibus q̄ in ipsis ponūt felicitatē suā. Qđ tñ reprobat a phō in ꝓo ethi. ꝛ in. x. ſſſ a Boccio in. ii. ꝛ iii. de ꝓsolatione. ꝛ p totū decursū libri Ecclesiastes. vbi salomō istā materiā latissime ꝛ p fectissime disputat. ¶ Cōstrue. O amphiarae sacerdos(vt quasi sacra dās vel sacra docēs. vel sacris dotatus Iuis. i. ꝓsoluis. pumiris mouēdo sustinens. stimulos. i. monitōes stimulātes vxoris tue. dū bacca. i. lapis preciosus(fm catholicon bacca ꝑ dupler e est fructus oliue vel lauri. ꝛ ponit ꝓ quolibet fructu preciue syluestri. ꝛ etiā ponit ꝓ gēma. vt hic in autiano. Qđ nitido preciū cortice bacca daret. ꝛ inde baccatus. i. baccis ornat⁹. Baccha ꝑ h. est sacerdotissa bacchi. Monilis. i. illius ornamēti(ꝛ vt a monēdo)flagrātis. i. ardētis. Iurta illud Ebriardi. Fla facit ardorē. sed fra designat odorē. Splendet. i. lucet vel fulget. pectore argie. specus. i. fouea. hausit. i. absorbuit. subito cū. (z amphiarum. ex acherōte. i. ifernō(ꝛ vt acheron ab a qđ ē sine. ꝛ chere qđ est salus)pfūdo. terra ꝓlis. i. filii. orbate. i. priuate. patre. i. almeon filius amphiarai defuncti. matrem. i. occidit. tenebris eā (z matrem suam.

Fata chore miseri parere monent meliori
Accipit infernus quem deuorat arida tellus
Sed deus occulte moysen sepelierat ipse
Nec cuiq̄ hominum dedit indagare sepulchrum.

¶ Hic cōsequenter alithia subiungit historiā suā. Et dicit q̄ mors miserabilis chore debet monere quēlibet ad obediendū deo. Nam iste viuus descendit ad inferos. Deinde dicit q̄ deus moysen mortuū abscondit. nec permisit q̄ ali-

quis sepulch:ũ eius reperiret. ¶ Expediuit actor iste prius aliquas hystorias de exodo.hic aũt hñ Numeri.xvi.vbi dr. Ecce aũt chore filius yzaur filij leui ⁊ dathan atq; abyron filij eliab surrexerunt cõtra moysen.alij quoq; filior israel ducenti quinquaginta viri pceres synagoge. Unde chore voluit sibi vsurpare sacerdotiũ aaron. Dathan ⁊ abyron volebant esse principes exercitus loco moysi.⁊ moyses dixit eis. Uenite cras.⁊ asserte thuribula vestra.⁊ dñs ostẽdet quẽ velit presse sacerdotio. Sed dñs misit ignem in complices dathan ⁊ abyron q̃ voluerũt resistere moysi vi.⁊ de facto non obedire. Qđ tñ cessauit moyses loqui:confestim dirupta est terra sub pedibus illor.⁊ aperiens os suũ deuorauit illos cum tabernaculis suis.⁊ cũ vniuersa substantia eor.⁊ descenderunt viui in infernũ aperta humo.⁊ perierũt de medio multitudinis. Sed ⁊ ignis egressus a dño interfecit ducentos ⁊ quinquaginta viros qui offerebant incensum. ¶ In duobus vltimis versibus huius partis describitur mors moysi.que habetur originaliter Deuteronomij.xxxiij.capitulo.vbi iussit eum dñs ascendere montẽ abaryn in montẽ nebo in verticem phasga.contra hyerico.⁊ ibi mou. sicut in monte hor mortuus erat aaron frater suus. Et vt in textu nostro dicitur mortuus est ibi moyses seruus dñi in terra moab. iubente domino.⁊ sepeliuit eũ in valle terre scilicet moab contra phagor.⁊ non cognouit homo sepulch:ũ eius vsq; in presentem diem.forsitan ne a iudeis adoraretur vt deus. ¶ Construe. Fata(Fatũ aliquando sumitur pro diuina dispositiõe.⁊ inde dicunt tres dee fatales a poetis.iuxta istum versum. Cloto colum baiulat.lachesis trahit atropos occat. Aliquando pro morte vt hic.vel ponitur hic p infortunio)Chore.illius viri miseri.monent.quelibet parere.id est obedire.melior. id est deo.(qui est in oibus melior ⁊ superior) infernus (⁊ dicitur de infra ⁊ furnus) accapit illum.quem tellus.id est terra.arida.id est sicca(a propria ⁊ naturali qualitate sua.quam sibi determinat in summo.vt patet scdo de generatione)deuorat.absorbendo cum viuum. Sed ipse deus(qui illam puniuerat)etiam.sepelierat.id est sepeliri fecerat.occulte.id est clam.secrete.moysen.hunc hominem nescio ⁊.⁊ non dedit.id est non permisit vel concessit.cuiq; hominũ. id est alicui.indagare.id est inquirere.⁊ quesitũ inuenire.sepulcrũ suũ. ¶ Aduertendũ est hic q h non est littera.iuxta illud Alexandri in suo doctrinali. Uersificatores h pro nulla reputabant. Et ergo ponitur vocalis o.post immediate ⁊ sine collisione.nec ideo potest excusari per ecthlipsim.⁊ sic est metheosis species methaplasmi qua vti non licet.licet vti possumus ecthlipsi ⁊ synalympha.vt poete vtuntur.q̃uis autor doctrinalis hoc prohibeat.cui in hoc nõ consentio. ¶ Hec hystoria conuenit cum fabula in hoc q sicut ampl. iaraus fuit absorptus.ita ibi tres de quibus hic loquitur.chore.dathan.⁊ abyron.

Uentilat oestro decoratam cornibus yo
Juno ferox:⁊ ei tutelam deputat argi.
Donec in effigiem rediit mutata priorem
Mugit pro verbis:horrentibus obsita setis.

¶ Hic pseustis continuando altercatiõem suã p libito.incipit narrare aliã fabulã.dicens q Juno dea exagitabat cũ oestro.mulierẽ quandã dictam yo.habitẽ cornua.cui custos argus fuit deputat⁹.⁊ fuit mutata i vaccã mugientẽ.donec

iterato in muliebrē effigiē cōmutata fuit. Istius fabule series hꝫ in primo methamor. vbi tractat. q yo filia ignachi fluminis a ioue nimiū dilecta fuit. q̄ a facie ioue fugiēs. tandē caligine terras obscurāte. a ioue deprehēsa est. cui⁹ pudorē ipe rapuit. sed ne furtiuū eius coitū soror eius ⁊ cōiunx iuno paceret. iupiter ipam yo mutauit in vaccā. Unde dicit Ouidius. Bos quoq; formosa est. ¶ Jupiter pōt significare diabolū. q vt aiam decipiat eā nebulis pcōꝝ ⁊ ignorātie includit. qꝫ oīs malus ⁊ ignorās breuiter efficit ipam aiam bestialē ⁊ vitā pecudū eligentē. ⁊ q̄ sequit appetitū sensitiuū. ⁊ nō dictamē recte rōnis. ¶ Cō sequēter dicit textus. q yo existēs ꝓpe fluuiū patris ignachi. videns se hꝫ effigiē vacce timuit. ⁊ oculos ad ioue ēuerit. ⁊ iterū in feminā redūt. Jta aia aliqn rediens ad sacrā scripturā ⁊ ad se ⁊ suā cōscientiā pscrutās. reperit se hꝫ cornua supbie ⁊ brutales cōditōes. ⁊ tūc dz orare deū vt redeat in pristinū statum gratie ⁊ charitatis. Et sicut pater ei condolebat ⁊ cōpatiebat. ita prelati debēt cōdolere pcōubus. imo ⁊ oēs ꝓximi. ¶ Ulterius aperit textus q iuno suspicās aliqd malū fuisse ꝓpetratū a ioue. petit illā vaccā a ioue. quā ipa tradidit custodiendā argo pastori habēti centū oculos. de quo Ouidius. Centū luminibus tinctū caput argus habebat. Sed iussu iouis mercurius cū virga somnifera ⁊ cātus dulcedine dormire fecit argū. ⁊ eū occidit. ⁊ yo liberauit. qua iterum mutata est a ioue in feminā. ¶ Jstud sic exponit. Juno significat ecclesiā sponsam xp̄i. yo iuuēca significat populū xp̄ianū ecclesie a xp̄o cōmendatū. Argus significat quēlibet prelatū cui cōmissa est yo. populus xp̄ianus regēdus tales debēt hꝫ centū oculos ꝓ prudentiā exactissimā. Mercurius significat adulatores. q̄ assentant prelatis variis modis. Et hāc artē adulatōis tangit Therentius ille gnato in eunucho. Isti enī adulatores excecāt ⁊ dormire faciūt ꝓlatos invicis. ⁊ sic yo a iurisdictōe eoꝝ ad iurisdictōem demonis trāsfert. ⁊ argus dānatōe eterna morit. ¶ Pliter. Argus est diabolus detinens alias peccatrices. quas mercurius. i. xp̄s ꝓ passionē suam liberauit. ⁊ ꝓ virgam crucis redemit. ¶ Qm̄ vero hic de iunone mētio fit. ideo eius descriptio poetica videat. Juno est dea regnoꝝ patruū ⁊ diuitiaꝝ. sororis ⁊ cōiunx iouis. q̄ semꝫ fuit virgo alūna mercurii. ⁊ pingitur femina tenēs in dextera sceptrū regiū. habens caput velatū nube. ⁊ vestē diuersoꝝ colorū. Iris aūt est eius nuncia. pauones pedes eius lābunt ¶ Per istā possumus intelligere virginē celi ⁊ oim diuitiaꝝ dnām. semꝫ eni ipa ꝓmānsit virgo. ⁊ nutrita est in mari. ꝓpter acerbissimos dolores quos passa est. eius caput velatū est nube castitatis. vestē habēs multiplicis honestatis. cā ambit iris sua nūcia. q̄ significat roꝛē sue mīe ⁊ pietatis. habet sceptꝝ qz dña est celoꝝ ⁊ regina. pauones. i. sancti viri lābunt pedes eius ꝓ deuotiōeꝫ ⁊ oatiōes. Uel iuno pōt significare ecclesiā spōsam xp̄i. ¶ Jhysice exponēdo iuno significat inferiorē aerē. iupiter vero etherē vel ignē. ideo dr̄ soror eius. qꝫ sibi suppenit soror. qꝫ sibi ar proximat. Iris bene sibi attribuit q̄ in aere gignitur. Neptunū dr̄ nutriuisse. qꝫ ex vaporibus videt nutrire aerē. ¶ Fulgentius ꝓ iunone itelligit diuitias tēporales ꝓ quas ad diuina deuenit. ⁊ dr̄ hꝫ caput tectū nube. qꝫ diuitie obscōdunt ⁊ celant ꝓ neptunū. hoc est ꝓ mare diuitie habent multe. induit multis coloribus. hoc est diuersis apparatib⁹. pauones. hoc est nobiles. solēt talibus diuitibus adulari ⁊ seruire. Iris nūcius celestis significat viros ecclesiasticos. quos proh dolor modernis tēporibus videmus magnatibus secularibus famulari. ita vt quos liceret alias subditoꝝ celesti pa-

lo reficere. iſti in detrimentū alie ſue ⁊ ſubditor̄ dñis tēporalibus blandiunt. iſti mutant ⁊ inſeruiūt. ¶ Cōſtrue. Juno. illa dea. feror. i. crudelis ventilat. i. agitat oeſtro. cū tali muſca (q alio nōie ō: tabanus vel fucus) ; o. illā mulierē. decoratā. i. decorā ⁊ pulchrā effectā. comibus. ⁊ deputat. i. tradit vel cōmittit. ei. tutelam. i. cuſtodiā. argi. illius viri (hec ſta legit hypalagice. nō eni erat tutela argi ipſius yo. q̄ cuſtodiebat) ; o obites. i. circūdata. ſetis. i. pilis horrētibus (ſeta ſm catholicon ō: a ſus. q: a ſue ꝓcedit. vel a ſuo ſuis. q: valet ad ſuendū. vñ ſetoſus ſetoſa ſetoſum. vt in bucolicis Virgilū. Setoſi caput. hoc eſt aprī ꝛc. ⁊ inde ſeto ſetas. ⁊ inſeto inſeras. ſetula nomē diminutiuū) mugit. i. clamat vel vocaſe rat (⁊ eſt ꝓpriū boū vel vaccar̄. ſicut ridere hoim ⁊ grunire porcor̄) ꝑ verbis id eſt loco verbor̄. donec ipa mutata. ſcz de vacca. rediit in priorē effigiē. ſcz humanā. ¶ Iſtam fabulā legunt aliqui hiſtorici de ioue rege crethēſi. ⁊ ignacho rege patre yo. ⁊ hoc eſt facile.

Offenſus balaam calcaribus vrget aſellam
Angelus occurrit pecudem qui ſtare coegit
Res horrenda nimis: loqvitur vox animalis
Que conſueuit homo ꝓducere verba loquendo:

¶ Hic alithia mutat ꝑ pſeuſtim ad accipiendū materiā correſpōdentē materie premiſſe ꝑ pſeuſtim. ſicut ſemꝑ ipa ab eo mutat. q: pſeuſtis puor ſemꝑ mutat alithiā. iuxta legē iſtius carminis amabei. ideo poſuit ab ipa alithia hiſtoria q̄ cōtinet vnū qđ accidit in ꝓceſſu filior̄ iſrael. ꝑ deſertū ad terrā ꝓmiſſionis. ¶ Et dicit tertualiter. q balaā iratus pungebat aſinā ſuā calcaribus. cui angelus occurrēs fecit aſina ſtare. ⁊ ibi res mira ⁊ horrenda viſa eſt. q: aſina cepit voces emittere ſignificatiuas quales ab ore humano emitterent. ¶ Hec hiſtoria ſcribit originaliter Numeri. xxi. vbi narrat q audiens ⁊ timēs balach filius ſephor rex moabitar̄. aduentū filior̄ iſrael. ſcz iudeor̄. ⁊ eor̄ tranſitū ꝑ terrā ſuā ne eā vaſtaret. miſit nuncū ad balaam ariolū. hoc eſt ꝓphetā vel diuinatorē. q̄ dixerūt ei ex parte regis q̄ veniret aduerſus illos ⁊ eis malediceret. qm̄ ille cui ꝑ cū benedicebat erat benedictus. ⁊ ita de maledictōe. Audiēs hoc balaā petuit a dño deo quid faceret. Dixit ei dñs. Noli ire cū eis. neq; maledicas populo. q: benedictus eſt. Et iſtud rñſum balaā. rettulerūt nuncij ad regē. q̄ uerato miſit ad cū nobiliores ⁊ ſeniores ꝓmittentes ei multa. q̄ primo refutauit. Sed primo petuit rñſum a dño. q̄ dixit ei. Si te vocare venerint hoies iſti. ſurge ⁊ vade cū eis. ita dūtaxat. vt qđ ꝓcepero facias. Surrexit mane balaam. ⁊ ſtrata ſua aſina ꝓfectus eſt cū eis. Et irat⁹ eſt dñs. ⁊ ecce angelus dñi ſibi obſtitit ⁊ obuiauit gladio euaginato. ꝓpter qđ aſina ſtetit nec vlterius ꝓcedere voluit. q: eā grauiter verberabat balaā. nihilominus ire nolebat. Aperuitq; dñs os aſine ⁊ locuta eſt. q̄ tibi feci. q̄ me ꝑcuis. Dixit balaā. q: meruiſti ⁊ illuſiſti mihi. ⁊ optabat gladiū. Sed dñs aperuit oculos balaā. ⁊ vidit angelū ⁊ reuerſus eſt. ⁊ cōfeſſus eſt angelo ſe peccaſſe. Et dixit ei angelus. Vade cū iſtis. ſed caue ne aliud q̄ ꝓcepero loquaris. Et i ſequēti caplō ō: q balaam cepit benedicere populo multipliciter. ⁊ ipm recōmendare ⁊ futura multa bona ꝓcedere. ¶ Iſte balaā pōt ſignificare lucifer̄ principē tenebrar̄. qui alios ꝓcepit vt gener. humano malediceret ⁊ ipm tētaret ⁊ ad inferna addu

ceret.sed angelus quē habem⁹ custodē hoc impedit. Ex hac hīstoria ptz q⁹ vt dicit comicus)nō decet cōtra stimulū calcitrare.sicut etiā legimus dictū pauli Durū est tibi cōtra stimulū calcitrare. Et idē paulus dicit. Si dñs p nobis:quis cōtra nos est. Est ergo hic rep̄hendēdus balaā:q cōtra p̄ceptū dñi molliebatur Ex quo vltem⁹ hī q melior est obediēcia q victime stultor. vt ō: Ecclesiastes v.cap̄. ¶ Ulterius ptz q si aliquē habeat dem⁹ in custodia:nō hz homo aut demon potestatē in eū. Sic ō: Mūcri.xxiii.c. Quō maledicā cui deus nō maledicat.qua rōne detester quē deus nō detestat. Et ad obediendā diuinor p̄ceptor t obseruationē instruit nos ip̄e deus.q vt dicit in euāgelio. Nō veni soluere legē sed adīplere. Et ideo p nobis formā serui accepit.fact⁹ obediēs p̄vsq ad ad mortē.vt ō: Philippēn.ii. ¶ Cōstrue. Balaā.ille vir ppheta.offensus.i.iratus t cōmotus cōtra suā asinā.viget.i.cogit..asellā.diminutiuū est.i.asinā suā. calcaribus.i.cū calcaribus(ō: ab hoc noie calx calcis.masculini gēnis.p talo.) Angelus fm butorē in sūma.interpretat nūcius. Catholicon dicit q ab aglos eo q sit celestis t sine terra. Et fm Dionysiū.nouē sūt ordines angelor. In prima seraphin cherubin t throni. In media virtutes dñationes t potestates. In tertia principatus archāgeli t angeli. Ita dicit Gregorius. Angelor vocabulū nomen est officij nō nature.)occurrit.i.obuiauit sibi.q coegit.i.cōpulsit(t cōponitur de con t ago)pecudē.i.illud aial brutū.sez asinā stare.vor alalis.i. asine. Notandū q aial aliqñ sumit p hoie q est aial rationale tm̄.vt ī psalmista. Jmples oē aial benedictōe.glosa.i.homiem. Aliqñ p bruto vel irrationali.vt hic. Animal tm̄ in p̄pria acceptōe.vt dicūt logyci t physici.ō: esse substantia aiata sensitiua)aratur.i.larando aperit.loquē.do ea sez verba q̄ homo rationalis cōsueuit.i.solitus est..p̄ducere.i.formare t emittere.res horrenda.vel q:(supple est)res horrenda.i.horrore digna. ¶ Cōuenientia inter fabulā t historiā est.q: sicut yo dedit contra naturā voces bestiales qñ in vaccam mutata est.ita asina humanas voces emisit contra naturam.

Sufficeret thalamis vt iupiter amphitrionis
Noctis opem placide geminauit candida phebe
Protinus alcmena/licet indignante nouerca.
Editus alchides iimissos strangulat angues.

¶ In hac parte pscustis cōsequēter ponit aliā figurā seu narratiōem dicens. q nox fuit duplicata.luna geminauit lucē suā.vt iupiter posset iacere cū alcmena.ex qua genitus hercules.statim adhuc ip̄e existens in cunabulis strāgulauit serpētes cōtra ip̄m missos a iunone vxore iouis. ¶ Hanc fabulā describit ḡdam poeta leui t claro stilo.breuiter in libello qui icipit. Hecor studia numiū ex diu secutus. Amphitrion aberat t sibi geta comes.vbi narrat q iupiter duxit alcmenā. q̄ erat vxor regis thebar q appellabat amphytrion. t concubuit cum ea in specie amphytrionis.t nox sibi non sufficiebat p explenda libidinosa voluptate sua.idcirco eam geminauit.t ex illa natus est hercules. Sed iuno.que erat dea partus.volebat impedire partū eius.t illa laborante ex partu terre inuectebat digitos t genua intricabat.q̄ p̄spiciens Lallantes volebat dñam suam liberare,t dixit ad iunonē. Laude tu,q: dñs mea peperit(t tamen

falsum erat) ꝛ surrexit iuno. ꝛ iterū dū surrexisset ꝛ nō impediret partū pepe-
rit alcmena herculē. Juno aūt irata gallantē in mustelā trāsformauit. ꝛ q: ore
ꝛ voce iunonē deceperat. voluit iuno ꝙ decetero p os pareret. ¶ Et ō: conse
quēter in duobus vltimis versibus. ꝛ illud tāgit a nō Galtero inulensi. i sua
tale tādrei.de. ꝙ iuno irata ꝙ partū impedire no potuerat. herculi insidenti in
cunis misit duos serpētes. ꝺ eū interficerēt. quos hercules suffocauit manib⁹
ꝓpr⁹ ꝛ mactauit. ¶ Veritas hystorica est (vt dicit) ꝙ iupiter rex oppressit de
flor: auit alcmenā. quā duxit amphitrion in vxorē. ꝛ incantatorie tenebras indu
xit vel thalami fenestras clausit. Juno iouis coniunx irata. ad herculē misit du
os fortissimos hoīes. quos tū hercules interfecit. ¶ Mor: aliter hercules puer
significare pōt quēlibet virtuosum puerū p innocentiā ꝛ purā vitā fortē. tū in
virtutibus formatū ꝛ habituatū. ꝺ serpētes. i. demones vincit. frenat stimulos
carnis sibi imissos a iunone nouerca. i. sensualitate (q̄ semp aduersat rationi)
vt ō: primo ethicor⁹. Et exēplo herculis (ꝺ etiā a puericia cepit fortiter ꝛ vir-
tuose agere) debemus induci ad incipiendū tēpestiue operari fm virtutem. ꝛ
nos in actibus virtutū exercere. Quia (teste Ouidio) ꝺ nō est hodie cras mi-
nus aptus erit. Ūñ dicit ꝺ iam metrice versus. Qui no a. iuuescit virtuti dū iu-
uenescit. A vicus nescit discedere q̄n senescit. Q̄n q̄ nouā testa capit inuete
rata sapit. Ūñ dicit Horatius. Quo semel est imbuta recēs seruabit colorem.
Testa diu ⁊c. Cōsuetudo eni est altera natura vt dicit phūs. ij. physicor⁹. ¶ Cō
strue. Phebe. i. luna (nomē est grecū) candida. i. lucida vel splēdida. gemina-
uit. i. duplicauit. opem. i. auxiliū. noctis placide. ad hoc. vt iupiter. ille dei. suf-
ficiēter ꝛ noctiue pmaneret. thalamis (panet ad cōiuges. iuxta illud. Sit tha-
lamus sponsi. dic camerā esse scholaris.) amphitrionis regis. alchides. i. hercu
les (hercules ō: ab her q̄ est lis. ꝛ cleos gloria. quasi gloriosus in lite. fuit enī
strēnuus in bellor⁹ litigus. Alchides ō: ab alchos q̄ est fortis. ꝛ ides forma.
q: fuit fortis ꝛ formosus. Editus ō: ab edo: ederis. i. pductus. natus.) primus
i. statim. alcmena. illa regina (ꝛ hoc dico) noverca. sc̄z iunone dea. indignante. i.
indigne ferēte. strāgulat. i. strāgulando suffocat. angues. i. serpētes (ꝛ ō: ab an
gendo. i. cōstringendo) imissos. i. cōtra ipm missos a iunone.

Victrici populo ne quondam viuida bello.
Deficeret virtus: gabaon ad prelia phebus.
Imperio iosue: stabat defixus in arce
Que sancte fidei sint premia discite iuncti.

¶ In hac parte alithia cōsequēter ponit hystoriā suam. in qua ostēdit qualiter
populus se habuit in terra ꝓmissionis. Et diuidit. Primo ostendit qualiter se
habuit sub ioue. Secō sub sansone. ibi. Sanson exuuus. In prīa parte dicit sic
Me illi ꝺ gabaon inhabitabāt vincerent ab aduersarijs ex dispositōe ꝛ oratiōe
iosue sol stetit firmus. nec descēdit ad occasum. vt bellū cōplere posset. Et ex hoc
apparēt premia sctē fidei illius. Ista hystoria nō scribit in aliquo libror⁹ moysi.
Ūñ eōs hystorie premisse scribunt in aliquo libror⁹ moysi. hoc patuit. ex quota-
tionibus factis quo ad illas. sed vt dicit Hieronymus in ꝓlogo iosue. Tādem
finito penthateuco moysi vel ut grādi fenore liberati. ad iesum filiū naue manū
mittimus. ꝛ ideo in pīti ad vnā hystoriā libri iosue transeundū est. vt hꝫ Josue

x.cap̃.vbi recitat q̃ cũ audisset adonibezech rex hierusalẽ q̃ scz cepisset Josue hay.t subuertisset ea.t q̃ incole ciuitatis.q̃ dicebat gabaon.eniens,federati cũ populo israel.timuit valde.q; gabaon erat ciuitas valde magna: t in ea erant bellatores fortissimi.Misit rex hierusalẽ ad oham regẽ ebron.t ad pharã regẽ hierimoth.ad iaphie quoq; regẽ lachis.t dabyr regẽ eglon.dicẽs. Ad me ascẽdite t ferte presidiũ vt expugnemus gabaon.quare transfugerit ad iosue t ad filios israel.Cõgregati igit illi quinq; reges amorreox noiati,castrametati sunt cõtra gabaon t oppugnabãt ea.Habitatores aũt illius ciuitatis miserũt ad iosue vt auxiliũ haberẽt. Venit ergo ab galgalis cũ exercitu magno.Et dñs dixit ei. Ne timeas eos.i manus eni tuas tradidi eos.Et ita sup eos irruit iosue t fugauit oẽs t cõtriuit.Et dñs misit de celo magnos lapides t grãdines q̃ q̃ plures interfecerũt.Et oculis iosue sol t luna steterũt:donec vlciceret gẽs de inimicis suis.t stetit sol in medio celi:t nõ festinauit occũbere spacio vnius diei.Quo facto reuersus est iosue cũ oi israel in castra galgale.Fugerant eni q̃nq; reges t se abscõderãt in spelũca vibis maceda.t iussit iosue vt sarcina eis volucrent ad os spelũce.t positi sunt viri industry q̃ clausos ibi custodirẽt. Et oibus aduersarijs occisis t fugatis.adducti sunt quinq; reges ante iosue.t iussit q̃ iudei pedes suos ponerẽt calcãdo colla eox regũ.t iosue pcussit t occidit eos ac interfecit t suspẽdit eos sup quinq; stipites vsq; ad vesperũ.t tũc recondit sunt in spelunca in qua latuerãt.Et hec fere de verbo ad verbum sunt verba originalia textus bibie.a quo recedere non est phas. ¶ Allegorice ẽm glosas cõmunes.p gabaonitas intelligimus genus humanũ.nõ totũ:sed tantũ istos q̃ vere adherent xp̃iane religioni.Rex israel inuasit gabaon.i. lucifer genus humanũ.t illud expugnauit p quinq; reges.i.p quinq; sensus.sed dñs voluit q̃ rex israel interficeret p iosue.Unde deus pater misit filiũ suũ vnigenitum ad bellandũ contra antiquũ serpentẽ.Unde q̃ sol stetit ꝓpter victoriã habendã.hoc est dñs qui nõ vult mortẽ peccatoris:sed vt cõuertatur t viuat. auget t dat nobis spaciũ penitẽtie.vt possimus habere victoriã sup demonem t pctã nostra. ¶ De ista fictione solis t pmansione.in eodẽ puncto cen. considerat astrologi qualiter fieri potuit remanẽntibus suis obseruãtijs i vigore t virtute sua.sicut etiã legit q̃ ita accidit tp̃e Karoli magni francox regis.q̃ hãc almã vniuersitatẽ de roma vbi erat imperator ad hanc parisiẽsem vibẽ trastulit ¶ Cõstrue. Phebus.i.sol.stabat fixus in arce.vel turri vel sũmitate celi.imperio.i.ad imperiũ t orationẽ.iosue.illius viri (nomẽ indeclinabile) ne virtus viuida.i.valida firma t potẽs (t bi de viuo viuis.t ꝓprie attribuit facti) bello (bellũ bi a bellus bella bellũ.hoc est pulcher a.um.p antifrasim) populo victrici (victrix reperitur in plurali numero ois generis.sed in noiatiuo accusatiuo t vocatiuo singularibus femininis.sed in alijs ois generis. Istud est generale. iõ talia diuersa.construẽdo tertiũ duri nõ omittenda) ad pelia.i.ad bella.gabaon. illius ciuitatis (nomẽ indeclinabile) t ideo q̃ tale miraculũ diuina volũtate ad preces iosue viri iusti t fidelis effectũ est) vos cuncti discite.i. cognoscite t videte per illud miraculũ.que.i.qualia t quanta sint premia sancte fidei. scz catholice.Et sic inuitamur ad admirandũ de potentia dei t sanctitate fidei. Ista hystoria concordat cum precedenti narratione.quia sicut iupiter fecit noctẽ duplicari vt posset poni alcmena.ita Josue fecit diem prolongari:vt haberet victoriam de aduersarijs suis.

Alchide vigilem spoliauit claua draconem
Gerionis pompam rapit: & consumpserat hydram
Cacus cessit ei: succumbit ianitor orchi
Incendit demum pellex deyanira superbum.

¶ Hic cõsequẽter pseustis ponit aliã fabulã siue fabulosã narratõem dicens. q̃ claua herculis occidit draconẽ q̃ vigilãter virgultũ custodiebat. Dicit ideo q̃ hercules rapuit armẽta gerionis. Tertio dicit q̃ ille idẽ occidit hydrã serpẽtẽ. Dicit quarto q̃ cacus latro q̃dam cessit ei. Dicit preterea & q̃nto q̃ ianitor orchi ab eo subiugatus est. Finaliter dicit q̃ q̃dam meretrix vecata deyanira cũ camisia intoxicata herculẽ cõbussit. Hoc hz iste tertius in breui & in summa

¶ Sciendũ q̃ hercules fuit vir fortissimus & strẽnuissimus. cuius multa egregia facta breuiter scribit Boecius. in pso. phic. metro fi. lib. iiii. & Ouid. in suo metham. li. ix. ¶ Circa primã partẽ in qua dr. Alchide vigilem spoliauit claua draconẽ. Sciẽdũ est q̃ egle eretular aspertula fuerũt tres filie hesperi. q̃ fuit filius iapeti & frater athlãtis. Hę tres fingunt ortũ habuisse in quo erat arbor ferẽs poma aurea q̃ dracho quigil seruabat. Hercules aũt draconẽ superans secũ poma deportauit. ¶ Per has tres sorores itelligim⁹ intellectũ. memoriã & facundiã. p ortũ in quo erãt poma aurea. intelligit claustrũ pectoris. p arborẽ poma aurea ferentẽ philosophiã. scientissimas scientias & pclusiones & materias cõtinentẽ. p draconẽ vigilẽ intelligimus animũ⁹ continue in exercitio studij permanentẽ. p herculẽ quẽlibet discipulũ subtilẽ & diligentẽ: q̃ studẽdo vel disputãdo rapit aureas & preciosas scias phic. & draconẽ. i. magistrũ suũ superat. ¶ Dicunt tñ alij q̃ athlas est ille q̃ habebat in viridario suo poma aurea. Et ad veritatẽ (vt dicũt) athlas fuit rex ociẽtalis in astronomia peritꝰ. hercules fuit eiꝰ discipulus. sz athlas habebat magnũ thesaurꝫ quẽ hercules sibi rapuit. ¶ Exponi põt sic. Hercules significat virũ virtuosum. athlas significat carnẽ. dracho vigil significat mentẽ illicitos carnis. q̃ serpũt in hoĩe. & vigilãt die & nocte tẽtando nos. sic ergo alchides. i. homo virtuosus. athlantẽ. i. carnẽ deuincat. & ideo thesaurũ asportat. s. virtutẽ. Et qm̃ de athlãte hic mẽtio incidit. sciẽdũ est sm̃ poetas q̃ vt dr. in. iiii. methm̃. Athlas habuit rñsum q̃ filius iouis poma eius aurea raperet. & ideo voluit rapere p̃seũ in domo sua. sed pseus mẽstrauit sibi caput gorgonis. & ipe in mentẽ lapidẽũ mutatus est vsq̃ ad celos eleuatus. et tũc pseus potuit illi poma rapere pro libitu. Et iste athlas decebat homo magnus q̃ celũ suis humeris sustinebat. pedes erãt supra terrã. vnũ brachiũ eiꝰ erat in oriente. & aliud in occidente. & fuit rex vltimꝰ hyspanie finium. ¶ Iste athlas põt significare quẽlibet diuitẽ & auarũ. pseus nobiles principes & tyrannos. & q: nolũt rustici aliqs sut fidũ ministrare ultis nobilibus. ideo sepe ipsi expugnãtur. deprimuntur & deprędant. ¶ Vel iste athlas significat altos & subtiles theologos & philosophos disputãtes de celestibus. q̃ frequẽter nõ recipiũt in corde suo persẽũ. hoc est ip̃m. sz magis curãt physicas & peregrinas doctrinas & nõ morales. ideo deus p gorgonẽ. i. diabolũ. mutat eos in lapidẽ p duritiã cordis & obstinatiõem. De talibus dicit aplus ad Rom̃. pmo. Cum cũ deũ cognouissent nõ tam q̃ deũ glorificauerũt: sed euanuerũt in cogitationibus suis. & induratũ est insipiẽs cor eor.

¶ Istud põt statim applicari ad aliquos nñ tem

pouis.q̄ derelictis moralibus.vt biblia.li.ethi.tertibus sentēciaꝝ.scriptis quat tuoꝝ doctoꝝ eccleſie.ſe cōferunt ad alias ſterules ⁊ infructuoſas ſubtilitates. ⁊ hec de prima particula nr̄i textus. ¶ Circa ſcām aduertendū eſt.q̄ gerion gygas fuit.q̄ triplicē formā vel tria capita habuit.quē hercules ſuperauit. Unde dicit catholicon in hoc verbo.q̄ gerion fuit rex hyſpanie tricorpoꝛi.qō nihil aliud eſt nisi q̄ fuerūt tres fratres eiuſdē ꝓcoꝛdie.vt in tribus corporibus q̄ſi vna alia eſſet. Et q: iſte tribus inſulis preſuit balearibus.ſ.maiori ⁊ minori ⁊ ebuſo. ⁊ eū hercules ſuperauit. ¶ Moraliter alcydes vt prius ſignificabat hominez virtuoſum.q̄ deuicit gerionē.i.terrena.hic hz tres partes principales.q: vel deuincit mūdū carnē vel demonē.q̄ nobis cōtinue aſſunt tētando. Vel gerion eſt diabolus.q̄ tripliciter hoiem infeſtat.cogitatōe viſu ⁊ opere. Hec ꝓbitas herculis tangit a Boecio vbi ſupra. ¶ Circa tertiā particulā ſciendū eſt q̄ ſerpēs in palude grecie manebat.quē hercules interfecit.ſed cū vnū caput abſcinderet multa renaſcebant.ſed tandē hercules principale amputās igne cōbuſſit. ⁊ ſic deuictus fuit. Veritas fuit q̄ in grecia palus erat q̄ maxime parti illius terre nocebat.ſerpēs hydrus ꝺ: eā inhabitaſſe.q: ibi erat aqua (hydros enī grece ē aqua latine) ſed hercules riuulos voluit obſtruere.vno aūt obſtructo aqua ad plures creſcebat ⁊ redūdabat.ſed tandē congeriē lignoꝝ illic appoſuit.⁊ ſic illū fluuiū ſiccauit. ¶ Hercules.i.virtuoſus volēs abſcidere motus carnales.ꝺz principales abſcidere.⁊ aliq̄n vno abſciſo alij naſcunt.ſed oportet diligēter totū igne charitatis torrere. Aliq̄ cōparāt materiā de p̄deſtinatōe diuine hydre. q̄a abſciſa ⁊ ſoluta vna difficultate veniūt due ⁊ emergūt. ¶ Circa quartā ꝑticulā aduertēdū eſt q̄ pulchre hec narratio ⁊ ꝓprie tangit a Virg(.viii.eneyd.) Et ille eſt decima ꝓbitas ſm ordinē Boecij. Cān cacus fuit filius vulcani.q̄ igne p̄ os mittebat.hic aūt multa mala fecit cuādro.q̄ regnabat i litore tyberino. vbi nūc eſt roma.⁊ multas vaccas ſibi furabat.⁊ verſis veſtigijs ſecū traxit in foueā.q̄ erat in auēntino mōte.vel in apēnino in quo habitabat. Et cum vna illaꝝ mugiēte furtū ſuū eſſet herculi nūciatū.extractus eſt ⁊ occiſus. ¶ Tegumētū morale pōt eſſe.q: cacus ponit ꝓ malo (nā cacus grece.malū eſt latine) ⁊ ē malus filius vulcani.i.ire.emittēs ignē iracūdie ⁊ detractōis p̄ os. Per cuādrum intelligit vir bonus (ab eu qō eſt bonū.⁊ andros qō eſt virtus) quē infeſtabat cacus rapiēdo bona ſua ⁊ fraudulēter.ſed bonū cuādri manifeſtat.⁊ ipe cacus punit ⁊ ſuperat ⁊ cōuincit. ¶ Circa q̄ntā particulā ſciēdū eſt.q̄ hercules deſcēdēs ad inferos ꝓpter raptū theſeū. Vel ſm alios. ꝓſerpina timuit ne cerber⁹ latraret.ꝓpter qō traxit eū ab inferis. Cūq̄ cerberus vidiſſet inſolitā lucē ſpumas cepit egerere ab ore ſuperbas.vnde venena naſcebant que dicunt aconita. Unde in.viii.methaꝝ. Eſt via declinis per quā tirinthius heros. Reſtantem contractq̄ die radioſq̄ micantes.Obliquos oculos neris adamantē cathenis.Cerberum attraxit ꝛc. ¶ Intellectus eſt talis. Sapiens aliquando deſcēdit ad inferos.id eſt ad bona temporalia vt alium liberet. ſed dum cerberum. extraxit.id eſt curam terrenoꝝ que carnem deuorat.lucem non poteſt tolerare ſed venenum ſpumat dum ſapiens temporalem comparat curam ad celeſtia. tunc iſta apparent veneno plena ⁊ corruptione. Unde cerberus tria capita habet.id eſt tria capitalia peccata.ſcz iram ſuperbiam ⁊ inuidiam.quibus correſpondet triplex bonū.ſcz amor dei.amor ꝓximi.⁊ amor ſuuſplus. Superbia enīz deſtruit amorem dei. Inuidia amorē ꝓximi. Et ira corrodit ſeipm. Et hec vita

hercules ligat triplici virtute. scz spe fide ⁊ charitate. vel humilitate caritate ⁊ tẽperãtia. ⁊ de hoc cerbero etiã tãgit Boecius in metro finali. iij. libri. ⁊ Virg(. vi. eneid.) Et de ipo dr istud. Cerberus hec vocãs tria possidet ora canina. ¶ Ex istis. iij. pbitatib⁹ herculis. ex pbitatibus etiã agamenonis ⁊ vlixis pcludẽdo Boecius inuitat nos ad libẽter sufficiẽdũ laborem. ⁊ habẽdũ fortitudinẽ veram in aio dicẽs. Iste nũc fortes vbi celsa magni durut erẽpti via ⁊c. Et herculem aiũt ppter pbitates suas trãslatũ in celũ. vt dr methamor. ix. sic. Vbi mortales tirinthius eruit artus parte sui meliore viget. ¶ Circa finalẽ particulã nõ tertius. de qua p Senecã in tragedijs. sicut de aliqbus alijs tãgentib⁹ herculem. sciẽdũ est q cũ hercules peteret sibi vroꝛẽ deyanirã filiã oenei regis calidonie patris thidei ⁊ meleagri. ⁊ illa iã acheloo p flumini pmissa fuisset ea pugnauit cõtra acheloũ (vt tãgit Boecius) quo fugato ipam accepit in vroꝛẽ. Et cuz pariter venissent ad quẽdã fluuiũ habentũ. ⁊ ille pluuius intumuisset. pmisit q dã centaurus nole nerus se fideliter portare illã extra fluuiũ. sed eam voluit cognoscere. ⁊ eũ sagittauit hercules sagitta venenata. Ille aũt cũ iã moreret: tradidit deyanire quãdã camisiã sanguine hydre lernee intoricatã quã dicit talis e le pprietatis: q si hercules aliã ab ea duceret vroꝛẽ ⁊ induceret illã camisiã. statim ad amoꝛẽ eius reuocaret. ¶ Post multa tpa hercules debellauit quãdã patriã vbi dilexit yolã reginã etholie filiã eritoy. hoc audiẽs deyanira p lycã põsuit sibi misit camisiã. qua induta veneno cõburebat. Cõsiderãs ille eueniss̃e illud p lycã. illũ in ore fũe iactauit in aurã. q dirigit in lapidẽ. q adhuc in eboyca regione humanã seruat figurã. ¶ Hic pz q hoies pbissimi ⁊ strẽnuissimi p mulieres sũt occisi ⁊ victi. sicut dicit egregi⁹ versificator. Adã. sansonẽ. regẽ dauid ⁊ salomonẽ. Femina decepit. q3 modo tut⁹ erit. Vñ de isto hercule dicit Seneca in tragedijs. q post multa bella pacta: hercules seruiebat ad omphalẽ. ⁊ istud recitat breuiter Terẽtius in eunucho dicẽs. Qui minus q hercule seruit omphale ⁊c. ¶ Aduertẽdũ est q Boeci⁹ hic tãgit i metro finali tã allegato. q dũ hercules se exercitaret. aspexit geminos centauros. ⁊ emissa sagitta vulnerauit. de istis in metro finali. iij. li. de ꝓsolatõe. vbi dr. Nõ triformis caput velox pcipitat rota ⁊c. Et hec sufficiãt de isto tertio. ¶ Cõstrue. Claua (dr a cleo. i. pcutio) alchide. i. herculis. spoliauit. i. priuauit. pomis aureis. draconẽ vigilẽ. i. ꝓsinue seruatẽ. alchides inquã rapit pompã. i. turmẽa vel in armẽta aialia. Gerionis. illius viri. ⁊ ipe ꝓsumpserat. i. oino destruxerat ⁊ occiderat. hydrã. i. illũ serpẽtẽ Cacus. ille vir ferox ⁊ latro quersus. cessit. i. locũ dedit. ei. scz herculi. tantor. scz cerberus (⁊ dr a tanua q3 est porta Orchi. i. inferni (⁊ dr ab orche) suscipe. succubit. i. supponit ⁊ submittit herculi. demũ. i. finaliter. deyanira. illa mulier. pellex. i. meretrix (q3 alijs supposita fuit. dr aũt a pellicẽdo alia. vel a pelliciẽdo. i. illa quãdo incẽdit. i. cõbussit. superbũ. i. exaltatũ herculẽ (ppter egregia gesta sua) vel superbũ. i. nebulẽ. vt apud Virgilijũ. iij. enei. in principio. Cecidit superbum illum. superbum. i. nebilem.

Sanson eruuis indutus membra leonis
Sternit mille viros: deuastat vulpibus agros
Urbis claustra tulit neruoꝝ vincula rupit
Fraude sua tandem p̃scindit dalida crinem.

¶ Allichia narrat hiſtoriã ꝓportionabilẽ premiſſe dicẽs. q̃ vir q̃dam fortiſſimꝰ dictus ſanſon. habẽs mẽbra tecta pelle leonis: occidit mille viros. ⁊ dicit q̃ ille agros cũ vulpibus deuaſtauit. dicit iterũ q̃ ſecũ duxit portas ciuitatis. ⁊ rupit vincula q̃bus ligabãt. finaliter vxor eius dalida ꝑ abciſionẽ capillorꝫ ſibi vires ſubtraxit. In precedẽtibus viſe ſunt hiſtorie poſite in li. Mẽeri ⁊ Joſue. hic deſcribit alia q̃ hr in li. Judicũ. xiij. vbi dr in principio capli. Rurſum filij iſrael fecerũt malũ in ꝓſpectu dñi q̃ tradidit eos in manu philiſtinorꝫ. xl. annis. Erat autẽ q̃dam vir de ſaraa ⁊ de ſtirpe dan. noie mãue habẽs vxorẽ ſterilẽ. cui angelus dñi apparuit: ⁊ dixit ad eã. ſterilis es ⁊ abſq; liberis. ſed cõcipies ⁊ paries filiũ. caue ergo ne bibas vinũ. nec acerã. nec immũdũ q̃q̃ comedas. qr cõcipies filiũ: cuius nõ tanget caput nouacula. ⁊ ipe incipiet liberare iſrael de manu philiſtinorꝫ. ⁊ hec cũla renũciauit marito ſuo. vt ptz in textu. Et ſequit in fine. peperit itaq; filium ⁊ vocauit nomẽ eius ſanſon. creuitq; puer ⁊ benedixit ei dñs.

¶ Iſtis premiſſis deſcẽdendũ eſt ad ſingulas nr̃i textus particulas. Prima particula tractat de occaſione leonis. de qua hr Judicũ. xiiij. a quo dr q̃ ſanſon a parẽtibus ſuis petiuit mulierẽ vnã philiſtinorꝫ vxorẽ. ⁊ cũ deſcẽderet in chanatã. apparuit catulus leonis ſeuus ⁊ rugiẽs: ⁊ occurrit ei. ſed ſanſon dilacerauit eũ ⁊ occidit. ⁊ deſcẽdit ⁊ locutus eſt mulieri illi. ⁊ poſt aliquos dies reuertẽs vt acciperet eã. declinauit vt videret cadauer leonis. ⁊ ecce examẽ apum in ore leonis erat ⁊ fauus mellis. ⁊ cũ eſſet inchanata ⁊ ciues loci illius veniſſent. dederũt ei ſodalcs triginta. q̃ cũ eſſent cũ eo: ꝓpoſuit ſanſon ꝓblcuma vel enigma dicẽs. De comedẽte exiuit cibus. ⁊ de forti egreſſa eſt dulcedo. qõ niſi ſoluerẽt triginta ſyndones ⁊ totidẽ tunicas ſibi darẽt. ſi ſoluerẽt ipe daret eis. Sz cũ ipe illud expoſuit vxori ſue importune eũ rogãti. ⁊ ipa illud indicauit ciuibꝰ ſuis. ¶ Iſte ſanſon ſignificat xp̃m q̃ ab angelo ꝓnunciatus eſt. q̃ occidit leonẽ. hoc eſt diabolũ ⁊ deuicit. ⁊ portas inferi aperuit ⁊ confregit. In cuius ore erat fauus mellis. hoc eſt in lymbo patrũ. ad quẽ oẽs ſcti ante paſſionẽ xp̃i deſcẽdebãt. reperit ſctos patres ⁊ patriarchas ⁊ ꝓphetas q̃ ꝓphetias ⁊ alias ſcripturas dulces ⁊ ſctas cõſcripſerũt. Et hec de prima particula breuiter dicta ſufficiant. ¶ Circa ſcdam ſciẽdũ eſt. vt dr iudicũ. xv. capꝫ. q̃ cũ ſanſon eſſet ſolus. ad eũ interficiendũ miſſi ſunt mille viri fortes. quos oẽs ſanſon cũ mandibula aſini interfecit. ¶ Hoc pot exponi. vt dicũt gloſe. q̃ ieſus xp̃s ꝑ validã ⁊ ſanctã predicationẽ pauli mille viros ad fidẽ xp̃i cõuertit. qr paulus q̃ ante fuerat ſeuiſſimus tyrannus: effectus fuit glorioſiſſimus ⁊ electiſſimus predicatoꝝ. vt ptz ex decurſu ſuarꝫ epiſtolarꝫ. quas miſit modo ad romanos. modo ad alios. ¶ Circa tertiã particulã aduertendũ eſt q̃ de iſtis vulpibus habet originaliter Judicũ. xv. vbi dr q̃ ſanſon perrexit ⁊ accepit vulpes trecentas meſſis. caudaſq; earũ iunxit ad caudas. ⁊ faces ligauit in medio. quas igne ſuccẽdens dimiſit vt huc ⁊ illuc diſcurrerẽt. q̃ ſtati pterierũt in ſegetes philiſtinorꝫ. Hoc eſt xp̃s ꝑmiſit vulpes. i. diabolos tentare hoies. ⁊ quaſi vaſtare. ¶ Alij ꝑ ſanſonem in hoc paſſu intelligũt diabolũ. q̃ agros huius mũdi deuaſtat. hoc eſt falſis predicatõibus ⁊ hereticis. q̃ ſeminat zizaniã inter fratres ⁊ falſam doctrinã diſſeminat. ¶ Circa quartã partẽ particule cõſiderandũ eſt. q̃ de iſta deſtructione portarũ habetur Judicũ. xvi. caplõ. vbi dr q̃ cũ ſanſon intraſſet gazam ciuitatẽ philiſtinorũ. ciues arcũdederũt eũ expectãtes eũ ſilentio. vt in craſtino mane eũ occiderẽt. Et ſanſon media nocte cõſurgens venit ad portas ciuitatis. ⁊ apprehẽdit am-

bas portas cum postibus ⁊ eas portauit ad verticem montis qui respicit ebron. ¶ Est hec adamauit mulierē que habitauit in valle sorech: ⁊ vocabatur dalida ¶ Illud exponit iuxta precepta. q̄ xp̄s inferni portas fregit. ⁊ sāctos patres ibi existentes. ad montē. i. ad paradysi glorīā deportauit. ¶ Circa quintā particulam sciendū est. q̄ dalida monita a philistinis inquisiuit a sansone vbi esset aut lateret eius fortitudo. ⁊ dixit q̄ si septē funibus humēnibus ligatus esset infirmus esset vt alii hoies. q̄bus ⁊ ip̄e ligatus est: sed eos rupit quō si rūpat quis filū stuppe tortū sputamine. ⁊ nō est cognitū in quo esset fortitudo eius. ¶ Illud habet Iudicū. xvii. Hec pōt exponi de xp̄o qui vincula mortis rupit q̄n tertia die ip̄e a mortuis resurrexit. Aliter sic. si xp̄s habuisset septē peccata mortalia infirmus fuisset sicut alii hoies. sed non obstante q̄ philistini. i. diaboli vellēt eū tentare ⁊ inducere ad peccatum: ip̄e restitit. ⁊ tentationes superauit ⁊ euasit. ¶ Circa sextā ⁊ vltimā particulā aduertendū est q̄ hec particula originaliter sumitur Iudicū. xvi. vbi dicit q̄ postq̄ sanson ter fecte dixisset vxori suc in quo virtus eius consisteret: tandē dixit ad eā rei veritatē. Dixit ergo. Ferrum nūq̄ ascendit supra caput meū. q̄ nazarenus. i. consecratus dño sum de vtero matris mee. ⁊ si rasum fuerit caput meū. recedet a me fortitudo mea. Et illud illa dalyda mandauit principibus philistinor̄. ⁊ cum dormiret sup genua sua. tonsor rasit eū. ⁊ fortitudo discessit ab eo. Et philistini sibi statim oculos eruerunt. ⁊ cū gazam durerunt ⁊ molere fecerunt. Iam⁹ cruces renasci ceperant. ⁊ convenerunt principes philistinor̄ vt immolarent hostias ⁊ epularentur ⁊ gaudere rentin epulis. q: sansonē habebant in manibus suis. adductus autē ibi de carcere ludebat ante eos. fecerunt⁹ ip̄m stare inter duas colūnas. domus autem erat plena philistinor̄ respicientiū sansonē. Et oratione facta. Sanson vnā columnā leua. aliā dexterā accipiens domū dereciit. ⁊ eōs ⁊ scip̄m interfecit. ⁊ sepultus est in sepulchro patris sui. ¶ Ex hac parte clare apparet fraudulenta cōditio mulier̄. q̄ suis fallacijs hoies fortissimos ⁊ prudentissimos molles ⁊ insipientes efficiunt. Et latius declarari pōt hec particula sicut alie precedentes q: in qualibet materia pulcherrima cōtinet q̄ sammati superius p̄ viribus expressa est. Verū est tn̄ q̄ hic p̄ capulos sansonis (q̄ sunt pars superflua vt sciunt naturales phi) intelligimus humanitatē xp̄i. que morti tradita fuit. ⁊ de medio sublata p̄ dalidā. hoc est p̄ synagogā iudeor̄. q̄ xp̄m crucifixit. sicut pie ⁊ deuote quilibet euangelistar̄ describit. ¶ Construe. Sanson. ille vir (potest esse indeclinabile. ⁊ ita fit frequēter) indutus mēbra sua (ecce illud participiū derivatū ā verbo maxime transitōis regit actiū suū. licet a verbo passiuo deriuetur) eruuis. i. spolijs vel pelle (⁊ dr eruue eruuiar̄. vel singulariter eruuiū uij. ⁊ dr ab ercūdo leonis. illius alialis fortissimi. sternit. i. occidit (⁊ hic pōt sumi tēpus p̄ tēpore. scz presens p̄ preterito) mille viros. i. hoies viriles ⁊ fortes. deuastat i. cōsumit ⁊ dissipat. agros. i. arua. cāpos. vulpibus. i. sialibus illis fraudulētis (vt semp dicūt cēs appologi esopi ⁊ alior̄ in q̄b⁹ fit mētio de vulpe. dr a vulpes quasi velubilis pes. ⁊ est ethimologia. ⁊ p̄ ipam fallaces hoies intelliguntur ip̄e inquā. tulit. i. portauit secū. claustra vibis. i. portas ciuitatis. q̄bus ciuitas claudebat. rupit. i. fregit. vincula. i. ligamina. neruor̄. i. chordarū factarū de neruis. q̄bus ligatus erat. Dalida. illa mulier vxor eius. p̄scandit (pōt scribi p̄ s ⁊ c. ⁊ tūc etiā p̄ n. ⁊ cōpenit de p̄c. ⁊ scando dis. vel scribit p̄ c tantū ⁊ sine s. et tunc cōpenitur de p̄c. ⁊ cedo dis, cecidi cessum) tandē. i. finaliter. crinē. i. capillo

los ipsius sansonis. ꝛ sic crinē. i. crines (numerus ꝓ numero) ꝛ est hypalage. vt ū. eneydos. Armato milite cōplent. i. armatis militibus. Vel pōt esse alcotheca. de qua vi. Alcotheca genus nescit numeros neq; casus. sua fraude. i. ꝓ suā deceptionem fraudulentā. ¶ Hec historia conuenit clare cū narratione priori. quia ibi de hercule viro probissimo ꝛ strennuissimo visum est. hic autem in presenti de sansone fortissimo.

Nomina mille deum vatem defendite vestrum
Qui colitis ditem: qui stelliferam regionem
Qui partes mundi: qui stagna sonantis abyssi
Nomina mille deum vatem defendite vestrum.

¶ Hic incipit secūda pars huius libri. incipiēdo a parte executiua. sez Primus cretheis. qz si incipiamus a principio. erit tertia. ꝛ in principio potuisset diuidi secūda pars. Primus cretheis. Prima diuisione cōtra illā. Et hic videtur posse signari prima debilitas pseustis aduersus aluthiā. Fabulas eni ꝛ narratōes varias ꝓposuit pseustis. ꝛ alithia semp promptissime respondit. Hic igitur eccasione huius pseustis tanq; de ꝓpriis viribus diffidens. auxiliū a dis petit ꝛ exposcat. Et istū tertū possumus sic diuidere. Primo ponitur debilitatio pseustis ꝛ expugnatur per decz suaz inuocatiōem. Secūdo quasi per desperationē ꝛ cenquestionē. Secūda ibi. Quadrupedes phebi ꝛc. Vel fm aliam diuisionē, tactam in illa parte. Primus cretheis. ¶ Sic cōtinuatur iste textus ad precedentes. in precedentibus posita ꝛ narrata sunt multa gesta in tribus etatibus mundi. hic consequēter narrantur gesta in duabus aliis etatibus sequentibus. Et diuiditur. Primo ponūtur gesta in quarta etate tempore regū. Secūdo in quinta. Secūda ibi. Insaus esse dicū. Item prima in duas. Primo ponitur numinū diuersez inuocatio. Secūdo disputatōis incepte ꝓsecutio. ꝛ fabularū ꝛ historiarū narratio. Secūda ibi. Certauere sequi. vel ibi. He regio corpus. Itez primo ponitur inuocatio facta per pseustim. Secūdo per alithiam. Secūda ibi. Par idemq; deus In prima parte inuocat deos suos. dicens. O mille dū qui mille habetis nomina. tunc me vestrū vatem ꝛ vestri nois exaltatorē. ꝛ vestre secte dogmatizatorem defendite. Vos o dii infernales. ꝛ o dii celicole ꝛ qui diuersas mundi partes ꝛ etiā ꝛ abyssum incolitis. me vestrū vatem queso defendite. Ex hoc textu apparet pseustim esse falsum ꝓphetā ꝛ infidelē. cū inuocet plures deos. Et cū scriptū est in psalmo. Oēs dii gentū demonia. dns aūt celos fecit. ¶ Verū est tamē q; stoici direrūt vnū tantū deū esse. sed alia dicebant deitatis mēbra vel officia. Et illud videt sentire Virgilius qui in. vi. eneyd. dicit sic. Iurcus ꝛ solūs ꝛ lento vimine ramus. Iuueni infernę dictus sacer. ꝛc. Ubi innuit q; est ea dē deitas q̄ in celo appellatur iuno celestis. ꝛ in inferno iuno infernalis. ¶ Et si velit aliquis latissime ꝛ perfectissime maternā de dīs istis siue celicolis superis ꝛ alīs minueri. videat Fulgentiū mithologiaz. ꝛ melius in tredecim libris Johannis boccacii. de genealogia deoz gentilium per totum decursum libri. ¶ Est tamen aduertendum q; maxime philosophantes vt Aristotiles Plato ꝛ alii omnes posuerunt vnū esse deum. primā causam. infinitū. omnipotentem ꝛ sibi attribuebant omnia que ducunt ad perfectionem. vt patet expresse per philosophum duodecimo methaphisice. vbi concludit. Unus ergo princeps.

¶ Quoniã vero hic de dite deo fit mẽtio. ideo sciendũ est q̃ dis ditis idem est q̃ pluto. ⁊ fuit vnus filiorũ saturni. Iuxta illa metra. Iupiter astra. fretũ neptunus. tartarus pluto. Regna paterna tenẽt tres tria quisq̃ suum. Est ergo pluto deus infernor̃ ⁊ tenebrar̃. Describit aũt homo terribilis in solio sulphureo sedens. tenens sceptrũ regale. calcans sub pedibus suis cerberũ triapitẽ. iuxta se orant tres furie infernales. ⁊ tres arpie. de throna eiꝰ sulphureo exeũt quatuor flumina. scz cochitus: letheus. flegeton. ⁊ stix. ꝓpe ipm sedet regina herebi ꝓserpina. ¶ Allegorice. iste pluto est lucifer ille princeps tenebrar̃ diabolus. cuius vxor est ꝓserpina. i. iniquitas ⁊ ois malicia. sedet in solio sulphureo. hoc est in corde sordido ⁊ fetido ꝓpter duriciam vbi dominatur. Et si in anima peccatoris rapiatur ipe diabolus. vbi etiã reperiuntur innumere alie pestes ⁊ alia vitia multa. vt cerberus. i. auaricia. furie. i. concupiscentia. arpie. ille aues immũdissime. i. rapina. Iste arpie sunt tres. scz etelle. occipite. ⁊ celene. sicut sũt tres species rapinar̃. scz publica que fit ꝙ tyrannos. occulta ꝙ vsurarios. fraudulenta per baliuos ⁊ prepositos qui tenẽt preposituras suas ad firmã maximẽ: cũ tamẽ potius deberẽt dari certa stipendia ꝓ exercitio illor̃ q̃ ab eis posscere aliquid(vt dicũt legiste)ne daretur occasio iniuste ⁊ indebite extorquendi pecunias pauperibus. Et ista rapina figurat Dan. vij. ca. vbi fit mẽtio de vno: q̃ habebat tres ordines dentiũ. ¶ Vel iste pluto põt significare quẽlibet malum ⁊ austerũ principẽ vel prelatũ. cuius vxor est auaricia ⁊ rapina. Solũ autem habet sulphureũ. i. vile nomẽ infame ⁊ vituperabile. iuxta quem habitant multa genera hoim peruersor̃ ⁊ malignor̃ consiliarior̃ ⁊ officiarior̃. Sup isto videatur aliter Fulgentius. ¶ Construc. O nolã mille deũ. i. deor̃(syncopa vsitata. ⁊ debet legi ista littera hypalagice. ⁊ hoc est)o dij mille noim defendite. i. ꝓtegite. adiuuate. vestrũ vatem. i. me vestrũ pugilẽ. o vos dij. q̃ colitis. i. honoratis. ditem. i. plutonẽ. deũ inferni.(Iuxta hunc versum. Dis pio plutone: pio diuite dis quoq̃ pone. Et est masculini generis. pio diuite vero generis cõmunis.)O dij etiã qui colitis. regionẽ stelliferã. i. ferentẽ stellas. scz celum. hoc est o dij celicole. qui colitis partes varias mundi. ⁊ qui colitis stagna(ỽ: aqua artificialiter stans)abyssi(abyssus ſm catholicon ỽ: ꝓfunditas aquar̃ impenetrabilis. vel spelũca aquar̃ latitantiũ. ⁊ ỽ quasi sine byrro. i. cãdore. vel dicitur quasi ad ipm. q̃ ad ipam tanq̃ ad matrẽ oẽs aque reuertunt. sonantis. i. resonãtis.)O nolã inquã mille deũ ꝛc. vt prius. Et iste versus repetit. in quo pseustis suã orationẽ cõgeminat ⁊ inuocationẽ deor̃.

Par idemq̃ deus: maiestas gloria virtus
Quod fuit est ⁊ erit: te collaudat tibi seruit
Cui tres persone: tria nomina sunt sine fine
Tu sine ꝓncipio nos vincere falsa iubeto.

¶ In hac parte ꝓportionabiliter alithia facit inuocatiõem vnius veri dei: dicens. O deus. cuius est maiestas virtus ⁊ gloria. cui oia ꝓsentia ⁊ futura subseruiũt. q̃ es trinus in ꝓsonis. ⁊ vnus in essentia. habẽs tria nolã scz nomẽ patris ⁊ filij ⁊ spũssancti. Tu inquã o sũme deus. q̃ nõ habuisti ꝓncipiũ. nec habebis finẽ. supplico tibi quatin⁹ me adiuuare ⁊ dirigere digneris. vt falsitatẽ pseustis deuincere ⁊ superare possim. ¶ Sciendũ est hic. ꝙ si pseustis inuocauerat sus

numina sicut prius inuocauit. & in ipsis suā spem totā reposuerit. q̄ cū vt dr i ps̄
Aures hāt & nō audiēt. nares hāt & nō odorabūt. Merito aliqs p quā aia fi-
delis & deuota intelligit. recurrit ad dñm spōsum suū ab ipo auxiliū exposulās
iuxt documētū psal. Jacta cogitatū tuū in dño & ipe te enutriet &c. qm̄ sperantē
in dño mia circūdabit. ¶ Aduertēdū est viteri⁹ q̄ in. xij. methaphysice solet p
bari & tractari late. q̄ est ponēdus vnus deus. q̄ est oim rerū prim⁹ princeps.
Uñ ratio & bonū & pfectio vniuersi consistit in ordine eorū naturaliū inter se & in
ordine ad vnū primū ad qđ oia ordinant. Et ideo elemēta sūt ordinata ppter
mixta. mixta ppter alia bruta. & bruta ppter hoies. & ista iferiora ppter supe
riora. supiora ppter intelligētias. & intelligētie ppter vnū deū primū. Jtē pri-
mus pūceps iste. scz de⁹. ipm est sēp necesse esse. sz illd necesse nō pōt multipli
cari. q: si sic cā esset multiplicatū. q: in eternis posse & esse nō differūt. ptz scdo
physicor. vel ergo necesse esse eēt multiplicatū ad finita vel ad infinita. nō scdm
q: in nulla specie multiplicatio idiuidūor est determinata. ergo ad infinita. & ibi
oia possibilia de facto sūt. ergo infinita sūt necesse esse. Vident ibi multe alie rō-
nes. & latiꝰ ponunt p Albertū magnū in suo tractatu de causis. vbi pfūdissime
ista materia pertractat. Et ad idē in ppōnib⁹ ꝓculi a quo fact⁹ est alius tracta-
tus q̄ intitulat liber de causis. vbi ista materia subtilissime tractat. ¶ Cōsiderā
dū est viteri⁹ q̄ btūs Bernard⁹ dicit sic ad deū. q̄ dives es in via. q̄ magnific⁹
in iusticia. q̄ mun ficus i gra dñe deus nr. nō est q̄ sibi sit nbi. respicis humiles
misericorditer saluas pcōres. Et Aug⁹. sup. x. sermone. xix. Deus tibi totū est
si esurieris panis tibi est. si sitis aqua tibi est. si es i tenebris lumē tibi est. si nu
dus es & ves tis tibi est &c. ¶ Aduertēdū est q̄ hr q̄ vt tenet fides catholica. de⁹
est trin⁹ in psonis. vn⁹ in essētia. sicut in symbolo athanasii. Quicūq; vult salu⁹
esse. Et i symbolo aplōr. Credo in deū. Et de ista bñdictissima trinitate videant
tractata i pmo sniar i tertio p magistrū & alios doctores theologie. vbi etiā tra
ctat materia de pcessiōe spūs sci ab vtroq;. scz pre & filio. In quo pūcto princi
pali est discordia iter nos latinos & grecos. iō laborādū eēt ad vnionē ipor no
bis cū. vnione tñ prius iter nos facta. ¶ Cōstrue. O de⁹ crēo vel q̄ es. par. i. eq̄
lis pri & filio & spūi sco. qui sūt tres psone. tñ vn⁹ est de⁹ ops. qr p. & idē. i. eadem
essētia i trinitate p̄sonar. tu dico maiestas (q̄tū ad prem) gloria (q̄tū ad filiū)
virt⁹ (q̄tū ad spūm scm). De attributis diuinis nō est hic videndū. q: materia illa
p theologos tractat. Et cuilibet istor pōt intelligi hoc sit tibi distinguēdo. ma
iestas. sit tibi &c. cui. s. deo. tres psone sunt. scz pater filius & spūs sanctus. tria nō
sunt. etiā sine fine. hoc est eternaliter (ultra q̄ est in p̄senti: fuit in p̄terito: & erit i
futuro) collaudat te. seruit tibi (q: tu es dñs dñantiū &c. Tu inquā q̄ es. sine pri
cipio. iube to. i. p̄cipito. vel velis. vel permitto. nos (q̄ p veritate tuēda decerta
mus) vicere. i. superare. falsa (& tenet neutraliter). i. falsitates hois & fraudes he
reticor & scismaticor. Et sic ptz q̄ sicut pcustis primꝰ inuocat sua numina. ita
aliqs hic inuocat verū deū oipotentē eternū & infinitū ac ineffabilem.

Certauere sequi demissis frondibus orni
Orpheа per syluas modulantem carminis odas
Erudicem motis qui regna tenent acherontis
Conditione graui iussit proserpina reddi.

¶ Facta ītrocatōe:ecce pseustis aggredit materiā vel disputatōem vel alter cationē inchoat.vel inchoata puus condēter cōtinuat.Et diuidit in duas ptes q: p:imo ponit ficta pseustis ꝓpositio.Scōo alithie vera narratio.ibi.Re regis co:pus.Primo dī sic b:euiter.q arbores seq̄bant o:pheū p syluas melodi orie cū instrumētis musicalibus resonantē.Dicit preterea q dea infernoꝝ voluit q erudices o:pheo restituere:t.tali ꝑditoe grauī adiecta q si ipa retro aspi ceret:ipa ad inferos rediret:Ista fabula hꝫ ab Ouidio de trāsformatis in puci pio.ri.ii.vbi de morte o:phei.Sz in p:in.r.tangit fabula de erudice.¶ Sciēdū ergo q o:pheus sām⁹ vates fuit t musicus filius p:ebi t caliopis.vt tangit Maro in bucolicis.habuit vxorē erudicē.q colligēs flores pedibus pressit serpentē.a quo inuenenata mortua est.t descendit ad inferos.O:pheus ita dulciter cora duo infernalibus cū lyra cātauit:q ꝓserpina dea infernoꝝ ei vxorem erudicē cōcessit.tali pacto:q si retro se respiceret:eā statim ꝑderet t ad īferos rediret.t q: eundo t incedendo retro se aspexit.ideo ipa redut ad inferos. quā nunq̄ recuperare potuit.¶ Veritas hist:ica fuit(vt dicūt)O:pheus fuit homo eloquēs t discretus:ita vt homes passim p agros bestiaq̄ more vagātes ad ciuilitate t vite honestatē redigerēt.Cōformiter ad sniam Tullij in phemove teris rhetorice.vbi recomendat facultas oratoria.¶ Ista fabulā exponūt glose coes.Per o:pheū intelligēdo eloquentiā.p erudicē mētis discretōem t sapientiā.q est amica t vxor eloquētie(unquēte Cicerone vbi nuper allegabat. Ad me quidē diu cogitante rē.Ideo ipe hanc potissimā sententiā dicit)Et cristum aut sapientiā sine eloquētia parū ꝑdesse ciuitatibus.eloquētiaz vero sine sapiētia nimirū obesse plerūq̄.ꝑdesse nunq̄.Ista discretio leta est a serpēte t detrusa ad inferos:qñ dedit terrenis t ambitioni t talibus.Et sepe (vt aut hie renymus)insipiētes t idiote t simplices celū rapiūt.nos aūt cū literis nostr(ad inferna demergimur.¶ Ista erudices p oīones t instructōes o:phei reuocata erat ad viā salutis.sed reincidit t recidiuauit in peccā priora.t sicut canis redut ad vomitū.ideo ꝑpetuo in inferno tenebitur.¶ Vel orpheus pōt significare rationē.cuius comes est erudice.i.sensualitas voluptatibus dedita.quā nititr retrahere ratio(q̄ semp remurmurat)sicut ptz de syndereſi superiori illa portione rationis q̄ nūq̄ extinguit (vt dicūt theologi).Reuocat aūt sensualitas a vicijs p dulcedinē predicationū t p lectura scripturaꝝ.sed homo ipse nimis sensualitati obediēs t ꝓmittēs rationē(q̄ dña esse debuerat)ancillari.ad infernū iterꝝ descendit.qñ vires inferiores nō plene obedīūt superioribꝰ.t in tali differētia virtū t rebellione dñabitur sine redemptione.Ista est explanatio glose cōis.¶ Vltra ista dico q o:pheus est xp̄s filius solis.i.dei patris.vxor eius est amica est humana natura(quā deus dilexit)t eā serpens.i.diabolus tētauit t peccare fecit.vt visum est p:ius in illo tertu.Incola primus homo rē.Et ita oēs descēderunt ad inferos ante passionē xp̄i.Sz idē xp̄s misertus amice sue. humane nature(quā creauerat t participē sue glorie cōstituerat)eam ab inferis liberauit.tali tn pacto q si peccaret ad infernū descēderet a quo nūq̄ liberaret.¶ Consequēter redeūdo ad primā partē tertus.sciendū est q postea orpheus contēnebat oēs mulieres t ascendit quēdam montē vbi dulcissime cuz lyra sua resonabat.adeo vt arbores venirent ad audiēdum melodiā illius carminis.t stabāt p ordinē iuxta ipm.ita etiā sata.lapides.aues.leones. t talia.¶ Iste orpheus est doctor sanctus vel predicator iustus.q de inferno.i.de mū

do venit ad acumen mõtis ad cõtemplationẽ dei. ⁊ lecturã scripturaꝝ sua' sancta predicatõc ⁊ vita petõres lapideos ⁊ induratos ⁊ erectos ꝑ supbiã conuertit ad penitẽtiam ⁊ vitã rectã. ¶ Cõtingit aũt qñq; q quia iste vir fugit mulieres ⁊ palã viciosos cax mores predicat. ideo odit̃ ab eis. ⁊ qñq; occidit vel aliter grauatur. sicut dicit Ouidius. q mulieres orpheũ finaliter occiderũt. ¶ Construc. Omn. i. ille arbores. certauere. i. certauerũt. sequi orphea. i. orpheũ (accusatiuus grecus est. iuxta illud Alexãdri. ¶ Cũ tenet eus rectus aliqñ fit ꝑa quartus) modulantẽ. i. cũ medulis musicis dispenentẽ ⁊ canentẽ. odas. i. notabulas (⁊ inde dr melodia. ⁊ inde etiã dr odo ꝓpriũ nemẽ. q odores sunt alacres. leti. hylares. ⁊ gaudẽtes. vel dr odo quasi odorẽ dans oibus. ꝑ ethimologiã. Et est odo nomẽ ꝑfectissimũ ꝓpter duplicẽ figurã sphericã. q̃ iter figuras geometrales est ꝑfectissima sicut declarari solet circa primũ de celo. vbi tractat materia de sphericitate celi. vnde o est littera spherica significãs ꝑfectionẽ ⁊ in hoc nomine bis ponit. ad denotãdũ maiorẽ ꝑfectionẽ odonis. Vel ethimologisat odo. quasi oia dans cibus ꝓpter eius liberalitatẽ magnificẽtissimã ⁊ largitatẽ. Vel dr quasi demenẽ oppumẽs ꝑ cõstantiã ⁊ virtutẽ. vel ethimologisat quasi oẽ diuinũ cohinẽs. quasi ipe sit de nũero electoꝝ ⁊ predestinatoꝝ. Vel dr odo ab odore virtutũ ⁊ honestate vite. Odas ergo carminis. i. cãtilene. Et est carmẽ sequi uocũ. vt ponit eberardus. Carmẽ dictamẽ ⁊c. ꝑ siluas. i. ꝑ memoria. Et dr a silco sules (⁊ hoc dico) frõdibus. i. foliis seu ramis. demissis. i. deorsum missis ⁊ depressis. pserpina. illa dea. vxor plutonis. iussit. i. precepit ⁊ ꝓmisit. eruditem. i. illam mulierẽ. reddi. i. orpheo restitui. cenditiene grauiam declarata. Et hoc dico. illis motis. i. cẽmetis. ꝑ dulcedinẽ cantus ⁊ melodie. qui tenent. i. cohinent ⁊ inhabitant. regna. tenebrosa ⁊ epaca. acherentis. i. inferni. Acheren dr ab a qõ ẽ sine. ⁊ chere salus. quasi sine salute.

Ne regis corpus vexaret predo malignus
Chordarum musa puer adiuuit cytharista
Cuius erat studium pelles tondere bidentum
Temporis articulo successit dextera sceptro.

¶ In hac parte ponit alithia historiã. vbi incipit narrare gesta aliaꝝ duaꝝ etatũ. Et diuidit in duas partes principales. Primo agitur de quarta etate in tẽpore regũ. Secõ de qnta. scda ibi. Inscius esse. Itẽ primo ponunt historie regũ qñ vnus regnabat sup totũ populũ. Secõ qñ regnũ diuisum est ꝓpter peccata salomonis. scda ibi. Hubee ethereas. Item prima in duas. Primo de duobus primis agitur. Secõ de tertio. scda ibi. Oiperens ubide. ¶ In prima parte dicit sic. Dauid cytharista impedichat melodia chordaꝝ. ne diabolus vexaret corpus saulis. Dicit preterea q studiũ dauid erat in tensione cuiũ: sed statꝫ post effectus est rex. ¶ Presens historia originaliter scribit primi. Regũ. xvi. capõ. Et pdictꝫ in precedẽtibus expedite sunt materie libroꝝ Numeri ⁊ Iudicũ. ⁊ explanando primã partẽ nostri tertius. sciendũ est q israelitis primus rex fuit dictus saul. qui ex mandato dñi quandã ciuitatẽ destruxit. Ille aũtẽ deus inhibuerat ne aurũ aut alia bona. ab eis secum ferret. sed ipse captus auri pulchritudine. ipm secum asportauit. Vnde iratus deus ab ipo spiritũ sanctũ retraxit. ⁊ cũ spiritu maligno vexari ꝓmisit. Et vt dr in fine illius capli. ad pcepti

rtus.qñq; spūs malignus arripiebat saul. Dauid aūt tollebat cytharā ⁊ pcu
tiebat cū manu sua: ⁊ refocillabat saul ⁊ leuius habebat. ab eo eni recedebat
spūs malignus. ¶ Saul pōt significare oēs hoies mortales: q cupiditate ⁊ am
bitione tēporaliū bonoꝝ detenti a spū maligno. s. a diabolo agunt. ⁊ in oia faci
noꝛa coꝛ animus impellit. Dauid eni significat xp̄m. q interpretat manu fortis
⁊ aspectu desiderabilis. q ipos hoies ab erroneo calle. virtutū tramitē dirigit.
⁊ sic demonē ipedit ne noceat hoibus p suas versutias ⁊ tēptationes. ¶ Circa
istā particulā ad videndū modū in quo spūs iste malus cessabat. ⁊ animꝰ sau
lis ista musicali armonia recreabat. Sciēdū est aliqualiter speculatiuā ingre
diēdo q oēs sensus nr̄i ex pceptōe firma obiecti tēperati soluunt in delectatōe
vt pz p experientiā. Et inter voluptates (q animus nr̄os ⁊ sensibꝰ ingeruntur)
nulla est puroꝛ aut nature cōueniētioꝛ aut iocūdioꝛ q illa quā auditus defert
in mentē. Et ob hoc oēs pythagoꝛici ⁊ platonici dixerūt oēm cōpagmē nr̄i coꝛ
poris ⁊ nr̄i animi esse cōiunctā ⁊ cōpositā quadā coaptatiōe ⁊ armonia musica
li. Et ita sentit Boecius: dicens. Coꝛporis status eisdē quodāmodo ꝓportioni
bus videtur esse cōpositus. q bus modulationes armonice in arte musica copu
lari demonstrant. Et Aristoteles etiā in. viij. politicoꝝ attribuit maximā efficā
ciā vim ⁊ potentiā arti musice. Unde in olympiadibus Jouis sacerdotes con
fluentiū ad sacra mortaliū. quosdā sub frigij modi sono incitatos reuocata inte
rius vt sensuū rapiebāt. ita vt sopito exteriou tumultu ꝓfunditas nōnunq; ve
ritates attingerēt. Unde pythagoꝛas negauit. deuulsit. ⁊ a ratione adduxit.
vel edurit quēdam adolescentē quasi furentē. ⁊ volentē comburere domū coꝛ
nualis sui. ꝓpter meretricē quādam: sed ita graui tactu sponte succinuit py
thagoꝛas q cū retraxit. Audemus eni ad experientiā p sonos tubarū obsessos
a demone adduci a perturbatione animi ad statū quietū. Ex q bus satis ꝓba
biliter ⁊ verisimiliter conclud potest q sono dulci cythare animus istius saul
lis potuit mulceri quāuis illud attribui possit diuine dispositioni ⁊ permissioni.
¶ Circa secundā particulā istius textus sciendū est q de successione dauid in
regnū habetur. ij. Regū. primo. vbi puus. Dauid manifestatur p quēdam iu
uenē mois saul ⁊ ionathe filiū cius. ⁊ mestitia quā concepit dauid. Et in capō
scdo scribitur qualiter vnctus est Dauid in regem super domū iuda. Et in ter
tio capō agit de dauid. q etiā regnauit sup domū iuda in ebron. ⁊ composuit fe
dus cū abner principe exercitus Saul. q traderet regnum saul in manu eius.
¶ Per dauid intelligimus xp̄m. qui interfecit Goliam. i. diabolū. ⁊ portas in
ferni confregit. ⁊ cōtra philistinos. i. iudeos ⁊ infideles predicauit. ¶ Cōstrue
Puer. scz dauid. cytharista. i. ludens cū cythara. ⁊ diuuit musa. i. musica scien
tia. chordarū. i. fideliū musicaliū. ne piedo malignus. scz diabolus. qui male ani
mam nostrā a virtutibus depredatur. veraret. i. fatigaret. corpus regis. i. sau
lis. cui. scz dauid studiū. i. exercitiū ⁊ labor erat. tonderet (scōc coniugatiōis est.
⁊ significat crines remouere ⁊ abradere) pelles bidentiū. i. ouiū. (Unde dicit ca
tholicon. bidens est quoddā instrumentū rusticoꝝ bifurcatū propter duos den
tes. Et quando est femunini generis est ouis a duobus dentibus. q ꝓminent
⁊ cum quibus fertur nasci. ⁊ est generis incerti) dextera. ipsius dauid. succcssit
sceptro. i. virge regali ⁊ dominio regis saulis. articulo. i. in breui spacio tēporis
¶ Hec historia hz clarā cōuenientiā ⁊ dependentiā cū fabula precedenti p cy
tharā orphei ex vna. ⁊ dauid ex altera partibus.

Herbarum succos tractant silennius heros
Arte potens tali vt credas cuncta fateri
Exortes lucis virga reuocauit ab vmbris.
Quem natum mage lactauit mamma nouerce.

¶ Dic pscultis ꝓ libito suo incipit facere aliã narratõem dicẽs ꝙ mercurius tractabat succos herbaꝝ ⁊ ab inferis alias cũ virga sua reuocabat. tantã enim habuit artẽ vt illa faceret. Dicit vltimo ꝙ ipe a iunone nouerca sua fuit nutritus lacte ꝓpio. Cuius esset filius maie athlantis. Mercurius semp in poetis introducit vt iouis nũcius. vt ptz in pmo metharh. in fabula de yo. ⁊ a Virg(. iiij. eneyõ. clare. vbi iupiter mãdauit ei ⁊ pcepit venire ad eneã morãtẽ cũ dydone.

¶ Declarãdo textũ latius sciẽdũ est ꝙ iupiter multos habuit filios sicut ybi ponũt poete. quoꝝ vnus fuit mercurius quẽ iuno tñ diligit ꝙ etiã lacte ꝓpio ipm enutriuit. ⁊ se semp illi benivolentiã prebuit. Iste erat discretus valde i arte medicinali ⁊ habuit virgã appellatã caduceã. vñ dicebat caducifer. qui parte tacta ꝙ eã viuificabat. ⁊ in parte mortificabat ⁊ suscitabat mortuos ⁊ ad vitã de inferis reducebat. Fuit aũt filius maie-athlantis ꝺ ꝙ gorgonẽ a perseo i mõtẽ cõuersus fuit. ⁊ optime describit Virg(. in. iij. eneyõ. Jãq volens apicẽ ⁊ lacera ardua cernit. Athlãtis duri celũ ꝺ vertice fulsit. Physice exponẽdo põt dici ꝙ iupiter est aer superior iuno inferior. mercuri⁹ est mẽtis currus. scz sermo humanus. ⁊ dr filius iouis. qr ꝙ hũc recõsiliamur supbis. hũc lactauit iuno vberibus suis. qr cũ loqmur attrahimus aerẽ inferiorẽ. quo attracto aspiram⁹. ⁊ mẽtis cõceptũ exprimim⁹. vt ptz ex pmo de aia. vbi dr ꝙ vox est sonus aeris respirati ad arteriã vocalẽ pcussi cũ imaginatõe significãdi. ideo dr in pncipio sum mulaꝝ logicaliũ. ꝙ vox est sonus ab ore aialis ꝓlatus. naturalib⁹ instrumẽtis formatus. ¶ Cũ aũt hic de mercurio agat. iõ eius descriptionẽ videamus. ꝺz Fulgentiũ. Pingit aũt vt hõ habẽs alas in talis. caput caninũ. in manib⁹ virgã soniferã circũdatã serpẽtibus. ⁊ gladiũ curuũ dictũ harpe. ⁊ hñs fistulã in ore ⁊ galerũ in capite vel galeã. sibi consecrat gallus. ex altera pte erat argus occisus. Iste est deus mercatoꝝ. ⁊ iõ dr mercuri⁹ quasi mercãtũ kyrios. i. dñs. Et etiã deus furtoꝝ. ⁊ de viro in feminã se mutabat. ⁊ nigra cãdida ꝓ libito faciebat. Astrologi dicũt mercuriũ esse planetã de se benivolũ. ⁊ est nũci⁹ iouis. qr velociter facit cursũ vel motũ suũ. ⁊ iõ dr mercatoꝝ dñs. qr ipe dr deus eloquẽt. c. mercatores aũt indigẽt multa eloquẽtia. ⁊ nati in ꝓstellatione eius sunt eloquẽtes. ¶ Mercurius significare põt quẽlibet bonũ prelatũ ⁊ superiorẽ ꝙ est custos gregis dñici. iõ hz caput caninũ erpiẽs aues a faucibus lupoꝝ infernalitũ. hz alas cõtemplatõis. de qbus dicit Boeci⁹. Sũt eterni penne volucres ⁊c. Talis hñs dz virgã prudẽtie ⁊ correctõis gladiũ seueritatis ⁊ iustitie. fistulam eloquẽtie spũalis. dz cui hñs rhetoricã diuinã. de qua pulchre more suo tractat dñs Guillermus parisien. in suo tractatu de rhetorica diuina. Debet esse vigil ⁊ diligẽs ad modũ galli. iuxta illũ hymnũ. Alex dicit nũcius ⁊c. Iste est de⁹ mercatoꝝ inquãtũ mercãdo lucrat alias deo. ⁊ furat diabolo pctõres. ⁊ dz hñs modo rigorẽ viri. modo suauitatẽ ⁊ benignitatẽ mulieb⁹. ẽ sm diuersas tpũr negocij circũstãtias. Talis occidit argũ. i. diabolũ vel quẽlibet depiauatũ. Aliter significare posset sapiẽtes huius mũdi ⁊ aduocatos. vtilitatẽ ꝓpriã siue puuatã

vtilitati publici preferēres. sed istud causa brevitatis omitto. ¶ Cōstrue. heros heroys ō: vir fortis. ꝓbus. strēnus Allēnius. s. mercurius sic dictus a silennio mōte in quo colit. vel ō: a silendo. i. movēdo. q: de sūmo celo ad terras movet. ideo ō: interpres divinū tractans. i. tractādo disponēs. succos. i. aquas. humores vel liquores herbar cōficiendo medicinas. revocavit. i. liberavit. et retraxit errores. i. alias erpes (Eroys fm catholicon ō: ab er et soys. i. extra sortē positus. vt Sapiēn. ii. Nemo nostrū sit eroys luxurie vestre. i. alienus vel extra sortem. lucis. i. claritatis. ab vmbris. i. ab inferis (vmbre. ꝓpie dñr aie vagantes adhuc circa sepulchra fm paganor quorūdā erroneā opinionē) virga. i. cū virga mercurius dico. potens. i. doctus et instructus tali arte medicine. vt credas alis. cuncta fateri. i. cōfiteri (simpler ꝓ composito illū uta esse potentē in illa arte) quē. scz mercurū. natū. i. filiū (hic natus nomē est et regit genitiuū. aliquādo reperitur participiū vt a Virgilio primo eney ō. Nate dea tē. (mate. i. illius mulieris filie athlantis. de quo superius aliqd dictū est. mammā nouerce (ō: quasi novos arcēs. vel ō: a nocēdo. nouerca eius erat uno lacte. vt. i. sibi lac. minis strauit et prebuit. Et hec de hac parte dicta sufficiant.

Omnipotens ithide poscenti dona sophie
Annuit intantum nature vincat vt vsum
Preditus ingenio decorauit menia templo
Confectum gazis euertit amor mulieris.

¶ Hic alithia ꝓsequēter subiūgit historiā suā. et dicit breviter sic. Deus oīpotēs salomoni ꝓcessit magna et egregia dona sapiētie. et idē salomō templū construxit. Tpe aūt sapiēs et divinus abūdans ꝓ amorē vnius mulieris subversus et deceptus fuit. ¶ Iste text⁹ hz tres particulas. Prima tractat de sapiētia salomonis. de quo habet. iii. regū. iii. cap⁹. vbi ō: q ꝓfirmatū est regnū in manu salomonis filii david. et accepit filiā pharaonis. et nō erat edificatū templū dñi vsq; in diē illū. Et dū immolaret salomon in gabaon vbi erat excelsum maximū. et obtulit mille hostias in holocaustū. apparuit dñs salomoni ꝓ somnum nocte dicēs. Pos⁹ula quid vis vt dem tibi. Et dixit salomon. Dabis dñe si placet servo tuo mihi cor docile vt possit iudicare populū. et discernere inter bonū et malū Et dixit dñs. Quia sapientiā et nō aliud postulasti. ideo ecce sapiēs et intelligēs in tantū vt nullus ante te similis fuerit tui. et nullus post te surrecturus sit: etiā similis sit tui. Et stati in eodē caplō ponit historia de iudicio salomonis qñ duabus mulieribus ꝓ filio litigātibus dixit. Afferte mihi gladiū et dividite infantē vivū tē. Et illā historiā tangebat romanus ille papa Gregorius. xii. primus dict⁹ ꝓprio nōie angelus cognatus in literis ad memoriale bulle dño Benedicto. xii. missis. ¶ Hic principes clare introducunt ad sapiētiā et prudentiā prie oibus aliis exquirēdā. sine qua impossibile erat ipos regnare bene. Tūc Egidius romanus in secūda parte primi libri de regimine principū. caplō. viii. ostendit q de cet reges et principes esse prudētes. Et causa est. q: sine prudētia nō est rex fm veritatē. sed nōīe tantū. Secūdo sine prudentia de facili vertit in tyrannū. Tertio sine ipa nō pōt naturaliter dñari. Primū sic ꝓz. Rex est nomē officii vel dignitatis. est enī regis officium vt suā gētē regat et dirigat in debitū finē. et hec sit ꝓ prudentiā. Tūc ō: vi. ethicor q illos estimamus esse prudētes q sibi et aliis pos

sunt bona speculari ꝛ pulchere. Est ergo quidam oculus quo bonū ꝛ debitus fi
nis conspiciat. q ergo hoc oculo careat nō sufficiēter videre pōt ipm bonū. nec fi
nem. igit ꝓpositōe. ꝛ sic talis careus p:udēna magis est signū regis q̄ sit rex.
sicut denarius ereus vel plūbeus est signū aliq̄n mille librar. Alia duo ꝓpo:
tionabiliter declarat. Scōa particula nr̄i textus agit qualiter salomon edifica
uit templū dñi. ꝛ illud o:ginaliter scribit. iij. Regum. vi. caplō. vbi dr q̄ domus
quē edificauit rex salomon habebat. xl. cubitos ex lōgitudine ꝛ alta ꝓporciona
biliter. ꝛ posit ibi ꝛ sequit. Edificauit parietes domus intrinsecus tabulatis ce
drinis. ꝛ ꝓsequēter describit o:aculū. ꝛ dr ꝓsequenter q̄ oia cooperuit laminis
aureis opere quadro ad regulā. ꝛ ibi mirandū ꝛ pulch:ū artificū describit. cu
ius expositio remittitur oīno ad doctores theologos ꝛ ad sacros doctores. Ex
hac particula clare ptz q̄ decet reges ꝛ p:incipes esse magnificos. sicut tangit
idē Egidi⁹. c. xx. parte allegata vbi dicit. Tangit phūs. iij. ethi. sex ꝓpietates
paruifici q̄ si inerient regib⁹ maxime derogarēt regie maiestati. Prima ꝓpie
tas est. q̄ circa oia deficat. qr esse paruificū est facere parua ꝛ derectina. Scōa
eius ꝓpietas est si ꝓtingat etiā paruificū magna expēdere ꝓ paruo pdit ma
gnū bonū. Tertia est q̄ cunq̄ facit tardāt facit. Quarta est paruificus hz men
tionē p:incipaliter quō paruos sūptus faciat. Quinta est q̄ semp expēdit cū tri
sticia ꝛ dolo:e. Sexta est q̄ cū ipse nihil faciat videt ei semp q̄ agat maio:a q̄
debeat. ¶ Ex q̄bus ptz q̄ decet p:incipē esse magnificū in constructōe castro:
ecclesiar. ciuitatū ꝛ collegio:. Sūme tñ cauere dz ne hoc faciat de rapina sub
dito:. ne dicat sibi. Lōgeries lapidū varijs ꝓstructa rapinis. Corruet. aut alter
rapto: habebit cā. ¶ In tertia particula textus p:esentis agitur qualiter salo
mon p amorē mulierū fuit euersus. ꝛ de hoc o:ginaliter. iij. regū. xi. caplō. vbi
dr q̄ amauit salomon mulieres ꝛ alienigenas multas. cū tñ dixisset deus. Non
ingrediemini ad eas: nec ingredi̇etur ad vos. certissime enī aduerti̇t corda ve
stra vt sequamini deos earū. Et habebat salomon multas vxores. ꝛ. ccc. concu
binas. Cuiq̄ senex esset deprauatū est cor eius p eas. ꝛ adorauit deos alienos.
Que videns deus dixit. q̄ habuisti hoc apud te scindā regnū tuū. ꝛ dabo illud
seruo tuo. verūtamen in diebus tuis nō faciā ꝓpter dauid patrem tuū. sed de
de manu filij tui scindā illud. ꝛ dabo illi tribū vnā ꝓpter dauid seruum meum
ꝛ hierusalem quā elegi. ¶ Allegorice exponitur sic. Dauid vir fortis nō edifi
cauit templū. sed salomon. i. xp̄s rex ꝓpacificus construxit templū. scz ventrē glo
riose virginis marie. finaliter xp̄s ꝓpter ecclesiam passus est mortem. et sic
quasi seipsum abnegauit ꝛ factus patri obediens vsq̄ ad mortē mortem autez
crucis. Ex hac parte clare appāret q̄ perniciosum est nimis adherere mulie
ri. Dio quo videatur idē Egidius in. iiij. parte cap̄. ij. vbi dicit q̄ mores iuue
nū vituperales sunt sex modis. Primo vt dicatur. ij. rhetorice. Iuuenes sūt pas
sionum insecutiui. ꝛ maxime insequuntur cōcupiscentias circa corpus. sunt enī
incontinentes ꝛ insecutores venereor⁹ actuum. ꝛ magis reguntur passione q̄
ratione. Scōo sunt de facili vendibiles. Tertio sūt nimis crediti. Quarto sūt
contumeliosi. Quinto sunt mendaces oīno quodāmodo pertinaciter adheren
tes. Sexto in actionibus non habent modū: sed oia faciunt ꝛ in excessu. contra
documentū comici in andria. Nāq̄ arbitror appime in vita esse vtile vt ne q̄ā
nimis. ¶ Et ideo q̄ oppositū habēt sex alie iuuenū bone ꝓprietates. quas iste do
ctor enumerat i pmo cap̄. quarte ptis. Primo enī iuuenes sūt liberales. Scōo

sunt animosi ꝛ bone spei. Tertio magnanimi. Quarto nō sunt male moti. Quinto de facili miserent. Sexto sunt verecūdi ꝛ erubescatui. Et ista etiā tangūtur ū. rhetorice. ¶ Ultimo circa istū tertū sciēdū est ꝙ salomon multa habuit noia sicut solet notari. ꝛ apte ōr ꝛ declarat circa initia lib'or biblie. quos ipe composuit. scz sapiētie. parabolaꝝ. ecclesiastes. cāticoꝝ. vt apparet p hec metra. Ithida pacificus salomon simul ecclesiastes. Appellāt doctū quattuor ista virum. ¶ Cōstruc. Dipotens. scz deus. annuit. cōcessit. ubide. i. salomoni (ꝛ interpreta tur discretꝰ) poscēti. requirēti. dona sophie. i. sapiētie (grecū nomē est inean: uz vt vincat vsum nature. qz nō est visum nec auditū ꝙ aliqs hꝰet naturaliter tā tā sapientiā iste dico. predītus (de predor aris. predatus. i. diues effectus) ingenio. i. ingenij sapientia (scōa breuis. i. honorauit. ꝛ ōr de decus decoris) menia. i. muros (caret singulari numero. ꝛ declinat menia niū. nibus.) templo (ꝛ ōr a tē plo'. nō est in vsu) amor. s. inordinatus. mulieris (mulier ōr quasi molier. vel q̄si mulcēs herū. de qua hieroñ. ꝓtra iouinianū. Pulchra facile adamat. qō plures amāt difficile custodit. molestū est possidere qō nemo hꝰe dignat. minore tā miseria deformis mulier hꝰ ꝙ formosa seruat. de qua Esopꝰ. Femina femineū n l bene finit opus.) euertit. i. effrenauit. destruxit cū. ꝓfectū. i. repletū. simul factū. gazis. i. diuitijs. ¶ Historia ꝓuenit cū fabula prioꝝ. qz sicut ibi visum est de mercurio. de quo dictū est. Arte potens tali rē. ita hic de salomone ōr. Nature vincat vt vsum. Et ibi de iunone bona nouerca. hic aūt de muliere pessima.

Gnosia cum raros quateret dodona racemos
Mater larga ceres miserata fame pereuntes
Tritholomum mundo misit serpente ministro
Qui primum terre speciem monstrauit ariste.

¶ Hic cōsequēter pseustis reincipit ꝓlibito tāgens talē fabulā. Quodā tpe quo dodona sylua crethēsis ꝓducebat paucos fructus. Ceres mater larga. humani generis miserta. instruxit tritholomū in agricultura. q̄ primus ministrāte serpēte. hoibus modū colendi agros ꝓ frugibus edocuit. ¶ Presens historia scribit ab Ouidio circa finē. vi. methamꝛh. vbi ōr ꝙ Ceres irata de amissione filie sue ꝓserpine. misit sterilitatē p terā terrā. pestē aūt filiā reperisset. misit tritholomū in curru q̄ trahebat a serpēnbus. ꝛ p illū ceres dedit semina ꝛ fruges toti mūdo. dū aūt iste venisset ad domū Lynci regis. voluit cū occidere lynceus sed ipe p cererē mutatus est in lyncē. qz suā militē occidere parauerat. ¶ Veritas historica vt dicūt fuit ꝙ ceres fuit dña diuissima. q̄ tpe cuiusdā famis acerbe p tritholomū ꝓcuratorē suū vendi iussit frumēta in diuersis partibus orbis ¶ Ista fabula crpenit. Ceres est deus pater. tritholomus est rp̄s. vel filiꝰ dei incarnatus. q̄ seminauit legē semē fidei nr̄e fructuosum. filia cereris est alia humana ñ p petrī ꝛ prevaricationē ꝓthoplastī ꝓdita erat. Lynceus est potius iudex. q̄ effectus est obstinatus ꝛ bestialis. ¶ Aliter Ceres est rp̄s. q̄ p. stē filiā suā aiam. de penetralibus plutonis. i. diabeli liberasset. etiā tertū mūdū consequēter post resurrectōem ꝛ ascēsionē suā recreauit p semina euāgelij publicata p tritholomū. hoc est p discipulos suos. qz in oēm terrā exiuit sonus eoꝝ. ¶ Aduertēdū est ꝓfecto iter ad tertū. ꝙ in prima etate homines vescebant glādibus ⁊ fructibus naturaliter in sylvis ꝛ agris sine cultura crescētibꝰ. vt dicit Boca

v.de conso.phie. Felix nimiū prior etas cōtenta fidelibus aruis.nec inerti perdita luxu.facile q̄ iera solebat ieiunia soluere glande. Tales fructus maxime abundanter crescebāt in dodona.q̄ semel sterilis fuit. Ceres aūt quercus filiā suā.in truxit tritholomū filiū cuiusdā hois.in cuius domo recepta fuit.agricul turā.habebat aūt iste currū cereris tractū a serpēibus.q: sm veritatē trithoolomus erat homo astutus t prudēs. ¶ Physice ceres pot significare vim naturalē p ductiuā rerū p caloē t humoē.cuius filius dr̄ pserpina. quasi prope terrā serpens.q: in celo luna est inferior planeta.q̄ dñatur supra humida. t ea nō vigēte in rebus fit sterilitas.q: deficiēte humore fructus nō pullulāt. ¶ Cōstruc. Cū dodona.illa sylua.quasi dans dona.gnosia(adiectiuū est. gnosius sia. siū.i.cretheūs.a ciuitate illius patrie sic dicta)quateret.i. pduceret t emitteret(vñ quateret significat cōmouere.pcutere.pcutere.verare.t hȝ cōpositā cōcutio.pcutio.icutio.discutio.vt dicat catholicō)racemos raros.i. paucos fructȝ (t hic nomē speciei sumit p noie generis)ceres.illa deū frugum. quasi creās res mater larga miserata(de miserior aris.t nō de misereor eris) poies supple pereuntes fame(hec fames mis)misit mūdo(dr̄ a mūdādo p antifrasim.q: mūdus nō mūdatur.sed magis polluit.ergo q̄ manet in mudo quō mūdus erit) tritholomū.illū virū.t hoc dico serpēte quodā ministro.i.ministrāte sibi.q̄.scz tritholomus.mostrauit(sine de.t tūc textus est speciē t nō spem.si aūt textus sit demōstrauit.tūc dicet spem monosyllabū)pumū.spem vel speciē. aristē.i.frugū bladi vel segetis(t dr̄ de areo ares)terre.i.terrenis hoibus.

Nubes ethereas precibus obstruxit helyas
Gramina nulla super madidus stillaret vt imber
Pullus humo patria bibit a torrente propheta
Sufficit pastus quem detulit alitis corvus.

¶ In hac parte alithia incipit ponere historiā de populo israel q̄ regnū eorum fuit diuisum ꝓpter pctā populi. Et diuidit in duas. Primo ponit gesta tēpore maloꝝ.scōo tēpore quorūdā bonoꝝ.ibi. Occasum iosue. Itē prima in tres.scōa ibi. Effugiū terre.tertia ibi. Addictus morti. In prima parte dr̄: sic. Ad preces helye nubes celi obstructe fuerunt.ita vt nullus humor caderet supra herbas terre ꝓpter qd̄ ipe expulsus est a patria.t bibit de torrente.t comedit pastum sibi allatū p corui. ¶ Hec historia habet.iii. Regū.xvij. Unde helyas homo dr̄ unus exorauit deū vt nō plueret sup terrā annos tres t mēses scr.q: videbat iezabel reginam gentilē volentē cogere populū israel sacrificare idolis.po'dea aūt orauit amore populi israelitici.quasi pereuntis vt plueret t pluit.vñ dr̄: in caplō allegato. q̄ factū est verbū dñi ad helyam dicētis. Recede hinc t vade cōtra orientē.t abscōdere in torrēte charith q̄ est cōtra iordanē. t ibi de torrēte bibes.t ita fecit. Corui quoq deferebant ei carnes t panē.t siccato illo torrēte iuxta mandatū dñi.iuit in sareptā sydoniorum.t ibi a quadā vidua nutritus est. ¶ Et historia ptz q̄ efficax est oratio viri iusti apud deū.q: multū valet deprecatio iusti assidua.vt dicit btūs iacobus i epistola sua canonica.caplō.v.vbi allegat hanc hi touā. Est enī oratio quasi nuncia:quā ad deū p parte nostra mittimus.q̄ si fuerit iusta t honesta.t ea postigamus humiliter t deuote. exaudit da vt dicat Augꝫ.in quodā sermone. Ero si pura est.si casta fuerit celos pene-

trans vacua nō redibit. Et idē alibi. Oratio orāti est subsidiū. deo sacrificiū. demonibus autē est flagellū. Et Ambrosius sup psalmū dicit. Despiciunt oratione leues. diffidētes. inutiles. seculis curis anxie. ꝛ rerū corporaliū curis implicite. bonoꝝ aūt operū fructibus infecūde. Item Cassio. sup psalmū. Oratio serenat cor. abstrahit ꝛ mūdat a vicijs. subleuat ad celestia. reddit capacius ꝛ dignius ad accipiēda dona spūalia. ¶ Jezabel significat diabolū q̄ homes faciebat idolatrare. helyas aūt est xp̄s infringēs potestatē demonis. ꝛ ante aduentū xp̄i cessabat pluuia ꝛ ros predicatōis dñi. q̄ helyas bibit de torrēte in via ōr in p̄s. hoc est q̄ xp̄s bibit de torrēte in hac valle miserioꝛdie. q̄ vere languores nr̄os passus est. ꝛ p nobis mortuus est. Lomi. hoc est pcōres ministrabāt xp̄o necessaria vite. Finaliter helyas delatus est in celū in curru igneo. s. post resurrectōem eius. vt aperit textus sequēs. ¶ Cōstrue. Helyas. ille ꝓpheta. obstruxit. i. clausit. ꝛ pluere nō passus fuit. nubes ethereas. i. aereas (q̄ fm veā philosophiā nubes sunt in aere. ꝛ sunt vapores humidi elcuati a corpoꝛib⁹ humidis. vt ab aquis ꝛ talib⁹ p caloꝛē solis in aerē. scz in mediā regionē aeris Et istis nubibus coadunatis. ip̄e graues sunt ꝛ cadūt. ꝛ ex hoc causat pluuia sicut magis declarat sup primo metheoroꝝ) precibus suis (hec est tertia species cesure q̄ ōr post eptimemeris. q̄ vltima de precibus breuis est: ꝛ hic producitur in principio quarti pedis) vt nullus imber (ōr ab inebriādo. i. fecundādo terrā. i. nulla aqua. nullus humoꝛ. nulla pluuia) stillaret. i. stillādo caderet. sup gramina. i. herbas (ꝛ hic prepositio postponit suo casuali. p figurā que dicitur anastrophe. q̄ per Virgiliū. Transtra per ꝛ remos ꝛc̄. Et vt dicit Donatus. quādo dicit pubetenus) ꝓpheta. i. helyas (dicit a ꝓcul. ꝛ foꝝ faris) pulsus humo. i. a terra patria (adiectiuū ē) bibit a torrēte (ꝛ ōr a torreo. i. voluo. vñ ebriarius. Torrēs estiuēs aqua ex nubibus liq̄factis) pastus. i. cibus. nutrimentū (ꝛ dicit de pasco scis.) suffecit sibi. quē pastū coꝝ⁹. illa auis. assecla. i. minister nūcius (Assecla fm catholicon dicit de assequoꝝ queris. seruus vel comes q̄ sequitur aliquē) detulit. i. sibi apportauit.

Gorgonis effigie mortalis vertitur yde
Nam qui viderunt quasi lapides diriguerunt
Bellorophon monstrocum palladis arte perempto
Comit equi pennas: ꝛ se dimisit in auras.

¶ Hic pscustis ponit aliā fabulā. ꝛ dicit q̄ mortales homes ꝛtebant a gorgone ita vt q̄ cā viderēt rigorē lapidis cōtraherēt. Dicit preterea q̄ bellorophon mōstro deuicto ꝛ pempto. p artē palladis. comit. i. ornat equū suū ꝛ volauit p aera ¶ Sciendū est q̄ in hoc textu dupler pōt esse lectura. Prima vt in istis quatuoꝝ versibus tantūmodo tractet vna materia. scz de Perseo q̄ superauit gorgonē. q̄ perseus alio noīe appellat bellorophon. vt inquit. Secūda lectura esset vt in duobus primis versibus tangat fabula de Perseo ꝛ gorgone. in sequēs de bellorophon. ¶ Aggrediendo ergo primā expositionē. hec fabula describit ab Ouidio in. iiij. methaꝑ. circa finē. Glose cōes grecismi sup illo versu. In triuiantibus poeticis. Gorgones tres monocule. q̄ fuere sorores dicūt sic. Phorcus q̄dam rex fuit q̄ habuit tres filias. scz meduſam. curialē. ꝛ strēnionē. q̄bus morte supueniēte ip̄e reliquit regnū. Iste tres solū habebāt oculū ꝛ gorgonec vo

cabãtur. Meduſa aũt oẽs cernẽtes ſe mutabat in lapides. ſed miſſus eſt perſeus ad gorgonẽ interficiendã. ⁊ habebat arpem gladiũ mercurij: ⁊ ſcutũ pallas cryſtallinũ. Vnde meduſam auxilio ⁊ cõſilio palladis interfecit. cui cũ arpe caput abſciderct. ex ſanguine eius ortus eſt equus pegaſeus alatus. ¶ Veritas hiſtorica fuit q̃ phorcus rex tres filias habuit. illas. ſ. que habere vnum oculũ dicunt. qõ nihil aliud eſt: niſi q̃ ſucceſſerũt i regnũ patris. ⁊ fere ipe tres vnicã ⁊ cõſimilẽ pulchritudinẽ habuerũt. vñ monocule nũcupant. ¶ Dicũt cõ ſequẽter ille gloſe ꝑ allegoria q̃ phorcus. i. mẽtis grauitas quã timor comitat habuit tres. filias. Stẽnio interpretat carnis debilitas. Euriale delata ꝑfunditas vel cogitatio fluctuãs ⁊ inſtabilis. Meduſa obliuio deſperatio vel terror. q̃ etiã ceca dr. Cecus eni dr ille quẽ cõmittant ille tres ſorores. Meduſa vero ſe inuẽtes in lapides cõmutabat. i. ille q̃ habet tria vicia durus quaſi lapis efficitur. ¶ Perſeus eſt homo virtuoſus. arpes mercurij eſt bona facũdia. Clipeus palladis eſt ſapiẽtia cũ q̃bus vicit illa tria vicia. Per pegaſum equũ alatũ ⁊ diurnũ illius bonã famã ꝓcedentẽ ab operatoribus virtuoſis intelligimus q̃ q̃ totũ mũdũ generaliter diuulgat. Dicunt aũt gorgones quaſi terre cultrices ge eni eſt terra. orge cultura. Ex q̃bus apparet q̃ ad ſuperãdũ hoſtes feroces nõ minus requirũt ſapiẽtia q̃ bellica arma. ¶ Vltra iſta aliter põt exponi hec fabula. Gorgones iſte ſunt aduocati q̃ homes lapides. i. ſtupẽtes ⁊ admirantes eos reddũt. q̃ oẽs habẽt vnũ oculũ. hoc eſt vnũ genus malicie ad extorquẽdas pecunias. ⁊ iſtũ oculũ. i. ſenſum naturalẽ quẽ appellãt. ⁊ iſtã prudentiã ⁊ ſapiẽtiã mũdi aufert mors. ⁊ eos dimittit ſine capite rationis. ⁊ ita moriunt ⁊ a perſeo vincunt. Vel ꝑſeus eſt xp̃s natus de dane virgine gloriosa. Vñ dicit Fulgẽtius. q̃ perſeus occidit meduſam. i. ſtatim cũ aliquis facit aliq̃ notabile factũ ſtatim naſcit equus volucris. ſ. fama publicãs illud. quã famã pulcherrime deſcribit Virgilius. iiij. eneyd. ⁊ late dicit. Fama malũ quo nõ aliud velocius vllũ Mobilitate viget: virẽſq̃ acquirit eũdo. Parua metu primo ꝛc. ¶ Circa alios duos verſus ſciendũ eſt q̃ aliter dicũt alii de inuẽtiõe pegaſi qui ꝓcuſſione ſui pedis fontẽ in elichone mõte muſarũ fecit. Vnde pretus vel prieto rex libie duas vxores habuit. De prima puerũ habuit ſagaciſſimũ. pulcherrimum. fortiſſimũ ⁊ generoſiſſimũ. ⁊ dictus eſt bellorophon. Prima vxore mortua habuit ſecundã q̃ iſtũ puerũ cõcupiuit. ⁊ q̃ ipe ſibi obtẽperare noluit. ideo erga maritũ ſuũ eũ accuſauit. Quo audito pater decreuit eũ mittendũ ad quondã monſtrũ ſicilie ſuperandũ. ſ. chimerã q̃ a parte ſuprior erat leo. in medio hyrcus. ⁊ a parte inferior ſerpens. Iſte iuuenis iſtud monſtrũ ſuperauit: ⁊ pegaſum equũ acquiſiuit. ¶ Veritas hiſtorica fuit q̃ in ſicilia erat quidã mons periculoſus. i cuius pede leones habitabant. in ſecũda hyrci ſilueſtres fortiſſimi. in tertia ſerpẽtes. In hunc montẽ accuſatione nouerce ſue iſte puer miſſus eſt. ſed oia euaſit ⁊ chimerã ſuperauit. ¶ Iſtud monſtrũ poteſt ſignificare meretricẽ quãlibet. Iurta illud. Omnis mere vera meretrix eſt dicta chimera. Eſt leo pars prima. mediũ caper. anguis ad ima. Eſt leo per faſtus. capra ſordibus. anguis ad aſtus. ¶ Aliter iſte mons eſt iſte mundus qui habet tria genera ferarum. In primo gradu ſunt leones violenti raptores impij ⁊ ſuperbi. In ſcõ ſunt hyrci fetidi ⁊ luxurioſi. In tertio ſunt ſerpentes ⁊ diuites aſtuti ⁊ auari. Bellorophõ autẽ. i. xp̃s vel quilibet virtuoſus iſta ſuperat. ⁊ ſic mundũ ſine periculo euadit Et hec fabula allegari poteſt contra maliciã nouercarũ. ¶ Conſtrue. ꝙde (di-

cũt glo'ecões. fuit regina q̃dam q̃ mutata fuit a medusa. sed ego illud nũq̃ re
perio t ego credo q̃ melius gloset sic) ydea. i. forma. t est nomẽ grecũ. t decli-
natur. hec ydа ydos. t ide ydea t ydos t alcides) mortalis. s. humana. vertit. i.
mutat. effigie gorgonis. i. medusę. nam ꝑ q̃ria. illi. q̃ viderũt illũ. diriguerunt. i.
rigidi facti fuerũt quasi lapides. bellorophon. ille vir. comit. i. ornat. pẽnas. i. cri
nes equi sui. t dimittit se in auras. i. in aera. t hoc dico. mõstro rempto. i. occiso.
cũ arte palladis. illius dee(q̃ est dea lapiẽtie. Mõstrũ est vt dicũt phi natura-
les. effectus veniẽs extra iemp t frequẽter cũ dispositionib' sibi aut ispeciei sue
discoueniẽtibus. Et põt in genere venire quadrupliciter. Primo ex parte ma-
terie in se. t hoc dupliciter. vel ꝑter defectũ vel ꝑter abundantiã. Scõo mõ
ex dispositõe ipsi' materie. vt si in numis sicca t fluxibilis. sic generat gnau'. t
econuerso. Tertio ex ꝓximẽte materia. sicut si matrix aliquo mõ rũpat t exit aliq̃
portio materie. t sic fit homo gybbosus. Quarto mõ ex ꝑte agẽtiũ vel superoꝝ
vel particulariũ. t de istis latius videat in scõo physicoꝝ circa finẽ.

Effugium terre iezabel obstruxit helye
Cum distractus equis apparuit igneus axis
Flammea que venit vatem quadriga leuauit
Spiritus heredi geminatur amore magistri.

¶ Dic alithia subiũgit historiã suã q̃ dependet ab alia tacta prius. Dicit ergo q̃
helye nõ est relictus locus ꝑ quẽ effugere posset. sed ois impeditus fuit ꝑ iezа
bel. Dicat viterus q̃ helyas fuit cũ curru igneo ductus t eleuatus in celũ. Di
cat finaliter q̃ spũs ꝓphetisandi quẽ habebat helyas: geminatus est in discipu
lo suo helyseo. ¶ Hec historia describit. iij. Regũ. xix. Quãtũ ad primũ versum
vbi dr. Nũciauit aũt achab iezabel oia q̃ fecerat helyas. t quõ iterfecisset oẽs
ꝓphetas baal gladio. misitq̃ nuncios ad helyã dicẽs. Dec mihi faciãt dñ t hec
addant. nisi hac hora cras posuero aiam tuã sicut aiam vnius ex illis. Timens
ergo helyas fugit. venitq̃ in bersabee iuda. t dimisit ibi puerũ suũ t iuit in de-
sertũ. t petiit a dño. Dñe sufficit mihi. tolle aiam meã. t placet sese t obdormi
uit in vmbra iuniperi. t sibi apparuit angelus dñi. t ibi ꝓsequẽter aperit. ¶ Ex
ista particula elicit vnũ documẽtũ. s. q̃ nullus ꝑter veritatẽ vel diuini cultus
vel fidei assertionẽ vel exaltatõem dꝫ aliq̃ damnũ incurrere. nec a potentibus
dꝫ quoquo mõ affici viri litterati veritatẽ. t q̃d agẽdũ t dicere t asserere debẽt
Sꝫ iunt aliqui cupiẽtes eos impedire ne veritatẽ dicant. vel post eã dictã vo-
lunt eos aliquo modo opprimere. t hoc est vere ꝛyrannizare. Permittantur er
go libere loqui q̃cunq̃ ꝑm deũ t iustitiã dicta debeant(saluo tamẽ semp honore
regio) Verũtamẽ vt dicatur in ethic(. Si veritas t amicitia dissẽtiant: veritas
est amicitie preferẽda. Et malicia vel tyrãnica conditio istius regine iezabel in
hoc non est imitanda: sꝫ sceleratissima reputanda. ¶ Circa aliam partem: ciẽ-
dum est q̃. iiij. Regum. ij. caplõ. habetur quomodo helyas cũ discipulo suo de
galgalis transiuit in bethel. de bethel in hiericho. t deinde in iordanẽ. t tulit he-
lyas pallium suum t inuoluit eum. t percussit aquas q̃ diuise sunt in vtrã ꝑtẽ: t transierũt ambo ꝑ siccũ. Et dixit helyas ad helyseũ. Postula a me q̃ vis
vt faciã tibi anteq̃ tollar a te. Dixit helyseus. Obsecro vt fiat spũs tuꝰ duplex
in me. Et ecce currus igneus t equi ignei. Et ascẽdit helyas ꝑ turbinẽ in celũ

ꝛ clamabat helyseus. ¶Pater mi.pater mi. Et scidit vestimẽta eius in duas ꝑtes.ꝛ eleuauit palliũ helye qđ ceciderat ei.ꝛ illo ꝑcussit aquas ꝛ nõ sunt diuise Et dixit. Ubi est deus helye. Et iter ꝑcussit ꝛ diuise sunt.ꝛ trãsiuit aquã. Uidẽtes hoc filii ꝓphetaꝝ q̃ erant in hierico.dixerũt. Requieuit spũs helye sup heliseũ.ꝛ veniẽtes in occursũ eius adorauerũt eũ ꝓnu in terrã. ¶ Et ꝓsequẽter tangit qualiter missit sal in aquas:ꝛ dixit. Sanaui aquas has. ꝛ non erit vltra mors neq; sterilitas. Dicũt glose q̃ iezabel.i.iudei vel synagoga.helyã.i.rp̃m. morti tradidit.q̃ rp̃s a morte resurgẽs in celos ascẽdit. Heliseus aũt deprecat⁹ est.vt spũs helye in eo duplicaret.i.ante eꝯ ascẽderet discipulis suis dedit spiritũsanctũ.vt in die pẽthecostes in igneis linguis. ¶ Aduertendũ est q̃ boni discipuli est optare vt magistri spũs in eo duplicet.i.dz diligẽter laborare exercẽdo se in studio.vt possit maiorẽ sciẽtie gradũ in duplo attingere ꝛ hẽc q̃ sit ille quem habuit magister suus. Hoc aũt fieri poterit vt de facultate oratoria dicit Cicero. Arte imitatõe ꝛ vsu vel exercitio. ¶ Cõstrue. Iezabel.illa regina(nomen est inde clinabile)obstruxit.i.clausit ꝛ impediuit.helye.isti sctõ ꝓphete.cf fugiũ(vt de effugio gis.i.recessũ vel fugã.vel locũ ꝑ quẽ effugere vel euadere possit terre)cũ aris(Aris est pars currus.ꝛ i tractatu de sphera vt linea trãsiens ꝑ cẽtrũ sphere applicãs extremitates suas ad circũferẽnã.ꝛ vtraq; pars sphere vt aris sphere. Uñ aris dꝫ motat volubilitatẽ circuli vel sphere circa ipz qđ cõnotat dyameter.ꝛ in hoc est differẽtia inter ea)aris ignis.i.currus igneꝰ ꝛ sic hic esset synecdoche.distractus.i.diuersimode tractꝰ.apparuit.helye. quadrige(vt de quattuor ꝛ iugũ flãmea.quasi ignea q̃ venit de celo.leuauit.i.eleuauit.vatẽ.i.vatũ ꝓphetã(ꝛ sic sumit in bono significato)spũs ꝓphetic. geminat.i.duplicat.heredi.s.helyseo.amore magistri sui.scz helye(magister vt a maiori statu. ¶ In istis duabus hist'is est facilis cõparatio. Primo largitas celestis.ꝛ sterilitas helye(vt dicũt glose ad illã partẽ. Nubes ethereas ꝛc. Aliter vt q̃ sicut in illa fabula gnesia ꝛc.facta est mentio de bonoꝝ abũdantia data a cerere.ita ibi. Nubes ꝛc.de bonoꝝ ꝛ pluuie carẽtia facta ab helya. Ista aũt ꝓsens historia cõuenit cũ ꝓcedenti fabula in hoc q̃ sicut ꝑseus delatus est ꝑ auras cũ pegaso equo ita helyas in curru ille.ꝛ sicut gorgones iste erant mulieres pueruse.ita ista regina iezabel fuit pessima. Ad̃ sicut bellorophon habuit aiẽ pallad̃ia.i.sapientiã.ita heliseus spũm magistri sui duplicatũ.

Tithonum thalamis dignatus auroza superbis
Augendo vitam mutauit in vsq; cicadam
Extinctum troie sepeliuit mennona longe
Annua cuius aues venerantur festa frequentes.

¶ In hac parte ꝓsequitur ꝓ libito incipit fabulari seu disputare. Et dicit q̃ tithonius fuit maritus auroze.q̃ virã suã tñ ꝓdurit donec in cicadã mutat⁹ fuit Dicit preterea q̃ mennon filius auroze mortuus est in bello troiano ꝛ sepult⁹ ab eo.cuius festa ab auibus annuat celebrant. Hec fabula quã ad primam partẽ tangit in.iiũ.eneydos. Uirg(.vbi vt: Tithoni croceũ linquẽs aurora cubile ꝛc.vbi ꝓz q̃ terrus est tithon: sine r.in prima syllaba. Fuit aũt iste tithonus frater laomedõtis patris priami regis troiani ꝛ. ¶ Huius fabule veritas historica est q̃ tithonus fuit rex potẽtissimus orientalẽ terre partẽ inhabitãs.ideo

maritus ꝺi aurore. Aurora enī ē hora matutina qua sol oritur. ⁊ ꝺi: ab aura. Ē aūt aura vētus dulcis ꝙ tūc flare solet. mutatus ē in cicadā aial. paruulū garrulū. qi in senectute sua mōte alior senū fuit garrulus. iuxta illud Ouidū. O sola fortes garrulitate senes. Hue aūt sunt ꝓpietates ꝙ faciūt ad recōmēdationē senectutis. videant a tullio de senectute ꝙ inc. pie. O tite. si qd ego adtuto curā ne leuasse ⁊c. ¶ Circa scōam pñs textus particulā sciendū ē: qꝫ vt hꝰ. xuj. methañ. vbi describit luctus aurore de mōte mēnonis. Et dicat Ouidius. Lucebat ē aurora suis intēta. ꝙq nūc quoq dat lachrymas ⁊ toto rorat in orbe. Et de mutatōe mēnonis in volucres dicat. Et primo timulis volucri nūc vero volucres ⁊c. Ān mēnon iste iuit ad troiā ⁊ ibidē interfectus ē. Ipse aūt a mꝺre sua fuit in rethyco ꝓmōtorio troiano sepultus. ⁊ aues singulis annis festa eius celebrare dñr. ¶ Veritas fuit ꝙ mēnon vir strenuus fuit occisus ⁊ ibi sepultꝰ. ⁊ iuxta sepulchrū eius solebāt aues ꝙplurime nidificare. Dicit aliter ꝙ dū sepeliebat mēnon ⁊ fiebat ignis regalis astiterūt aues. quaꝫ due ceciderūt in ignē ⁊ mater credidit. ideoꝫ filij aiam vel cineres trāsmutari in aues. ō voluit ꝙ ministri singulis annis illis duas aues sacrificarēt ad honorē filij sui. Ex hac parte elicat pie mꝛis oīm sepelietis filiū suū defunctū. ⁊ pie lachrymātis ⁊ gemētis. ⁊ ofones ⁊ obsequa ꝓ ipo facietes ⁊c. ¶ Cōstrue. Aurora illa regina. dignās (ꝺi de dignor aris. i. dignāter accipiēs thalamis suis. iuxta illō. Dic thalamū spōsi ⁊c.) rubris. i. nobilibꝰ ⁊ pōpositis. tithonū. illū virū mutauit cum sugēdo. i. ptrahēdo ⁊ ꝓducēdo. vitā suā. in vsqꝫ cicadā. i. in illud aial paruulū. (qō cātat ꝙ estatē totā in cauernulis terre. ꝙ ō intelligunt homines ociosi ⁊ dediti lasciuis ⁊ voluptatibus mūdanis. nihil curātes nisi locos ⁊ illecebros. Dicat aūt cicada ān sī cito cadēs. i. morīēs.) Aurora sepeliuit mēnona. i. mēnonā (actus est grecus) extinctū. i. suffocatū. interfectū. occisum. Troie. nomē est ville. ⁊ est dissyllabū. ⁊ ꝺi a troie rege. ⁊ sita est in frigia. Et inde troius a. um. dissyllabū. ⁊ troianus a. um. ⁊ tros trois. i. troianus. ⁊ troas dis. vel dos. i. materia troiana. Longe pōt esse aduerbiū qualitatis. vel nomē). onge. i. pōpose. ample. magnifice. cuius mēnonis festa annua. i. annuati iterata (aues ꝺi ab auēdo. i. cupiēdo vel ab a ꝙ est sine ⁊ via) frequētes. i. frequētantes (nomē ꝓ participio) venerat. i. honorat (verbū est cōe. hic actiue vel trāsitiue positum.

Addictus morti faciem rigat imbre salubri
Rex ezechias ⁊ fati distulit horas
Ne dubitaret item se promeruisse salutem
Hora sui cursus sol retroflexit anhelus.

¶ In hac ꝑte ponit aluthia suā recreationē. dicēs ꝙ ezechias rex morti addictus flevit. ⁊ ꝑ mortis sue dilatauit siue dilatatum fuit a deo. ⁊ ne dubitaret ḋn salutē ⁊ vite ꝓlongatōem meruisset. sol ꝙ ꝓtinue mouet ad motū sphere deterētus cursum suū. reflexit ad ortū. ¶ Deficiens hystoria hꝰ originaliter. iiij. Regū. xx. vbi ꝺi. Egrotauit Ezechias vsqꝫ ad mortē. ⁊ venit ante eū Isaias filius amos ꝓphete. dixitqꝫ ei. Hec dicit dñs deus. precipue domui tue. morieris enī ⁊ nō viues. Qui cōuertit faciē suā ad parietē. ⁊ orauit dñm dicēs. Obsecro dñe memētο quō ambulauerim in veritate cora te. Fleuit itaqꝫ fletu magno. Et factus est sermo dñi ad Isaiā dicēs. Reuertere ⁊ dic ezechie. Audiui orōnē tuaꝫ

ꝙ vidi lachrymã tuã. ꝙ ecce sanaui te. die tertio ascẽdes tẽplũ dñi. ꝙ addã dies tuis quindeci annos. sed ꝙ de manu regis assyrie ꝛ liberabo te. ꝙ ciuitatẽ hãc ꝛ tegã ꝛc. Et dixit ysaias. Afferte massã succe ꝛ. Quã cũ posuisset supulcus eius curatus est. Et dixit ysaias. Vis vt ascẽdat vmbra decẽ lineis. an vt reuertatur totidẽ gradibus. Et ait ezechias. Facile est vmbrã crescere decẽ lineis. nec volo vt hoc fiat. sed vt reuertat retrorsum decẽ gradibus. ꝙ ita factũ est. Et illud sufficit ꝛ textuali expositõe. Alia eiusdẽ capituli dimittunt tanq̃ impertinẽta. vt prius. ¶ Ezechias representat quẽlibet petõrem cui ꝛcedit deus spaciũ penitẽtie. intantũ ꝙ etiã priora crimina ꝙ petã põt ꝛ cõtritionẽ penitẽtiã ꝙ satisfactionẽ ꝛ confessionẽ emẽdare. dño eni nõ vult mortẽ petõris. sed magis vt cõuertatur ꝙ viuat. Et hic aliqualiter tangi posset materia de confessiõe. in libello memorialis. scz Penitẽas cito petõr ꝛc. ꝙ illa materia ad longũ tractat. tuũ. Sniax. Verũtamẽ ꝙ notari volo illud qđ scribit Marci primo. Penitemini ꝙ credite euãgelio ꝛc. ¶ Aliud documẽtũ est hic. s. ꝙ multũ valet oratio cũ fletu ꝙ amaritudine cordis. vt etiã talis oẽs impetret sanitatẽ corporalẽ. imo ꝙ vite ꝛ longationẽ vltra periodũ naturalẽ. vt hic. Ideo facta est illa ꝛsuetudo religiosa. qua peregre ecclesias dei. beate marie. ꝙ alio ꝛ sctõ ꝙ sctã ꝛ visitare solemus. dũmodo in intẽtio sit recta. ꝙ petitio rationi cõsona. ¶ Cõstrue. Ezechias rex israelita. addictus. i. adiudicatus vel deputatus (ꝙ est textus melior q̃ adducꝰ p u) morti. rigat (actiuũ est aut absolutũ) faciẽ suã. imbre. i. aqua ꝙ lachrymis. salubri. i. salutifero ꝙ vtili. ꝙ ipe dissuluit. i. plengauit. horas fati. i. mortis suc. ꝙ ne ipe dubitaret se ꝑmeruisse. item. i. uterũ (vt aũt ꝑmercor de ꝑ ꝙ mereor) salutẽ. i. vite dilationẽ. imo. vt. i. certe sciret sol (vt quasi solus lucens. ꝙ est medius inter alios planetas. vt dicũt astrologi. sicut rex in medio regni) anhelus. i. festinus vel fatigatus vel velox cursus flexit retro loram (lora est habena equi. hoc solũ methaphorice ꝙ poetice attribuit) sui cursus. i. motus. Iste versus est astrologicꝰ quo ad sententiã. qi in eo tangit de sole. de motu eius. de retroflectõe vel retrogradatõe. de qbus videat inscẽs de celo ꝙ mũdo tract. de sphera. ¶ Ista historia cõuenit cũ precedẽti narratõe fabulosa vel poetica. in hoc ꝙ sicut tithoni vita aucta est ꝙ in cicadã cõmutata est. ita vita ezechie. ꝙ sicut cõtra naturã est cineres mutari in aues. ita ꝙ sol retroflectat a motu.

Excedit laudes hominum qui primus agones
Instituit fieri sub vertice montis olympi
Ardua victrices obnubit laurea crines
Ducit pompa domum: sequitur confusio victum?

¶ In hac pte ꝓponit pseudis aliã hystoriã ꝑ quecando aliqđ. Et dicit ꝙ si ille ꝙ primus ostituit agones: nõ pẽs sufficiẽter laudari ab hoibus. qi in illis coronabant laurea q̃ obtinebãt triũphũ. ꝙ ducebant domũ cũ pompa ꝙ solẽnitate. illi vero q̃ vincebant erãt cõfusi. ¶ Pro illius textus elucidatõe. est aduertendũ ꝙ. vt dicũt ꝓfose cões. Hercules festũ a diuersis victoriis insignis in grecia rediisset. ꝙ toni cõfectus labore pariter ꝙ etate. quietã vitã ducere elegisset. iuxta olympiũ montẽ consedit. ꝙ ne hoies a virtute desistерent. inertẽ ꝙ consumerent vitã. diuersi generis ludos instituit. quos olympicos ab olympo monte vocauit. Nam alij cursu. alij luctatione. alij aliis pugnis inter se decertabant.

ꝛ ꝙ legitīe certasset ꝛ in agone ꝓstetissent.laurea corona ꝑmiabant.vt ait phūs
ꝓlo ethicoꝝ.Frustra tendit ille fortissimꝰ nullo athleta crotoniēsis quīdes victor
euasit. ¶ Dūt tñ ꝙ dicūt olympicos ludos a ioue ūstitutos.nā in olympico mō
te ꝑmorabatur.ꝛ.tat approbatoꝝ sñia.verūtñ explanando nñ certus nō stat in
decisione hui⁹ ꝓtroueꝛsie.ō ipm ad pñs reliquo. ¶ Sed ꝓ habēda iformatōe
morali ex tractu pñs sciēdū est ꝙ veluti prim⁹ institutor agonū nō pōt iuxta sē
tētiā ife sufficiēter laudari ab hoibus.qꝛ scz iuenit aliqd ꝙ hoies ad bene bteq;
viuēdū iuuaret.ita certe viri ifati ꝙ voluntina cōponut.ꝛ ꝙ ꝙ optima reperie
rint tradūt ifis.vt ad coꝝ posteros memoria accumuleī.accumulatissimis lau
dibus sūt extollēdi ꝛ publico stipēdio etiā nutriēdi.Ita etiā apollo delphicꝰ mē
sam aureā ad thalē milesiū.ꝙ tūc solus alios sapia ꝓstabat.deferri iussit.Et ita
clemētina de magistꝝ.xpianissimos francoꝝ reges facere iubet.saltē viris do
ctissimis quattuoꝛ idiomatū.vt ptz ibidē.ꝛ seruat fermē ꝙ totā italiā. ¶ Etiam
dat hic documētū.ꝙ hi ꝙ sunt dudū in ītalia palestra veriati.ꝛ ad postremum
emeriti principū cura ꝛ solicitudine debēt ꝓmoueri ad hoc: vt sciāt vñ future
vite necessaria accipiāt.Sic veteres romani fecisse multoꝝ testimonio cōperi
mus.ꝛ nūc vsq; vniuersitates suos ꝓbos ꝛ studiosos viros postq; sufficienter
docti sūt laurea magistrali insignūt.ꝛ sic eos a studio absoluūt. ¶ Alter⁹ dat
documētū.ꝙ illi ꝙ victi passionibus bestialib⁹ ventri ꝛ libidini operā dāt.ꝛ octo
torpēt cōfundēdi iūt.ꝛ ab aliꝝ ꝓfectu arcēdi.hi enim mores p.urimoꝝ corrūpūt
iuxta illud.Morbidē sola pecus infecit oē pecus.Do hāc rē etiā sunt apud ro
manos ꝓstituti cēsores.quoꝝ erat offiñ scire vñ ꝙq; viueret.ꝛ ꝙ nō aliquo arti
ficio aut modo honesto victū haberēt grauiter multabant.Instituere.laurē
tio valla teste.significat animū hois morb⁹ ꝛ ꝓ.filio instruere.Etiā significat in
capere.vt hic. ¶ Olympus.teste strabone.mōs est in grecia altissim⁹ ,iter thes
saliā ꝛ macedoniā.Est alter olympus in gallo grecia.alter vero ad mare rubꝝ
in ethiopia.ꝙ oriēte sole vsq; ad quitā diei horā flāmas emittit.Ab olympo ve
nit olympia fei gēnis.locus vbi fiebāt ludi:sed neutri gēnis certamina.Hec seruī
us in arte.Inde olympias tēpus quattuoꝛ annoꝝ.nā de quattuoꝛ ānis in quat
tuoꝛ ānos solebāt fieri tales agones.Et ꝑm hoc numerabant anni apud vete
res.vt olympiade tertia vel quarta ꝛc.sicut oli numerabant anni ab vrbe ꝓdi
ta.vel nūc a natiuitate xpi. ¶ Obnubere caput.i.caput operire.ait festus pom
peius.vñ nuptie dicte a capitis optione.ꝛ est trāslatio a nubibus ꝑm seruium.
qꝛ nubib⁹ celū tegit.Virgꝝ .in.ij. Ursuraseq; comas obnubit amictu.Laurea ser
tū vel coronula facta ex duob⁹ ramusculis lauri.qua olim coronabant milites
ꝙ bene pugnauerāt.hac etiā poete coronabant.vñ poete laureati dicti sunt.vñ
ꝛ baccalarii q̄si baccalaurii.qꝛ coronabant baccis lauri. Pompa grecum est.ꝛ
laurētio vallēsi teste. Pōpa ois spectaculū est in ꝓsperis ꝛ aduersis. ¶ Con
strue. Ille.s.ꝙ primus instituit.incepit.fieri.i.pagi.celebriaq; agones.illos ludos
sub vertice.i.sūmitate.olympi montis.sic dicti(excedit laudes hoim) sic ꝙ non
pōt sufficiēter laudari ab hoibus.ardua.i.magna.laurea.corona de lauro.ob
nubit.i.operit.crines victrices.i.ipsius victoris.ꝛ pōpa ducit.s.victorē.domuꝫ.
i.ad domū.scz ꝛ confusio sequit.victū.i.superatum.

Occasum iosue deflebant oppida iude
Macedonum campos fons detestatur & arbos

Omnis adhuc etas: sed ꝓcipue hieremias
Merent morte sua leges ⁊ nobile pascha.

¶ Hic aluthia ꝓfr subiūgit hīstoriā suā. vbi facit mē. ionē i sua narratōe deyno bono rege israel. Et dicit hic. q oppida iude fleuerūt ꝓpter ioiuc. dicit etiā q fōtes ⁊ arbores detestate fūt cāpos ⁊ patriā macedonu. dicit vlteri⁹ q ⁊ leges ⁊ pascha ⁊ hoies cuiuslibet etatis. ⁊ ipe hieremias p̄e ceteris etiā deflcuerunt. Hec hīstoria describit. iij. regū. xxiij ¶ Aduertēdū tñ q in qbuldā textib⁹ ponit iosue p u ꝓ iosie cā metri. ⁊ ibi ponit ifa ꝓ ifa. ⁊ ibi est figura antitheſis ſpecies methaplasmu. iuxt illō. Dicat antitheſis si ifa ponit vna. Ponere cū debes aliā si ō: olli ꝓ vlli. Vñ iste rex appellabat iosias ⁊ nō iosuas. vt3 in dcō ca. allegato ¶ Isto ꝓsuppōsito ꝓ explanatōe dicit textꝰ ulr⁹ capli diffuse ⁊ plīte quō iosias multū augmētauit diuinū cultū. ⁊ extirpauit hereſes ⁊ cōfregit oia idola. q vbi libet terraꝝ repire volebat. ⁊ legit cūctis audientib⁹ oia verba libri federis dñi. ⁊ ordinauit vt pplūs teneret oia p̄cepta illa ⁊ cerimonias. ⁊ oia q̄ scripta erāt in illo libro. ⁊ acq̄euit pplūs pacto. Dicit textꝰ multis interpoſitis: reuersus est in hierlīm. ⁊ p̄cepit oi pplo dicēs. Facite vala dño deo vr̄o. ⁊ ita factū est. Dicit vlterius textꝰ ibidē. q in diebꝰ eiꝰ ascēdit rex egypti nechao ꝓtra regē assyrioꝝ ad flumē eufratē. ⁊ abiit iosias rex iuda i occursū eiꝰ. ⁊ occisus est in mageđo cūvidisset eū. ⁊ portauerūt eū serui sui mortuū in hierlīm ⁊ sepelierūt eū i sepulchro suo. Tulitq; pplūs terre ioachim fratrē iosie ⁊ vnxerūt eū. ⁊ ꝓstituerūt eū regē ꝓ ꝑre suo. De isto ergo iosia dicit textꝰ nr̄ q multū doluerūt ⁊ ꝓmisterunt sunt iudee de morte eiꝰ. ¶ Iste iosias figit xp̄m. ꝓpter cuiꝰ morte aliq viri boni doluerunt cāpi aūt macedonū. i. malox iudeox ⁊ etiā spūuz infernaliu fuerūt facti detestabiles ⁊ miserabiles ꝓpter tōtē sacri baptismatis ⁊ arboris sce crucis. Hoc cōcors in fi. lecture ist⁹ textꝰ ponit vnū notabile de occasione agni in pascha masculi sibi. sz omitto cā brevitatis. ¶ Ex hac hīstoria erudiunt reges ⁊ ꝓncipes vt iuma diligēna augeāt cultū diuinū. mō ꝓ edificatōem ecclesiaꝝ nouaꝝ. ꝓ sustentatiōne vetex. ꝓ virox ecclesiasticox ꝓtectionē. ꝓ oim bonox ecclie tuitionē. ꝓ ſcis manicox ⁊ hereticox exterminatione. Itē p3 hic q tristes. ⁊ desolati sunt subditi morte dñi cox ꝓpri ⁊ sci. q eos ad oēm veritatis viā ꝓduxit. Econtrario elicie. ū est q magno gaudio ⁊ ingēti letitia capiūt subditi posit morte p̄cipis eox tyranni iusti ⁊ quiēti. cuiꝰ morte quolibet die ip̄ecant. Quapropter sp cū oi iusticia ⁊ eqtate ⁊ leticitate superiores dcūq; debēt inferiores regere, dirigere ⁊ itēdere sūmis viribꝰ: vt ab eis diligant quātū fieri dēū ⁊ rōnē fieri pōt. ¶ Cōstruc. Oppida. i. castra. iude. i. iudei oppida. incolētes (⁊ hic est methonomia q̄ fit qñ ꝓnēs ponit ꝓ ptēto) deflebat occasū. i. morte (ō: de occido. media brevi) iosue (cū metri vt ꝓdict) fons (ō: a fouēdo) detestat. i. maledicat. detestabiles reddit. cāpos macedonū (Macedonia est ꝓ3 grecie de q̄ natus est alexāder magnꝰ. ptz in hīstoria sua. cuiꝰ patria incolę macedones dr̄) ⁊ arbos. i. arbor: (ō: cui hec arbor vel arbos) leges (lex ō: a legēdo vel potiꝰ a ligādo. de lege ⁊ iusticia ⁊ iure. i. v. ethi. Et ista materia tractat iurist⁹) ⁊ pascha. illa festiuitas (ō: a phase. i. trāsitꝰ Celebrāt iudei pascha ꝓpter trāsitū p mare rubrū. Et illud erat figura illi⁹ q celebramꝰ ꝓpter trāsitū xp̄i de morte ad vitā p resurrectōem. Declinat aūt hoc pascha. huiꝰ pasche. p̄e declinatōis. verūtñ repit paschatis. nō obstāte aucto riate Jo. de hrlādria q hoc ꝓhibet. nobile. i. magnū excellens ⁊ egregiū. inc-

rent.i.ploꝛãt ſua morte.oĩs etas.i.hoĩes cuiuſlibet etatis etiã meret.t hieremi as.ille ꝓpheta etiã meret.ꝑcipue.i.maxime t pie ceteris.ſecz in libꝛo Thꝛenoꝝ hieremie.hoc eſt in lamẽtatoĩbus ſuis. ¶ Iſta hiſtoꝛia eſt ꝓtraria fabule pꝛemiſſe.qꝛ ibi narrata eſt letitia t põpa ꝓpter ludos olympicos ab hercule reꝑtes.hic vero triſticia t dolor t meſticia ꝓpter eccaſũ regis ioſie. ¶ Poteſt tñ eſſe cõuenẽtia.primo in hoc q hercules fuit vir ſtrẽnuus.ita ioſias. ſcõo in hoc q ſicut hercules inſtituit ludos.ita iſte nobile paſcha.

Dum tonitrus ſimulat ſalmon t fulmina quaſſat
Lampade terrifica percurrens elidis arua
In medio pontis non paſſus iupiter hoſtis
Comparis arma ſui deiecerat igne minaci.

¶ In hac parte põit pſeuſtis incipit aliã narratõem. Et diuidit i duas partes ꝓmo pꝛemittit pſeuſtis narratio fabuloſa. Scõo alitꝛie ſubiũgit veritas hiſtoꝛica.ſcõa ibi. Inſcius. ¶ Dicit ſic tertus.q ſalmon ſimulabat ſe deũ p ;tonitru t fulmina q̃ fingebat t agitabat p elidẽ ciuitatẽ.vñ iratus iupiter occidit eũ fulmine tacto.t arma ſua in mari ꝓiecit. Iſta fabula deſcribit in.vi.eneyõ. vbi õr. Vidi t crudeles dantẽ ſalmoneas penas. Dũ flãmas ignis t ;tonitr' imitat olympi. Quattuoꝛ hic iuectus eqs t lãpada quaſſans. ꝑ gramen pꝓlõs mediecz p elidis vrbẽ. Ibat ouãs.diuũcz ſibi poſcebat honoꝛẽ. Demẽs q̃ numbos t nõ imitabile fulmẽ. Aere t cõmipedũ curſu ſimul arat equoꝝ. Et dependet hec hiſtoꝛia ab illa q̃ tacta fuit ibi imediate ſupius. Excedit laudes . qm̃ elis eſt ciuitas in pede mõtis olympi.vbi erat pons q̃dã ſupꝛa quẽ trãſibat iſte rex ſalmõ.q vero noĩe ſalmoneus õr.ſed hic vocat ſalmõ metri cauſa.cũ curribus t fragoꝛe maximo t thedis illitis ſulphure t accẽſis.t ita currẽs p ciuitatẽ videbat eſſe iupiter.fulminare volẽs ciuitatẽ.quẽ iupiter occidit t fulminauit.qꝛ ipe q̃ erat homo mortalis.ptãtem deoꝝ ſibi vſurpare cupiebat. ¶ Hiſtoꝛia fuit vt dicũt q ſalmõ dñs elidis ſepe ꝓcertauit cũ ioue rege.cretheſe.ipz tñ iupiter a ciuitate ſua expulit t ipm̃ nauali pꝛelio ſupauit. Aliter dicũt alij q ſalmen fuit hõ liberalis t gratus pꝓlõ ſuo. Vñ ipe ſuperbire cepit.t quaſi voluit adoꝛari tãq̃ deus. Ideo fecit ſibi locũ excelſũ vñ videbat emittere fulmina.tonitrua.t talia hmõi.ſed diſpoſitõe vindicte occiſus eſt. Et iſte intellectus videt bene eſſe ꝓformis cũ hiſtoꝛia tertus ſequẽtis. Hic in ſequẽti tertu notat illõ ſalubꝛe documẽtũ. Nõ plus ſapere q̃ oꝑtet ſapere:ſz ſapere ad ſobꝛietatẽ. Debet eni q̃libet eſſe ꝓtẽtus cavocatõe in qua vocatus eſt:nec i dementiã tantã devenire.t illud qõ nõ eſt in ptãte ſua vel infra ſe. ſi tñ audeat appetere vel aggredi.qꝛ illud eſt nimis pꝛeſumptuoſũ t ſupbũ. Vñ de ſupbia dicit Aug;. Ne rmis diuitiaꝝ eſt ſupbia. Difficile eni eſt vt nõ ſit ſupbus q̃ diues eſt. Tolle ſupbiã:diuitie nõ nocebũt. Et illud ptz exꝑieſſe de ſalomone.t iferius de nabucho denoſoꝛ.t idẽ in de ciuitate dei.li.xiii. Audeo dicere ſupbũ eſſe vt ille cadere i aliqõ apertũ t manifeſtũ peꝛm̃ audeat. Vñ ſibi duplicẽat q̃ iã ſibi placẽdo acciderãt.ſalubꝛius eni petrus diſplicuit qñ ꝑſumpſit. Et grego.in moꝛa.dicit. Reddit quippe oĩs moli t regina oĩm vicioꝝ eſt ſupbia. De qua teſtãte ſcripturs õr Initiũ oĩs peꝛi ſupbia. Et pꝛincipalia vicia de ſupbia vt radice ꝓferũtur ſcz vanis gloꝛia.inuidia.ira.triſticia.gula.t luxuria. Hã q̃ his ſeptẽ vicijs noc

captos diabolus tenuit.ideo redēptor noster ad spūalis liberatōis bellū septiformis gratie plenus venit. Alia plura q̄ hic possent dari gr̄a brevitatis omittūtur. ¶ Cōstrue. Dū salmon(nō dic salomon trisyllabū) simulat.i. fingit.tonitrus(actūs est pluralis quarte declinatōis.reperit aūt hoc tonitruū t hoc tonitru)quassat(dic de quarto tis.a supino.t est frequētatiuū.i.frequēter quatit vel cōcutit.vel quandō vibrat t mittit flumina. De modo p quem generant tonitrua exalatōe calida t sicca:t de fulminibus tractat in.ij.methauror. vbi dic: q tonitruū est sonus factus in locū nubiū ex p̄cussione violēta exalatōis calide t sicce p̄mētes nubes. Et in.iij.li.) Ille dico.p̄currēs arua.i.currēs p arua. (Et hic hz locū ista regula. Tantū facit p̄positio addita verbo p cōpositōem quātū faceret si adderet suo casuali p appositōez.quā notat alexāder in tract.de regimine.ibi. Verbo cōposito tē.) Iudis.illius ciuitatis.cū lāpade vel claritate terrifica.i.terrorē faciētē.iupiter.ille rex vel ille sūmus deor(ad quē p̄tinet fulminare t tonare.vt notat Virg(.in.iij.eneyd. In te cū fulmina torq̄s. We d̄cōr horrem⁹ nō passus illud.deiecerat.i.deorsū iecerat.vel deiciēdo fulminauerat igne.scz fulmine.minaci.i medio pōtis(hic pons tis.)arma sui hostis.i. salmonei.cōparis sui.i.illius qui se sibi volebat cōparare. t imo equiparare.

Inscius esse deum: nisi se rex assyriorum
Roris & pluuias septem toleranit aristas
Bestia factus homo: cunctis suadetur in illo
Discant nature contenti viribus esse.

¶ In hac quarta parte actor nr̄ ponit aliqua q̄ acciderūt in quīta etate dicēs. q nabuchodonosor rex assyriorū nullū deū recognoscēs alīū a se.septē ānis roris t pluuias toleranit.t ex hoc hoie bestia fuit effectus.exēplo cuius oēs edocent.vt sint p̄tenti luminibus nature t terminis ratōis. Legit.iij. Regū.vi.cap. quō nabuchodonosor obsedit hierusalem.t ibi de hoc. ¶ Et p materia tertius nr̄i expediēda.oportet facere magnū saltū in biblia. scz de libro regū trāseūdo ad libū danielis.dimittēdo libros paralypomenō.esdre.thobie. iudith. hester. iob.psalmiste.libros salomonis.ecclesiasticos cū ysaia.hieremia.t alios. ¶ Sciendū est q̄ danielis.v.c.habet q̄ balthasar rex babylonis in quodā cōuiuio ipsi fecit afferri vasa q̄ pater suus nabuchodonosor de tēplo hierusalē aspportauerat. t bibit in illis.tūc apparuerūt in aula digiti manus.scribētes circa candelabrū in superficie parietis aule sue. Scriptura aūt erat. Mane thetel phares. Hoc est dictu. Si bene cūcta notares vasa reportares t meliora dares. Et verba Danielis vbi supra posita sunt hec. O rex deus altissimus regnū t magnificētiam dedit nabuchodonosor patri tuo.t eleuatus est cor eius t obstinatus est ad superbiā.t depositus est de solio regni sui t electus est.t cor eius cū bestiis positum est.t cū onagris erat habitatio eius.fenū quoq; vt bos comedebat donec cognosceret deū superiorē suū. Tu quoq; q eo filius eius non humiliasti cor tuū. tu t pumates tui.vxores tue t p̄cubine tue vinū bibistis in vasis dñi.ideo deus describi fecit hāc scripturā. ¶ Ex hac narratōe apparet q̄ displicens est deo q ecclesie a dñis tp̄alibus spolient.vt vasa seu alia ornamēta rapiant t ad alios vsus trāsferant.t tō sūma diligētia faciēdū cēt edictū quo arcerēt hoies arma & nobiles t alij ad mādatū p̄cipū veniētes:ne ecclīasticos domos oppumerēt

¶ Sciēdū est etiā q̄ iste nabuchodonosor mirabiliter p̄secutus est iudeos. ⁊ iō volebat q̄ ali⁹ a se nō adorarent vt de⁹. cui nolētes icholatrare nec obedire. tres iuuenes sc̄z sydrac misac ⁊ abdenago. q̄ aliis noibus dr̄ ananias azarias misa el. quos fecit mitti in fornacē ignis ardētis. vbi cōpsuerūt vllū psalmū. Benedicite oia opa dñi dño ⁊c. Et illi sl cuaserūt ꝓtegēte deo. p̄mitus est iste rex vt sibi videret esse dos. ⁊ virit i agris vt tactū est p̄uus. ¶ Iste nabuchodonosor pōt sīgre lucifer. q̄ qñ sedē suā voluit ponere in aq̄lone ⁊ esse sīlis altissimo. de iecrus est a celo. Et a ꝓpietate eis dues superbus ⁊ nimis elatus alo fingat p̄ istū. Sūt enī aliq̄ adeo bonis tp̄alib⁹ execrādi q̄ nō recognoscunt deū. Et p̄ cū fingat q̄libet p̄ceps tyrānus nō humiliās-se sub oipotēti manu dei. nec recognoscēs q̄ eis p̄tās a dño deo est. Tales enī sūt adeo insiti ābitioni pōpe ⁊ superbie q̄ nō cognoscūt se fragiles esse ⁊ mortales. iō sūt brutales ⁊ bestiales. ⁊ nisi resipiscāt in morte ad locū penar⁹ detrudent. ¶ Cōstrue. Rex assyrior⁹. s. nabuchodonosor. insciꝰ. i. nō sciēs. deū aliquē esse nisi se. tolerauit. Scribi dz p vnū l. q: p̄ia est breuis)rotes ⁊ pluuias(q̄ uerista generant videat p̄io methcotor⁹ septē aristas. i. septē ānos(Arista est spica bladi dicta ab areo ares. ⁊ hic capit p annio. q: ad innouatōem aristar⁹ sequit renouano annor⁹. ⁊ in hoc est species tropi. sc̄z methalēsis. de q̄ alerāder in fin ali tractatu libri sui. ait. ꝓio preeunte sequēs positū facies methalēsim. ⁊ in hoc q̄ ibi supplet p̄positio pōt esse ecclypsis)homo. s. nabuchodonosor. est fact⁹ bestia. hoc est. vi ict sibi esse bestia. ⁊ ergo suadet. i. monet(impsonaliter(tenet cūctis hoib⁹)i illo. i. p exēplū illi⁹. vt discāt esse ꝓtēti virib⁹ nature. ⁊ nimis q̄ p̄ ūptuosā superbiā efferant. ¶ Historia cōuenit cū fabula. q: sicut excessit limites hois salmoneus. sic nabuchodonosor. vt patet intuenti.

Quadrupedes phebi que cogit causa morari
Experiuntur item phetontis secula cladem
Quid vesper cessas saturarūt prata capellas
Ruminat omne pecus nescit discedere phebus.

¶ Hic incipit illa pars in q̄ describit pseustis debilitatio. ⁊ diuidi pōt ista ps in tres ptes fm tres debilitatōes principales. sc̄da ibi. Spōte sua. tertia ibi. Que nā celicolas. Prīa in duas. Prīo tā debilitat⁹ pseustis adhuc fabulosas narratōes recitat. Sc̄do auriliū deor⁹ suor⁹ iplorat. ibi. Syluc prata. Itē prīa i duas. Prīo suā debilitatē exprimit. Sc̄do vires resumit. ibi. Ignotis egregū. Item prīo pseustis tā debilitat⁹ ⁊ desperās. vnā falsā opinionē ponit. sc̄do eā alithia repellit. ibi. Elisib⁹ hūanis. In prīa gricula dicit sic. Quare sol tā nō tēdit ad occasū. Credo dicit pseustis q̄ mō accidit clades illa q̄ circa solē venit tp̄e phetōtis. Quare o vesper nōdū veniſti. tā capre satis comederūt ⁊ iam ruminār. ⁊ tñ pheb⁹ nō est adhuc in occasu. ¶ Circa p̄imū metrū nōi tertius sciēdū est q̄ vt hf. ii. methaph. in prin. sol ōi hfe q̄tuor equos. de q̄b⁹ Ebrard⁹ i grecis. Erubet eous aurora pallet ethous. Feruet pirous: se mergit aq̄s philogeus. Ubi q̄tuor solis equi p̄prietates sūt q̄tuor tp̄a dici. De q̄b⁹ dicit q̄dā metrice. Solis eq̄ lucis ptes sūt q̄tuor horis. Hic rubet. hic splēdet. vult hic. ille tepet. Et Ouid. vbi p̄i⁹ dicit. Interea volucres pirous eous ethous. Solis eq̄ quart⁹ flegon unutib⁹ aurae ⁊c. ¶ Circa fm metrū sciēdū est q̄ ista fabula inchoat i p̄in. li.

methamorphoseos.t terminat in scō.t breuiter pheton qui fuit filius iouis t clymenes dissuadēte patre-suo voluit regere currū phebi.q erat ignee nature. t q; indoctus erat pheton t inexpertus nesciuit regere equos.sed eos vagari p celū t aera p̄misit.ita vt excessiua claritas i terris apparuerit t vltra modū cō suetū.ſz ad pces t p̄cationē terre q̄ nimis adurebat iupiter eū fulminauit. Vo raliter exponēda est pheton sīgre.pōt p̄latū indiscretū.q alicui p̄lature a papa q̄nq; p̄ra ius t phau ilhetuit.ex quo quot qualia t quāta pollicie ecclīastice in comodaveniāt facile indicare pōt.t ergo idiscreti potiꝰ deberēt videre paraclytū sctm.qđ est regēdo.vel ecclesiā eis cōmissam vel rēpublicā t se diligētioies exhibere. ¶ Aliter iste pheton sīgt oēs p̄sumptuosos audentes aggredi illa q̄ no sūt in p̄late cor. Aliter pheton sīgre pōt antiχp̄m q; ipe solis.hoc est xp̄i officiū vsurpabit.t oēs hoies falsis documētis querteret.t sic totā religionē nostrā p̄turbabit.ſz cū deus de celo fulmiabit. Dicūt alīq; q veritas fuit q phetō fuit hō q de astronomia se intromittebat.t i multis erraut.t multos errores seminauit t libriū suū iupiter cōburi iussit. ¶ Circa tertiū metrū sciēdū est.q vesper sīgt diē iudicij.capelle aūt sūt fetide intus.p̄lata sunt mūdane voluptates ¶ Circa vltimū metrū volūt hic glose cōes ponere cām quare bruta ruminat t nō hoies.q; bruta naturaliter sūt frigida.vñ frigus nō pōt bene dirigere ifra corp̄.q; deest calor sufficiēs.iō remittit cibus in os vt masticet t melius digerat Quis aūt ruminat ſz sit calida.q; hz paucos dētes.iō reuertit cibus ad os etc. vt meliꝰ minuat vt ita sit aptior ad digestionē. Cōstrue. (Ista ifra legat interrogatiue vt pseustis timēs vici dicat) q̄ cā cogit.i.cōpellit.quadrupedes.i.equos (equi dīr q̄drupedes a q̄tuor pedib̄ p anthonomasiā) phebi.i.solis.morari.i. tantā morā facere anteq̄ sol occidat. Et scōs versus iste legat interrogatiue. secula reperiunt.i.nunqd ꝓbant vel tentant.item.i.rursus.cladē phetōtis.illiꝰ viri.i.q̄ tpe phetontis accidit.ovesper qd.i.cur cessas.p̄lata saturarūt capellas oē pecus.i.oē alīal brutū ruminat tam quasi sufficientē cibū sumpserit. phebus tamē.i.sol.nescit discedere.a celo t occidere.

Ille bus humanis famulantur lumina solis
Fixa tenore suo que p̄ma creauit origo
Cur noctem reuocas q̄uis me fallere tentas
Quod te destituunt vires suspiria p̄dunt.

¶ Hic aurhia rīdet quasi reprehēdēdo pseustim t repellēdo illud qđ ipe videtur sentire.t dicit q lumina solis totū mundū illuminat sin legē eis datā a p̄incipio creatōis suc. Et q; illa lex est fixa t imobilis.iō a pseustis nō debes vocare vesperā aut noctē.q; quāuis tētas me fallere: video tū p suspiria tua q vires dimittūt te.t iō statim vinceris. Et reprehēdit pseustis qui p inuocatōes suas credebat posse facere q nor potius accederet.hoc aūt inuanū faciebat.q; dedit celestib̄ corpoīb̄ vt soli t planetis certas leges quas nō pretergradiēt qi regulariter mouent vt alibi est declarandū. Ista aūt lex oībus entibus in ita a deo creatore t rectore vniuersi.q ꝓpetua mundū gubernat.vocat Boccaciu.de ꝓsolatōe phie.in illo metro subtili t ꝓfundo. Q q ꝓpetua tē. Sciendū est ex phia naturali q celū agit t regit ista inferiora exercendo in trumēto.s.motu.lumine.t influētia.t q; ista t vires eoꝝ sunt occulte t varie.iō varij effectus ꝓ-

cūtur in īstis inferioribus. ¶ Cōstrue. Lumina solis (sol est medius planetaꝝ sicut rex in medio regni. fm astrologos famulant. i. seruiūt (in hoc notat q̄ oia sunt facta ꝓpter hoīem) viribus humanis. lumina dico. fixa suo tenore (vel a tenēdo) .i. suo ordine. sua lege. que. s. legē vel tenorē. puma origo. i. de⁹ a quo oia originaliter sicut a fonte ⁊ a creatore potētissimo ꝓfluerūt. creauit (creare verbū est excepte actionis) Ergo o pseustis. cur reuocas noctem (quasi dicat hoc facis frustra) quāuis tētas. i. niteris satagis. me fallere. hoc est tibi impossibile suspiria tua. i. verba suspirii plena. ꝓdunt. i. manifestāt. q̄ vires tue destituūt. i. derelinquūt te. vt facile mevina possis. ¶ Dependētia istius textus ⁊ precedē tia est patēs ex dictis circa principiū istius textus.

Pignoris egregii speciem metuens violari
Acrisiusq; seris obstruxit limina turris
Et tam tecta super pluuiam stillauit adulter
Virginis in gremium danes corruperat aurum.

¶ In hac pte incipit pseustis facere narratōes suas quasi resumptis viribus Et diuidit in duas. Primo facit ꝓpositōes suas ⁊ narratōes detrahēdo mulieri bus occulte. Secō apte. scōa ibi. Mens robusta. Hoc aūt facit vt aliquā ad irā ꝓuocet. Itē pīa diuidit in duas fm q̄ ponit cuilibet narratōes extra quas alie thia subiungit duas historias. scōa ibi. Thura cremate focis. Primo dicit sic q̄ acrisius rex timēs ne filia sua danes corrūperet: ipsam posuit in turri clausa. ſz iupiter specie aurei ymbris p sūmitatē domus i gremiū dane descēdit. ⁊ eā corrupit ⁊ defloravit. ¶ Scādū est q̄ acrisius fuit pater danes. ⁊ post cōcubitum danes cū ioue. eā pater inclusit in cistā ⁊ ꝓiecit in mari. Illa aūt in italia appulit vbi regnabat pilūnus q̄ postea rutilis imperauit. vt innuit Virg(.dicēs. Et turnosſi prima dom⁹ reputat origo Inachus acrisiusq; patres ⁊c. Istā fabulā tāgit comes Terēti⁹ in eunucho circa medīū vbi dicit sic. Iouē quo pacto danē inisse ānuit quōdā in gremiū imbrē aureū ⁊c. Veritas est vt dicit q̄ acrisius habuit filiā decorā valde ⁊ speciosā. Jupiter aūtem crethēsis custodes illius filie auro ⁊ muneribus corrupit. ⁊ ita ꝓ libita ea potit⁹ fuit. Hic notant duo. Primū est turpissimū ⁊ inhonestā oīm hoīm. ⁊ ꝑtim principū scelus filias alior⁹ rapere ⁊ defloare. p hoc enī pūceps mirabiliter habet odio a subditis ⁊ contēnitur. ⁊ iō pūceps sūmopere cauet luxuriā. de q̄ Hieronymus in quadā eplā. O ignis infernalis luxuria. cui⁹ flāma superbia. cui⁹ scintille prava cogitatiōes. cui⁹ fumus infamia. cui⁹ cinis mopia. finis gehēna. Et Innocēti⁹ in tractatu devilitate cōditōis hūane. O extrema libidinis turpitudo q̄ nō solū mentē effeminat: sed eneruat. non solū maculat aiam: sed fedat psonā. fm q̄ hic notat est sciendū q̄ auaricia est cā infinitor⁹ malor⁹. iō dicit Virg(.illi. cneȳs. Cur nō mortalia pectora cogis. auri sacra fames. Per eā enī hoies se ꝓmittūt corrūpi. pz hic. Vñ cuenūt infinita iudicia falsa ⁊ innumerabilia nocumēta reipublice. Et iō pūceps precipue dz hfe liberalitatē. dico liberalitatē ⁊ nō ꝓdigalitatē. q: oia cum rōne sunt erpēdēda vbi ⁊ qñ oportet. Et ista duo vicia. s. luxuria ⁊ auaricia in pūcipibus sūt inhonesta valde. Vñ de auaricia dicit Hugo li. iii. de claustro aie. Auaricia est sua illicite retinere ⁊ aliena cupiscere. ⁊ Isid. de summo bono dicit de auaro. Velit nolit succūbit pene timoris ⁊ doloris. Et iccirco generosissimi pūn

cipes sint lũbi vestri precincti. & hec duo vicia ab animis vris tanq̃ hostes pni cio[illegible]simos relegate. nec ea mẽb⁹ vris habitare aut redescere pmittite. assumite castitatẽ illã q̃ optime in cõiugio seruari põt. accipite liberalitatẽ p quã nec subditos indebitis exactõibus grauabitis. & reipublice optime pficietis. ¶ Cõstruc. Verisius. ille rex. metuẽs speciẽ. i. pulchritudinẽ. pignoris. i. filie (pignus pprie est dilectio naturalis parẽtũ ad filios) egregii. i. nobilis. violari. i. corrũpi obstruxit. i. clausit vel firmauit. limina. i. introitus. turris seris (sera p ser hz primã bicuẽ. & inde resero ras. & ideo tertus dz esse seris p s. q: cũ sera ostia claudunt) & adulter (quasi ad lectũ alterius tendens iter). s. iupiter. stillauit tã pluuiã. sup tecta illius turris. ingremiũ virginis. s. danes. aurũ corruperat danẽ. i. virginẽ. (declinatur hec dane danes. grecũ est.)

In foueam missum non attigit ira leonum
Quãuis passa famem tutante deo danielem
Signatis foribus cui prandia detulit intus
Abacuch vno transuectus regna capillo.

¶ Hic aliqua subiũgit historiã suã dicẽs. q⁹ leones nõ tetigerũt danielẽ cũ eis in foueã existẽtẽ deo eũ liberãte. cui abacuch ꝓpheta portat⁹ p angelũ cũ vno capillo asportauit cibũ. Hec historia hr originaliter Danielis. vi. c. vbi dr. Placuit regi dario babylonie & ꝓstituit supra regnũ satrapes. c. xx. vt essent in toto regno suo & sup eos principes tres. ex qbus daniel vn⁹ erat. & q: alios excellebat sibi inuiderũt. & p inuidiã accusat⁹ est de cultu vnius dei. & de hoc q ipe edictũ regiũ quo ad illud nõ seruabat. Tũc ꝓcepit rex vt mitteret in lacũ leonum Et dixit ei. Deus tuus quẽ semp colis ipe liberabit te. & signatũ est os lacus signo regio. Et vt dicat scda pars nri tertus. Angelus venit ad abacuch ꝓphetã: & dixit ei. Porta cibũ istũ danieli posito in lacu leonũ in babylone. & cepit illũ p capillũ. & in chaldeã deduxit. & illo cibo recreat⁹ est. Dicat tertus isti⁹ tertii capitis sequẽter q in crastino venit rex ad danielẽ dicẽs. Daniel serue dei viuentis. Deus tu⁹ cui seruis semp putas ne valuit te liberare a leonib⁹. Et daniel ait. Rex in eternũ viue. Deus me⁹ misit angelũ suũ: & obduxit ora leonũ. Tũc vehemẽter gauisus est rex. & educto illo: adducti sunt alii q accusauerant eũ. & ipsi cũ filiis & vxoribus⁹ missi sunt in lacũ leonũ & deuorati sunt. Et tũc darius scripsit vniuerso pplõ sibi subdito q oẽs tremiscãt & paueãt deũ danielis. q: ipe est de⁹ viuẽs potẽs &c. Hic pt⁹ q deus nunq̃ pmittit bonos indigne pati. nisi aliqũ ad mysteriũ & ob cãm cũ infinita sint iudicia dei. sed semp iustos & fideles ꝓtegit & liberat. ideo dr: in ps. Nõ vidi iustũ derelictũ &c. Hõ sũme est in deo cõfitendũ. & ad eũ recurrẽdũ q̃quid tractet & agat. ¶ Daniel iste figr allegorice rpm q descẽdit in lacũ tenebrar⁹ tartari post passionẽ suã. cui leones. i. feroces demones nocere nõ poterãt. sed eũ illesũ erue pmiserũt. & potẽtia dei clausũ est os eor⁹ & obstructa ptãs. Fluer daniel põt figre hoiem virtuosũ in lacu hui⁹ mũdi i medio hostiũ positũ. s. carnis demonis & mundi. Sed angelus dei quẽ ipe hz custodire eũ spualiter p: seruat & imminẽtibus periculis & tẽpestatibus liberat. ¶ Construc. Ira leonũ ibi põt esse endiadis hec est leones irati. nõ attigit in ꝓterito ponit & sine n. danielẽ. illũ virũ. missũ in foueã. i. in lacũ leonũ. q̃uis passa famẽ t. q̃uis leones essẽt famelici. & hoc dico deo tutante. i. ꝓtegẽte. dr: de tuor⁹ nõ

deriuat detueo: eris. t est frequẽtatiuũ)cui danieli. abacuch ꝓpheta. transue-
ctus regna. i. vectus t portat⁹ vitra multa regna. vno capillo suo. detulit. i. por
tauit. intus. p̃ãdia. i. abũ. t hoc dico foubus. i. portis (declinat hui⁹ fous rẽ. rc.
in singulari)ignatis. s. cũ sigillo regis. ¶ Hec historia pouit cũ fabula puoꝛi.
qꝛ tucut illa filia acrisu in turri posita fuit. ita daniel in lacu. Sed est discõuenẽ-
tia in hoc q puella corrupta fuit. sed daniel illesus t saluus euasit.

Thura cremate focis si quos seruare velitis
Fetus incolumes iubet hoc lathonia ꝓles
Ex humero trium dependent spicula mille
Cum totidem neruis niobes vindicta loquacis.

¶ In hac parte ponit pceptis fabulã suã in qua aliquãtulũ aptus ꝛmagis de
tra ꝓ ut mulierib⁹: t cas honorẽ deturpat. t pio aliquãtulũ apte hoc facit econ
trario alithia eas collaudat. ibi. ¶ Diesoyter (flãmas. Dicit ergo primo sic. q er
mãdato phebi t dyane si qs velit nr̃e fetus sanos dz sacrificia facere. q̃ sacrifi-
cia niobe facere recusauit. ꝯ filij eius t filie p phebũ t dyanã filios lathone in-
terẽpti sunt. ¶ Hec fabula scribit ab Ouidio in. vi methaꝑ. vbi dꝛ. Ecce venit
niobe comitũ celeberruma turba. Et ibi dꝛ q niobe filia tãtali filij iouis regina
erat thebar⁹ t vtor: ãphitrionis. t voluit se pferre lathone in ꝓis pluralitate.
qꝛ ipa hẽbat septẽ filios t septẽ filias. t i gnis nobilitate. t in alijs. ꝯ nolebat ce
lebrare festũ lathone: ꝛ voluit q festũ suũ celebraret. ꝯ lathona phebo t dya-
ne liberis suis ꝓposita est de illo ꝓcẽptu. t phebꝰ dirã vltionẽ de niobe accepit. qꝛ
occidit arcu t sagitta filios illi⁹ interemit. t dũ ipa gemeret ꝓ morte filioꝝ. dya
na cu arcu occidit alias sex sorores filioꝝ ei⁹ tã defũctoꝝ. t postea occasus erat
tã a phebo marit⁹ suus t ipa finaliter mutata fuit i lapidẽ marmoreũ. Veritas
fuit vt dicũt q illi liberi niobes multũ ꝓbis t sapiẽtib⁹ thebanis inuidebãt. ꝯ
ab eis occisi fuit. Et ito textu elici põt tale documẽtũ t salubre. q nũq diuinus
cult⁹ est dimittẽdus: negligẽdus vel ꝓtẽnẽdus. Ex hoc applicari posset oẽs hi
storice narratoes q̃s ponit Valeri⁹ maxim⁹ in. i. t. v. c. primi libri de regione ve
ra t neglecta religione. Hec fabula introduci põt ꝓpter supbos. ꝓpter numã
abũdantiã tpalitũ. q nõ cognoscũt quasi suã fragilitatẽ. sed phebus. i. deus. dya
na. i. maria sepe eos sagittis tribulationũ efficiũt. Aliter põt dici q lathona re-
ligio q̃ hꝫ duos filios. s. phebũ t dyanã. i. sapiẽtiã. t mũdanã castitatẽ. Niobe est
mũdus hñs septẽ filios. i. septẽ petã mortalia t totidẽ filias. imo q̃si infinitas t i-
nu merabiles. t ute mũdus ꝓtẽnit religionẽ. exaltat tñ lathonã t niobe deprimit
¶ Sciendũ est vltimo sicut tãgit Ouidi⁹ vbi supꝛa. t latius Virgi (in. iij. eney
dos. circa principiũ. q iuno scies lathonẽ esse ꝓgnantẽ de ioue. creauit a terra
phytonẽ serpentẽ. qui eã insequeret. venit aũt ipa ad delon insulã. t ibi peperit
primo dyanã. t illa nata matri suc parturiẽti apollinẽ obstetricis officiũ gessit.
t natus est phebus. tũc numina nõ passa terrã natalẽ illoꝝ deoꝝ esse instabilẽ.
sed etiã metono t gyaro d⁹ab⁹ alijs insulis legauerunt. ¶ Cõstrue. O hoies.
cremate thura (a theos quod est deus. vel a tondo dis.)focis. i. ignibus. facien
do sacrificia. si velitis seruare. quos. i. aliquos fetus. pueros. incolumes. id est
sanos. ꝓles lathonia. i. phebus filius lathone vel dyana. iubet hoc nulle spi-
cula. i. tela (ponitur numerus finitus ꝓ numero infinito. i. determinatus ꝓ

indeterminato dependẽt ex humero triuie.i.diane(cuius descriptio alibi posita est. Dicat aũt triuia iuxta illud Ebiardi. Tres triuie sedes ꝓserpina luna diana ꝫcũ totidẽ neruis.i.arcubus ⁊ sagittis.scz supple vndicta niobes.illius regine.loquacis(ꝫ: de loquor: loqueris ad est garrule.more mulierũ. loquaciter enim ipa cõtra honorẽ locuta fuit.ideo illa vindicta de ipa sumpta est.

Presbyteri flammas nec longi temporis etas
Nec tanti serus potuit restringere virtus
Sed distincta licet mortis sibi fata videret
Quam natura dedit legem susanna subegit.

¶ Hic alithia rñdet ad dicta pseustio.⁊ ponit suã narrationem hystoricã dicens breuiter ꝙ flãma est ardor libidinis quotũdã ꝑsbyterorũ nõ restrictꝰ fuit ꝙ etatẽ senilẽ vel ꝙ virtutẽ ⁊ ꝓbitatẽ susanne.sed ꝫ ipsi sibi mortẽ minarent.tñ ipa eis restitit ⁊ ꝓprie nature fragilitatẽ superauit. ¶ Ysta hystoria ouginaliter describit Dañ.xiij.multũ late.vbi ꝫ:. Et erat vir habitãs in babylone nomẽ eiꝰ ioachim ⁊ accepit vxorẽ susannã pulchrã nimis ⁊ timẽtẽ deũ.⁊ ꝓstituti sũt duo seniores in illo ãno.ꝙ quotidie videtes illã ingredientẽ ꝙ pomerũ viri sui ⁊ egredientẽ.intrauerũt secrete pomerũ.dũ ipa se lauaret ⁊ puellis suis egressis venerũt seniores ⁊ dixerũt. Ecce hostia pomerii clausa sũt ⁊ nemo nos videt i ꝓcupiscẽtia tui sumꝰ.ꝫ cõmiscere nobiscũ.sin aũt dicemus ꝓtra te testimoniũ ꝙ fuerit tecũ iuuenis. Et dixit illa. Angustie mihi sunt vndiqꝫ. ⁊ breuiter clamauit. ⁊ illi duo etiã. Et accesserũt famuli ꝗbus illi narrauerũt ꝙ cogitauerãt.⁊ in crastino eam publice accusauerũt.qꝫ adolescẽs ꝓcubuit cũ ea.⁊ credidit eis multitudo quasi senibꝰ ⁊ iudicibꝰ ꝑpli.⁊ ꝓdẽnauerũt eã ad mortẽ. Et dũ duceret ad mortẽ.dixit daniel alta voce. Mũdus ego sum a sãguine huiꝰ. Et reuersi sũt oẽs vt videri inquireret.⁊ separauit eos daniel.⁊ dixit vni. O inueterate dierũ malorũ.dic sub qꝫ arbore vidisti adolescẽtẽ cũ ea. Et dixit. Sub cyno. Et amoto illo dixit Daniel ad alterũ. Dic mihi sub quia arbore cõprehẽderis eos loquẽtes sibi. Et ait. Sub prino.⁊ dixit daniel. Recte meritus es in caput tuũ. Et er hec cognita falsitate ⁊ fraudulẽta accusatõe occisi sũt a ꝑplõ.⁊ sãguis innocius liberatus est.Ex isto tertu apparet ꝙ detestanda est luxuria ꝑsertꝫ senũ ⁊ ecclesiasticorũ.sicut de senibus in ꝓuerbiis dicit Tullius.ꝙ luxuria est oi etate turpis.sz senectuti turpissima. Secõdo apparet ꝙ recõmẽdãda est ꝓbitas ⁊ castitas i viris ꝫtẽ mulieribꝰ in susanne.sicut romani recõmẽdãt ꝓbitatẽ lucretie q̃ seipam interfecit. ꝗa cũ ipa violẽter ꝓpetratũ erat vitiũ carnis. Tertio oñdit ꝙ diligẽter sunt negocia circũstãtie ꝙuirẽde a iudicibus.qꝫ in crimnibus ⁊ maxime i talibus debẽt esse ꝓbatões clarissime ⁊ cuidẽtissime. ¶ Hec historia põt sic exponi vt ꝑ susã nã intelligimus ecclesiã q̃ lauit se i fonte baptismatis. Hãc volebãt oppumere sacerdotes iudaici.i.iudei volebãt ecclesiã destruere:quã nõ poterãt.⁊ dãnati sũt ad vitã eternã. Et ita sensus huius tertus est:ꝙ etas lõgi tpis. hec est dcã patrũ antiquorũ nõ potuit restrigere furorẽ iudeorũ.tñ susanna hec est ecclesia. docuit legẽ carnaliũ heim.⁊ fidẽ catholicã fũdauit. ¶ Cõstruc. Elich incipiunt illã ꝓstructionẽ ꝑ illũ datiuũ ꝑsbyteris.sz illud non est necesse. tõ dicat sic. Hec etas lõgi tpis nec virtus tanti seruus ꝫtus dꝰ eẽ seruus sacerdotũ.vel.i. ꝓbitas. ⁊ sexus muliebris potuit restrigere flãmas.i.ardores libidinis ꝑsbyteri.sz ꝫ.

quãuis.susanna.illa mulier.videret.in presenti.fata mortis.districta.vel potiꝰ distincta.i.distincte ordinata.sibi.ipa nihilominus.subegit.i.subtus subiugauit ꝛ superauit ꝛ coegit.legẽ fragilitatis quã natura dedit sibi. ¶ Nec hystoua dicit extraniũ illius qđ dictũ fuit in precedẽti fabula.qꝝ vituperabat sexus mulierũ.hic aũt approbat. Sed in hoc cõuenimt q̃ iudei fuerunt deuicti ꝛ interfecti q̃ ecclesiã.sicut filij niobes q̃ phebum.

Mens robusta viri ieiunitate cadit mulieb;i
Hipomenes tractant gustu sua memoꝛa cruentant
Femina quid posit therei domus aspera nouit
Scit medea suis infesta clade peremptis.

¶ In hac pte pseustis detractoꝛis loquit cõtra mulieres honorẽ eaꝝ aptissime inframã.io. Et diuidit in duas ꝑtes q̃ ponit duas narratões.scõa ibi. Ardet talia thoꝛos. Prima in duas. Prio pseustis mulieres vituperat. Scõo aluthia magna gloria extollit.ibi. Aera ne fedent. Et ꝓportionaliter diuidit alia. Dicit ergo sic ꝛtualiter.q̃ robusti hoies ꝛ fraudes mulieꝝ frãgunt. Nã mulieres tractant venenũ ꝛ facũt malefica.sortilegia.ꝛ venefica.ꝛ ista quersam eaꝝ malicã declarat q̃ progneꝫ troiẽ thereꝫ.q̃ ꝓpriũ filiũ marito comedendũ dedit.ꝛ q̃ medeã q̃ iui ꝛ iasonis ꝓpuos filios occidit. In tertio versu tangit narratio de ꝓgne.ꝛ in quarto de medea. Prima materia scribit.vi.methaiñ.iuxta finẽ. ꝛ ea tangit Ouidius de remedio amoꝝ ꝛ etiã aliã. Dicit ergo Ouidiꝰ q̃ thereus rex tracie duxit in troiẽ filiã regis atheniẽsis.q̃ dilexit progne. Thereus aũt videns philomenã sororẽ troiꝫ sue.exarsit in amoꝛẽ eius.ꝛ dũ eã adduceret in traciã ꝛ videret sororẽ suã in silua:compressit eã.ꝛ abscidit ei linguã ꝛ in silua dimisit. Philomena aũt erudiẽs in illa silua in domo vnius vetule.in tela depinxit ꝛ descripsit domũ suã defloꝛationis. Quẽ videns progne coxit ithym filiũ suũ. ꝛ euꝝ dedit comedendũ patri sui. Quẽ cũ ipe peteret dixit ei. Qđ petis intus habes ꝛ caput pueri sui ostendit sibi. volẽs illi occidere sorores illas nõ potuit. sed progne mutata est in hyrũdinem.ꝛ philomena in alaudam.ꝛ thereus in vpupam. Veritas fuit totũ qđ dictũ est vsq̃ ad istas mutationes: sed ista sunt poetica ꝛ fabulosa. Et istud põt applicari ad illos qui se fingunt cõsobrinos ꝛ consanguineos aliquaꝝ ꝛ eas defloꝛant.tales dicũtur comedere suũ propriũ filiũ. quia in carne propria delectant.ꝛ tales mutantur in aues. quia cogunt fugere post manifestationẽ facti. ¶ Circa vltimũ metrũ sciendũ est q̃ narratio scribitur in vu.circa mediũ.ꝛ a principio libri. Et amoꝛ medee ꝛ iasonis narratur in hystoria troyana.vbi describit raptus velleris aurei per iasonẽ factus.quẽ tunc dilexit nimis misere medea filia oethe regis colchos.ꝛ eius auxilio iason rapuit vellus aureũ ꝛ oia monstra superauit ꝛ secũ medeam duxit.eam tamen dimisit iason.ꝛ se ab ea separauit.ꝛ quia se separatã ab eo vidit occidit filios propuos.ꝛ plures querimonias medee tangit Ouidius in libro heroydũ in epistola que incipit. At tibi colchos ꝛc. Et intitulat epistola medee ad iasonẽ. ¶ Ex qua narratione cũ precedẽti datur materia inuehẽdi contra crudelitatẽ ꝛ effrenatam audaciã ꝛ inhumanitatẽ mulieꝝ ꝛ matrũ.precipue q̃ materno alio deposito filios etiã ꝓpuos occiderũt. Exponat breuiter ista fabula. Vellus aureum põt significare diuitias tẽporales ꝛ precipue ecclesie.vt bñficia.dignitates ꝛc.

q̄ sunt vellus arietis.s.xp̄i.Jason est bonus prelatus.Si quis ergo velit habere aliqua bñficia q̄ sunt in tēplo oethe regis.i.dei pfis.dz cōtrahere familiaritatē cū filia.s.cū virgine maria.tūc dz expugnare hereticos ⁊ fugare diaconē.i.diabolū.⁊ tūc merito ꝓmouebit.Uel medea est alia peccatrix q̄ cū iasone.i.diabolo fornicat.¶ Cōst.ue.Mens robusta.i.firma(ō: de robur)viri cadit.i.frangit.pessundat.superat.leuitate muliebri.q: mulieres tractāt.i.tractādo palpāt hipomenes.i.talia venena vel tales carnūculas(⁊ in hoc tangit cor incantationē ⁊ sortilegiū.⁊ tales mulieres sunt grauiter puniēde.vt dicit iuriste ⁊ inq̄sitor heretice prauitatis cōtra tales dz inquirere.Circa illud nomē dicit catholicon hipomenes is.ō: quasi velox ad modū equi. vñ ꝓpter suā velocitatē ō: superare athlantē suo curru.Sz hoc hipomenes indeclinabile ⁊ neutri generis est q̄dam herba q̄ se comedētes facit furere.vel potius est virt⁹ qō distillat ab inguine eque ex nimia luxuria dū amore rabie ferit.Et dicitur ab ypos qō est equus ⁊ mano manas.⁊ hoc malefice ⁊ nouerce solent capere ꝑ veneno.Et ille mulieres unḡ.cruētant.i.fedant.hoc est cruētas ⁊ sanguinolētas reddūt sua mēbra gustu.i.haustu taliū venenoꝝ.domus.i.familia.aspera.i.dura.crudelis.inhumana.therei.regis.nouit.i.bene cognouit ⁊ scit.quid femina possit facere suis malicijs.medea.ista mulier.scit etiā quid femina possit.⁊ hoc suis.s.liberis(⁊ est ecclypsis:q: est defectus substantiui)perēptis.i.interfectis.clade.i.occisione pestulenta cede infesta.i.odiosa.

Aera ne fedent istec conuicia cessent
Femineas vires expauit dux holofernes
Jnsignis vidue vesano captus amore
Deflent assyrii q̄ crediderunt mulieri.

¶ Hic aluthia subiūgit historiā suā contrariā narrationi pseustis.Et dicit q̄ tales diffamatōes cessent inter eos ꝑ quas deturpat aer quodāmodo.Dicit deinde q̄ holofernes rex assyrioꝝ q̄ amore iudich vidue captus fuit.ab ea tandem occisus est.⁊ postq̄ illa cū occidisset redūt in ciuitatē suā ⁊ assyrii flere etiulare ⁊ clamare ceperūt:q: mulieri crediderāt.Jsta est vna bene grata historia.⁊ scribitur in libro iudich q̄ incipit.Arpharat itaq; rex medoꝝ.⁊ ꝓtinet.xvi.cap̄.in q̄ bus ista materia pulchre describit.Et eā versificauit elegāter satis more suo ille petrus q̄ versificauit biblia ⁊ incipit.Eustachio paulcq; fauēs hieronymus actus.Transtulit insignes historiāq; iudich.Et idcirco breuius q̄ res postulet tāgēdo istā historiā sciendū est cōprehēdēdo principalē effectū breuiter sūmarie ⁊ nabuchodonosor vocauit ad se oēs maiores natu.⁊ dixit holoferni principi milicie sue.Egredere aduersū cē regnū occidētis.⁊ ꝓtra eos p̄caput q̄ cōtempserūt imperiū nr̄m.⁊ ita factū est.Uenit ergo ⁊ subiugauit vi ⁊ timore multa regna.s.syrie.mesopotamie.lybie.cilicie.⁊ precepat Nabuchodonosor vt oēs deos exterminaret.vt ipe solus tanq̄ deus coleret.Et vt ō: in.iii.c.q̄ hoc audiētes filij israel.hi q̄ habitabāt in iudea timuerūt valde a facie eius ⁊ muniuerūt se ⁊ ciuitates suas.⁊ occupauerūt vertices ⁊ asecētus mōtū.⁊ clamant ois populus ad dñm.⁊ hūliauerūt se in ieiunijs ⁊ cinerib⁹.Jsta nūciata sunt holoferne vt ō:.iii.caplō.⁊ petuit a suis quis esset populus ille.Tunc achior dux oim filioꝝ ammon dixit.Jste populus est populus dei.⁊ colit vnū deum.⁊ vbi

q̄ deus eor̄ pugnat p̄ eis. ⁊ nisi deus eor̄ sit offensus nō poterimus vincere. Hūc iratus holofernes iussit vt mutteret ad eos. vt eis victis cū illis occideret Et ozias suscepit cū in domo sua. ⁊ fecit cenā magnā. vt ō: .vi.c. Sed oibus existētibus in bethulia defecerūt aq̄. vt in ciuitate desolati essēt oēs. vt ō: in. vij.c. ⁊ dixit ozias. Equo aio estote. ⁊ hos q̄nq̄ dies expectem⁹ a dño miam. ⁊ si trāsactis q̄nq̄ diebus nō adiuuabit nos deus. nos obediemus ei. Et in. viij. ca. ō: q̄ cū audisset hec verba iudith vidua. cuius marit⁹ mortu⁹ erat i bethulia ciuitate. Et erat ista elegāti aspectu nimis ⁊ timebat deū. ⁊ dixit. Qui estis vos q̄ tētastis dñm. Stabitis vos ad portā nocte ista ⁊ exeā cū ab:a.i. ācilla mea. Et ō: in. ix. c. exiuit hūiliter: ⁊ fecit oronē suā ad dñm. Et in. x. c. p̄miserunt ozias ⁊ alij exire ornatā honeste ⁊ splēdide. ⁊ otauerūt p̄ ea. ⁊ ducta est ad tabernaculum holofernis. ⁊ adorauit holofernē ⁊ salutauit. ⁊ dixit holofernes. Equo aio esto ⁊ noli pauere. Ita ō: i pan. xi. Et ulla dixit ad eū. Sic mādauit deus p̄pphetas suos. q̄ traderet illū pplm̄ p̄ peccatis suis. nō ad te p̄ueni. Et vt ō: in. xij. petiuit li cēnā vescēdi cibis quos tulerat. ⁊ habuit licētiā oādi ⁊ exeūdi foras tē. Bibit holofernes die quarto in p̄uia illius vinū nimis: q̄tū vna die vnq̄ biberat i vita sua. Et ō: in. xiij. Jacebat holofernes sopitus vino. ⁊ iudith ostone facta accepit pugionē. hoc est gladiū vel cultellū. holofernus caput abscidit ⁊ exiuit. ⁊ venit ad muros ciuitatis suc. ⁊ oib⁹ gregatis dixit. Ecce caput holofernis. ⁊ gratias egerūt deo. Et mōstratū est illud caput achior. Et vt ō: in. xiiij. q̄ achior credidit in deū viuū ⁊ verū. Et tūc assyrii cōpta occisione holofernus ceperūt fugere Et vt ō: i. xv. alij secun sūt eos clamātes ⁊ vlulātes. ⁊ illi facrūt occisi ⁊ supati ⁊ eor̄ castra dep̄data. ⁊ bonis ⁊ diuitus spoliata. Et in vltio ca. ponit cāticū Judith. scz. Jncipite dño in tympanis tē. ¶ Hic hꝫ documētū q̄ pniciosū est p̄ncipi militie inebriari. ⁊ mulierib⁹ inherere. q̄m Cōiuge p̄ pulchra. multi subiere sepulcra. ¶ Nota exponēdo allegorice. holofernes pōt sīgre diabolū. q̄m amauit viduā. s. hūanitatē xp̄i. putās q̄ cū fragilitas carnis decaret. sed cum ipa vidua. s. hūanitas xp̄i decepit. q̄m mortē subiit. ⁊ post resurrectoez inferū spoliauit. ¶ Cōstruc. (Dictū est p̄uus vituperū de mulierib⁹: nō dicat al.) istec. i. ista hec vel ista (declinat in masculino. istic istec istoc. ⁊ p̄portionabiliter i femininō ⁊ i neutro. vt practicat sepe Terētius) cōuicia. i. iurgia. increpatōes. vituperia. (cessent. ⁊ nō ampli⁹ a te dicant) ne fedēt. i. maculāt. acra. i. aerē (actus est grecus) q: quāuis dicas multa mala de mulieribus. tū holofernes dur. expauit. i. expauescēs timuit vires femineas. scz iudith. Ille inquā capt⁹ amore vesano. i. male sano. indiscreto ⁊ amēti. vidue insignis. i. nobilis ⁊ splēdide. assyrii. illi populi. deflēt holofernē. q̄ p̄ q: crediderint mulieri. ¶ Clare ptz q̄ iste textus corrigit dicta pseustis in p̄cedēti. ⁊ ei ꝓtrariat. vt aluthia declarat tē.

Ardet scilla thoꝛos toꝛquebat viscera minos
Purpureo veterem spoliauit crine parentem
Sed contenta viro plumas capit insita rostro
Uerat vndiq̄ pater: curuis sonat vngulbus aer.

¶ Hic pseustis p̄bat p̄ aliā narratōez turpitudinē mulier̄. ⁊ ita apte eis detrahit. Et dicat tertual t q̄ scilla tā nubilis erat. ⁊ eā frequētabat minos. q̄ cū adamauit ꝓtra iussū p̄ris nisi. quare p̄ p̄uū patrē crine purpureo spoliauit. Jpa au

tē mutata fuit in alaudā. ⁊ pater suus in nisū: q̄ eā ꝓtinue insequit ꝑ aera. Hec n arratio scribit in pri. viij. metham. Unde tāgit Virg(. i bucc(. Due fuerūt scille Una filia nisi. de q̄ hic. Alia quā amauit glaucus. quā cyte in canes pubertē⁹ vertit. Dicit. ij. Virg(. Quid loquar aut scillā nisi tē. ¶ Sed ad ꝓpositū de ista filia nulū dicit Quid. inialiter q̄ Nisus rex erat athenesis. hns filiā scillā. habe bat iste rex quēdā au. cū crinē: de quo fatatū erat. q̄ q̄diu capiti suo inhereret regnaret. Contra quē venit i obsidionē minos filius iouis rex crethēsis quē scilla amauit. ⁊ ꝓpter eū pri crinē eripuit. ⁊ vita victus est ⁊ ciuitas capta. q: illa crinē illū tradidit minoi. q̄ tñ eā noluit ducere in vxorē ꝓpter facinus qđ ꝓpetrauerat. nec in patriā redire audebat. ⁊ sic mutata est i alaudā. ⁊ pr eius i nisū vel accipitrē. q̄ adhuc eā ꝙsequit. ¶ Hystorica veritas est ꝑter hoc qđ dr de crine aureo. sed hoc est intelligendū q̄ scilla furata est thesaur pris sui. ⁊ sic nisus mutatus est in auē prede. hoc est ipe effect⁹ est predo ⁊ vespilio. q: oia ꝓdiderat. Illa vero in alaudā. i. mulierē pauperē. q̄ mō nemus: mō rura icolebat. In prīi etate videre est facile etiā multos. q̄ vt magnatib⁹ cōplaceāt grauissima ⁊ horribilissima petā cōmittūt. ¶ Aliter pōt sic exponi. Nisus est itellect⁹ vel ratio. q̄ imperat ciuitati aie. Crinis aureus est charitas. quā si bene seruemus expugnari nō poterim⁹. Filia eius est ꝓcupiscētia vel voluptas. Minos est diabolus vel mūdus. Si aut diabolus obsideat ciuitatē aie. ꝓtigit sepe q̄ ꝓcupiscētia vel appetit⁹ sensitiu⁹ seu volūtas machinat sibi tradere patrē ⁊ patriā. i. rationē ⁊ aiam. qō vt fiat charitatē abiadit. ⁊ sic rō occūbit. ⁊ aia ꝑ diabolū occupat ⁊ possidet. ¶ Construe. Scilla. illa mulier. ardet. i. ardēter amat. (vt ibi. Coridon ardebat alexim. in bucē. Juxta illō doctrinalis i tractatu figuraꝝ. Est eu phonimos ꝑ verbo ponere verbū.)thoros. i. lectos ꝓiugales. Minos. ille rex torq̄bat. i. agitabat. viscera sua. Ipa ꝓpriauit parentē. i. patrē suū. veterē. i. senē crine suo purpureo. sed ipa scilla. ꝓcēpta. i. despecta. viro. i. minoi. ꝓpter trīa peccatū. insita. i. arcūdata vel cōplātata vel munita. rostro capit pluuias(q̄n i auē cōmutat)pater eius. q̄ etiā in auē erat mutat⁹. vexat. i. fatigat. vbiq̄ cā. i. scillā aer pcussus icub⁹ alaꝝ ⁊ vnguiū. sonat. i. sonitū dat. vnguib⁹ curuis qs hēbat.

Coniugis offensum tumido sermone tyrannum
Perfidis ⁊ medie species commouit edisse
In solio vasti meruit captiua locari
Ciuibus intentam remouens a principe plagam

¶ Dic aluthia iubilūgit hystoriā suā ad laudē mulier. Et dicat breuiter q̄ assuerus rex persaꝝ ⁊ medoꝝ offensus ꝑ superbiā ⁊ arrogātē risionē coniugis sue dilexit edissam. Et q̄q̄ illa esset captiua. collocata est tñ in loco regine prīus q̄ diceb⁹ vasti. ⁊ illa edissa remouit a ciuib⁹ iudeis plagā q̄ eis infligeda erat. q: eis succurrit ipa hester. Ista est honesta valde hystoria. ⁊ originaliter scribit ⁊ late in li. hester. q̄ incipit. In diēb⁹ assueri tē. ⁊ ꝓtinet. xvi. c. ¶ Et breuiter, tāgendo summā hystorie sciēdū est vt ibi scribit. q̄ rex q̄dā babylonie appellabat assuerus ⁊ vxor eius vasti. ⁊ iuitauit multos magnates ⁊ principes ad conuiuiū. ⁊ in letitia vocari fecit vxorē suā. q̄ venire recusauit ex superbia. ideo rex assistentiū cōsilio relegauit eā. ⁊ fecit venire ante prīam suā puellas pulcherrimas vt ex multis sibi placentē eligeret. Mardocheus aūt vn⁹ iudeoꝝ hebat vnā neptē dictā he-

sterve edissa. quã ipe ad curiã regis optime ornatã misit. veniẽs aũt coã rege
ei cõplacuit. ꝛ eã duxit in ꝓuigẽ. Rex iste nepotẽ suũ aman dilectissimũ a se ab
oibus adorari fecit. qõ noluit facere mardocheus homo rectus ꝛ iustus. quẽ tõ
eunuchi famuli aman occidere voluerũt. Sed regina fecit illos eunuchos iter
fici. Aman aũt indignatus impetrauit a rege ꝙ oẽs iudeos interficeret. tõ mar
docheus dixit regine. petẽs vt illud mãdatũ impediret. ꝛ illa dixit se nõ audere
Tandẽ dũ rex sederet induit se honestissime ꝛ ingressa est ad regẽ. quã rex vi
dẽs pretẽdebat ei sceptrũ. Et illa inflexione genuũ petiuit a rege vt in crastino
rex ꝛ aman secũ comederẽt. Et in crastino dũ bene comedissent: dixit rex. pe
te qõ vis tibi dabit. Illa petiuit caput aman. qõ sibi cõcessum est. Iz inuite. Inu
uenit aũt rex in libris annalibus mardocheũ se a morte liberasse. Querẽte aũt
rege ꝺd huic fieri oporteret quẽ rex vellet honorare. Aman ait ꝙ talis dz orna
ri vestimẽtis regis ꝛ p totã ciuitatẽ deduci ab oibus adorãdus. Et sic de man
dato regis aman taliter ornauit mardocheũ. Sciẽs aũt aman ꝙ caput suũ re
gine ꝓcesserat. humiliter orauit eã ꝛ caput in gremio ponebat. Rex vero puta
uit eũ velle reginã opprimere. ꝛ ideo eũ decollari iussit. ꝛ totius regni sui regi
mẽ mardocheo cõmissũ est. ꝛ ibi tãdiu stetit quousq; iudei in patriã hierosoly
mitanã ꝓfecti sunt. ¶ Assuerus põt significare xpm. vasti significat synagogã
volebat eni deus synagogã iudeox ꝓuertere ad legẽ euãgelicã. cã th cõuerte
re nõ potuit. qr sẽp dure cervicis extiterũt. ita in sua ꝓtinaci obstinatõe remãse
rũt. Hester aũt s. gr ecclesiã verã xpi spõsam sctam ꝛ mũdã. sic xps (ꝺ ꝙ assuerũ
intelligit) despexit vasti. i. synagogã. ꝛ exaltauit ꝛ edificauit hester. i. catholicaz
ecclesiã. ꝛ ex suo pciosissimo sanguine dedicauit eã. ¶ Ex hac historia ꝓz ꝙtũ
ꝙ ꝑbia vesti dãnanda fuit. tñ bonitas ꝛ humilitas hester collaudãda. De sup
bia dicit Aug. li. xxi. de ciu terro. Cetera vicia sola solas virtutes expetũt ꝺ
bus ipa destruunt. vt luxuria prudẽtiã. ira patientiã. sola vero superbia ꝓtra oẽs
anim virtutes se erigit. ꝛ quasi generalis ꝛ pestifer morbus oẽs corrũpit. Si
gna aũt superbie hec sũt. clamor in locutõe. amaritudo in silẽtio. dissolutio in hila
ritate. furor in tristicia. honestas in imaginatõe. inhonestas in actõe. rãcor in re
prehẽsione. Et Aug. in de verbis dñi dicit. Discite a me nõ mũdũ fabricare. nõ
oia visibilia ꝛ inuisibilia credere. ꝛ sequit. Cogitas magnas fabricas ꝓstruere. cel
situdines de fũdamẽto erigere. pri cogita hũilitatẽ. ꝛ Greg. Hũilitas vera ẽ ꝙ
ꝺs de se parua estimat. ꝛ bona alteri sine inuidia ꝛ liuore cõmẽdat. ¶ Cõstruc.
Species. i. pulchritudo (qr spẽs est equoclũ. vt Porphiri in ꝑdicabilib) edisse
illi mulieris. cõmouit tyrãnũ. i. dñm (ꝙ antichrus erat nomẽ dignitat. nõ nomẽ
ferocitatis) ꝑsidis (hic ꝑsis huius ꝑsidis) ꝛ medee. i. illius alterius patrie. offen
sum. i. irstũ ꝛ indignatũ. sermone. i. verbo ꝛ rñsione. tumido. i. inflato ꝛ superbo (a
tumeo es.) cõiugis. i. vxoris suc. Vasti captiua. i. hester (ꝙ captiua erat ꝛ sub tri
buto regis) meruit. p suã pulchritudinẽ ꝛ mores. locari. i. sublimari. in solio. i. in
cathedra. vesti. illi regine (hec vasti nomẽ ẽ indeclinabile) ista dico. edisse. in
quã. remeuẽs. p suas preces ꝛ facta. plagã intentã ciuibus. scz iudeis. a princi
pe assuero. ad petitionẽ aman nepotis sui. ¶ Clare ꝓz ꝙ hic ponit cõtrarium
eius qõ in precedenti particula p ꝓcessum dicebatur.

Sylue prata virent: frondent nunc omnia rident
Huc clicon musas: huc protheu mitte napeas

Assint precipue qui curant floꝛida tempe
Quos in distigui serie complecteris ennii.

¶ Hic pseustis deoꝝ pluralitatem asserit.vel deoꝝ auxiliū implorat. Et diuidit in duas ꝑtes ꝑm q in duob⁹ locis istā deoꝝ multitudinē inuit. Scō ibi. Triste mari Itē pmo facit qđ dict⁹ est. Scō qñ deficies dicit nocte abesse.ibi. Spōte sua. Et est vna debilitatio ꝑm diuisionē alibi factā. Itē,primo facit ꝓpositionem suā. Scō alithia sibi ꝓtradicat.ibi.Errous causas. Pmo ergo pseustis dicit deoꝝ pluralitatē.ꝛ statum alithia dicat de veri vnitatē.Dicit ergo sic.q sylue frōdēt ꝛ prata virent.ꝛ oia rident. Elicon habet suas musas.ꝛ protheus suas napeas Sunt alij circa tempe.de qbus loquit ennius poeta in suo distigio. Unde quā do ipe dicit.Huc elicon ꝛc.Et in alio versu. Assint.videt inuocare. ¶ Circa ultū tertū aduertendū est qꝛ vt ꝺi.v.methamoꝛphoseos.pallas q̄ est dea belli ꝛ etiā sapiētie voluit visitare eliconem montē in quo erat fons musaꝝ poeticaꝝ dele ctabilissimus.ꝛ eo viso eas felices reputat ꝛ statū eaꝝ.qđ cōcedunt muse si pal las adesset eis.ꝛ si quiete viuere ꝑmitterent. Et illud recte applicari posset ad studentes q̄ habent statū felicissimū ꝛ honestissimū.si bene ꝑmitterent gaude re suis priuilegijs ꝛ libertatibus iuxta merita eoꝝ ꝑmouerent.vt sic reipubli ca ꝑ sapiētes iuxta dictū platonis regeret. Iste elicon vt dicūt poete est mons habēs fontē musaꝝ.q̄ mons fuit factus a pede pegasi.qꝛ postꝫ supauit pseus gorgonē de sanguine eius natus est pegasus alatus.ꝛ pede suo fonte caballi nū vel pegaseū vel meduseū vel cristallinū fecit. Fingunt autē poete ꝑ fonte illo potare.ꝛ illud tactū est prius vbi de gorgone agebat.ibi. Horgonus effigie. ꝛc. Et de isto fonte loquit persius in principio sui libri dicens. Nec fonte labra prolui caballino ꝛc. ¶ Sciēdum est vlterius q vt dicūt poete nouē sunt muse poetice famulātes apolloni in elicone mōte iuxta fontē cristallinū in quoꝺā ne more.ꝛ sunt iouis ꝛ memoue filie.noīa sunt clio.enterpe.inepemone.talia.po limnia.crato.terpsicore.uranie.ꝛ caliope. Macrobius i scō sup somniū scipionis equiparat eas octo causantibus spheraꝝ celi.ꝛ nonū dicūt his ꝓtentū causatū ex oibus motib⁹. De muse aliter referri pñt ad modos sciēnꝫ doctrine. ꝑ eas eni intelligimus cogitationē.dilectionē.diligentiā.capacitatē.meditationē vel memoriā.similiū inuentionē.iudicationē de inuētis.electionē iudicatoꝝ. platio nē acceptatoꝝ. Alij intelligūt nouē instrumēta requisita ad ꝑfectā vocis for ma tionē. ¶ Circa aliā particulā vbi ꝺi.Huc elicon.sciendū est q ꝓteus,ꝺi: deus ambiguus.q: nō erat certe determinate figure.sed capiebat sibi diuersas figu ras. Per quē possumus itelligere hoīes duplices fictos.ypocritas.ꝛ mobiles ad modū arūdinis vēto agitate. Napea ꝺi esse dea floꝝ.a nape qđ est flos sicut nayades sunt dee fontiū.nereydes maris.dryades syluaꝝ.oreades montiū. ꝛ sic de aliis. ¶ Circa tertū metrū sciēdū est q tēpe sunt loca amena ꝛ delectabilia ꝛ tesca sūt loca horrida siluestria in thessalia.ita inuit Lucanus dicens.ū. Am plerus fines saltus nemoraq̄ tesca ꝛc.ꝛ in ꝑmē.vii. Jā sup herculeas fauces nemoraq̄ ꝛc. Et est tēpe nomē indeclinabile carēs singulari ꝛ neutri gēis. Jste Alexandrū in suo doctrinali. Neutrū plurale fit cete;recollige tēpe ꝛc. ¶ Circa vltimū metrū sciēdū est q ennius est qđā poeta antiquꝰ latinꝰ q̄ ꝓcessit virgi liū.quē aliq̄n tullius allegat.vt ibi de officijs. Jā hō cūctādo restituit. Et in ꝑci pio de senectute ipe capit metra ennii qñ dicit. O tite si qñ ego aduito.tu tā vel

leuasse ꝛc. Eius tñ volumẽ ad nos nõ puenit. Distigiũ est liber ꝓcedens p duo metra vnã sniam ꝯinẽtia. sicut illõ de galãdia. Cespitat in falleris. Et ỏi a dya qõ est duo ꝛ stigos versu . Alij dicũt q ỏi a dya qõ est duo ꝛ stigiũ infernus. vel a stige fluuio infernali. q ennius cõposuit vnũ libũ de fluuijs ifernalib⁹ ꝛ demonib⁹ dũs inferis. quos oẽs pseustis inuocat in adiutoriũ suũ. ¶ Ultio cõstrue. Sil uc frõdẽt. i. frõdes habẽt (frõdeo verbũ est neutrũ. sua ỏi a filco es.) pcta virẽt. i. viroꝛẽ hñt. ola ridẽt. i. floꝛẽt. vel ridere vident (ꝛ est trãsumptio vel metha phora) Helicon. o tu mons. mitte huc. i. ad hũc locũ auriliũ meũ. musas tuas. Opheu (nemẽ est dei) mitte napeas. i. illas deas. illi dũ. scz q curãt tẽpe. i. loca floꝛida. assint mihi. ꝑcapue. i. marie. ꝛ illi sũt dij icãtationũ ꝛ magice artis. vtz ex lucano. Et illi assint etiã. quos o enni (sine h. hic enni⁹ nu.) tu cõplecteris. i. cõprehẽdis. cõtines ꝛ enumeras. in serie. i. in ordine. distigũ. illius libri tui.

Errorꝭ causas finxit timor atq; voluptas
Singula sint baratro: si singula numina celo
Si sua mundus habet: si ponthus quid modo restat
Ni quot membra tenes: tot confiteare penates.

¶ Hic alithia rñdet ꝛ repellit seu reprobat ꝓmissam ꝓpositõem pseustis. ꝛ dicit q deoꝛ multitudo introducta est p timorẽ ꝛ voluptatẽ. Añ si dicam⁹ in iferno vnũ esse dcũ. in celo aliũ. in mũdo aliũ. ꝛ alĩ in mari. cur nõ poterim⁹ dicere q tot sũt dij q̃t habem⁹ mẽbra in corpe nr̃o. ꝛ sic q̃si essẽt infiniti dij ꝛ inumerabiles. Hic ergo vult dicere alithia q est tñ vnus ꝛ nõ plures dij. sicut aliqualiter deductũ est supi⁹ i illo tertu. Par idẽq; de⁹ ꝛc. Et tãgit cãm ꝓpter quã homes ꝓfessi sũt pluralitatẽ deoꝛ. Dira est timor. iuꝛ illõ Stacij thebaydos. primo in oꝛbe deos fecit timor. Scba est voluptas. sicut epicuri posuerũt felicitatẽ involuptatib⁹. vt circa primũ ethi. tractat. ꝛ er isto multa ꝛ magna incõueniẽtia iciderũt. Et vt verisimile est. etiã vilissim⁹ ille ꝛ detestabilissim⁹ machomet⁹ p predicatões suas q̃ parti voluptatẽ ꝓmittebãt. sedurit multos. ꝛ averitate fidei catholice deuiare fecit. Hic posset tractari oꝛigo idolatrie. vt de bel ꝛ baal ꝛ talib⁹ q̃ obmittunt. Añ de timoꝛe dicit Hug. li. ii⁹. de aia. Si amor dei teneri nõ põt: saltẽ teneat ꝛ terreat timoꝛ iudicii. doloꝛ inferni. ignis vrẽs. vermis corrodẽs. sulphur fetẽs. fulmina tartara. De voluptate dicit Tullius multa in de senectute. i. detestatões ipsi⁹. ꝛ Tsiõ. li. iii⁹. de sũmo bono. Iz sepe in medio carnaliũ deus ꝓtegat vitã electoꝛ. tñ satis raro est vt q̃s iter scli voluptates posit⁹. amicus dei mancat illibat⁹. ¶ Cõstrue. Timoꝛ finxit causas erroꝛis (ponẽdo plures deos) atq; ꝑ ꝛ voluptas. ꝛdinata ꝛ carnalis delectatio. si singula numina (hoc numẽ est de⁹) vel sint baratro. i. in iferno (ꝛ ỏi q̃si veratũ) ꝛ singula numina. sũt celo. si mũdus hz. etiã sua numina. scz. si põthus. i. mare. hz etiã sua. q̃d restat modo. (interrogatiue legit) restat. i. manet vel ipedit (q̃si dicẽdo nihil restat) ni. i. nisi. cõfiteare. i. ꝓfitearis. tot penates. i. deos priuatos ꝛ domesticos (vt apũ Virg⁹. iii. eney. Cũ penatib⁹ ꝛ magnis dis) quot mẽbra tu tenes. i. hẽs i corpe tuo. Sic q̃ in hac ꝓte alithia reprobat dcãm pseustis. q̃ pluralitatẽ deoꝛ asserebat. ꝛ sic hic

dicat ꝓtrariū sui dicti. t i hoc obseruat lex ist⁹ carminis amabei. iuꝫ deꝫ alibi tē.

Sponte sua thauri cupiunt ad tecta reuerti
Vesper oues cytiso capras depellit ab vlmo
Ni matura redis lupus insidiabitur agnis
Cede dies celo: quia nescit cedere virgo.

¶ In ista parte pceuſis ostendit suā debilitatē ioam. Et diuidit. Primo dicit tam nocte venisse t tēpus sit imponedi fine certaminu iuo. Scō vides aliphiā nō velle tacere ied ibi rndere. Iterato facit aliā narrationē. ibi. Triste mari vectis. Itē primo ꝓponit pceusis. scō aliphia rndet morte soluto. ibi. Si vos terret oues. Dicit ergo primo sic. q thauri tam saturati volunt reuerti ad domos. t ꝓpter vesptinam horā oportet oues dimittere herbas t pascua. t oportet etiam capras dimittere vlmos. Dicat deinde. O aliphia nū ad gregē tuū redieris festinater. lupus insidiabit agnis tuis t gregi tuo. Dicat finaliter ex quo ita est q ista virgo no vult recedere vel finire. o dies recede a celo. In isto textu pceusis tam debilitatus multū t pene superatus ostēdit nocte esse. hoc autē facit p circūlocutionē. dicēdo. Sponte sua tē. Scō hortat aliphiā ad redeūdū ad gregē suu. t causam reddit. Certo ad deos recurrit. vt dies finiat ne denuncietur. Quarto t principaliter intēdit euadere manus aliphie. ne ꝓpria ipm p fronesim sentēna ferat tanq̄ ꝓpria confictū. t intēdit aliphiā suis monitionibus apparentibus decapere. ¶ Sciēdū vlterius q iste modus loquēdi q ponit hic. sumptus est a virg⁹ in bucc. obseruādo lege buccolici carminis. vbi de rebus ruralibus sermonē facit. t p eas intentionē suā manifestat. vt ibi. Cogite donec oues stabulis numerūq̄ referre. Jussit t multo ꝓcellit vesper olympo. Et similiter dicat in fine prime egloge t tertie. t fere vbiq̄. ¶ Sciendū est vlterius circa vltimū metrū. scz Cede dies celo tē. qđ repetit inferius bis vel ter. q illud metrū ꝓpue appellat versus. q: plurib⁹ vicibus inter alios ponit. sicut in bucc. iste versus. Inape menalios mecū mea tybia versus. Vel sic. Ducite ab vrbe domū mea carmina ducite daphnim. Et eodē modo dicendū est de illo alio versu in sequēti textu posito. Fige dies cursū tē. ¶ Cōsiderādū est vltimo. q iste textus pōt legi allegorice. vt dicūt glose. p thauros intelligēdo iupbos. p tecta sua intelligunt cubilia t fomēta vicior ad q reuertunt vicioſi. vñ vesper hoc est diuturna ommoratio in vicijs. t quasi via ad finē vite depellit simplices t bonos a vera doctrina t fide. Per capras intelligit vicioſos t peccatores errantes a bona operatōe. Et ideo nisi aliphia. hoc est veritas vel eccleſia vel pielatus reuertat ad gregē pascēdū cibo diuino. diabol⁹ insidiabit gregi. querēs quē deuoret. Et in hoc hortant pielati sollicite curare gregē t vigilare diligenter. ¶ Construe. Thauri. illa alia. cupiūt reuerti (deponēs est) sua (pōte. i. volūtate vel affectione t inclinatōe. ad tecta. i. ad stabula. Vesper depellit oues cytiso. i. ab illa herba. t depellit capras ab vlmo. s. arbore. O aliphia. ni. i. nisi tu. matura. i. festina. redis. i. reuertaris. ad gregē tuū. lupus insidiabit (ō: de insideo des. vel de insidie insidiar) agnis tuis. t iō o dies (ō: a dya grece qđ est clarū latine) cede. i. recede (simplex ꝓ cōpposito. t est auferesis. vt ibi in Cathone. Mitte archana dei (. dimitte) celo. i. a celo. q: virgo. scz aliphia. nescit cedere. i. recedere. hoc est non vult sue terminare, vel disputationē finire.

Si vos terret oues lupus ad caulas reduntes
Cornibus elatis illum mea cura petatis
Quem sine fraude pius paschalis vicerat agnus
Fige dies cursum: ne perdat virgo triumphum.

¶ Hic alithia rñdet alloquẽdo gregẽ suũ in hũc modũ. O oues. si qñ reuertemini ad caulas. lupus pturbauerit vel terruerit. petatis ipz elatis cornib⁹. hoc dico diabolũ. resistẽdo ei q̃ ab agno paschali deuict⁹ est. Dicit sin iuter. O dies mane ⁊ non recede a celo. ne ego pdã triũphũ quẽ habitura sum de isto quer-so pseusti. ¶ Aduertẽdũ ẽ hic q̃ alithia hortat suas oues resistere diabolo vel lupo. Scdo hortat imitari agnũ paschalẽ (eo q̃ ois xpi actio nra est instructio Tertio dirigit oronẽ ad dñm. supplicãdo vt sol iustus adhuc maneat. cãm subdit ne ipa pdat victoriã. ¶ Iste tertus etiã legit allegouice sicut p̃cedẽs. vt sit sensus. si diabolus terret fideles redeũtes ad vitã ⁊ fidẽ. tũci signo crucis ⁊ firma fide sibi resistatis. ⁊ petatis illũ quẽ agnus paschalis. i. xps superauit. Et hic vltimus versus ponit oronẽ aie petẽtis spaciũ penitẽtie. vt diabolũ superare possit. ⁊ de ipo victoriã hre. ¶ Cõstrue. O oues si lupus terret. i. territas reddit. vos redeũtes. i. reuertẽtes. ad caulas. i. ouilia. o vos inquã ereũtes. mea cura petatis cornib⁹ elatis. i. erectis. loco defẽsionis vre. illũ diabolũ. quẽ pius agnus paschalis. i. xps (iuxt illud apli ad Corin. v. Pascha nrm immolatus est xps. ipe cui vt agn⁹ occisus est: ⁊ se dedit nobis in eduliũ in sacramẽto ab eo instituto) vicerat. i. superauerat. sine fraude. ⁊ nõ p fallacias. O dies fige (sine n dñscribi). i. firmũ redde ⁊ pone. cursum tuũ. hoc est cõtinua claritatẽ tuã. ne virgo. scz alithia. pdat triũphũ. i. victoriã suã. quã intendit hre superbũ pseudum. ¶ Obseruat lex istius carminis sicut in textu p̃cedẽti. vt clare patet.

Triste mari vectis helene respectus in astris
Frugibus erugo: serpentum sibilus agro
Hortos talpa fodit: digitos vrtica perurit
Omnia quis diuum potuit confligere tantum.

¶ Hic pseustis nõvidẽs alithiã desistere iterato narratõem aliã inchoat. ⁊ deorum pluraliter approbat. ⁊ dicit q̃ helene stella est nautis nociua ⁊ tristis. crugo nocet frugib⁹. ⁊ sibil⁹ serpẽtũ agris. talpe viuũt ex humo. vrtica de natura sua hz q̃ sit pũgitiua ⁊ adustiua. ꝗs ergo deox est ille vnic⁹ q̃ oia ista tã diuersa potuit facere. cõponere. cõfingere. ¶ Aduertẽdũ est q̃ aliq̃ dicũt hic pseustim alicui redire ad fidẽ ⁊ veritatẽ. sed hoc nõ video. imo erpsse videt potius pbari ⁊ attestari deox pluralitatẽ cũ ipe dubi⁹ ⁊ ãsi admiras ãrit. Oia ꝗs diuũ ⁊c. Alii dicũt q̃ ibi pseustis pponit alithie p modũ interrogatorii vnũ enigma. sed hoc nõ videt multũ pbabile ⁊c. ¶ Cõstrue. Respect⁹ helene ullius stelle lucide in cui⁹ ortu frequẽter accidũt pcelle in mari. in astris. i. inter astra. ⁊ põt esse prothescosparalãge (est triste. i. res tristis. vectis (de vehoris. i. portatis. s. nautis vel aliis q̃ p mare deuehunt) mari. i. in mari. Erugo dicũt aliq̃. i. illa herba (hoc nõ credo) sed dz dici aerugo. i. aeris rubigo (⁊ est infectio vel tẽpestas vel corruptio aeris nocẽs frugib⁹. ⁊ si in textu ponit aerugo reuocet a cã metri) est triste

frugibus(ỽ de fructeris).ibulus serpẽtũ(iuxꝛ illud. Sibulus est holꝰ: serpẽtũ sibila dicas.q̃ vꝛa hic cõfundit.est tristis agris.i.cãpis.q: cãpũ infat suo sibilo ⁊ reddit cãpũ sterilẽ)talpa.illꝰ aial.fodit hortos.i.virgulta ⁊viridaria.vitica.i. illa herba(q ỽ: ab vꝛo ỽis)gurit digitos.de natura sua.qs diũ.i.dcoꝛ(quasi dicere nullus.imo plures.vel)potuit tantũ.i.rẽ tantã(vel tm̃ aduerbialiter)confligere.i.cõmiscere oĩa supradicta.vel in vnũ mittere vt cõcumbẽt.

Dulce viro mulier pꝛatis arentibus imber
Mandꝛagoꝛe sterili fons agricole litienti
Pꝛecellit cunctis animę velamina carnis
Exuerit postq̃ placari iudicis iram.

¶ Hic aluthia rñdet d.cẽs.q mulier est dulcis viro.pluuia locis aridis ⁊ siccis. madragora mulier sterili.fos agricolis sitibũdis.Dicat viterꝰ q iter cetera vtilius est alĩ placare irã iudicis postq̃ a corpe fuerit exuta.Aduertẽdũ hic q aluthia hꝫ hic sermonẽ oppositũ sermoni pseudis.Locutꝰ enĩ fuit pseudis de trinitꝫ.alta aũt de dulcꝫ.⁊ i hoc sigt veritas de sui natura est amabilis ⁊ dulcis q̃uis dicat comicꝰ.Veritas odiũ parit.hoc ei intelligẽ apud malos. falsitas aũt de se est odibilis ⁊ tristis.vñ de veritate dicat Dicron.Vos nobiles:vos ãt ignobiles.hec est ꝓdicio veritatis vt eã inimicꝰ psequãt.sicut ꝑ adulatõez gnatose amicie ꝓquerunt libẽter qđ delectat odiumꝰ ⁊ offẽdat oẽ qđ nolumꝰ. ⁊ de falsitate Ambro.in li.de virgi.Venena nõdant nisi melle circũlinita.⁊ vitia nõ decipiũt nisi sub specie ⁊ymbia virtutũ. ¶ Scẽdũ est viterꝰ q actor ute caput istũ modũ rñdẽdi ꝑ ꝑtranũ a Virg(.in illa egloga allegata.Forte sub arguta ꝓsidebat ylice daphnes.ptꝫ intuẽs ꝓcessum illius. ¶ Circa hanc dictionẽ mãdragore sciẽdũ ẽm catholicon.q mãdragora est genus pomi similis parue peponi. odore sapore vel specie.qꝫ hꝫ mala suaue redolẽtia.in magnitudine mali maciani. Vñ ⁊ latini vocãt malũ terre.Hãc poete antropomorphos appellãt.q: hꝫ radicẽ formã homi similatẽ.Unus due sũt species.Femina folus lactuce similis generãs mala in silitudine prunoꝝ.Masculus folus betȝe silis ⁊ accepta in cibã(vt qdã opinant)facit in sterilibꝰ fecũditatẽ.vt ỽ Gen.xxx.Egressus ruben tẽpore messis tritice in agro.reperit mãdragoras quas matri lye detulit.Et ita similiter dicunt in sũma sua ⁊ Ysidorus ethy.lib.xvii.Albertus dicat valde multa de ea.lib.xvi.de vegetabilibꝰ.dicat enĩ mãdragora est herba cuiꝰ radix labio vocat ⁊ est magna hñs silitudinẽ cũ forma hois.vt dicit Auicẽna.Est aũt radix eius lignea cinerica.⁊ est frigida ⁊ sicca.⁊ hꝫ virtutẽ ꝑstringẽdi ⁊ mortificãdi.vt si qs eã comedat mutat.sed succurrit cũ vomitu melle ⁊ butyro.mutilatꝰ mẽbris dibat de ea.⁊ nihil sẽtiet.Supponit enĩ aliqd de lachryma tiꝰ. ⁊ educit secũ.Et semẽ mãdragore ymaginat matricẽ qñ bibit.⁊ ita de multis aliꝭ q̃ omitto. ¶ Cõstrue.Mulier.i.mulcẽs herũ.dulce.i.res dulcis ⁊ grata viro.imber est dulcis. pratis arẽtibꝰ.i.siccis.(de arco es.)mãdragore.illa herba est dulcis mulieri sterili q̃ nõ põt hꝫ pueros.fons est dulcis agricole(q̃i agros colẽti)sitiẽti.i.metitus est cũctis hoibus.aie.i.quo ad aiaz.irã iudicis.scz dei ỽipotẽtis. placari.i. pacificari.postq̃ exuerit velamina carnis.i.corpis(vel põt esse textus exuerit i plurali.⁊ ly aie est nũ casus)Patet ergo q sicut inuebat pseudis puus deoꝝ pluralitatẽ.ita aluthia dei vnitatẽ.qui est iudex oim.

Quenam celicolas auertit dira voluptas
zodiaci nunquid loca marimus ordo reliquit.
Aut stertunt omnes aut tractant pocula lethes
Cede dies celo quia nescit cedere virgo.

¶ In hac pte signat tertia debilitatio pseustis. Et diuidit i duas. Primo fit hoc Scdo resumit vires ꝓponẽdo enigma. Scda ibi. Dic mihi. Itẽ primo ponit suã falsam opinionẽ. Scdo alithia ponit cõtrariã assertionẽ. Scda ibi. Obtuitu vigili ꝛc. Dicat primo sic a quavoluptate deox celicolax affectio imutata est ꝛ ad uersa. nunqd ordo motus zodiaci imutatus. aut zodiacus dereliquit loca ꝓpria motus sui ꝛ regulares motꝰ solis obliq. Et iõ o dies er quo ita est ꝙ ista virgo nõ vult desistere. recede a celo vt ita cogat recedere. ¶ Aduertẽdũ est hic ꝙ i hoc tertu clare apparet debilitatio pseustis ꝛ metꝰ vigẽs ꝙ ipm occupat ne ab alithia deuicat. Scdo cõquerit sup hoc ꝙ sui dii sibi nõ auxiliati sunt. ꝛ illud cõ ciu lit er verbis suis hic positis. Tertio ipe tangit tres errores. Primus est in primo versu. vbi inuit deos celicolas aliq dira voluptate aduersos. in eis th nihil dirũ cadere põt. Scdus error tãgit in scdo versu de imutatõe motꝰ zodiaci. ꝙ th est regulatissimꝰ. ꝛ ab agẽte ifallibili directꝰ. Tertiꝰ error euidẽter ponit i scdo versu. vbi ponit dũs ꝙ ipsi dormiũt ꝛ ociant ꝛ humanos actus negligũt. vt tãgit Boeciꝰ in primo de ꝓso. phie. Et cũ hoc in obliuionẽ inciderũt. qd est ipossibile. In quarto versu nri tertius ponit oratio pseustis q supius etiaz ponebatur.

¶ Circa istud nomẽ zodiacus sciẽdũ est ꝙ dr a zodia grece qd est aialia vel signa latine. ꝛ est aialis circulꝰ vel signifer. qr i eo sũt xii. signa noibꝰ aialiũ nũcupata. Uel qr sol itrãs illã ꝓpietatẽ aialiũ sortit. In scdo de generatõe appellat ab aristotele obliquꝰ circulꝰ. de q poetice pulchre in. ũ. methaꝛ. paulo post principiũ. Uñ sicut hr in. ii. c. tractatꝰ de sphera. Iste est scdus magnꝰ circulus celi. Uñ ibi dr. Est aũt alius circulus in sphera q intersecat equinoctialẽ ꝛ intersecat ab codẽ in duas ptes equales. ꝛ vna eius medietas declinat ad septẽtrionẽ. alia vero ad austrũ. ¶ Circa illud nomẽ lethe sciẽdũ est ꝙ lethe lethes est nomẽ vnius fluuii infernalis vbi ale demergunt. ꝛ olim preteritox obliuiscũtur ideo interpretat obliuio. ꝛ inde dr letheus lethea letheũ. i. obliuiosus sa. sum. ꝛ inde lithargia meabus obliuiosus. vt tãgit in primo de ꝓsolatõe phie. De noibus fluuiox infernaliũ hr ista metra. Stix odiũ. lethes obliuio. flegeton ardẽs. Lucetu cochitus. triste sonãs acheron. ¶ Cõstrue. (Ista lra dz legi interrogatiue) Quenã. i. q ꝛ nam est syllabica adiectio. sicut met ꝛ piam in hoc noie quispiã.) voluptas. alii habẽt volũtas. dira. i. crudelis ꝛ inordinata. auertit. i. alioꝛ vertit celicolas. i. deos supos quasi celũ colẽtes. Nunqd ordo marimus. s. vniuersi eo ꝙ ordinatissime mũdus ordinat ꝛ regit. reliquit. i. dimisit. loca zodiaci. s. ꝓpria. quasi diceret videt ꝙ sic. aut oẽs. s. dii. stertũt. glosant aliqui. i. firmiter dormiũt. Stertere aũt magis ꝓprie est dormiẽdo sonũ cũ naso facere) aut ipsi tractant pocula. i. potus. lethes. i. fluuius illuuiosi. O dies cede. i. recede. celo. i. a celo. qr virgo. scz alithia. nescit cedere. i. locum dare.

Obtuitu vigili curant fastigia celi
Quicquid nutrit humus: quicquid ꝓducit abyssus

Non somnum nouit qui verbo cuncta creauit.
Fige dies cursum ne perdat virgo triumphum.

¶ Hic alithia rīdens ponit ꝓtrariā pseusti assertionē dicēs. q deus ille glorio-sus q verbo creauit cūcta curat vigilāter sine somno celestia terrestria ⁊ infera Deinde facit oratione suā sicut alias. ¶ Aduertendū est hic q alithia remouet errorē pseustis in hoc qō dicebat deos dormire ⁊ stertere qñ hic dicit deū verū puidēter ⁊ vigilāter oia puidere ⁊ regere obtuitu vigili. Et hic recte incidit materia de puidētia diuina q̄ oia regit fortiter suauiterq; disponit. de qua i. iiij. ⁊. v. de ꝓsolatōe phie. De ista materia p theologos latissime ptractat. Hic etiā cidit materia de creatōe mūdi solo verbo dei. iuxt illō ps. Ipe dixit ⁊ facta sūt. ipe mādauit ⁊ creata sunt. ¶ Aduertēdū est vlteri⁹ q totalis mūdi vel totius vniuersi tres sunt ptes pūcipales. pma est celestis. scda terrestris. tertia est in-fernalis. Quālibet istaꝝ de⁹ viuificat tāq; alia istius mūdi fm aliquor imagina tionē ⁊ oēs illas partes regit. oibus pñs est. eas creauit. eas videt. regit ⁊ dispo nit vnicus deus gloriosus. ¶ Cōstrue. Ille. s. deus oipotēs. q creauit cūcta ver bo suo. curat. i. cū cura regit. fastigia. i. altitudines celi. obtuitu. i. aspectu. pui-dētia (dr de obtuor ris. qō cōponit de ob ⁊ tuor qō est aspicio) vigili. i. puidēti ⁊ vigilāti ⁊ puido. curat inq;. dcq; humus. i. terra nutrit. dcquid etiā abyssus. i. p funditas terre. pducit. nec p nō ⁊ ille inq; deus. nō nouit somnū sicut dicit pseu stis. O dies fige (melius est sine n vt dictū est) cursum ne virgo. alithia. perdat triūphū. i. victoriā. Et dr a tris qō est tres ⁊ phonos sonus ⁊c.

Dic mihi dum tristes adiit proserpina sedes
Lege data matri si vellet nata reuerti
Gustum perfidie quis primum prodidit ore
Dic ⁊ troianum laueris scire secretum.

¶ Hic pseustis resumit vires suas ⁊ ꝓponit enigma. Est aūt enigma obscur⁹ sermo quasi mirādus. ⁊ vulgariter appellat diuinatorū. Scdo alithia rādet p ponēdo sibi aliud in tertu sequēti. Dicit ergo sic pseustis. O alithia dic mihi qñ ꝓserpina infernales sedes subiit. ⁊ mr sue cereri lex ꝓ educēda nata sua data est. Dicit ergo qd fuit ille q manifestauit gustū ꝓserpine. ⁊ si sic rādebis ad illd tu laudaberis scire secretū troie ¶ Sciēdū est q ista fabula scribit originaliter v. methamr. post mediū vbi de raptu ꝓserpine. de errore cereris. ⁊ de mutatiōe astalophi in bubonē. vō cere⁹ filiā suā ꝓserpinā incluserat in q̄dā domo subter ranea. ven⁹ aūt durit eā secū ad colligēdū flores quā pluto rapuit ⁊ deflerauit Ista ꝓserpina pōt sigre puellas ⁊ mentales q̄ si qñ clausurā erexit ad colligen dū flores mūdi deflorant. Ceres filia sua diu ⁊ cū facib⁹ q̄sita. tandē iurta iudi-ciū arethuse descēdit ad iferos. ⁊ q: filiā suā retrahere nō potuit. illud dixit io-ui. q disposuit q ꝓserpina p dimidiū annū cū plutone regnaret. ⁊ p aliū cū mre esset. Ceres est bon⁹ prelat⁹. ꝓserpina est oīs petōr ei subdit⁹. pluto diabolus. iupiter est de⁹ ad quē p okonē recurrēdū est. Dicit vlteri⁹ q etiā a ioue rāsum fuit q illa filia erire nō poterat ab iferis si gustasset de fructib⁹ ei⁹. Sz astalo-phus asserit se eū vidisse tria grana malogranati comedisse. iō detēta ē. appetitu ꝓserpina cui illū testē astalophū mutauit in bubonē. Se etiā illiq; alios accusāt

ꝛ explo⁹ãt mutant in bubches.q; fiũt odibiles ꝛ habent odio ab oĩbus.infern⁹ est ille mũdus in quo si ꝺo gustauerit tria grana.scz delicias diuitias ꝛ honores vix vel nũq extrahi poterit. ¶ Ista hystoria tota põt naturaliter ꝛ phylice exponi.vt ꝓserpina sumat ꝓ grano cuiusl.bet legũminis.hec rapta fuit ad inferos.i.semẽ positũ est in terra.ꝛ ió in terra deducitur ꝛ putrescit vt semẽ redeat a terra.q; ibi primo violẽter detinet ꝛ cõrũpit.sed ꝓserpina non redit nisi postq̃ generauerit.aliter nõ.iuꝫ illud Jo.xij. Nisi granũ frumẽti cadẽs in terrã mortuũ fuerit ipm solũ manet ꝛc. Alia sũt fabulosa. ¶ Cõstrue. Dic mihi O alithia dũ.i.qñ ꝓserpina.illa puella.adijt sedes tristes.scz infernales. ꝛ hoc dico lege.i.regula ꝛ ordinatõe data a ioue.matri.scz cereri.si nata.i.filia sua vellet reuerti(deponẽs est apud modernos. Tullius tñ ponit ipꝫ sepe neutraliter)dic quis prodidit.i.manifestauit. vel ꝓdẽdo denũciauit.ore phidie.i.ore phijo ꝛ querso. (alij tũgũt ly phidie cũ ly gustũ gustu.scz quo ꝓserpina gustauerat fructꝰ infernj)dic.ergo illud.ꝛ lauderis.põt glosari.i.laudaberis(ꝛ ponit tẽpus ꝓ tẽpe) scire secretũ(ꝺ: hic de secerno nis.inquãtũ cõponit de seorsũ ꝛ cerno nis.ꝛ tũc hꝫ primã ꝺ:euẽ.q; si cõponeret de se ꝛ cerno nis.prima ꝓduceret)troianũ.vnũ seu ciuetꝫ troie erat palladiũ imago palladis de qua fatatũ fuit q troia nũq̃ caperet q̃diu in troia esset.cã tñ vltres rapuit. Patet ex hystoria troiana.

Cum pclagus mundo subꝺat mundus olympo
In medio semper consistit pendulus aer
Dic mihi terra leuem celi supereminat axem
Et te posse dei tetragrammaton annuo fari.

¶ Dic alithia rñdet ꝛ ꝓponit enigma dicẽs. O pseusti tu mihi ꝓposuisti tuum enigma fabulosũ.ego ꝓpono tibi aliud tale.cũ ita sit q mare semp subsistat ꝛ subsidet mũdo.mũdus celo.ꝛ cũ semp ipe aer stet quasi pẽdulus i medio elemẽtoꝝ.Dic mihi vbi terra emunet supra arẽ leuẽ celi.ꝛ si mihi rñderis:ego annuã ꝛ dicã te loq posse nomẽ dei ineffabile qꝺ appellat tetragrãmaton. ¶ Istud enigma est satis obscurũ.ꝛ difficultas ꝓuenit ex elemẽtoꝝ naturali ordine ꝛ dispositiõe sm sub ꝛ supra.q; terra est inferior.aqua in scõo loco.deinde aer.demum ignis.ꝛ tñ querit hic vbi est terra supra ignẽ ꝛc. Primꝰ modus legẽdi fuit iste, Celius vir qꝺã habuit plaustrũ in cuius axe ipe tacuit.ꝛ ꝓponebat enigma hic positũ trãseuntibꝰ ꝛ ipsis nescientibꝰ soluere.tãdẽ dixit q terra est altior aere celi.i.celũ.ꝛ est ibi locutio apocopata.sicut ibi anthoni p:o anthonũ. Iste modus est modus ꝓportionabilis vni enigmati bucolicoꝝ in egloga. Dic mihi dameta vbi ponit peculi ꝓ peculũ.etiã qñ ꝺ:. Tres pateãt spaciũ nõ amplius vlnas.scz q: illud enigma est quodãmodo fabulosũ ꝛ satis vanũ. Verisimile est eni q tale sensum no intẽdebat alithia(q̃ interpretat veritas)nõ obstãte reuerẽtia bernardi sylueſtris q taliter expoluit vt iã dictũ est. Est alius modus ꝛ magis alithie officio ꝓportionatus q terra supereminet leuẽ arem celi.q; xps quasi cõtra naturã humanã carnẽ erexit in celos in die ascẽsionis ꝛ eã beatificatã sup oẽs thronos ꝛ alios ordines collocauit ad dexterã dei patris.ꝛ ibi vt certũ est terra.i. caro humana de terra formata est supra arem celi. Et hic haberet locum materia de xpo ꝛ de virtutibꝰ eius de ascẽsione de qbus determinat in.iij.sniar. Et de dotibus corpis glouificati in.iiij.sniar. vbi materia ꝓ doctores ꝓlixe ꝛ diffuse

ꝓtractat. ¶ Circa vltimū metrū est notandū ꝙ tetragrāmaton est nomē dei ineffabile vt ferē cōiter. Dicit aūt ineffabile nō qꝛ nullus ipm fari ⁊ dicere possit. sed qꝛ ad plenū nullus pōt illud exponere ꝓpter ꝓfunditatē diuini noīs. qꝛ illud est nomē qō est sup oē nomē. vel nulli licebat illud noiare nisi cū reuerētie in articulo mortis. Et ōr a tetras ḡtuor. ⁊ grāma lfa. qꝛ erat ḡtuor lfis exaratū apud hebreos. s. ioth. he. vau. beth. Vide super illud catholicon. ¶ Cōstrue. Dū pelagus. i. mare(ōr a pellēdo littora)subsidat. i. subsit(dicit catholicon. Sido idē est ꝙ sedeo. ⁊ caret ꝓterito. vñ sido ⁊ sedeo in sigtione nō differūt. nec eorū cōposita q̄ sunt multa vt ipe declarat. Alū tertus hñt subsistat mūdo. dicunt aliqui. i. terre. vel. i. alīs corpoūb⁹ tā elemētarib⁹ q̄ aliis q̄ sunt fere totus mūdus. dū mūdus subsidat olympo. i. celo. ⁊ cū aer. illud elemētū. pēdulus. qꝛ pendere videt inter alia. De istis elemētis videt in ꝓo methaꝝ. circa ꝓncipiū cōsistit. i. ꝑmanet. sistit in medio aliox. Cū ergo ita sit dico pseustis. vbi. i. in quo loco terra supeminet. i. apparet. sup arem. Aris est pars currus. vt dicit est in ꝓncipio huiꝰ libri in scdo versu. Aris vt ōr in tractatu de sphera. est linea trāsiēs ꝑ centrū sphere. applicās extremitates suas ad circūferētiā erytraq; pte. ⁊ cōnotat volubilitatē circuli vel sphere circa ipm qō nō cōnotat dyameter. ⁊ duo pūcta arem terminātia dīr polꝰ mūdi Aeuē celi leue ōr qꝛ supfert alīs. Et leuissimū qō sup oibꝰ alijs supfert ptz in ꝓncipio de celo ⁊ mūdo vbi de ista materia ⁊ ego ānuo. i. ꝑcedo ꝑmitto te posse fari. ꝓferre loqui. tetragrāmaton. i. illō nomē sctm̄ dei. ꝙdaret hic ꝙ pseustis videꝫ ꝙ nō pōt alithiā vincere veritatibus vel narratoīb⁹. tētat si possit eā vincere enigmate vel ꝓbleumate. Est aūt ꝓbleuma oratio sēsum hñs implicitū. Et alithia ꝓportionabiliter rñdet. Et i hoc videt simplicitatē ⁊ moꝝ rusticox exprimere.

Ista suis hodie si ꝓualet artibus in me
Dum cessit mopso calcantis morte dolebo
Fraude puellari non sic patiar superari
Millesies repetam nisi subtrahat hesperus horam.

¶ Hic īroducit pseustis solus loquēs ⁊ sup potētia vel ptāte alithie ꝙquerēs. Vñ ipe videꝫ se multū deprim̄i dicit sic. Si ista alithia supat me hodie. ego dolebo sicut minalcas victꝰ a mopso doluit. sꝫ tñ ego nō ꝑmittā me supari ꝑ fraudē eius. sed millesies repetā ea q̄ dixi ⁊ alias aduersus eā ꝓposui. nisi nox impediat me. ¶ Aduertēdū est hic ꝙ mopsus ⁊ calcas duo fuerūt poete quox q̄libet alteri' ꝓposuit enigmata. ⁊ vnus inuidebat alteri. Mopsus igit tenebat fructū cuiusdā arboris in manu sua. ⁊ q̄siuit a calchāte cuiꝰ arboris esset. qō nesciens calchas pre ira mortuus est. Virg(.in bucc(.introducit quendā pastorē appellatū mopsū. qñ dicit. Cur nō mopse boni qñ cōuenimus ambo ⁊c. Et i hystoria troiana legit de quodā diuinatore q̄ dictus est calchas. de quo Virg(.xi. eneyd. Donec calchantē ministrotē. Sed nō videt mihi ꝙ iste tertus de altero istox debeat intelligi. sed de alīs. ¶ Sciendū est vltimo circa metrū finale ꝙ iste tertus variis modis legi solet. Una opinio dicit ꝙ calchas fecit vnū librum. Dicit ergo pseustis se velle repetere dicta illius libri ad confutandū alithiam. Dicunt alii ꝙ millesium est ciuitas in qua natus est thales. ⁊ calchas. ⁊ multi alii fabulosi. Aliter dicitur ꝙ millesies est aduerbium. id est mille viabus. sicut centies.

id est centū vicibus.decies.i.decē vicibus ꝛc. ¶ Cōstrue. Si ista(dicit pseustis alithie)prevalet in me.i.cōtra me.vt ibi in adulter̄ ꝛ in desertorē.hodie suis ar mibus.ego dolebo more calcātis.q̄ mortuus fuit.dum.i.q̄n.ipse cessit.i.locū de dit.mopso.Sed nō patiar me superari.i.vinci.fraude.i. deceptione. puellari.i. vnius puelle.qi hoc esset magnū dedecus.sed repetā millesies.iurta expositio nes tactas.nisi hesperus.illa stella q̄ dicit quasi vesperus.subtrahat.i.remoue at vel impediat.horam.i.tempus.

Nunc vtinam tales falsorum fictor adesses
Quattuor in primis euangelice rationis
Nitar codicibus nostrum de virgine corpus
Vt deus assumpsit nec me labor iste grauabit.

¶ Hic alithia sola loquēs introducit ꝛ preterfacies pseustim dicit sic. Vtinam tales ille fictor falsor huc veniret in auxilū tui.vel cōtra quē ego disputare de berē.tunc ego tramirē ad veritates euāgelicas quas in medū ꝓponerē.ꝛ ipm talibus cofutarē.vt de materia incarnatois filii dei in beata maria virgine. qd lud aūt ego facerē propte ꝛ faciliter nec grauarer. ¶ Aduertendū est hic q̄ in precedētibus iupatus est pseustis.ꝛ deiectus ab alithia puncipaliter ꝛ tātumo do p hystoricas narratoes veteris testamēti ꝛ finaliter p ꝓpositionē enigmati cā.hic aut cōfutat p veritatē euāgelicā non tm ꝓpositā in publicū.sed tātūmo do cōminatā.q̄ veritas est a deo sincera efficax ꝛ pura ad cofutādos hereticos ꝛ falsitatē sustinētes.q̄ metuo pseustis q̄ interpretat falsitas timet ꝛ desperat. Itē iciendū est q̄ iste tales fuit vnus septē sapiētū grecie.alij aūt fuerūt solō. hyas ꝛc.Et credo q̄ eū allegat Arist(.in primo de aia.vbi tāgit opiniones an tiquor falsas ꝛ erroneas de aia.Et iste tales erat fictor optimas fabulas ꝛ te nuit multas opiniones falsas in phia.quapropter in textu precedēti q̄n dicitur Millesies repetā.aptissime repetā.pōt intelligi de figmētis istius talētis.ꝛ hoc videt dicere presens textus q̄n alithia optat etiam ipm talētē adesse. ¶ Scien dū est vltimo q̄ p transitū tangit hic materia de incarnatiōe verbi.de qua dicit Johānis primo.Et verbū caro factū est.Deiqua in tertio sniar. Aū ꝛ habetur Luce primo.Venit angelus gabuel ad mariā ꝛ dixit.Aue gratia plena ꝛc.Et illa dixit.Ecce ancilla dñi fiat mihi ſm verbū tuū.Et tunc cōcepit dñm nostrū iesum xp̄m.nō quidē ex virili semine.sed ipe formatus est ex purissimis sangui nibus matris mystico spiramine. Alia cā brevitatis omittunt. ¶ Cōstrue. Vti nā(aduerbiū est optandi)o tales(talētis)fictor falsor.adesses.i.pñs esses. ego alithia.nitar.i.conabor.in quattuor primis codicibus.i.libris vel voluminibus vel scriptis.ratiōis.i.veritatis.cuāgelice(Euāgeliū in bono dz scribi p u duplī cē.ꝛ dr ab eu qđ est bonū.ꝛ gelion nūciatio.ꝛ addit vna u ꝓpriās.lz in curia ro mana oppositū seruet in describēdo bullas ꝛ talia)vt.i.qualiter.deus assūpsit nostrū corpus humanū.de virgine.s.maria.nec ꝓ ꝛ nō.iste labor grauabit me. ꝛ p hoc ostēdit alithia se hfe validū ꝛ magnū animū arguēdi adhuc ꝛ disputā di cōtra pseustim ꝛ ipm confutandi.

Egregiam sobolem cui per stilbontis amorem
Vt superum magna sociasti teste capella,

Obsecro te fronesi iubeas reticere sorori
Quo tendit cedo nec me cessisse negabo.

¶ In ista pte introducit pseustis. vñ postq̃ prius posita est altercatio ꝛ debilitatio pseustis. hic ꝓfer ponit auxilii ꝑploratio ꝛ victorie ꝓfessio. Ista ps intitulat fm diuisionē posita in pncipio ꝛ i illo tertu Incola prim⁹ hō. Dicit ergo sic in tertu. O fronesi q̃ (vt recitat Capella poeta) tu matrimonio iuristi philogiā sobolē tuā ꝛ mercurii. obsecro te vt p̄cipias alithie sorori tue vt taceat me de victā dimittat. q: ego recedo a lite ꝛ certamie tanq̃ vict⁹. nec negabo eā me superasse. ¶ Sciendū est q pseustis nō potēs alithie resistere: fronesim alloquit quā ipe ꝛ ipa in iudicē elegerūt: sicut dictū est prius. ꝛ rogat pseustis ipam fronesim vt exoret alithiā vt taceat. q: se victū ꝓfitet. Et istō nō vult. sicut nec pōt aliqliter ipe pseustis denegare. ¶ Ꝙdo intellectu hui⁹ tert⁹ sciēdū est q mercurius filio apollinis duxit in vxorē filiā fronesis. q̃ dicta est philogia. q: fronesis soror fuit alithie ꝛ mr philogie. pātes fuerūt istis nuptiis oēs dii ꝛ dee. Mercurius ꝺ: cursus mētis. i. sermo q filio apollinis. i. sapiētie duxit in vxorē philogiā. i. rōnē. Ista philogia ꝺ: fronesis. q: rō ꝺ: illa prudētie. Oēs dii ꝛ dee venerūt ad nuptias illas. i cōiunctōi sapiētie eloquētie rōnis ꝛ prudētie. oēs assunt virtutes. ita dicūt glose. ¶ Ultra quas magis declarādo tertū ꝓsiderandū est q marcianus q ꝛ capella dictus est. fecit vnū libꝝ de ista materia. ꝛ incipit. Tu quē psallētē thalamis quē mfe camena. Ꝓgenitū phibēt copula sacra deū. Et ꝺ: illud opus ei⁹ epytalamicū carmē. nuptiale. q: est de nuptiis. Et illō cā tauit q̃si in pātu filii sui. Vñ marcian⁹ iste genere afer. ciuis carthaginēsis dignitate roman⁹ extitit. Studuit aūt parti rome. parti carthagine. Volens aūt disputare de septē artib⁹ liberalib⁹. cōposuit hāc fabulā de nuptiis mercurii ꝛ philogie. nō tñ absq̃ magna rōne. nā philogia interp̄tat amor vel studiū rōnis mercurius dict⁹ est quasi mēs currēs. q: mercuri⁹ loco sermonis accipit: q̃ iter duos serit. vel mercuri⁹ ꝺ: q̃si mercator. kyrios. i. dñs. Philogia igit ponit in p sona sapiētie ꝛ rōnis. Mercuri⁹ in silitudine tracūdie ꝛ sermonis. q: vt ait Tullius in pncipio rhetorice. Eloquētia sine sapiētia sepe nocet. rarovero aut nūq̃ ꝓdest. Sapiētia vero sine eloquētia sēp ꝓdest ꝛ nūq̃ obest. Cū ergo in sapiente hec duo ꝙueniūt. sex acumē rōnis. ꝛ facūdia sermonis. tūc mercuri⁹ ꝛ philogia sociant. ¶ Sciēdū est finaliter q ille marcian⁹ sic nole ꝓprio appellabat Dictus est etiā minius ab habitu faciei. i. a rubore. Cicero a cicere. ꝓpter triāgulatōem faciei. Felix ad benū oē ptinet. Capella (vt ꝺ: in nro tertu) ab acumine ingenii. q: capella valde a cute videt. Vel ꝺ: capella a petulātia ꝛ lasciuia poetica. vel q: sicut capella auidū animal est. ita ipe philosophicas disciplinas auidissime aggressus est. Et fecit iste illud opus qđ ꝺ: astrologia marciani. ꝛ incipit liber iste. Mūdus igit ex quatuor elemētis. ¶ Cōstruc. O fronesi (ꝺ: esse sapiētia vel prudētia fm catholicon. ꝺ: a phenos ꝙ rudēs. inde fronitus ꝛ infronitus) obsecro. i. precor: te (ꝛ quasi p aliqđ sacrū obtestor te) p amorē sulbōtis. i. mercurii (ꝛ ꝺ: quasi stillās bona. q: fm astrologos est planeta benivolus cui. s. stilbōti sociasti. p sociauisti p synecdā vi. i. virtute ꝛ cōuentu. supex. i. superex. magnā sobolē. i. filiā tuā philogiā egregiā. i. nobilē. cedo. i. recedo. eo loco. sup quo i. ad quē tendit. i. vadit vel tēdis. vel cedo. i. cōcedo ꝛē. nec p nen. negabo me cessisse. aut locū sibi dedisse tanq̃ vni a quo vere deuictus fuit.

Mortales cuncti quod contendunt adipisci
Nec si perficiant vite discrimina curant
Ex inperato dominus tibi contulit vltro
Ut cessare velis deuictus supplicat hostis.

¶ In hac parte expedita lite ⁊ finita disputatõe inter pseustim ⁊ alithiã. ⁊ multis alijs ꝓpositõibus positis ⁊ validioubus alithie respõsionibus subiũctis. hic ponit sententia finalis. Et diuidit. Primo ponit sentẽtia. ⁊ cũ hoc fronesis rogat alithiã vt taceat. Scõo ꝓbat ꝙ simile ꝙ tacere dz ⁊ pseustã parcere. Scõa i tertu iequẽti. ibi. Traicius vates. Dicit ergo sic in hac parte. Mortales hoies nõ curãt discrimina. hoc est pericula vite sue si possunt ꝓficere qõ contẽdunt ꝓficere ⁊ habere. Et ideo o alithia. qz dñs noster iesus xps fecit tibi ex inperato illud ꝓpter qõ debes cessare ab vlterioꝛ lite ⁊ certamine. ⁊ dedit tibi victoriam ideo tacere debes ⁊ cessare. presertim cũ sup vsto te exoret ⁊ tibi etiã supplicet aduersarius tuus a te deuictus. s. pseustis. ¶ Sciendũ est ꝙ prima duo metra aliter possunt legi. sic ꝙ mortales curãt discrimina vite si no ꝓficiant qõ contẽdũt adipisci. vt pseustis ꝗuis nõ potuit volũtatẽ explere: tñ curauit de vite sue periculo. ¶ Patet ergo ꝙ in hac ſta ponit cõis modus ⁊ cõditio fere oĩm mortaliũ. Scõo fronesis ostẽdit dñm deũ nostrũ semp veritati assistere. ⁊ eandẽ adiuuare ⁊ fouere. Tertio iducit alithiã ad tacẽdum: qz nõ est amplius opus sermone vel verbis cũ ille cõfiteatur se victũ. Quarto ⁊ principaliter ponit sentẽtia diffinitiua condẽnatoua pseustis etiã ex cõfessione ꝓpria. Et ista sententia satis apte trahitur ex textu. Si queratur q̃ vel qualis est ista sententia. dicẽdũ est breuiter ꝙ est diffinitiua vnius partis condẽnatoua. Hic enim lis erat inter pseustim ⁊ alithiã. ⁊ quilibet tẽdebat ad vincẽdum alterũ. sicut in duello inter pugiles videmus. Pseustis aũt primo debilitatus est. deinde plene victus. ⁊ se habere malã cautam confitẽdi succubuit. ideo condẽnatus est ⁊ silẽtium sibi impositũ ꝑpetuo. Et de ista sentẽtia ⁊ de modo ipsam ferẽdi. ⁊ quã potestatẽ habet iudex arbitrarius. qualis fuit in ista causa fronesis. videatur ꝑ iuristas ad quos ista materia spectat. ¶ Construe. Cuncti mortales. i. oẽs hoies qui sunt corruptibiles ⁊ hoc ex parte corporis. curant discrimina. i. periculo vite sue. si nec ꝙ non. ꝓficiant illud qõ contẽdunt. i. satagũt certant nituntur. adipisci. i. acq̃rere vel ꝓficere. O alithia. dñs. s. deus. tibi cõtulit. i. dedit cõcessit. ex inperato. i. ex re inperata. hoc est absq̃ tua spe. vltro. i. spõte ⁊ ꝓpria volũtate ⁊ dispositione. vt velis cessare. ab amplioꝛ pseutione ultius litis vel cause. hostis. i. tuꝰ aduersarius. s. pseustis. deuictus. i. a te superatus. supplicat. i. supplex ⁊ depressus afflagitat aut postulat vt etiam cessare velis.

Traicius vates commouit pectine manes
Te moueant lachrymę iam tollit cornua phebe
Sol petit occasum frigus succedit opacum
Desine quod restat ne desperatio ledat.

¶ Ista est pars finalis huius operis in qua ꝓbat fronesis alithie ꝙ debet tacere iuxta dicta in precedẽti textu. ⁊ arguit sic ꝑ argumẽtum a simili. Orpheus

cõmouit inferos sonoritate lyre sue. ergo etiam tu debes cõmoueri lachrymis pseustis. viso ⁊ cõsiderato q̃ iã est nox. luna apparere incipit ⁊ cornua sua erigere. ⁊ ꝓpter occasum solis iam frigus incipit terras incolere. ⁊ ergo rogo ve lis desistere ab vltriori psecutione ne iste pseustis ducatur in desperationem. ¶ Aduertẽdũ est hic q̃ fronesis hic ponit psuasiones ad ꝓbandũ intẽtũ suum intẽdit enĩ ꝓbare q̃ alithia dz parcere pseustim: ⁊ ab incepto misericorditer desistere. Tres fuerũt peste in tertu p̃cedẽti. pũa in duob⁹ primis versibus. scõa in tertio. tertia qñ dr. Deuictus supplicat hestis. Hic aũt ad idẽ alie subiũgunt. Prima q̃ tãgit in pũo versu. Qui orpheus ⁊c. Scõa qñ dr. Te moueant lachrymę ⁊c. Debemus enĩ esse misericordes ⁊ pũ. sicut pater noster deus misericors est. Tertia qñ dr. Iam tollit ⁊c. vbi ostẽditur q̃ hora non est apta vel tẽpus ad ꝓtinuandũ istã litẽ. Quarta qñ dr. Sol petit occasum ⁊c. ⁊ est quasi cadẽ cũ pudori. Et confirmat qñ subiungit. Frigus succedit ⁊c. Ultima tangit in vltimo versu vbi ipa fronesis rogat alithiã sororẽ suã dicẽs. Desine qđ restat. ¶ Sciendũ est scõo quo ad primũ versum nr̃i tertus q̃ p vatẽ traciũ intelligimus orpheũ de quo multa diri superius in illo tertu. Certauere sequi ⁊c. vbi dictũ est q̃ vt recuperaret vroẽ suã ipe descẽdit ad inferos. ⁊ melodia suę cythare ipos etiã infernales mulsit. i. cõmouit. ¶ Sciẽdũ est tertio circa vltimũ metrũ q̃ illud sic põt exponi. O alithia desine. hoc est cessa dicere plura. ne desperatio ledat istũ pseustim. qđ restat si plura direris. restat certe vt ipe in desperatiõem incidat. Aliter intelligit sic. Desine illud qđ nũc restat dicere. i. qđ supest modo tibi ad dicẽdũ. scimus enĩ q̃ multa adhuc p te restant dicẽda. Tertio modo legat sic. Desine ne desperatio ledat te sicut leste ioachim ⁊ iudam. Ultimo modo potest sic legi. Desine plura dicere disputando cõtra pseustim. qđ restat. i. qđ supereſt discurrẽdo scz p materiam euangelũ ⁊ totus noui testamẽti. ne desperatio ledat ipsum pseustim aduersariũ tuũ. qui iam victũ se sponte ⁊ supplicuter confitet. ¶ Ultimo considerandũ est circa expositionẽ terminoꝝ huius partis. Traicius potest scribi p a in tertia littera vel p u. vnde Boecius de consolatõe phie dicit. Ut si traicio boreas emissus ab antro ⁊c. Et dicit de tracia regione. ⁊ istius populi terra dicit trax. de quibus dicit Virgilius. iii. eneydũ. Traces erant acri quõdam regnata ligurgo ⁊c. Inde tracensis dicit. Vates quandoq̃ sumit pro prophera. vt in hymno beati iohãnis baptiste. vbi dicit. Maxime vatũ. Quandoq̃ sumit pro quocũq̃ diuinatione. inde vaticinor ⁊ vaticiniũ. Vates igit primo dicit quasi vas theos. i. dei. Aliquando capit pro poeta. vt hic. Cõmouere cõponit de con prepositiene inseparabile ⁊ mouere. Pecten est equinecum. vt patet per Ebrardum in grecismo. vbi dicit sic. Pectenagit telas lendes trahit ⁊c. Et hic capit pro cythara. Manes dicunt anime infernales. ⁊ dicunt quasi amene p defectum. quia deficiũt bono loco. Vel amene p contrariũ quia sint clare: sed q̃ semper tenebrose. Te est prenomẽ pluraliũ secunde psone. Mouere actiuũ est. inde motus motio. i. moto motas inobilis ⁊ multa alia deriuantur. Lachrymę habet singularem hec lachryma. Tam compenit vt tamã. Tollere est eleuare, erigere. effere. Cornu est equinecũ. vt i equinecis. Pars crucis est cornu terrena potẽna cornu ⁊c. Hic capit pro vna parte extrema lune. scuta ⁊ curua ad medũ cornu annalis. Qualiter declinat prz p clerãdrũ i suo doctrinali. ibi. Cornua mutantur ⁊c. Phebe est luna. ⁊ dr a phebos vel a phos qđ est lux vel ignis, ⁊ est nomẽ grecũ. Et declinat hec phebe phebes. Vel dicit

quasi sup oĩa lucẽs. vt dictũ est circa scõm metrũ huius libri. ℙeto est actiuũ. unde appeto. suppeto. ipeto. cõpeto. cõposita. inde petor & petitio petitus a. um Occasus sus. sui. deriuat ab occido media breui. qõ cõponit de ob & cado. Frigus ris: de frigo gis. vel de frigeo ges. Opacus fit catholicon ris: ab ops terra i. obicur⁹. & ris: q̃si celo opetus. ethimologia ẽ. & declinat ut acus ca. cũ. & cõparat opacus cior. mus. & ide opacare. i. ꝓdẽsure. obseruare. & est actiuũ. unde opacas. Succedere cõponit de sub & cedo. Desine de de & sino nis. cõponit qõ hz i pre terito desini. vel desii desitũ. & reddit ꝓpositõem exponibilẽ vt dicũt logici i materia de incipit desinit ꝛc. qõ est nomẽ infinitũ. Resto cõponit de re ꝓpositione inseparabili. & sto stas. Ne aduerbiũ est ꝓhibẽdi. Desparo ris: de despero ras. qõ cõponit de deorsum & spero. qõ ris: despes. Redere notũ est. ide lesus & lesio & illido allido cõposita. ¶ Cõstrue. Vates. i. poeta. traicius. sic dict⁹ a loco. s. orphe⁹. cõmouit manes. i. aias infernales. pectine. i. cũ cythara. O alithia. lachrime ust⁹ pseu is. moueãt te. phebe. i. luna. tollit iã cornua sua. sol petit occasus frigus opacũ. ab effectu succedit. i. subsequit. Et ergo desine. illud qõ restat. ne desperatio ledat cũ ad sensũ dictũ prius. Et p ista taliter qualiter expedita est lectura theodoli. vbi pseustis ꝙ quẽ intelligit falsitas superat⁹ est ab alithia. i. a veritate. & diabolus a deo. q̃ dignatus est p nobis assumere carnẽ humanã & ꝓdicare & dare nobis legẽ euangelicã p quẽ apta est nobis eterne vite ianua. quã nobis cõcedat deus ille gloriosus qui est via veritas & vita. Amen.

¶ Sanctissima explanatio Theodoli finit feliciter.